EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

EUROBANK Cyprus

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 2 Φεβρουαρίου 2022 • Ετος 8ο • Αρ. φύλλου 374* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

ΤΙΜΟΘΙ ΑΣ

Ο Ερντογάν φλερτάρει με capital controls

Ο Ερντογάν θέτει σε κίνδυνο την τουρκική οικονομία προσφεύγοντας σε μια ανορθόδοξη πολιτική, με την ελπίδα να διατηρήσει ζωντανή την πιθανότητα επανεκλογής του, εξηγεί ο Τίμοθι Ας, ανώτερος σύμβουλος αναδυόμενων αγορών στην Bluebay Asset Management. Αναφέρει επίσης ότι είναι ορατός ο κίνδυνος capital controls στην τουρκική οικονομία. **Σελ. 10**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Βλέπει ρυθμό ανάπτυξης 8,5% με 9%

Στο 8,5% με 9% τοποθετεί την αύξηση του ΑΕΠ για το 2021 ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας. Για το 2022 εκτιμά ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα διαμορφωθεί στο 4,5% με 5%. Τόνισε ότι η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας μπορεί να επιτευχθεί μέσα στο 2022, ενώ εκτίμησε πως στα μέσα του έτους θα αρχίσει η μείωση του πληθωρισμού. **Σελ. 24**

ΤΖΕΪΜΙ ΝΤΑΪΜΟΝ

Είμαι αισιόδοξος για την Ελλάδα

Αισιόδοξος για την Ελλάδα καθώς, όπως τονίζει, «έχει μια λογική κυβέρνηση που παίρνει λογικές αποφάσεις», δηλώνει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο ελληνικής καταγωγής τραπεζίτης Τζέιμι Ντάιμον, επικεφαλής της μεγαλύτερης συστημικής τράπεζας στον κόσμο, της JP Morgan Chase, η οποία αγόρασε το 49% της ελληνικής Viva Wallet. **Σελ. 14**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Δάνεια 3,5 δισ. ευρώ βρήκαν αγοραστές

Το κάδρο των πωλήσεων μέσα στο 2022 και τα funds που θα τα αναλάβουν – Πόσο θα μειωθούν τα ΜΕΔ

Σε εξέλιξη βρίσκονται τρεις διαδικασίες πωλήσεως δανείων το 2022. Ήδη έχει σχηματιστεί το κάδρο των αγοραστών για δάνεια ύψους σχεδόν 3,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Δύο διαδικασίες αφορούν πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικής αξίας 3 δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς και μία εξυπηρετούμενων δανείων, ύψους 475 εκατομμυρίων ευρώ. Το «νήμα» του νικητή για τη διαδικασία πώλησης –κυπριακών- προβληματικών δανείων της AlphaBank ύψους 2,2 δισεκατομμυρίων ευρώ βρίσκεται κοντά να «κόψει» η Cerberus Capital Management LP., τα προβληματικά δάνεια των 700 εκατ. ευρώ της Ελληνικής Τράπεζας ο μεγαλομέτοχός της, Pacific Investment Management Co. (PIMCO), και τα 475 εκατομμύρια «καλών» δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ, όπως γνωρίζει η «Κ», αγόρασε η Τράπεζα Κύπρου. Με την ολοκλήρωση αυτών των διαδικασιών, η AlphaBank (η μητρική) θα ρίξει τα ΜΕΔ της στα 5 δισεκατομμύρια ευρώ, η Ελληνική Τράπεζα θα τα μειώσει στα 720 εκατ. ευρώ και η ΚΕΔΙΠΕΣ θα είναι ένα βήμα πιο κοντά στην μετεξέλιξή της σε Εθνική Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (National Asset Management Company). Με τις πράξεις αυτές αλλάζουν αρκετά δεδομένα. **Σελ. 3**

Τα κλειδιά για καλύτερη αξιολόγηση της Ελλάδας

Η Ελλάδα πρέπει έως το πρώτο τρίμηνο του 2023 να έχει ανέβει δύο σκαλοπάτια στη βαθμολογία τουλάχιστον ενός εκ των Fitch, S&P και DBRS, ή τρία της Moody's για ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας. Ο Αλεξ Μουσκατέλι, επικεφαλής αξιολογήσεων της Fitch για την Ελλάδα, επισημαίνει ότι για τα επόμενα δύο χρόνια θα πρέπει ο δείκτης δημόσιου χρέους/ΑΕΠ να μειώνεται με σταθερό ρυθμό, να βελτιώνεται η ποιότητα του ενεργητικού των συστημικών τραπεζών και να βελτιωθούν οι επιδόσεις της οικονομίας. Ο ανώτερος διευθυντής της S&P για την Ευρώπη, Μάρκο Μρσνικ, επισημαίνει πως για να υπάρξει αναβάθμιση πρέπει η οικονομική ανάκαμψη να είναι ταχύτερη και ισχυρότερη από αυτήν των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης. Κατά τον αντιπρόεδρο της Moody's και επικεφαλής για την Ελλάδα, Στέφεν Ντικ, η αξιολόγηση θα μπορούσε να κινηθεί ανοδικά εάν οι μεταρρυθμίσεις οδηγήσουν σε ισχυρότερες επενδύσεις και ενισχύσουν τις προοπτικές ανάπτυξης. **Σελ. 15**

Τα μεγάλα hedge funds γιγαντώνονται

Η πιο επιτυχημένη συνταγή για τα hedge funds είναι τώρα να ενισχύσουν τα μεγέθη τους. Οι επενδυτές ρίχνουν χρήματα σε funds που δεν βασίζονται σε καμία νέα ιδιοφυΐα στην επιλογή μακροπρόθεσμων επενδύσεων ή μετοχών, αλλά προσφέρουν μια μεγάλη ομάδα χρηματιστών που ασχολούνται με ένα ευρύ πεδίο επενδυτικών στρατηγικών. Αυτοί οι γίγαντες εξασφάλισαν σχεδόν όλο το νέο χρήμα στην αγορά των κερδοσκοπικών funds πέρυσι, επιβεβαιώνοντας μια τεκτονική αλλαγή που επιταχύνθηκε από την έναρξη της πανδημίας. **Σελ. 11**

Πριμοδοτήσεις 3 εκατ. ευρώ για τουρισμό και τον χειμώνα

Προωθούνται 12 σχέδια

Δώδεκα σχέδια προώθησης ειδικών μορφών τουρισμού, αναβάθμισης εγκαταστάσεων και διοργάνωσης εκδηλώσεων συνολικής δαπάνης 3 εκατ. ευρώ προωθεί το υφυπ. Τουρισμού. Στην πλειοψηφία των σχεδίων, δίνεται για παράδειγμα επιπλέον πριμοδότηση σε ταξίδια που πραγματοποιούνται τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο. Από το 2019-2021 χορηγήθηκαν πέραν των δύο εκατ. ευρώ σε έργα αναβάθμισης υποδομών και ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού. **Σελ. 4**

Στο «μάτι» Κεφαλαιαγοράς τα Crypto

Αυστηρή εποπτεία

Εντός του 2022 θα δημιουργηθεί το ηλεκτρονικό Μητρώο Παρόχων Υπηρεσιών Κρυπτοπεριουσιακών Στοιχείων (Crypto Assets Services Providers), τους οποίους η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου θα εποπτεύει μόνο σε σχέση με τη συμμόρφωσή τους για θέματα παρεμπόδισης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Η Facebook εξαγόρασε την startup Accusonus

Στην εξαγορά της ελληνικής startup Accusonus, που δραστηριοποιείται στην προηγμένη ηχητική τεχνολογία, προχωρεί η μητρική εταιρεία της Facebook, MetaPlatforms. Παράλληλα, η Meta έχει ενημερώσει την κυβέρνηση ότι εξετάζει τη σύσταση ελληνικής θυγατρικής, μεταφέροντας δραστηριότητες και σημαντικό αριθμό εργαζομένων στην Ελλάδα. **Σελ. 18**

ΕΛΛΑΔΑ

Μείωση εσόδων λόγω «Ομικρον» και χιονιά

Ξέφυγε από τους στόχους του προϋπολογισμού της Ελλάδας ο Ιανουάριος διακόπτοντας απότομα την καλή πορεία του 2021. Τα στοιχεία του Ιανουαρίου δείχνουν σαφέστατα μείωση των εσόδων, καθώς η μετάλλαξη «Ομικρον» πάγωσε την οικονομική δραστηριότητα πριν ακόμη προλάβει ο χιονιάς των τελευταίων ημερών να επιφέρει ένα ακόμη καθοριστικό πλήγμα. **Σελ. 16**

ΚΡΙΣΙΜΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΑΥΡΙΟ

Στάση αναμονής από ΕΚΤ για πληθωρισμό

Ο πληθωρισμός, ο οποίος έχει εκτιναχθεί σε επίπεδα ρεκόρ 5% τον Δεκέμβριο για την Ευρωζώνη, σημαίνει ότι οι πιέσεις στις τιμές θα βρεθούν στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης για τους αξιωματούχους της ΕΚΤ στη συνεδρίασή τους, αύριο Πέμπτη. Πάντως, δεν αναμένεται άμεση ανάληψη δράσεως, αφότου η ΕΚΤ τηρεί στάση αναμονής. **Σελ. 8**

5 291296 000378

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Νέα ενεργειακά δεδομένα

Εν μέσω πρωτόγνωρης βαρυχειμωνιάς στην Ευρώπη τα νοικοκυριά βρίσκονται αντιμέτωπα με «τσουχτερά» τιμολόγια για κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών. Η τιμή του πετρελαίου, το οποίο στην Κύπρο χρησιμοποιείται και για την παραγωγή ηλεκτρισμού, βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο της τελευταίας επταετίας και σύντομα αναμένεται πως θα πλησιάσει τα 100 δολάρια το βαρέλι. Η άνοδος, σύμφωνα με τους οικονομολόγους, είναι ένα συνδυασμός αυξημένης ζήτησης, μικρής επένδυσης στα ορυκτά καύσιμα και περιορισμένων αποθεμάτων. Επιπλέον, σημαντική είναι και η επίδραση των γεωπολιτικών εξελίξεων στις τιμές της ενέργειας καθώς η ένταση στα Ρώσο-ουκρανικά σύνορα έχει μια αυξητική πορεία. Η επιβάρυνση λόγω της αύξησης στο κόστος ενέργειας δεν άφησε τις κυβερνήσεις αδιάφορες, οι οποίες έσπευσαν να εφαρμόσουν μέτρα εντός των δυνατοτήτων τους καθώς η συγκυρία υπήρξε πιεστική λόγω της προηγούμενης πανδημικής στήριξης. Η Ολλανδία ανακοίνωσε πρόγραμμα συνολικής δαπάνης €3,2 δισ. που περιλαμβάνει μείωση των φόρων στην ενέργεια για νοικοκυριά, επιδότηση των επιχειρήσεων και χορηγίες για μονώσεις στις κατοικίες. Η Γαλλία μέσα από τις μειώσεις φόρων αναμένει μια δαπάνη της τάξης των €8 δισ. ενώ η Γερμανία με €3,3 δισ. προτίθεται να καλύψει μειώσεις στους λογαριασμούς για οικιακούς χρήστες. Στην Ιταλία, όπου τα μέτρα κινούνται στην ίδια λογική όπως και στις άλλες χώρες, δηλαδή επιδοτήσεις για ευάλωτους και μειώσεις στις φορολογίες, η δαπάνη υπολογίζεται στα €8,5 δισ. Η de facto ενεργειακή κρίση αυτής της περιόδου, που ξεκίνησε το 2021, έχει πλέον επεκταθεί σε όλα τα είδη καυσίμων, πετρέλαιο-φυσικό αέριο - άνθρακας, και έχει επηρεάσει όλες τις ανεπτυγμένες οικονομίες του πλανήτη. Η δε άνοδος στις τιμές είναι αντίστοιχη με αυτές που παρατηρήθηκαν τη δεκαετία του '70. Στην Ευρώπη οι τιμές του ηλεκτρισμού βρίσκονται δέκα φορές πάνω από τον μακροπρόθεσμο μέσο όρο, «βαραίνοντας» την ανάπτυξη και δημιουργώντας μεγάλο προβληματισμό όσον αφορά στη συνέχεια για υλοποίηση των στόχων της πράσινης μετάβασης. Οι οικονομολόγοι αρχίζουν πλέον να εκφράζονται με δυσφορία για τις αποφάσεις των κυβερνήσεων ζητώντας ένα ρεαλιστικό πλάνο για την επιχειρούμενη μετάβαση από τα συμβατικά καύσιμα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αφού όπως ισχυρίζονται οι υφιστάμενες υποδομές παραγωγής και χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δεν επαρκούν για κάλυψη των αναγκών.

Οι προσεχείς μήνες θα είναι καθοριστικοί για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων σε σχέση με τα επόμενα βήματα. Πέραν της ανάγκης εξεύρεσης των πόρων για χρηματοδότηση των απαραίτητων υποδομών, οι χώρες θα πρέπει να αποφασίσουν για τα ενδιάμεσα στάδια υποστήριξης μιας ομαλής μετάβασης προς την κατάκτηση των στόχων της κλιματικής αλαλαγής. Όπως η πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του 1970 καθόρισε σε σημαντικό βαθμό τις ανεπτυγμένες οικονομίες και διαμόρφωσε τα δεδομένα που επικράτησαν τα επόμενα χρόνια, έτσι και σήμερα η συγκυρία προσφέρεται για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις. Μόλις η κατάσταση ομαλοποιηθεί και προκειμένου να αποφευχθεί ένας εκτροχιασμός των αναπτυξιακών προοπτικών, η συζήτηση που θα γίνει θα αφορά σε πιο ρεαλιστικούς κλιματικούς στόχους καθώς πλέον όλοι αντιλαμβάνονται ότι σε κάποιο βαθμό η προσπάθεια, κυρίως στην Ευρώπη, είχε και μια μεγάλη δόση ρομαντισμού. Πρώτος έσπευσε να κτυπήσει τον κώδωνα του κινδύνου ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών, ο οποίος αφού αντιστοίχησε την παρούσα συγκυρία με την πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του '70, κάλεσε τους συναδέλφους του να σπεύσουν στη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων πριν να είναι αργά, τόσο για την οικονομία όσο και για την κοινωνία.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών
Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!
Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Η απουσία των γυναικών περιορίζει την ανάπτυξη

Στην εκπαίδευση υπάρχει ισότητα. Η μεγάλη κατηγορία φοιτητών, δηλαδή όσοι είναι εγγεγραμμένοι στα πανεπιστήμια, σε προπτυχιακό επίπεδο, είναι 530.000 άτομα, από τα οποία το 51% είναι γυναίκες, όση περίπου και η αναλογία στον γενικό πληθυσμό.

Το πρόβλημα προκύπτει μετά. Οι γυναίκες δεν συμμετέχουν όσο πρέπει στις υψηλές θέσεις της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Ευτυχώς η νομοθεσία που ισχύει ορίζει ότι στα διοικητικά συμβούλια των εισηγμένων εταιρειών οι γυναίκες πρέπει να είναι το 25% των μελών. Προσαρμόστηκαν οι εταιρείες στην τυπική υποχρέωση, αλλά η ουσία είναι άλλη. Έρευνα της Better Future σε συνεργασία με το Hellenic Observatory of Corporate Governance (HOCG) του Λονδίνου εντόπισε ότι οι γυναίκες που είναι εκτελεστικά μέλη Δ.Σ. των μεγάλων και μεσαίων

Η επίπτωση στο ΑΕΠ από την αύξηση της απασχόλησης γυναικών μπορείνα φθάσει και στο 8%-9%.

εισηγμένων εταιρειών είναι μόλις 3,2%. Σε μόλις δύο εταιρείες πρόεδροι Δ.Σ. είναι γυναίκες και υπάρχει μία κυρία σε θέση διευθύνουσας συμβούλου, η οποία συνεργάζεται με τον ιδρυτή της εταιρείας που είναι ο ισχυρός πρόεδρος.

Στις κοινωνίες της Ανατολικής Ευρώπης υποτίθεται ότι υποβαθμίζεται ο ρόλος των γυναικών σε σχέση με την ανεπτυγμένη Δύση. Μελέτη της McKinsey επισημαίνει ότι στις χώρες αυτές το 8% των διευθυνόντων συμβούλων είναι γυναίκες και το 19% των εκτελεστικών στελεχών, και οι επιδόσεις αυτές θεωρούνται χαμηλές. Στην ελληνική αγορά, η κατάσταση δείχνει χειρότερη κι αυτό δεν είναι «κοινωνικό» θέμα, είναι βαθύτατα οικονομικό. Η απουσία των γυναικών από την επαγγελματική δραστηριότητα περιορίζει την ανάπτυξη.

Σε μια «κανονική» ελληνική κοινωνία θα εργάζονταν περίπου 400.000-500.000 περισσότερες γυναίκες. Η επίπτωση στο ΑΕΠ από την αύξηση της απασχόλησης γυναικών μπορεί να φθάσει και στο 8%-9%. Η πραγματική επίπτωση στην ενίσχυση του εισοδήματος, την κατανάλωση, την ευημερία θα ήταν πολύ σημαντικότερη. Η ελληνική οικονομία θα ήταν διαφορετική και με επιταχυνόμενη δυναμική.

Οι εταιρείες στις διοικήσεις των οποίων συμμετέχουν περισσότερες γυναίκες έχουν καλύτερες επιδόσεις; Ναι, υποστηρίζει διεθνής έρευνα που συγκέντρωσε στοιχεία από 200 μεγάλες εταιρείες στην Τσεχία, την Ουγγαρία και την Πολωνία, και τα συνέκρινε με επιδόσεις εταιρειών από την... άλλη Δυτική Ευρώπη. Η κερδοφορία εταιρειών με περισσότερες γυναίκες στις διοικήσεις είναι αυξημένη περίπου 26% σε σχέση με τις άλλες. Το πρόβλημα όμως στην ελληνική οικονομία δεν περιορίζεται στις ανώτερες θέσεις, καθώς συνολικά η συμμετοχή γυναικών στην οικονομία είναι μικρότερη απ' όσο χρειάζεται. Αυτό είναι το ουσιαστικό πρόβλημα, το αναξιοποίητο δυναμικό, η απώλεια αναπτυξιακών δυνατοτήτων. Η έρευνα εργατικού δυναμικού που ανακοινώθηκε αυτή την εβδομάδα δείχνει ότι οι άνδρες είναι 60% του εργατικού δυναμικού και το 9,6% των ανέργων, ενώ οι άνεργες γυναίκες είναι το 17,2% του εργατικού δυναμικού.

Σχεδόν ο μισός πληθυσμός της χώρας θεωρείται μη ενεργός οικονομικά και σε αυτούς περιλαμβάνονται βέβαια υπερήλικες, νήπια, ασθενείς ή ανάπηροι. Υπερτερούν όμως οι γυναίκες, ενώ σχεδόν διπλάσιες γυναίκες είναι οι υποαπασχολούμενες σε σχέση με τους άνδρες της ίδιας κατηγορίας. Πολύ περισσότερες στους ανέργους, σε όσους αναζητούν εργασία, αλλά δεν είναι διαθέσιμες, ακόμα και στην κατηγορία διαθέσιμες (για εργασία), αλλά δεν αναζητούν, ίσως επειδή δεν πιστεύουν ότι θα βρουν.

Ανάλογη κατάσταση παρατηρείται και σε ό,τι αφορά τους νέους στους οποίους οι άνεργοι είναι πολλοί, αλλά κυρίως είναι λίγοι αυτοί που εντάσσονται στο εργατικό δυναμικό. Η ηλικιακή κατηγορία όσων είναι 25-29 ετών εκπροσωπείται με μικρή συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό (335.000 άτομα) και ακόμα μικρότερη είναι η ομάδα των 20-24 που σπουδάζουν και σπάνια ολοκληρώνουν εγκαίρως τις σπουδές τους.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η Ειρήνη, η Έμιλυ και όλοι οι άλλοι...

Οι δημοσκοπήσεις και οι αναθεωρήσεις

Αναθεώρηση σχεδίων κάνει ο Νίκος Χριστοδουλίδης μετά τον ορυμαγδό εξελίξεων που ακολούθησαν την υποψηφιότητα του Αβέρωφ και την δική του παραίτηση. Τα γεγονότα τον αναγκάζουν να επισπεύσει την ανακοίνωση της υποψηφιότητάς του. Ενώ μέχρι πρότινος έλεγε ότι θα ανακοινώσει το ενδιαφέρον του το καλοκαίρι, τώρα αποφάσισε να το κάνει την άνοιξη. Κάτι που σημαίνει ότι μπορεί να γίνει και τον Μάρτιο.

Όπως πληροφορούμαι, οι επαφές του με τα κόμματα, τη βάση του ΔΗΣΥ αλλά και τα κόμματα του ενδιάμεσου συνεχίζονται ασταμάτητα. Εκείνο που απομένει και για τον ίδιο και για τους υποστηρικτές αλλά και τους αντιπάλους του είναι τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων που τρέχουν. Δύο τουλάχιστον δημοσκοπήσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη αναμένονται με μεγάλη αγωνία από κόμματα και υποψήφιους που εμπλέκονται στην παραγγελία τους.

Όπως πληροφορούμαι, και στις δύο υπάρχουν τα ονόματα όλων των πιθανών υποψηφίων αλλά και ερωτήσεις που αφορούν τις επιλογές των ψηφοφόρων τόσο για τον πρώτο όσο και για τον δεύτερο γύρο των εκλογών.

Στην μία δημοσκόπηση υπάρχουν μεταξύ άλλων και τα ονόματα Αβέρωφ, Χριστοδουλίδη, Νικόλα Παπαδόπουλου, Παμπορίδη, Αχιλλέα Δημητριάδη, Μάριου Ηλιάδη αλλά και Ειρήνης Χαραλαμπίδου.

Η Χαραλαμπίδου δεν είναι η μόνη γυναίκα για την οποία ζητείται η άποψη των ερωτώμενων. Υπάρχει άλλη μία. Και δεν είναι ούτε η Ελένη Θεοχάρους, ούτε η Ερατώ Κοζάκου Μαρκούλλη.

Πρόκειται για στέλεχος ενός από τα τρία μεγαλύτερα κόμματα. Κάποιοι θέλουν πολύ να δουν την δυναμική που μπορεί να έχει σε περίπτωση που θα μπορούσε να είναι υποψήφια.

Μεταξύ των ενδιαφερομένων για μία από τις δημοσκοπήσεις που τρέχουν, ίσως και να έχει ολοκληρωθεί, είναι και ένας υποψήφιος, ο οποίος είναι η τρίτη δημοσκόπηση που έχει παραγγείλει σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τα αποτελέσματά της θα δείξουν εάν έχει αλλάξει ή όχι η δυναμική του την τελευταία περίοδο, αλλά και η δυναμική των αντιπάλων του. Και ειδικά ενός από αυτούς...

- Πολιτικός ρουκετοπόλεμος στο ΑΚΕΛ και είμαστε ακόμα στην αρχή.

Η Ειρήνη, ο Στέφανος, ο Αριστος και ο ρουκετοπόλεμος

Μεγάλη φάνηκε να είναι η ενόχληση του Στέφανου Στεφάνου από τις δημόσιες παρεμβάσεις της Ειρήνης Χαραλαμπίδου κατά της ενδεχόμενης υποστήριξης της υποψηφιότητας Παμπορίδη από το ΑΚΕΛ.

Η πάντα καλά πληροφορημένη κυρία Γιαννούλλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, μου έλεγε χθες πως «δεν είναι μόνο ο Στέφανος που τα έχει με την Ειρήνη αλλά και άλλοι από την ηγεσία, οι οποίοι δεν κρύβουν πια τη δυσφορία τους απέναντί της».

Χθες πάντως υπήρξε και ένας πολιτικός ρουκετοπόλεμος με εμπλοκή και του Άριστου Δαμιανού. Σε ιδιωτικά πηγαδάκια, ακούστηκαν και άλλα πολλά, από άλλα στελέχη που δεν ήταν όλα κατά της Ειρήνης.

Ως γνωστόν, η Ειρήνη Χαραλαμπίδου διαφώνησε αρκετές φορές κατά της υποστήριξης της υποψηφιότητας Παμπορίδη από το ΑΚΕΛ. Χθες μάλιστα επιστράτευσε και τη μνήμη του Δημήτρη Χριστόφια για να δηλώσει, ξανά την αντίθεσή της κατά του Παμπορίδη, τον οποίο παλαιότερα επαινούσε. Μιλώντας στο ραδιόφωνο του «Πολίτη», ανέφερε, μεταξύ άλλων, «αντιμετώπιζα απαξιωτικές αναφορές για το ΑΚΕΛ και τον Δημήτρη Χριστόφια, και από πλευράς του κ. Παμπορίδη. Εκτός αν αναιρεί σήμερα όσα έλεγε τόσα χρόνια». Όταν δε ρωτήθηκε τι θα πράξει εάν τελικά το ΑΚΕΛ στηρίξει τον Παμπορίδη, ανέφερε: «Όποιον υποψήφιο επιλέξουν θα είμαι στη μάχη. Αλλά με Συναγερμικούς δεν μπορώ». Και όλα αυτά την ώρα που ο Στέφανος Στεφάνου δήλωνε για τη συμπεριφορά της Ειρήνης: «Τοις φρονίμοις ολίγα». Και ξεκαθάριζε πως όλοι πρέπει να κάνουν υπομονή και να ακολουθούν τις διαδικασίες του κόμματος και ρίχνοντας ευθεία βολή προς την Ειρήνη: «Περιλαμβανομένων και των νέων δυνάμεων».

Αυτός όμως που δεν άντεξε και ξέσπασε ήταν ο Άριστος Δαμιανού, ο οποίος ερωτώμενος για τη στάση της Ειρήνης Χαραλαμπίδου απάντησε, «Είναι κακό να μη σέβεσαι την διαδικασία ενός κόμματος που σε τίμησε και σε φιλοξενεί εδώ και πολλά χρόνια, μέσα από μια διαδικασία που έχουν λόγο οι Νέες Δυνάμεις». Η Ειρήνη, φανερά θιγμένη, επανήλθε υποστηρίζοντας ότι η άποψη που εξέφρασε, απαντώντας σε ερώτημα που της υποβλήθηκε, ήταν αυτονόητη για την ίδια και δεν θεώρησε ότι θα εκληφθεί από συνάδελφό της (βλέπε Δαμιανού) ως ασέβεια. Δήλωσε πως δεν πρόκειται να επανέλθει στο θέμα και ότι λυπάται αν δυσαρέστησε οποιονδήποτε και δη τον γ.γ. Στεφάνου «που εκτιμώ βαθύτατα».

Κάποιοι, όμως, σύμφωνα με την κυρία Γιαννούλλα «δεν σιουρκάζονται» και σίγουρα θα επανέλθουν και μάλιστα δημόσια.

Και η Έμιλυ in Limassol

Έναν απρόσμενο σύμμαχο βρήκε η Ειρήνη Χαραλαμπίδου και μάλιστα εκτός ΑΚΕΛ. Πρόκειται για την Έμιλυ in Paris, σόρι, την Έμιλυ in Limassol, η οποία με ανάρτησή της διερωτήθηκε: «Το ΑΚΕΛ αναζητεί υποψήφιο - γιατί όχι τη δις πρώτη σε σταυρούς προτίμησης παγκύπρια, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, που συν τοις άλλοις διανύει την τρίτη και τελευταία της θητεία στη Βουλή; Έστω γιατί την κρατούν εκτός κομματικών δομών; Αυτή είναι η αναγνώριση ΑΚΕΛ στα δημοφιλέστερα του στελέχη;». Και δεν έμεινε μέχρι εκεί. Πρόσθεσε: «Εκτός αν το θέμα δεν είναι προσωπικό ή σεξιστικό και το ΑΚΕΛ διαπίστωσε πως το αφήγημά του για ''περισσότερο κράτος'' δεν μπορεί να συνεχιστεί και αναζητεί ανοικτά πια δεξιό υποψήφιο». «Για να ταιριάξουν όμως κόμμα και δεξιός υποψήφιος προϋποθέτει αναδόμηση εκ βάθρων», πρόσθεσε.

Συναγερμικό στέλεχος που διάβασε την ανάρτηση της Γιολίτη αυθόρμητα διερωτήθηκε: «Αυτό τώρα τι είναι, έκφραση θαυμασμού για την Ειρήνη ή θάψιμο για τον Παμπορίδη;»

ΚΟΥΙΖ: Ποιο συναγερμικό στέλεχος όποτε ακούει το σενάριο για αποστολή της Αννίτας, ξανθής αγαπημένης Παναγιάς, στις Βρυξέλλες ως επιτρόπου της ΕΕ... βρυχάται; Αληθεύει ότι από καιρό τώρα το συγκεκριμένο στέλεχος θεωρεί ότι «δικαιούται» τη συγκεκριμένη θέση...

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Τρεις θεατρικοί μονόλογοι για τρεις γυναίκες σε Λευκωσία και Λεμεσό

«Κατ' Εικόνα» της Μαρίας Γεωργιάδου

Ο μονόλογος «Κατ' Εικόνα» της Μαρίας Γεωργιάδου, σε σκηνοθεσία Μαρίας Μανναρίδου – Καρσερά, είναι ένας απολογισμός/εξομολόγηση με στόχο την κάθαρση από τη Θεατρική Ομάδα «Σόλο για Τρεις». Πολλά τα ερωτήματα που προκαλεί και η Έλενα Χριστοφή αναμετριέται με τη Φαίδρα, την κεντρική ηρωίδα. Πλανιέται σε ερωτήματα όπως πώς ξεκινά μια ζωή; Με τι όνειρα και ελπίδες; Πώς καταλήγει; Τι μεσολαβεί ενδιάμεσα; Ποιοι αστάθμητοι παράγοντες αλλά και ποιες επιλογές την καθορίζουν; Πώς μετριούνται οι άνθρωποι στο τέλος; Με ποιο ζύγι; Με ποιο δικαστή; Η Φαίδρα σηκώνει το παραπέτασμα και μάς αφηγείται τη ζωή της. Διανύοντας την πορεία, δίνει υπόσταση σε άτομα-πρωταγωνιστές της ζωής της ζωντανεύοντάς τους, πότε με αθωότητα, ενθουσιασμό και έρωτα, πότε με ματαίωση, πόνο και σαρκασμό, πάντα ποτισμένα μέσα από τις δικές της αλήθειες. Μάς μεταφέρει σε χώρους που οι περισσότεροι από εμάς δεν έχουμε περπατήσει. Τα ερωτήματα όμως που ταλανίζουν τον καθένα μας, όπου κι αν βρισκόμαστε, απ' όπου κι αν προερχόμαστε, παραμένουν κοινά. Η μουσική είναι της Μαριάννα Γαλίδη, τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ηλέκτρας Κυθραιώτου Ταλιώτη και ο φωτισμός του Αντρέα Καρσερά.

Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού Κοραή 1 Θέατρο Χώρα (Πλατεία Αρχιεπισκοπής), Λευκωσία. Σάββατο 5 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. και Κυριακή 6 Φεβρουαρίου, ώρα 7:00 μ.μ.
Κρατήσεις: 99176673.
Κατάλληλο για άνω των 12 ετών.

«Το πάπλωμα» από τη Βαρβάρα Χριστοφή

«Στρώννουμαι στη δουλειά. Κεντώ μέρα-νύχτα. Χορεύκει το σμιλί στα σιέρκα σου, Μαρία!». Η μοίρα μιας γυναίκας μπορεί ν' αλλάξει, φτιάχνοντας ένα πάπλωμα; Αυτό θα τα δούμε επί σκηνής στον πρωτότυπο θεατρικό μονόλογο της Βαρβάρας Χριστοφή «Το Πάπλωμα», ένας μονόλογος εμπνευσμένος από την αληθινή ιστορία της Μαρίας Νεοφύτου από την Ανώγυρα, που διαδραματίστηκε στο νησί μας έναν αιώνα πριν. Η νεαρή κοπέλα, με ταλέντο στο κέντημα, δέχεται παραγγελία για ένα πάπλωμα, με μεγάλη αμοιβή. Η ζωή της δεν θα είναι πότε ξανά η ίδια.

Η παράσταση, σε σκηνοθεσία Μαρίας Κυριάκου, εμπνέεται από την υπαρξιακή αγωνία του χαρακτήρα. Ένα νεαρό κορίτσι στις αρχές του 20ού αιώνα προσπαθεί να απεγκλωβιστεί από την προκαθορισμένη του μοίρα. Η ανάγκη της Μαρίας για οικονομική ανεξαρτησία και ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τον εαυτό της μέσα από την τέχνη της, χτίζουν μια δυνατή εικόνα της κύπριας γυναίκας, η οποία όμως τελικά αδυνατεί να επιβιώσει μέσα σε μια κοινωνία που εκμεταλλεύεται και κατατροπώνει τα όνειρά της. «Στέκουν ούλλοι γυρώ μου τζιαι παρακολουθούν. Αντρέπουμαι, που με θωρεί τόσος κόσμος! Μολις όμως ο φωτογράφος χάννεται πίσω που τη μηχανή τζιαι ανάφκει τζείνον το φως το λαμπερόν, ξιάννω τον κόσμο γυρώ μου, νιώθω περήφανη, σχεδόν σπουδαία!» λέει η Μαρία και η πρωτότυπη μουσική του Δημήτρη Σπύρου, το κοστούμι της

Αριάννας Μαρκουλίδου και οι φωτισμοί του Βασίλη Πετεινάρη, σκιαγραφούν την περιπέτειά τους.

Ξυδάδικο, Γενεθλίου Μιτέλλα 34, Λεμεσός. Σάββατο 5 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. και Κυριακή 6 Φεβρουαρίου, ώρα 6:00 μ.μ.
ARTos Foundation, Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. Σάββατο 12 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. και Κυριακή 13 Φεβρουαρίου, ώρα 6:00 μ.μ.
Πληροφορίες/Κρατήσεις: 96 250745.

«All the wrong men» της Ειρήνης Σαλάτα

Το «All the wrong men» της Ειρήνης Σαλάτα, η οποία έχει τη σκηνοθετική επιμέλεια και ενσαρκώνει και την ηρωίδα, είναι ένας μονόλογος που καταπιάνεται με τις ερωτικές σχέσεις των ανθρώπων του 21ου αιώνα και τις αναλύει από μια γυναικεία σκοπιά. Η θεατρική σκηνή μετατρέπεται σε ένα group therapy για άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις σχέσεις, με την ηρωίδα μας να παίρνει τον λόγο και με τη βοήθεια του κοινού, το οποίο θα καλείται κάποιες φορές να διαβάσει κάτι ή να μπει σε κάποιο ρόλο, θα μας ξεδιπλώσει τις πιο σημαντικές ερωτικές της εμπειρίες. Η ηρωίδα του έργου αυτού θα μπορούσε να ήταν οποιαδήποτε γυναίκα που στο χάος της σημερινής κοινωνίας και στην αβεβαιότητα παλεύει να βρει τον εαυτό της και έναν σύντροφο. Όχι απαραίτητα με αυτή τη σειρά. Γραμμένο στην κυπριακή διάλεκτο, επιτρέπει την άμεση προσέγγιση των πιο πολυσυζητημένων θεμάτων όπως είναι οι σχέσεις και το σεξ και θέτει το γνωστό ερώτημα που από την αρχή των αιώνων ταλαιπωρεί το γυναικείο φύλο: «Γιατί πάντα επιλέγουμε τους λάθος άντρες;». Η σχέση μας με τους άλλους, οι σχέση μας με τον εαυτό μας και το σεξ μπαίνουν στο προσκήνιο σ' έναν θεατρικό μονόλογο που όλοι έχουμε κάνει με τον εαυτό μας, λέγοντας στους εαυτούς μας: «Γιατί δεν φταις εσύ. Εγώ φταίω, θέλω να μείνω λίγο μόνος μου, να σκεφτώ»...

Φουαγιέ Θεάτρου Ένα, λεωφόρος Αθηνάς 4, Λευκωσία. Τρίτη 22 και Τετάρτη 23 Φεβρουαρίου και Τρίτη 1 Μαρτίου, ώρα 8:30 μ.μ.
Επικοινωνία/κρατήσεις: 99435403.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

Το κυπριακό κάδρο πωλήσεων δανείων 3,5 δισ.

Η PIMCO για τα 700 εκατ. της Ελληνικής, η Cerberus για τα 2,2 δισ. της Alpha και η Τράπεζα Κύπρου για τα 475 εκατ. της ΚΕΔΙΠΕΣ

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Τρεις διαδικασίες πωλήσεως δανείων «τρέχουν» στην Κύπρο το 2022 και ήδη έχει σχηματιστεί το κάδρο των αγοραστών για δάνεια ύψους σχεδόν 3,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Δύο διαδικασίες αφορούν πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικής αξίας 3 δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς και μία εξυπηρετούμενων δανείων, ύψους 475 εκατομμυρίων ευρώ. Το «νήμα» του νικητή για τη διαδικασία πώλησης –κυπριακών- προβληματικών δανείων της AlphaBank ύψους 2,2 δισεκατομμυρίων ευρώ βρίσκεται κοντά να «κόψει» η Cerberus Capital Management LP., της Ελληνικής Τράπεζας τα προβληματικά δάνεια των 700 εκατομμυρίων ευρώ ο μεγαλομέτοχός της, Pacific Investment Management Co. (PIMCO) και τα 475 εκατομμύρια «καλών» δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ, όπως γνωρίζει η «Κ», αγόρασε η Τράπεζα Κύπρου. Διαδικασίες οι οποίες έχουν ξεκινήσει από το δεύτερο μισό του 2021 και από ότι αποδείχτηκε, χρειάστηκε και το 2022 για να ολοκληρωθούν. Με την ολοκλήρωση αυτών των διαδικασιών, η AlphaBank (η μητρική) θα ρίξει τα μη εξυπηρετούμενα δάνειά της στα 5 δισεκατομμύρια ευρώ, η Ελληνική Τράπεζα θα τα μειώσει στα 720 εκατ. ευρώ και η ΚΕΔΙΠΕΣ θα είναι ένα βήμα πιο κοντά στην μετεξέλιξή της σε Εθνική Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (National Asset Management Company). Από την άλλη, η Cerberus θα ανοίξει πλέον ένα παράθυρο στην κυπριακή δευτερογενή αγορά, η PIMCO θα προσθέσει ακόμα 700 εκατ. ευρώ στα ήδη 2 – 2,1 δισ. προβληματικών δανείων που διαχειρίζεται και η Τράπεζα Κύπρου θα αυξήσει το συνολικό της δανεισμό στα 11,3 δισ. ευρώ. Εστιάζοντας στις πράξεις που θα έχουν άμεσο αντίκτυπο στις κυπριακές τράπεζες και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή αγορά μετά τις πράξεις των σχεδόν 3,5 δισ. ευρώ (τα 2,2 δισ. της AlphaBank δεν επηρεάζουν την κυπριακή θυγατρική αφού έχει απαλλαγεί ήδη από αυτά και επηρεάζουν μόνο τους ισολογισμούς της μητρικής), αλλάζουν αρκετά τα δεδομένα όπως θα δούμε παρακάτω.

Η Cerberus θα πρέπει να «κατέβει» στο νησί και να βρει υφιστάμενο servicer που θα αναλάβει τη διαχείριση των δανείων της ή θα πρέπει να δημιουργήσει η ίδια μία εταιρεία.

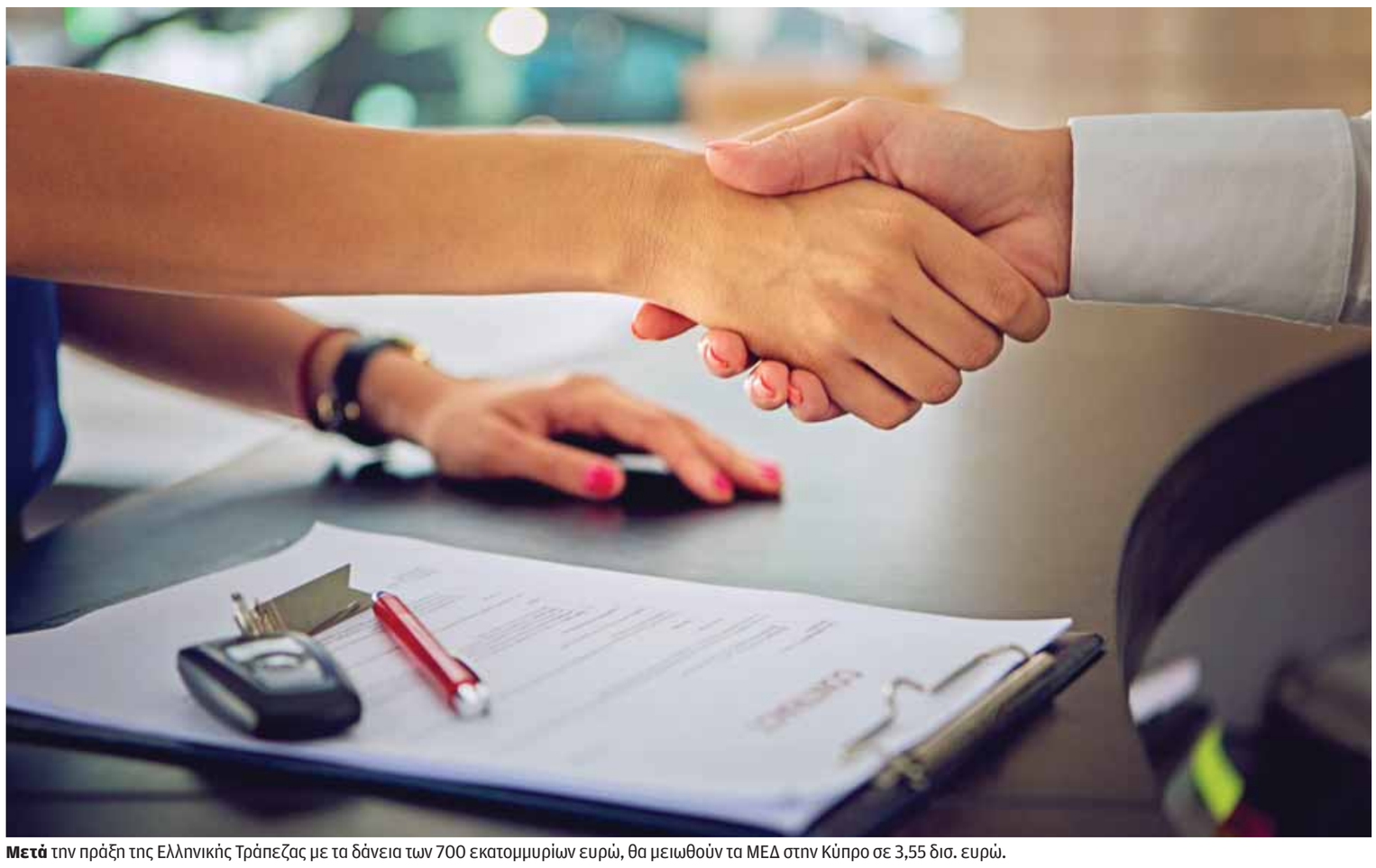

Μετά την πράξη της Ελληνικής Τράπεζας με τα δάνεια των 700 εκατομμυρίων ευρώ, θα μειωθούν τα ΜΕΔ στην Κύπρο σε 3,55 δισ. ευρώ.

Η PIMCO, αγοράζοντας τα δάνεια της Ελληνικής ύψους 700 εκατ. ευρώ, θα έχει πλέον να διαχειριστεί μέσω της εταιρείας που έχει ιδρύσει, της Themis, δάνεια ύψους περίπου 2,8 – 2,9 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η PIMCO αγόρασε τα δάνεια της Τράπεζας Κύπρου με την ονομασία Helix 2 και Helix 3, με τη συμφωνία πώλησης του Helix 3 να περιλαμβάνει ΜΕΔ μεικτής λογιστικής αξίας 577 εκατ. και ακινήτων ύψους 121 εκατ., ενώ από το Helix 2 και Helix 2 b' είχε αγοράσει ΜΕΔ ύψους 1,4 δισ. ευρώ.

Η Ελληνική Τράπεζα έχει μικτό δανεισμό ύψους 6,71 δισ. βάσει αποτελεσμάτων εννιαμήνου 2021, ενώ τα ΜΕΔ της ανέρχονται σε 1,42 δισ. ευρώ. Μετά την πώληση των προβληματικών δανείων ύψους 700 εκατ. θα μειωθεί αυτό το χαρτοφυλάκιο σε 720 εκατ. ευρώ, άρα και ο δείκτης ΜΕΔ της θα μειωθεί σε 10,7% και θα είναι ένα βήμα πιο κοντά στο μονοψήφιο ποσοστό ΜΕΔ που έχει η ίδια θέσει.

Για την Τράπεζα Κύπρου, επίσης, θα λειτουργήσει θετικά η αγορά των καλών δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ η οποία, όπως πληροφορείται η «Κ», είναι «κλειστή» πράξη, αφού εκτός από το ότι θα αυξηθούν τα μικτά της δάνεια, αυτομάτως θα μειωθούν και τα μη εξυπηρετούμενά της. Με τα υφιστάμενα αποτελέσματα, τα οποία αφορούν το εννιάμηνο του 2021, έχει μη εξυπηρετούμενα δάνεια υπολογισμένα μετά την μείωσή τους από την πώληση του Helix 3, σε 881 εκατ. ευρώ. Η Τράπεζα Κύπρου με μικτό δανεισμό 10,86 δισ. ευρώ. βγάζει ένα αποτέλεσμα δείκτη ΜΕΔ στο 8,6%. Αγοράζοντας τα εξυπηρετούμενα δάνεια των 475 εκατ. ευρώ θα φτάσει το μικτό της δανεισμό σε 11,3 δισ. ευρώ, άρα τα ΜΕΔ της θα μειωθούν περαιτέρω σε 7,78%.

Μετά την πράξη της Ελληνικής Τράπεζας με τα δάνεια των 700 εκατομμυρίων ευρώ, θα μειωθεί και από το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου το ανάλογο ποσό ΜΕΔ. Τον Οκτώβριο του 2021 τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Κύπρο ανέρχονταν σε 4,25 δισ. ευρώ και με την πώληση αυτή θα μειωθούν σε 3,55 δισεκατομμύρια ευρώ. Η πράξη της AlphaBank δεν θα επηρεάσει το σύνολο των ΜΕΔ στην Κύπρο, αφού όπως σημειώθηκε πιο πάνω, είναι εκτός συστήματος σε ειδικά οχήματα (SPV's).

Πρέπει να βρει servicer

Μπορεί να γίνονταν σενάρια πώς η Cerberus θα μπορούσε να αγοράσει τα δάνεια της Ελληνικής ως μία εκ των διεκδικητών και να θέσει σε λειτουργία την εξυπηρέτησή τους από την επόμενη κιόλας ημέρα χρησιμοποιώντας ως όχημα την APS Cyprus που πωλείται «πακέτο» με τα δάνεια των 700 εκατ. ευρώ, ωστόσο δεν διαφαίνεται να εκπληρώνεται ως σενάριο. Δεδομένων των εξελίξεων, η PIMCO βάζει φρένο. Από εδώ και πέρα η Cerberus θα πρέπει να «κατέβει» στο νησί και να βρει υφιστάμενο servicer που θα αναλάβει τη διαχείριση των δανείων της, ή θα πρέπει να δημιουργήσει η ίδια μία εταιρεία. Όπως δηλαδή αντίστοιχα έπραξε η Apollo Global Management με την Gordian, όπως η PIMCO με την Themis και ούτω καθ' εξής.
Η PIMCO, επίσης, δεδομένου των εξελίξεων θα πρέπει να διαχειριστεί το κομμάτι της αγοράς της APS Cyprus, της εταιρείας που πωλείται μαζί με τα δάνεια των 700 εκατ. ευρώ. Υπενθυμίζεται πως η Ελληνική Τράπεζα μέσα στην προσφορά των δανείων των 700 εκατ. δίνει και τον servicer της, την APS Cyprus. Η PIMCO θα πρέπει να αποφασίσει αν θα την μετατρέψει και αυτή σε Themis ή αν θα την λειτουργεί ως APS Cyprus.

GoGordian REAL ESTATE
Ακίνητα υψηλής απόδοσης
Go yield
Διώροφο κτήριο μικτής χρήσης στη Λεωφ.Ομονοίας, Λεμεσός
• 2 κενά καταστήματα με μεσοπάτωμα στο ισόγειο
• 4 διαμερίσματα του 1ος, 2 και 3ών υπνοδωματίων στον πρώτο όροφο εκ των οποίων 2 άδεια
• Συνολικό εμβαδόν εσωτερικών χώρων 1,025 τ.μ.
• Υπόγειο 570 τ.μ.
• Προνομιακή τοποθεσία στη Λεωφ. Ομονοίας, κοντά σε όλες τις ανέσεις
• Δεν υπόκειται σε Φ.Π.Α.
Ref: 7941

7777 5656
www.gogordian.com
€1.550.000

Με 3 εκατ. αναβαθμίζεται τουριστικά η Κύπρος

Πριμοδοτήσεις 12 σχεδίων δείχνουν τον δρόμο για χειμερινό και εναλλακτικό τουρισμό

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Μοιράζει επιχορηγήσεις το Υφυπουργείο, δίνοντας ουσιαστικά πάσα σε ιδιώτες και τοπικές αρχές, αλλά και κίνητρο ώστε να βάλουν το δικό τους λιθαράκι στη νέα σελίδα στον τουρισμό. Δώδεκα σχέδια προώθησης ειδικών μορφών τουρισμού, αναβάθμισης εγκαταστάσεων και διοργάνωσης εκδηλώσεων παρουσιάστηκαν τις προηγούμενες μέρες, συνολικής δαπάνης 3 εκατ. ευρώ. Ανάλογα σχέδια είχαν προκηρυχθεί και την περίοδο 2019-2021. Για την συγκεκριμένη περίοδο είχαν χορηγηθεί ποσά πέραν των 2 εκατ. ευρώ σε έργα αναβάθμισης υποδομών και ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού και τα πρώτα αποτελέσματα σε υποδομές και αφίξεις τουριστών φαίνεται να ικανοποίησαν ως προς τον στόχο του Υφυπουργείου, όπως περιγράφηκε από τον πολιτικό του προϊστάμενο σε βάθος δεκαετίας, η Κύπρος να καταστεί μία από τις 30 πιο εξελιγμένες τουριστικά χώρες του πλανήτη. Ουσιαστικά, τα σχέδια δημιουργούν κίνητρα ώστε και ο ιδιωτικός τομέας να προχωρήσει σε δράσεις που θα αναβαθμίσουν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου με το τελικό αποτέλεσμα να πιάσει στόχους όπως εκτίθενται στην Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2020-2030, κάτι που εντοπίζεται όχι μόνο από τους τίτλους των σχεδίων, αλλά και στους επιμέρους όρους. Στην πλειοψηφία των σχεδίων, δίνεται για παράδειγμα επιπλέον πριμοδότηση σε ταξίδια που πραγματοποιούνται τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο, πρόνοια που εξυπηρετεί τον στόχο να καταστεί το νησί ένας ολόχρονος τουριστικός προορισμός.

Σχέδιο ταξιδίων κινήτρων

Το συγκεκριμένο σημείο εντοπίζεται στο σχέδιο επιχορήγησης για την πραγματοποίηση στην Κύπρο ταξιδίων κινήτρων με το μέγιστο ποσό οικονομικής στήριξης να ανέρχεται μέχρι τις 10.000 ευρώ. Κατά την προηγούμενη εφαρμογή του συγκεκριμένου σχεδίου, είχαν υποβληθεί συνολικά 98 αιτήσεις με ποσό επιχορήγησης 495.400 ευρώ. Μέσω του σχεδίου, 19.160 τουρίστες επισκέφθηκαν την Κύπρο. Πάντως, βασική προϋπόθεση για την επιχορήγηση είναι ότι, τουλάχιστον το 75% των συμμετεχόντων, θα πρέπει να προέρχεται από το εξωτερικό. Η περίοδος πραγματοποίησης του ταξιδίου πρέπει να εμπίπτει στην χρονική περίοδο από 1η Νοεμβρίου -30 Απριλίου και η επιχορήγηση υπολογίζεται με βάση τη διάρκεια παραμονής στην Κύπρο. Επιπλέον πριμοδότηση δίνονται σε ταξίδια που γίνονται με σεβασμό στο περιβάλλον, αξιοποιούν τα τοπικά προϊόντα, εμπλέκουν την τοπική κοινωνία και προάγουν την αειφόρο ανάπτυξη (π.χ. μέσω της χρήσης ανακυκλώσιμων υλικών, μείωση της χρήσης πλαστικού κ.ο.κ.).

Συνεδριακός τουρισμός

Ανάλογα κριτήρια ισχύουν και για το σχέδιο συνεδρίων και συναντήσεων στην Κύπρο, το οποίο προωθεί τον συνεδριακό τουρισμό, επιχειρώντας να βάλει την Κύπρο στον παγκόσμιο χάρτη των συνεδρίων. Προτιμώνται δε, τα συνέδρια της χειμερινής περιόδου. Δίνεται δηλαδή επιπλέον πριμοδότηση σε συνέδρια που πραγματοποιούνται τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο. Τουλάχιστον το 75% των συμμετεχόντων πρέπει να προέρχεται από το εξωτερικό, ενώ η περίοδος πραγματοποίησης του ταξιδίου θα πρέπει να εμπίπτει στην χρονική περίοδο από 1η Νοεμβρίου μέχρι 30 Απριλίου και η επιχορήγηση υπολογίζεται με βάση την διάρκεια παραμονής στην Κύπρο. Εξαίρεση αποτελεί η Λευκωσία και οι ορεινές/ακριτικές περιοχές και οι περιοχές της υπαίθρου. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα εξετάζονται αιτήσεις για πραγματοποίηση συνεδρίων καθόλη τη διάρκεια του χρόνου. Μέγιστο ποσό επιχορήγησης για κάθε ταξίδι ανέρχεται στις δέκα χιλιάδες ευρώ.

Χειμερινές κρουαζιέρες

Τον ίδιο σκοπό εξυπηρετεί και το σχέδιο επιχορήγησης για την φιλοξενία κρουαζιερόπλοιων στην Κύπρο, το οποίο στοχεύει αφενός στην ανάπτυξη του τουρισμού κρουαζιέρας στην Κύπρο και αφετέρου στην αύξηση του χειμερινού τουρισμού. Αυτό φαίνεται βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας του σχεδίου, που αφορούν και στον μήνα κατά τον οποίο το πλοίο θα προσεγγίζει το λιμάνι, που θα πρέπει να είναι από τους μήνες Νοέμβριο μέχρι Ιούνιο αλλά και στον χρόνο παραμονής του πλοίου στο λιμάνι. Μέγιστο ύψος επιχορήγησης καθορίζεται στις τρεις χιλιάδες ευρώ ανά επίσκεψη/σταθμό κρουαζιερόπλοιου στην Κύπρο και γίνεται έναντι εξόδων ενοικίασης λεωφορείων προσβάσιμα για άτομα με κινητικές δυσκολίες/ αναπηρίες.

Το σχέδιο επιχορήγησης για την φιλοξενία κρουαζιερόπλοιων στοχεύει αφενός στην ανάπτυξη του τουρισμού κρουαζιέρας και αφετέρου στην αύξηση του χειμερινού τουρισμού.

Αθλητικές διοργανώσεις

Παρόμοιες προϋποθέσεις περιγράφονται και στο σχέδιο επιχορήγησης αθλητικών διοργανώσεων στην Κύπρο, αφού οι αιτήσεις θα εξετάζονται εφόσον εμπίπτουν στην περίοδο από 1η Νοεμβρίου μέχρι 30 Απριλίου. Επιπλέον πριμοδότηση δίνεται σε εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται Ιανουάριο και Φεβρουάριο, καθώς και για μεγαλύτερες εκδηλώσεις που συγκεντρώνουν περισσότερες από 3.000 διανυκτερεύσεις. Η αίτηση εξετάζεται ανεξάρτητα από την περίοδο υλοποίησης της διοργάνωσης εφόσον πραγματοποιείται στην επαρχία Λευκωσίας ή σε περιοχές της υπαίθρου, ορεινές ή και ακριτικές περιοχές. Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης καθορίζεται μέχρι τις 30.000 ευρώ και σε ποσοστό μέχρι 30% της συνολικής δαπάνης. Πάντως, το σχέδιο στην προηγούμενή του εφαρμογή μεταξύ 2019-2021, είχε ξεπεράσει τις 34.00 επισκέπτες. Σε αυτό το διάστημα είχαν εγκριθεί 74 αιτήσεις με συνολικό ποσό επιχορήγησης τις 675.000 ευρώ. Ικανοποιητικές ήταν και οι επιδόσεις του σχεδίου ξένων αθλητικών ομάδων, ομίλων, συνδέσμων και ομοσπονδιών για προπόνηση και προετοιμασία στην Κύπρο. Κατά την περίοδο 2019-2021 επισκέφθηκαν την Κύπρο μέσω του σχεδίου 362 αθλητικές ομάδες με 6.880 αθλητές για συνολικά 86.800 διανυκτερεύσεις.

Χώροι λατρείας

Στο πλαίσιο του σχεδίου επιχορηγήσεων για τη δημιουργία, αναβάθμιση υποδομών/ εγκαταστάσεων των ειδικών μορφών τουρισμού προωθείται και ο θρησκευτικός τουρισμός. Πρόκειται για ειδική μορφή τουρισμού η οποία φαίνεται να αποκτά ιδιαίτερη δυναμική παγκοσμίως. Δικαιούχοι του σχεδίου είναι, μεταξύ άλλων, μητροπόλεις, ναοί, δήμοι, κοινότητες, ξενοδοχεία και νομικά πρόσωπα. Ως επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνονται οι βελτιώσεις σε θέματα προσβασιμότητας εισόδου σε θρησκευτικά μνημεία στις περιπτώσεις όπου τα συγκεκριμένα μνημεία μπορούν να φιλοξενήσουν άτομα με κινητικές δυσκολίες. Στο πλαίσιο του σχεδίου θα επιχορηγηθεί και η δημιουργία χώρων λατρείας (prayer room) σε χώρους εισόδου στη Δημοκρατία, δηλαδή σε αεροδρόμια, λιμάνια και μαρίνες. Το ύψος της επιχορήγησης δεν θα ξεπερνά τις 30.000 ευρώ και θα καλύπτει μέχρι το 75% της συνολικής δαπάνης.

Μέχρι στιγμής έχουν πραγματοποιηθεί 990 εργαστήρια χειροτεχνίας και οινογαστρονομίας με συνολικό ποσό επιχορήγησης 261.400 ευρώ.

Η Διαδρομή Αυθεντικών Εμπειριών- Heartland of legends ξεκίνησε να εφαρμόζεται από τον περασμένο Σεπτέμβριο.

Επιχορηγήσεις πέραν των 2 εκατ.

Ξεπέρασαν τα 2 εκατ. ευρώ οι επιχορηγήσεις που δόθηκαν κατά την προηγούμενη εφαρμογή των σχεδίων, την περίοδο 2019-2021.

- Συγκεκριμένα, για το σχέδιο επιχορήγησης μέρους του κόστους της δαπάνης για έργα αναβάθμισης των προσφερόμενων υπηρεσιών σε κέντρα αναψυχής εγκρίθηκαν 70 αιτήσεις και δόθηκαν επιχορηγήσεις συνολικής δαπάνης ύψους 640.000 ευρώ.
- Για το σχέδιο επιχορήγησης για ενθάρρυνση έργων για την ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών, εξετάστηκαν 13 αιτήσεις και επενδύθηκαν πιστώσεις ύψους 260.000 ευρώ για αγορά ομπρελών και ξαπλώστρων, διαδρόμων ΑμεΑ, κατασκευή και συντήρηση χώρων υγιεινής και αποδυτηρίων και αγορά κάδων ανακύκλωσης.
- Σε σχέση με το σχέδιο επιχορήγησης εκδηλώσεων που αφορούν οινογαστρονομία και τοπικά προϊόντα που διοργανώνονται στην Κύπρο, εγκρίθηκαν 72 αιτήσεις και επιχορηγήθηκε το συνολικό ποσό των 88.500 ευρώ.
- Ποσό ύψους 79.100 ευρώ δόθηκε υπό μορφής επιχορηγήσεων για το σχέδιο δημιουργίας/ αναβάθμισης υποδομών/εγκαταστάσεων των ειδικών μορφών τουρισμού.
- Στις 97.100 ευρώ ανήλθε το συνολικό ποσό επιχορήγησης του σχεδίου για τη δημιουργία, αναβάθμιση υποδομών/εγκαταστάσεων των ειδικών μορφών τουρισμού. Στο πλαίσιο της πρώτης εφαρμογής του σχεδίου, υποβλήθηκαν συνολικά 14 αιτήσεις.
- Κατά την περίοδο 2019-2021 μέσω του σχεδίου ξένων αθλητικών ομάδων, ομίλων, συνδέσμων και ομοσπονδιών για προπόνηση και προετοιμασία, επισκέφθηκαν την Κύπρο 362 αθλητικές ομάδες με 6.880 αθλητές για συνολικά 86.800 διανυκτερεύσεις.
- Στις 273.000 ευρώ ανήλθε το συνολικό ύψος των χορηγιών στο πλαίσιο του σχεδίου επιχορήγησης για την πραγματοποίηση έργων τοπικού χαρακτήρα με τουριστική πτυχή. Οι χορηγίες αφορούσαν 23 αιτήσεις από κοινότητες των επαρχιών Πάφου,Λεμεσού, Λάρνακας και Λευκωσίας οι οποίες προχώρησαν στην υλοποίηση 20 έργων.
- Στις 170 ανήλθαν οι αιτήσεις στο πλαίσιο του σχεδίου επιχορήγησης εργαστηρίων χειροτεχνίας και οινογαστρονομίας το 2021. Πραγματοποιήθηκαν 990 εργαστήρια με συνολικό ποσό επιχορήγησης 261.400 ευρώ.

Υπερκαλύφθηκε η οινογαστρονομία

Κατά την προηγούμενη εφαρμογή του, το σχέδιο επιχορήγησης επισκέψιμων εργαστηρίων χειροτεχνίας και οινογαστρονομίας το 2021, είχε μεγάλη απήχηση και ενδιαφέρον. Συνολικά είχαν υποβληθεί 170 αιτήσεις και πραγματοποιήθηκαν 990 εργαστήρια με συνολικό ποσό επιχορήγησης 261.400 ευρώ. Σύμφωνα με το Υφυπουργείο, για το 2022 το σχέδιο έχει κλείσει καθώς όλες οι πιστώσεις έχουν εξαντληθεί με τις αιτήσεις που έχουν ληφθεί μέχρι το τέλος του 2021. Σημειώνεται ότι το ποσό επιχορήγησης ανά δικαιούχο / έτος είναι €6.000 για 20 εργαστήρια (€300 /εργαστήριο, από τα οποία τα €60 θα πρέπει να δαπανηθούν υποχρεωτικά σε δαπάνες διαφήμισης). Τα εργαστήρια θα είναι ανοικτά στο κοινό χωρίς χρέωση ενώ δίνεται προτεραιότητα στις ορεινές κοινότητες, μικρές κοινότητες και δήμους, εφόσον στόχος του σχεδίου είναι η δημιουργία αυθεντικών εμπειριών για τους επισκέπτες, η αναβίωση της παράδοσης για τις νέες γενιές και η αύξηση της επισκεψιμότητας των κοινοτήτων της υπαίθρου. Η φιλοσοφία του συγκεκριμένου σχεδίου είναι συνυφασμένη με τη Διαδρομή Αυθεντικών Εμπειριών-Heartland of legends, η οποία ξεκίνησε να εφαρμόζεται από τον περασμένο Σεπτέμβριο.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΗ**

Εισηγήσεις ΕΤΕΚ για τόνωση του κατασκευαστικού κλάδου

Ο κατασκευαστικός κλάδος είναι ένας πολύ σημαντικός κλάδος στην κυπριακή οικονομία: εισφέρει το 17% της εγχώριας ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και απασχολεί περισσότερους από 35.000 εργαζόμενους. Η σημασία του, όχι μόνο για την ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά και για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, είναι κρίσιμη.

Το 2022 θα είναι ειδική χρονιά, τόσο για το σύνολο της οικονομίας, όσο και για τον κλάδο των κατασκευών και γενικότερα των υπηρεσιών που αφορούν τους μηχανικούς. Η υγειονομική κρίση, ο απότομος τερματισμός του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος (ΚΕΠ), το σχετικά υψηλό ιδιωτικό χρέος και η αναγκαιότητα προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, όπως και η αύξηση των τιμών βασικών οικοδομικών υλικών έχουν φέρει αλυσιδωτές επιπτώσεις σε όλο το φάσμα της οικονομίας, επηρεάζοντας την κατασκευαστική βιομηχανία. Εάν σε αυτή την εξίσωση συμπεριληφθεί και η πολύ χαμηλή υλοποίηση του αναπτυξιακού κρατικού προϋπολογισμού τότε όντως διαμορφώνεται μια μελανή εικόνα για τον τομέα ακίνητων και κατασκευών.

Από την άλλη, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε πως η υφιστάμενη δύσκολη κατάσταση μας δίνει την ευκαιρία αναστοχασμού και επανασχεδιασμού ενός πιο πράσινου και ορθολογικού μοντέλου ανάπτυξης με έμφαση στην ενθάρρυνση επενδύσεων με πολλαπλασιαστικό αντίκτυπο που εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητακαι στον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας.

Το ΕΤΕΚ, έχοντας διαχρονικό στόχο του να είναι ενεργό κύτταρο της κυπριακής κοινωνίας, έχει καταθέσει συγκεκριμένες εισηγήσεις οι οποίες, εάν εισακουστούν και υιοθετηθούν, θα λειτουργήσουν καταλυτικά για τη δημιουργία των συνθηκών που απαιτούνται για την τόνωση της αναπτυξιακής δραστηριότητας.

Πιο συγκεκριμένα, το Επιμελητήριο μέσα στο 2021 κατέθεσε δέσμη προτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται:

- Η υλοποίηση της νέας Πολιτικής Αδειοδότησης.
- Η ψήφιση του νομοθετικού πλαισίου για ταχεία αδειοδότηση στρατηγικών επενδύσεων.

Στόχος ο σχεδιασμός ενός ορθολογιστικού και πράσινου μοντέλου ανάπτυξης, με έμφαση στην ενθάρρυνση επενδύσεων.

- Η αύξηση κινήτρων για συντήρηση /αποκατάσταση διατηρητέων.
- Φορολογικά και άλλα κίνητρα για ενεργειακές και δομοστατικές αναβαθμίσεις κτηρίων και για δράσεις που θα βελτιώσουν ποιοτικά το τουριστικό μας προϊόν.
- Μεταρρύθμιση και ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και ευρύτερα της κυπριακής οικονομίας.
- Αξιοποίηση εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών στα κατασκευαστικά συμβόλαια του ευρύτερου δημοσίου.

Ο κατασκευαστικός κλάδος έχει τις προϋποθέσεις να ανακάμψει, αρκεί να αφήσουμε τις καιροσκοπικές προσεγγίσεις και να εστιάσουμε στην ορθολογική και βιώσιμη ανάπτυξη και σε δράσεις οι οποίες να οδηγούν στη βελτίωση της παραγωγικότητας του κλάδου και της ποιότητας του προϊόντος που παράγει. Σε αυτό το πλαίσιο, καθίσταται ακόμη πιο επιτακτική η ανάγκη για την ταχεία και ορθά μελετημένη αξιοποίηση των περίπου €3 δισ. που θα διοχετευτούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και τα Διαρθρωτικά Ταμεία κατά την πενταετία 2021-2026, μεγάλο μέρος των οποίων αφορά τον κατασκευαστικό κλάδο και περιλαμβάνουν κονδύλια που σχετίζονται με τη μετάβαση στην πράσινη και ψηφιακή ανάπτυξη και την ενεργειακή μετάβαση.Στο πλαίσιο αυτό η προώθηση χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το Σχέδιο «Εξοικονομώ-Αναβαθμίζω στις Κατοικίες», θα πρέπει να εντατικοποιηθεί.

Ταυτόχρονα, η εξοικείωση με την τεχνολογία που επέβαλε η πανδημία, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μια ευκαιρία για να προχωρήσουμε στον πλήρη ψηφιακό μετασχηματισμό της κρατικής μηχανής.

Με στόχο την υλοποίηση του αναπτυξιακού προϋπολογισμού, το ΕΤΕΚ εισηγήθηκε την αξιοποίηση του ιδιωτικού τομέα για τον προγραμματισμό, ωρίμανση και υλοποίηση σημαντικών έργων τα οποία είναι καθηλωμένα λόγω υπερφόρτωσης του υφιστάμενου μηχανισμού, με προτεραιότητα την προάσπιση της ποιότητας έναντι της προχειρότητας και την αξιοποίηση μεθόδων υλοποίησης που να διασφαλίζουν την αρχιτεκτονική ποιότητα, την αειφορία, την τεχνική αξία, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, την προσβασιμότητα και τον περιβαλλοντικό και καινοτόμο χαρακτήρα τους.

Το κράτος οφείλει να αναπληρώσει το κενό που δημιούργησε ο απότομος τερματισμός του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος με την ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων, οι οποίες θα πρέπει να έχουν πράσινα χαρακτηριστικά, να δημιουργούν πολλαπλασιαστικό αντίκτυπο και να προσφέρουν ουσιαστικά στην οικονομία. Τέτοιες επενδύσεις αφορούν έργα ΑΠΕ, νοσοκομεία, κτήρια τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ερευνητικά κέντρα, αλλά και μικρότερα έργα αναβάθμισης του δημόσιου χώρου και διαφύλαξης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς στα χωριά μας.

Η Κομισιόν έχει δημοσιεύσει σχετικά πρόσφατα ένα έγγραφο πολιτικής με θέμα «A Renovation Wave for Europe - greening our buildings, creating jobs, improving lives». Το έγγραφο αυτό είναι συνεκτικό, εμπεριστατωμένο και περιέχει σειρά προθέσεων πολιτικής που έχουν στον πυρήνα τους το δομημένο περιβάλλον, την οικονομική ανάκαμψη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Το ΕΤΕΚ έχει ήδη αναλάβει πρωτοβουλίες για να μετουσιώσει πολιτικές και δράσεις του εγγράφου αυτού σε έργα, νομοθετικές ρυθμίσεις, χρηματοδοτικά εργαλεία κ.ο.κ. σε εθνικό επίπεδο. Ο κατασκευαστικός κλάδος έχει πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτό και ασφαλώς εκεί είναι το μέλλον του.

Σε κάθε περίπτωση εάν δράσουμε με τόλμη και αποφασιστικότητα σήμερα, μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι ο κλάδος των κατασκευών μετά από πέντε χρόνια θα είναι πιο ανθεκτικός, πιο ποιοτικός, με μεγαλύτερη παραγωγικότητα, πιο πράσινος και πιο ψηφιοποιημένος.

Ο κ. Κωνσταντίνος Κωνσταντή είναι αρχιτέκτονας, πρόεδρος του ΕΤΕΚ.

Πλάνο χαλαρώσεων σε δυο εβδομάδες

Στα βήματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών και η Κύπρος ετοιμάζεται για αποκλιμάκωση των υγειονομικών μέτρων

Τις επόμενες δυο εβδομάδες οι ειδικοί θα επικεντρωθούν στα δεδομένα που αφορούν τον ρυθμό μετάδοσης του ιού, δείκτης που το τελευταίο διάστημα έχει αυξηθεί σημαντικά βάζοντας φρένο σε χαλαρώσεις των περιοριστικών μέτρων.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Στη συντηρητική λογική διαχείρισης της πανδημίας επιμένει η κυβέρνηση την ώρα που άλλα ευρωπαϊκά κράτη, άλλα με τολμηρά βήματα και άλλα λιγότερο, προχωρούν σε αποκλιμάκωση των περιοριστικών μέτρων. Ωστόσο, και στην προκειμένη περίπτωση, η πρακτική άλλων ευρωπαϊκών κρατών δεν φαίνεται να αγνοείται, πλην, όμως, δίνεται περιθώριο χρόνου προκειμένου οι αποφάσεις να ληφθούν στην βάση ασφαλέστερων επιδημιολογικών δεδομένων. Μια πρακτική που ακολουθήθηκε από την αρχή της πανδημίας και επέτρεψε να γίνουν σίγουρα βήματα. Όπως είχε γράψει η «Κ» την περασμένη εβδομάδα, η κυβέρνηση θα προχωρήσει με μια πρώτη μικρή δόση χαλαρώσεων, που θα αφορά τις ηλικίες από 12 μέχρι 17. Στο υπόλοιπο πακέτο τα μέτρα που αποφασίσθηκαν στην ουσία αποτελούν μια συμπλήρωση των υφιστάμενων, με μερική αυστηριοποίηση κάποιων προνοιών. Το πιο σημαντικό που προκύπτει από την τελευταία αξιολόγηση της πανδημίας, το απόγευμα Δευτέρας, είναι η απόφαση για προετοιμασία ειδικών και Υπουργείου Υγείας να προλειάνουν το έδαφος για τις επικείμενες χαλαρώσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», Υπουργός Υγείας και μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής έχουν θέσει οδικό χάρτη άρσης των περιορισμών. Συγκεκριμένα, αυτό το οποίο έχει αποφασισθεί είναι να ετοιμασθεί πλάνο απλοποίησης των μέτρων σε δυο εβδομάδες. Αρμόδια πηγή που μίλησε στην «Κ» είπε. «Αν όλα πάνε καλά, τα μέτρα θα χαλαρώσουν».

Το μοναδικό μέτρο χαλάρωσης που θα πάει στο Υπουργικό Συμβούλιο αφορά τους ανεμβολίαστους από 12 έως 17 ετών, οι οποίοι θα μπορούν να πραγματοποιούν εξόδους σε εστιατόρια και κέντρα διασκέδασης με τη συνοδεία εμβολιασμένων γονέων.

Η μεταδοτικότητα

Ένα στοιχείο που προκαλεί επιφυλάξεις για πιο τολμηρά βήματα αποκλιμάκωσης των μέτρων φαίνεται να είναι η αυξητική τάση που παρουσιάζει ένας σημαντικός επιδημιολογικός δείκτης. Τα τελευταία εικοσιτετράωρα ο ρυθμός μεταδοτικότητας του ιού έχει αυξηθεί, αγγίζοντας το 1 από 0,70 που ήταν τις προηγούμενες δέκα μέρες. Η μεταβολή που καταγράφεται φαίνεται ξεκάθαρα πως έχει προκαλέσει προβληματισμό σε ειδικούς και Υπουργείου Υγείας, βάζοντας φρένο στην όποια σκέψη υπήρχε για περισσότερο βήματα αποκλιμάκωσης των μέτρων. Αυτό το οποίο θα τύχει επισταμένης παρακολούθησης από τους ειδικούς τις επόμενες δυο εβδομάδες θα είναι ο ρυθμός μετάδοσης του ιού ανά ένα κρούσμα.

Τα νέα μέτρα

Αν ληφθεί υπόψη η στόχευση ειδικών και Υπουργείου Υγείας σε κλειστές δομές και πρόγραμμα εμβολιασμών, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα πως η αξιολόγηση των δεδομένων έχει δείξει την ύπαρξη αδυναμιών στη συγκράτηση διασποράς του ιού. Ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου σήμερα το πρωί θα παρουσιαστούν οι νέες εισηγήσεις που κινούνται σε τρεις κατευθύνσεις. Πρώτον στους εργαζόμενους σε κλειστές δομές και γηροκομεία, για τους οποίους οι μεν ανεμβολίαστοι καθίσταται υποχρεωτικό να φέρουν rapid test 24 ωρών, οι δε εμβολιασμένοι rapid test 72 ωρών. Δεύτερον, μειώνεται ο χρόνος για τη λήψη της τρίτης δόσης. Συγκεκριμένα από πεντέμισι μήνες, η τρίτη δόση εμβολίου θα γίνεται στους πέντε μήνες. Τρίτον για τους ανεμβολίαστους από 12 έως 17 ετών, η κυβέρνηση χαλαρώνει μερικώς τα υγειονομικά πρωτόκολλα για τις εξόδους τους. Με βάση τις νέες πρόνοιες απαραίτητη προϋπόθεση για έξοδο σε εστιατόρια και χώρους διασκέδασης θα είναι να συνοδεύονται από εμβολιασμένους γονείς ή κηδεμόνα.

Η «Όμικρον»

Ουσιαστικά τα όσα λαμβάνουν χώρα σε άλλες χώρες με την πανδημία θα απασχολήσουν και τους ειδικούς στην Κύπρο. Όπως συνέβη και με άλλα θέματα που προέκυψαν μέσα στην πανδημία έτσι και τώρα η Κύπρος φαίνεται να βαδίζει παράλληλα, περισσότερο με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΠΟΥ, και λιγότερο με χώρες που εφαρμόζουν εθνική στρατηγική. Στην περίπτωση της μετάλλαξης «Όμικρον» η Κύπρος φαίνεται να ακολουθεί πιστά τη γραμμή του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας ως προς την αποκλιμάκωση των μέτρων. Αξιωματούχος του ΠΟΥ τάχθηκε υπέρ των σταδιακών και προσεχτικών χαλαρώσεων για χώρες, στις οποίες δεν έχει παρατηρηθεί κορύφωση των κρουσμάτων της εξαιρετικά μεταδοτικής παραλλαγής «Όμικρον» του νέου κορωνοϊού. Στο ίδιο πνεύμα ο επικεφαλής αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων του ΠΟΥ, Μάικ Ράιαν, προέτρεψε τις χώρες να χαράξουν τη δική τους πορεία εξόδου από την πανδημία και να μην ακολουθήσουν τυφλά άλλες χώρες ως προς τη χαλάρωση των μέτρων. «Αν ανοίξετε τις πόρτες γρήγορα, καλύτερα να μπορείτε να τις κλείσετε και πολύ γρήγορα», δήλωσε.

Διχάζουν οι προβλέψεις για τέλος πανδημίας

Απέναντι στις απόψεις αισιοδοξίας για το τέλος της πανδημίας αναπτύσσεται το τελευταίο διάστημα ένα τείχος προβληματισμού για πρόκληση σοβαρών προβλημάτων από φαινόμενα χαλαρότητας. Οι αντίθετες απόψεις ειδικών προειδοποιούν πως ο ιός παραμένει επικίνδυνος για τη δημόσια υγεία παρά τη μειωμένη νοσηρότητα της μετάλλαξης «Όμικρον». Συγκεκριμένα, ειδικοί διατείνονται πως η «Όμικρον» έχει σημαντικό πλεονέκτημα ανάπτυξης, που σημαίνει ότι εξαπλώνεται ταχύτερα από τη «Δέλτα». Η μετάδοση έχει συμβεί ακόμη και μεταξύ εκείνων που έχουν εμβολιαστεί ή έχουν ιστορικό προηγούμενης μόλυνσης. Υπάρχουν αυξανόμενες ενδείξεις ότι αυτή η παραλλαγή μπορεί να αποφεύγει την ανοσία», δήλωσε πριν από λίγες ημέρες σε συνέντευξή του στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, Tarik Jasarevic και υπογράμμισε πως «ο κορωνοϊός εξακολουθεί να εξελίσσεται και δεν γνωρίζουμε πώς θα μοιάζει η επόμενη παραλλαγή. Αλλά η " Όμικρον" πιθανότατα δεν θα είναι η τελευταία μετάλλαξη που βλέπουμε». Ο εκπρόσωπος Τύπου του ΠΟΥ τόνισε επίσης ότι οι κυβερνήσεις «θα πρέπει να εστιάσουν στη μείωση της μετάδοσης και στην αύξηση της κάλυψης των εμβολίων». «Μέχρι τα μέσα του 2022 κάθε χώρα θα πρέπει να έχει εμβολιάσει το 70% του πληθυσμού της. Αυτό θα πρέπει να είναι ο στόχος των κυβερνήσεων. Μπορούμε να τερματίσουμε την οξεία φάση της πανδημίας εάν εμβολιάσουμε τους πληθυσμούς, ξεκινώντας με εκείνους που κινδυνεύουν περισσότερο», υπογράμμισε.

ΑΠΟΨΗ / *Των* **CHIARA ALBANESE** *και* **ALESSANDRO SPECIALE / BLOOMBERG**

Αλλο ΕΚΤ, άλλο Ιταλία

Ο Μάριο Ντράγκι δεν έγινε πρόεδρος της Ιταλίας, αλλά παραμένει πρωθυπουργός και διαθέτει ακόμα την ισχύ και την επιρροή να προωθήσει το πρόγραμμά του στο τελευταίο έτος της θητείας του.

Επειτα από έξι ημέρες χαοτικών ψηφοφοριών και παρασκηνιακών διαβουλεύσεων, το ιταλικό Κοινοβούλιο επέλεξε να διατηρήσει τον έως τώρα πρόεδρο, Σέρτζιο Ματαρέλα, στην κεφαλή του κράτους. Προκειμένου να αρθεί το αδιέξοδο και να σωθεί η κατάσταση, ο ίδιος ο Μάριο Ντράγκι, που έως εκείνη τη στιγμή θεωρείτο φαβορί για την προεδρία της χώρας, κάλεσε τον 80χρονο πρόεδρο και τον έπεισε να αναβάλει το γνωστό πλέον πλάνο του για συνταξιοδότηση.

Η απροσδόκητη εξέλιξη κατέδειξε ότι ο 74χρονος πρώην πρόεδρος της ΕΚΤ δεν έχει την εμπειρία να διαχειριστεί τις πολιτικές κόντρες στη Ρώμη. Το πόσο μεγάλο πλήγμα υπέστη θα φανεί τις επόμενες εβδομάδες όταν θα επιχειρήσει να προωθήσει τα σχέδιά του για την αναδιάταξη της ιταλικής οικονομίας.

Παρά τον όποιο αντίκτυπο μπορεί να έχουν όλα αυτά στα σχέδιά του, οι επενδυτές θα καλωσορίσουν το αποτέλεσμα. Το spread των ομολόγων της Ιταλίας μειώθηκε χθες κατά 10 μονάδες βάσης στις 123 μονάδες. Οταν άρχιζε η περίοδος ανάδειξης νέου προέδρου, το spread των ιταλικών ομολόγων είχε διευρυνθεί στις 140 μ.β. Οπως επισημαίνει η Mizuho Securities, η επανεκλογή του Ματαρέλα συνεπάγεται υποχώρηση της πολιτικής αβεβαιότητας.

Οι τελευταίες εξελίξεις έδειξαν ότι ο τέως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν έχει την εμπειρία να διαχειριστεί τις πολιτικές κόντρες στη Ρώμη.

Παρά τις όσες δυσλειτουργίες προκάλεσε όλη αυτή η διαδικασία, ο Ντράγκι θα ελέγχει την τρίτη οικονομία της Ευρωζώνης για ακόμη ένα έτος. Από τη στιγμή που ανέλαβε πριν από ένα χρόνο, ο Ντράγκι άρχισε να εφαρμόζει μέτρα για την αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων της Ιταλίας που μπορούν να βοηθήσουν τη χώρα να αφήσει πίσω της τις δεκαετίες οικονομικής δυσπραγίας. Η Ιταλία πρέπει να εφαρμόσει και να παρουσιάσει στην Ε.Ε. βαθιές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να εκταμιεύσει πάνω από 200 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Στο μεταξύ, ορισμένα πολιτικά κόμματα απειλούν εδώ και καιρό να εμποδίσουν τη διαδικασία με τις μεταξύ τους διαμάχες ενόψει των γενικών εκλογών.

Οι οπαδοί του Ντράγκι υποστηρίζουν πως τα κύρια κόμματα του κυβερνητικού συνασπισμού επλήγησαν εφόσον δεν κατόρθωσαν να βρουν μια εναλλακτική στον Ματαρέλα και επομένως θα επικεντρωθούν κυρίως στην προσπάθεια να ανορθώσουν και όχι να εναντιωθούν στα σχέδια του Ιταλού πρωθυπουργού. Ακόμα και ο Ματέο Σαλβίνι, επικεφαλής της Λίγκας, δήλωσε πως το πολιτικό δράμα της ανάδειξης προέδρου δεν πρέπει να επηρεάσει την πολιτική της κυβέρνησης.

ΑΠΟΨΗ / *Του* **GUIDOGIORGIO BODRATO***

Η «Ομικρον» εμποδίζει την ανάκαμψη των γαλλικών επιχειρήσεων

Αν και ο χειμώνας έχει ήδη έρθει, μπορεί να απέχει πολύ η άνοιξη; Ο δείκτης του επιχειρηματικού κλίματος στη Γαλλία μπορεί να υποχώρησε περισσότερο από δύο μονάδες, στις 106,7 μονάδες, τον Ιανουάριο του 2022 εν συγκρίσει με τις 109,1 μονάδες τον Δεκέμβριο, αλλά απέχει πολύ από τον μεσοπρόθεσμο μέσο όρο του των 100 μονάδων. Αν και η κυβέρνηση του Εμανουέλ Μακρόν έχει μέχρι στιγμής επιβάλει μόνο ηπιότερους περιορισμούς σε σύγκριση με τα προηγούμενα κύματα της πανδημίας, οι ανησυχίες για τη μετάλλαξη «Όμικρον» επιδείνωσαν τις προοπτικές για τον κλάδο της παροχής υπηρεσιών και του λιανεμπορίου. Κι όσο οι άνθρωποι ολοένα και περισσότερο δείχνουν απρόθυμοι να βγουν έξω και να ξοδέψουν, οι προοπτικές των εν λόγω κλάδων σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα έχουν χειροτερεύσει. Ωστόσο, το επιχειρηματικό κλίμα ειδικά στη μεταποίηση βελτιώθηκε επί τέταρτο μήνα στη σειρά χάρη στη στέρεη ζήτηση αγαθών από τα νοικοκυριά και τις πρώιμες ενδείξεις ότι η συμφόρηση στο διεθνές σύστημα εφοδιαστικής αλυσίδας υποχωρεί. Οι διευθυντές στον βραχίονα του χονδρεμπορίου επίσης ανέφεραν βελτίωση των συνθηκών στις παραλαβές από το εξωτερικό ως έναν παράγοντα μετριασμού της βραχυπρόθεσμης κάμψης στην εκτίμηση της γενικής οικονομικής δραστηριότητας. Και αυτό συνέδραμε το χονδρεμπόριο περισσότερο από τον βραχίονα της λιανικής.

Με τη νέα έξαρση της πανδημίας,οι πολίτες είναι απρόθυμοι να βγουν έξω και να καταναλώσουν.

Εν τω μεταξύ, και ο δείκτης κλίματος στο πεδίο της απασχόλησης παραμένει σταθερά υψηλός στις 109,8 μονάδες τον Ιανουάριο, υπερβαίνοντας τον μεσοπρόθεσμο μέσο όρο των 100 μονάδων και μόλις 0,1 της μονάδας κάτω από τον Δεκέμβριο του 2021. Η επιβράδυνση, η οποία παρατηρείται στη ζήτηση εργατικών χεριών στον τομέα της παροχής υπηρεσιών λόγω του ότι λιγότεροι άνθρωποι βγαίνουν έξω και οι αφίξεις τουριστών μειώθηκαν, αντισταθμίστηκε από μια αύξηση των συμβάσεων προσωρινής απασχόλησης σε άλλους κλάδους ως αντίδραση στις ελλείψεις προσωπικού εξαιτίας της εξάπλωσης της μετάλλαξης «Όμικρον». Συνολικά, πάντως, η Γαλλία εξακολουθεί να έχει καλές επιδόσεις εντός ενός δυνητικά σκληρού χειμώνα. Τα θεμελιώδη μεγέθη παραμένουν ρωμαλέα και τα προβλήματα προμηθειών φαίνεται πως έχουν αρχίσει να διευθετούνται. Αναμένουμε πως το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε τριμηνιαία βάση κατά 0,7% και κατά 1% το δεύτερο τρίμηνο στη Γαλλία.

Ωστόσο, η πανδημία και το χτύπημα που έχει καταφέρει στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών λόγω του υψηλότερου πληθωρισμού ενδεχομένως να μετατοπίσει μέρος της ανάπτυξης στην άνοιξη, όταν πλέον το κύμα της «Όμικρον» θα έχει τελειώσει. Επιπλέον χρειάζεται να παρακολουθούμε το ότι υπάρχει ο κίνδυνος η στρατηγική «μηδενικών κρουσμάτων κορωνοϊού» της Κίνας να οδηγήσει σε περισσότερους εγκλεισμούς εκεί, κάτι το οποίο μπορεί και πάλι δυνητικά να επιδεινώσει προσωρινά τις ελλείψεις στο παγκόσμιο σύστημα προμηθευτικής αλυσίδας.

* Ο κ. Guidogiorgio Bodrato είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Ψάχνουν νομικά θεμέλια για ποιοτικά κτήρια

Το ΕΤΕΚ εξετάζει ενδεχόμενο αλλαγών μέσα από τη Βουλή για υλοποίηση έργων δημοσίου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Την περασμένη εβδομάδα υπογράφηκε το συμβόλαιο για την ανέγερση της α' φάσης του κέντρου ψυχικής υγείας. Ένα έργο με κόστος πέραν των 12 εκατ. ευρώ (αρχική εκτιμώμενη αξία ήταν τα 8,7 εκατ. ευρώ) το οποίο θα είναι έτοιμο σε περίοδο 24 μηνών από την έναρξη των εργασιών. Μάλιστα περίπου το 50% του κόστους θα καλυφθεί με κονδύλι από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ο ανάδοχος εργολάβος θα αναλάβει και τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του έργου. Αυτό σημαίνει ότι, πέρα από μια σύντομη περιγραφή των βασικών προ-

Ο περιορισμένος ανταγωνισμός των εργολήπτών είναι ένα βασικό μειονέκτημα της διαδικασίας μελέτης και κατασκευής δημόσιων έργων.

ϋποθέσεων του έργου, αυτή την στιγμή επί της ουσίας ουδείς γνωρίζει ποια θα είναι η τελική μορφή του.

Φυσικά η συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι η μοναδική. Όπως αναφέρει το ΕΤΕΚ, πρόκειται για συνήθη πρακτική η οποία ακολουθείται υπό το βάρος της πίεσης του χρόνου για υλοποίηση έργων του δημοσίου. Μιλώντας στην «Κ» ο πρόεδρος του ΕΤΕΚ Κωνσταντίνος Κωνσταντή χαρακτηρίζει ανορθόδοξο το να γίνονται προκηρύξεις έργων τόσης μεγάλης σημασίας χωρίς να είναι κριτήριο κατά την διαδικασία επιλογής ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός. Το ζήτημα ανέδειξε και σε πρόσφατη συνέντευξη του στην «Κ», στο πλαίσιο της οποίας είχε επισημάνει την ανάγκη για αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και τον καθορισμό και εφαρμογή ενός πλαισίου υλοποίησης έργων του δημοσίου που θα έχει ως κυρίαρχο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος. «Τα δημόσια έργα οφείλουν να λειτουργούν ως πρότυπο, να αποτελούν την κληρονομιά του αύριο και να προωθούν την αρχιτεκτονική ποιότητα με υποδειγματικές πολιτικές», είχε αναφέρει συγκεκριμένα.

Τα στοιχειώδη

Αυτή την στιγμή, η αναθέτουσα αρχή περιορίζεται σε μια στοιχειώδη περιγραφή για το τι θα πρέπει να περιλαμβάνει το έργο και αφήνεται στην ευχέρεια του εργολάβου το πώς θα το υλοποιήσει, χωρίς να γνωστοποιήσει εκ των προτέρων τους σχεδιασμούς του. Έτσι, είτε πρόκειται για ένα κομψοτέχνημα σύγχρονης αρχιτεκτονικής, είτε μια απλή κατασκευή, δεν έχει σημασία στην λήψη της απόφασης και πτυχές όπως καλαισθησία, λειτουργικότητα και ένταξη του κτηρίου στον ευρύτερο χώρο εναπόκεινται στην ευχέρεια του επιτυχόντα προσφοροδότη. Το ζητούμενο λοιπόν για τον τεχνικό σύμβουλο του κράτους, είναι η κατοχύρωση της προσφοράς να μην γίνεται μόνο στην βάση των οικονομικών κριτηρίων. Αυτό θεωρείται ότι είναι το κλειδί που θα διασφαλίζει, πέραν της πιο συμφέρουσας προσφοράς και την καλαισθησία του έργου.Το θέμα συζητήθηκε και σε πρόσφατη συνάντηση του Υπουργού Μεταφορών με το ΕΤΕΚ, αρχιτεκτονικές σχολές πανεπιστημίων και το σύλλογο αρχιτεκτόνων Κύπρου τον Νοέμβριο, στο πλαίσιο της οποίας τέθηκε στόχος ότι, ανάλογα με τον τύπο του έργου, θα τυγχάνει αξιοποίησης από το Υπουργείο και το Τμήμα Δημοσίων Έργων και η μέθοδος του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού,

Μεταξύ των έργων τα οποία έχουν ολοκληρωθεί με τη μέθοδο μελέτης κατασκευής είναι η αποκατάσταση του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας, η αίθουσα εκδηλώσεων του Προεδρικού και το Συνεδριακό Κέντρο «Φιλοξενία».

με γνώμονα το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Αποφασίστηκε επίσης όπως καταγραφούν άμεσα από πλευράς του Υπουργείου και του Τμήματος Δημοσίων Έργων και προωθηθούν προς το Επιμελητήριο οι ανάγκες που υπάρχουν για οικοδομικά έργα που θα υλοποιηθούν από το Τμήμα Δημοσίων Έργων για σκοπούς στέγασης κυβερνητικών τμημάτων και υπηρεσιών σε ορίζοντα τριετίας. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για το επαρχιακό δικαστήριο Λευκωσίας, τα κτήρια της Αρχιγραμματείας που θα στεγαστούν τρία υπουργεία (Εσωτερικών, Μεταφορών και Δικαιοσύνης) καθώς και το κτήριο του Κρατικού Χημείου. Φαίνεται να έγινε επίσης αναφορά και για προσπάθεια εφαρμογής αρχιτεκτονικής μελέτης πριν την διαδικασία προσφορών κατασκευής του κτηρίου το οποίο θα στεγάσει το Κτηματολόγιο. Φυσικά οι στόχοι οι οποίοι τέθηκαν κατά την συνάντηση και οι αναφορές δεν είναι δεσμευτικού χαρακτήρα, κάτι που δεν φαίνεται να ικανοποιεί πλήρως το Επιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο, που αναζητεί λύσεις με νομικό έρεισμα για την αρχιτεκτονική ποιότητα των δημόσιων κτηρίων. Αυτή την περίοδο εξετάζει την πιθανότητα προτάσεων για αλλαγές στην κείμενη νομοθεσία, ώστε πριν την ανάθεση κατασκευής δημόσιων κτηρίων, το κράτος να υποχρεούται να προχωρεί προηγουμένως σε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Το ζήτημα που εγείρει το Υπουργείο Μεταφορών είναι η χρονική επιβάρυνση μιας τέτοιας διαδικασίας, με το ΕΤΕΚ να προβάλλει την θέση ότι πρόκειται στην ουσία για διαδικασία λίγων μηνών η οποία δεν είναι απαγορευτική. Πάντως, το γεγονός ότι επιλέγεται η μέθοδος Μελέτη / Κατασκευή / Συντήρηση για την υλοποίηση διάφορων έργων, φαίνεται ότι περιορίζει σημαντικά τον κύκλο των εργολάβων οι οποίοι μπορούν να ανταγωνιστούν σε αυτούς τους όρους. Αυτό συμβαίνει γιατί με την ανάληψη της αρχιτεκτονικής μελέτης, απαιτείται μεγαλύτερο ρίσκο και τεχνογνωσία από πλευράς εργοληπτικής εταιρείας. Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι η κατακύρωση των προσφορών γίνεται τελικά μεταξύ μικρού αριθμού επιλογών. Με την συγκεκριμένη μέθοδο προκύπτουν συχνά ζητήματα κατά την εξέλιξη της διαδικασίας, αφού τυχόν λάθη και κενά της αρχιτεκτονικής μελέτης ενδεχομένως να κοστίσουν επιπλέον χρόνο και χρεώσεις για την αποπεράτωση του έργου.

Η θέση του Υπουργείου

Από την πλευρά του το Υπουργείο Μεταφορών αναφέρει ότι ήδη για κάποια εμβληματικά έργα προηγείται ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός- όπως για παράδειγμα για το νέο μουσείο της Λευκωσίας. Μιλώντας στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Σταύρος Μιχαήλ, επισήμανε ότι μια ενιαία προσέγγιση όσον αφορά την διαδικασία ανέγερσης δημόσιων κτηρίων δεν θα ήταν αποτελεσματική, καθώς όπως εξήγησε, το κάθε έργο έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες, χρήση και σκοπό να εξυπηρετήσει και θα πρέπει να προσεγγίζεται με ανάλογο τρόπο.
Το αρμόδιο Υπουργείο υπερθεματίζει την συγκεκριμένη μέθοδο, (μελέτης-κατασκευής-συντήρησης) αναφέροντας σε σχετική προηγούμενη του ανακοίνωση ότι ακολουθείται σε όλη την Ευρώπη με μεγάλη επιτυχία και εφαρμόζεται και στην Κύπρο εδώ και πάνω από μια δεκαετία με πολύ καλά αποτελέσματα όσον αφορά τον περιορισμό των καθυστερήσεων στη συμπλήρωση των έργων και την αποφυγή υπερβάσεων στον προϋπολογισμό. Ενδεικτικά, μερικά από τα έργα τα οποία έχουν ολοκληρωθεί ακολουθώντας τη συγκεκριμένη μέθοδο είναι η αίθουσα εκδηλώσεων του Προεδρικού, η αποκατάσταση του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας, το Συνεδριακό Κέντρο «Φιλοξενία», η Αστυνομική Διεύθυνση Αμμοχώστου και η Νέα Αστυνομική Διεύθυνση Πάφου.
Επισημαίνει ότι η ανάθεση της σύμβασης γίνεται στον εργολάβο του οποίου η προσφορά ικανοποιεί όλα τα κριτήρια επιλογής και προϋποθέσεις συμμετοχής, σε σχέση με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα τόσο του ίδιου, όσο και των μελετητών όλων των ειδικοτήτων, που είχε δηλώσει στην προσφορά του και ταυτόχρονα είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Επιπλέον αναφέρει ότι στην προσφορά του εργολάβου δηλώνεται και ο αρχιτέκτονας του έργου, ο οποίος απαιτείται να είναι εγγεγραμμένος στο ΕΤΕΚ ή σε αντίστοιχο επαγγελματικό σώμα της χώρας προέλευσής του, να έχει πολυετή μεταπτυχιακή πείρα σε μελέτες και επιβλέψεις, και να έχει συμπληρώσει επιτυχώς κατά τα τελευταία χρόνια τη μελέτη και επίβλεψη ενός οικοδομικού έργου συγκεκριμένης αξίας και φύσης.

Στο «μάτι» Κεφαλαιαγοράς και Ευρώπης τα Crypto

Το 2022 θα δημιουργηθεί το Crypto Assets Services Providers και το 2024 ενιαίος ευρωπαϊκός κανονισμός

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Εντός του 2022 θα δημιουργηθεί το ηλεκτρονικό Μητρώο Παρόχων Υπηρεσιών Κρυπτοπεριουσιακών Στοιχείων (Crypto Assets Services Providers), τους οποίους η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου θα εποπτεύει μόνο σε σχέση με τη συμμόρφωσή τους για θέματα παρεμπόδισης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Εντός του 2021, υποβλήθηκαν στην Κεφαλαιαγορά 7 αιτήσεις για την απόκτηση άδειας παρόχου υπηρεσιών κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων, αλλά ακόμα βρίσκονται σε στάδιο εξέτασής τους και δεν έχει εγκριθεί καμιά. Την ίδια ώρα, σε δύο χρόνια εκτιμάται ότι θα υπάρχει ένα ενιαίο εποπτικό πλαίσιο στην Ευρώπη γι' αυτά τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία, όπως υπάρχει αντίστοιχο πλαίσιο για επενδυτικές εταιρείες.

Μιλώντας στο πλαίσιο παρουσίασης των πεπραγμένων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς την Τρίτη ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου, Γιώργος Θεοχαρίδης, σημείωσε πως έχει δημιουργηθεί κόμβος καινοτομίας από το 2018, σκοπός του οποίου ήταν να βλέπει η Κεφαλαιαγορά τις νέες τεχνολογίες και στην περίπτωση που θέλουν ή θα ήθελαν να διαβουλευτούν με την Επιτροπή ενδιαφερόμενοι, να τους δίδεται η κατάλληλη καθοδήγηση. Ο κ. Θεοχαρίδης τόνισε ότι η Κεφαλαιαγορά έχει λάβει χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ώστε να μετατραπεί αυτός ο κόμβος καινοτομίας σε ένα «regulatory sandbox». Σύμφωνα με το πολυσέλιδο κείμενο του Σχεδίου του Ταμείου για την Κύπρο, η επένδυση αυτή έχει την κωδική ονομασία «C3.3I2» και αφορά στη δημιουργία προστατευμένου κανονιστικού περιβάλλοντος (regulatory sandbox) για την ανάπτυξη λύσεων τεχνολογίας στον χρηματοοικονομικό τομέα και τις καινοτόμες τεχνολογίες και την εξισορρόπηση της απρόσκοπτης ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών με διασφάλιση της προστασίας των επενδυτών. Η υλοποίηση της επένδυσης θα ολοκληρωθεί έως

Ο κ. Θεοχαρίδης τόνισε ότι η Κεφαλαιαγορά έχει λάβει χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, για να κάνει η Κύπρος ένα «regulatory sandbox».

Για την απόκτηση άδειας παρόχου υπηρεσιών κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων θα γίνεται έλεγχος στα πρότυπα όπως θα δινόταν άδεια για μια εταιρεία επενδυτικών υπηρεσιών.

νουν το φάσμα νέων προϊόντων ή υπηρεσιών που παρέχουν, με τις ρυθμιστικές αρχές να παρέχουν ένα «πεδίο δοκιμής» που θα επιτρέπει στις εν λόγω επιχειρήσεις να διεξάγουν πειράματα σε πραγματικό χρόνο και σε ελεγχόμενο περιβάλλον υπό την εποπτεία τους. Η επένδυση συνίσταται στη διευκόλυνση της ανάπτυξης κατάλληλου και ελκυστικού κανονιστικού πλαισίου για τις λύσεις τεχνολογίας στον χρηματοοικονομικό τομέα και τις καινοτόμες τεχνολογίες και την εξισορρόπηση της απρόσκοπτης ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών με διασφάλιση της προστασίας των επενδυτών. Η υλοποίηση της επένδυσης θα ολοκληρωθεί έως τις Δευτέρα, 30 Σεπτεμβρίου 2024. Επί της ουσίας, η ιδέα του «regulatory sandbox» είναι όταν μία νέα τεχνολογία έρθει ενώπιον της Κεφαλαιαγοράς να«τεστάρεται» σε ελεγχόμενο περιβάλλον πριν προχωρήσει σε οποιαδήποτε αδειοδότηση. Η τομή του «regulatory sandbox» δεν θα έχει μόνο εφαρμογή στην Κεφαλαιαγορά, αλλά γενικά θα βοηθήσει σε αντίστοιχα ζητήματα την Κύπρο.

Προετοιμαστήκαμε εμείς

Ο Πρόεδρος της ΕΚΚ, θέλοντας να πει περισσότερα για τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία, σημείωσε ότι η Κεφαλαιαγορά έχει προετοιμαστεί κατάλληλα και σκοπός είναι κατά την εξέταση των αιτήσεων για την απόκτηση άδειας παρόχου υπηρεσιών κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων, να γίνεται μία ενδελεχής ανάλυση, όπως θα δινόταν άδεια για μια εταιρεία επενδυτικών υπηρεσιών. «Θα είναι αντίστοιχη διαδικασία για να δοθεί οποιαδήποτε άδεια, ωστόσο στο κομμάτι της εποπτείας προς το παρόν θα βλέπουμε το κομμάτι της συμμόρφωσής τους για θέματα παρεμπόδισης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», σημείωσε χαρακτηριστικά ο κ. Θεοχαρίδης.

Προς MiCA σε 2 χρόνια

Εντός του 2022 αναμένεται η περαιτέρω συζήτηση ή και υιοθέτηση σειράς νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κεφαλαιαγορά, ο οποίος θα επηρεάζει τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία. Στο πλαίσιο το απολογισμού του 2021 και των στόχων του 2022 για την Κεφαλαιαγορά, υπογραμμίστηκε ότι υπό συζήτηση βρίσκεται και η ρύθμιση χρηματοοικονομικών προϊόντων μέσω της χρήσης τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού (DLT). Ειδικότερα, ο προτεινόμενος Ευρωπαϊκός Κανονισμός MiCA (Markets in Crypto-Assets Regulation) θα ρυθμίζει την αρχική προσφορά, διαπραγμάτευση και την παροχή υπηρεσιών των κρυπτο-περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβανομένων των λεγόμενων 'stable coins'. Περαιτέρω, ο προτεινόμενος Ευρωπαϊκός Κανονισμός, γνωστός ως DLT Pilot Regime, θα ρυθμίζει πιλοτικά και για περιορισμένο χρονικό διάστημα τη διαπραγμάτευση (δευτερογενή αγορά) συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν εκδοθεί με χρήση DLT. Στόχος είναι η εξαγωγή συμπερασμάτων για οριστική μελλοντική ρύθμιση. «Εργάζεται η Ευρώπη πάνω στο «MiCA» που είναι ένας ευρωπαϊκός κανονισμός και πολύ πιθανόν να ψηφιστεί κατά τη διάρκεια της Γαλλικής προεδρίας και θα υπάρξει η περίοδος εφαρμογής του κανονισμού από όλα τα κράτη – μέλη. Σε δύο χρόνια εκτιμώ πως θα υπάρχει ένα ενιαίο εποπτικό πλαίσιο στην Ευρώπη γι' αυτά τα κρυπτοπεριουσιακά στοιχεία, όπως υπάρχει το πλαίσιο για τις επενδυτικές εταιρείες», εξήγησε ο κ. Θεοχαρίδης. Σημειώνεται πως το 2021 ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση του συστήματος του Κεντρικού Μητρώου Εμπιστευμάτων, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία το πρώτο τρίμηνο του 2022 και στο Μητρώο θα τηρούνται πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους εμπιστευμάτων (express trusts) και παρεμφερών νομικών διευθετήσεων στη Δημοκρατία.

Πολλές οι νέες αιτήσεις

Εντός του 2021 συνεχίστηκε απρόσκοπτα η εξέταση των αιτήσεων για αδειοδότηση νέων εποπτευόμενων οντοτήτων. Συνολικά έλαβαν έγκριση 84 οντότητες, εκ των οποίων 69 δραστηριοποιήθηκαν στις συλλογικές επενδύσεις, 12 στην παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και 3 στην παροχή διοικητικών υπηρεσιών. Ο συνολικός αριθμός των εποπτευόμενων οντοτήτων αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω, καθώς βρίσκονται υπό διαδικασία εξέτασης 116 αιτήσεις. Αυτές αφορούν 47 ΚΕΠΕΥ, 9 ΕΠΔΥ και 50 Εταιρείες Διαχείρισης Συλλογικών Επενδύσεων και Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων. Όπως προαναφέρθηκε, από τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, 7 αφορούν στην απόκτηση άδειας παρόχου υπηρεσιών κρυπτοπεριουσιακών στοιχείων. Μέχρι το τέλος του έτους η ΕΚΚ είχε υπό την εποπτεία της 806 οντότητες, σε σύγκριση με 788 στο τέλος του 2020, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 2,28%. Σε σύγκριση με το 2019, πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας του Covid-19, η άνοδος είναι της τάξης του 8,04%.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Ψηφιακή οικονομική ένταξη

Για να μπορέσουμε να εξυπηρετήσουμε με οικονομικά εργαλεία και προϊόντα αποκλεισμένες ή υποεξυπηρετούμενες περιοχές, τότε χρησιμοποιούμε την ψηφιακή οικονομική ένταξη ως μέσο. Συνήθως αυτό προσπαθούμε να το επιτύχουμε χρησιμοποιώντας καινοτόμα και με χαμηλό κόστος ψηφιακά προϊόντα, τα οποία είναι εύκολα στη χρήση από τον πληθυσμό αλλά και βιώσιμα για τους πάροχους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για απομακρυσμένες περιοχές που δεν έχει νόημα για μια τράπεζα ή μια επενδυτική εταιρεία να διατηρεί φυσικό υποκατάστημα για να εξυπηρετεί το κοινό. Η Αφρική, για παράδειγμα, αυτή τη στιγμή είναι η πρώτη περιοχή στον κόσμο σε χρήση ψηφιακών μέσων για να μπορούν οι κάτοικοί της να έχουν πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, αφού λόγω του μεγέθους, των αποστάσεων και της προσβασιμότητας ακόμα και σε βασικά αγαθά δεν είναι κάτι εύκολο και έπρεπε να βρεθεί ένας τρόπος για τους κατοίκους να έχουν πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Αυτό κατέστη εφικτό μέσω των τραπεζικών ψηφιακών εφαρμογών στα κινητά, τα οποία δίνουν πρόσβαση σε όλα τους τα προϊόντα. Χωρίς λοιπόν να χρειάζεται κάποιος να πάει στην τράπεζα, έχει πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες της μέσω του κινητού του. Αυτό είναι κάτι πολύ σημαντικό και για την Κύπρο αφού βλέπουμε να μειώνεται ο αριθμός των υποκαταστημάτων των τραπεζών ειδικά στην επαρχία. Οι τράπεζες οφείλουν να μειώσουν τα κόστη τους για να είναι βιώσιμες και γι' αυτό το λόγο είναι υποχρεωμένες να κλείσουν φυσικά υποκαταστήματα σε σημεία με μικρό αριθμητικά πελατολόγιο. Έτσι λοιπόν θα πρέπει να δουλέψουμε πάνω στην ψηφιακή οικονομική ένταξη αυτού του πληθυσμού, που δεν έχει εύκολη πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Αυτό μπορεί να γίνει με τρεις τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι η άμεση επένδυση και ανάπτυξη φιλικών εφαρμογών από τους πάροχους που θα δίνουν τη δυνατότητα στους πελάτες τους να έχουν το σύνολο των υπηρεσιών στο κινητό τους χωρίς να χρειάζεται να επισκεφτούν κάποιο κατάστημα, δηλαδή όχι μόνο εφαρμογές για μεταφορές χρημάτων, αλλά και για χορήγηση δανείων, κατάθεση επιταγών κτλ. Ο δεύτερος τρόπος είναι να διευκολυνθεί ακόμα περισσότερο η διασύνδεση μεταξύ των πάροχων προς όφελος του τελικού χρήστη και τρίτον να δημιουργηθεί μια διαρκής καμπάνια ενημέρωσης για την ψηφιακή οικονομική ένταξη, ώστε πολίτες ακόμα και μεγαλύτερης ηλικίας ή χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου να μπορούν να κατανοήσουν τα οφέλη και να καταφέρουν να ενταχθούν. Η ψηφιακή οικονομική ένταξη θα είναι το επόμενο στοίχημα των τραπεζών μας.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

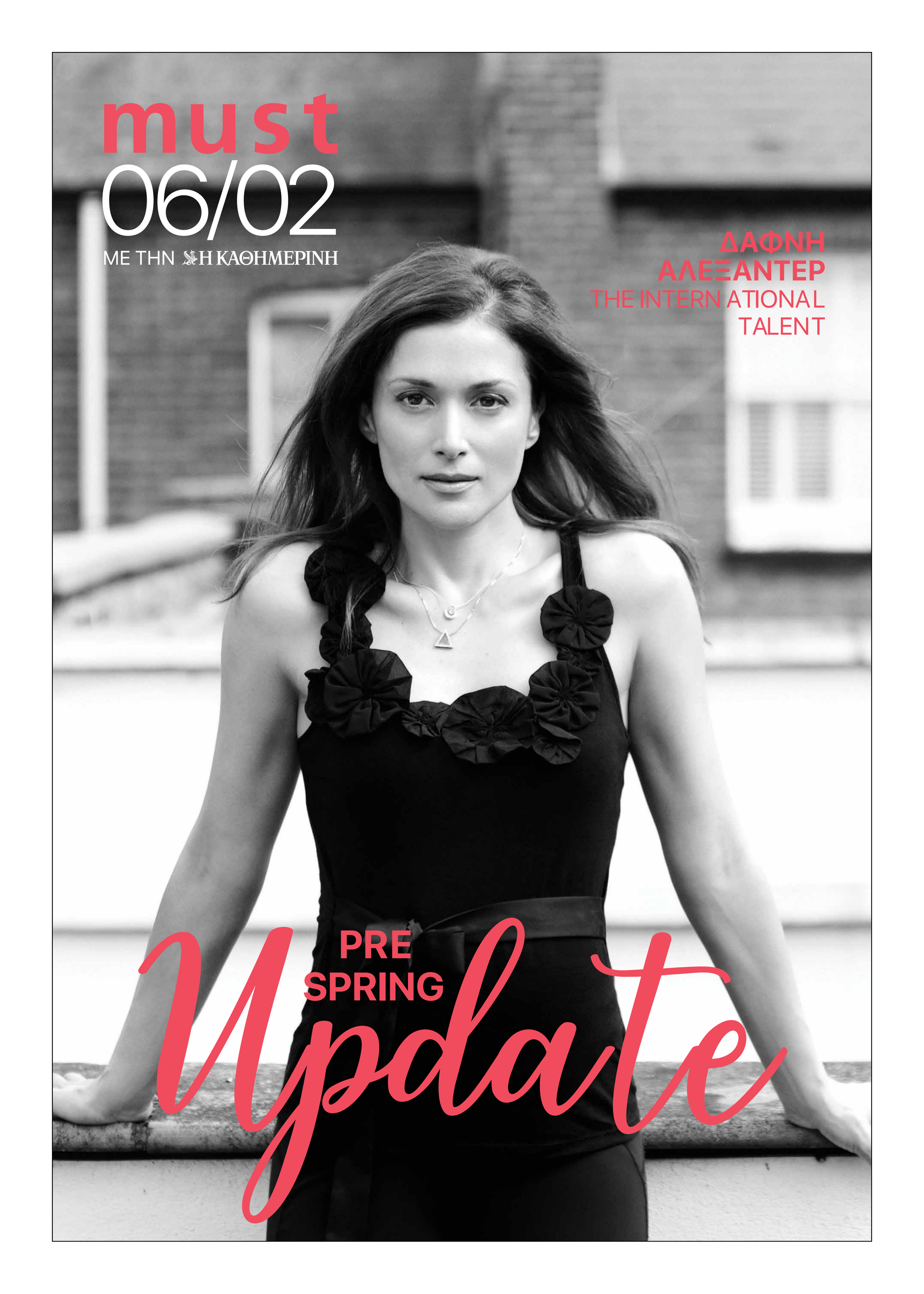
must
06/02
ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΔΑΦΝΗ
ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ
THE INTERNATIONAL
TALENT
PRE
SPRING
Update

«Γενναιόδωρο» το Παρίσι, «σφιχτό» το Βερολίνο

Ποια μέτρα συγκράτησης του κόστους ενέργειας λαμβάνουν 6 ευρωπαϊκά κράτη

Στην Τσεχία, ο φόρος ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου πρόκειται να μειωθεί σε πρώτη φάση και να καταργηθεί πλήρως από το 2023.

Καθώς η άνοδος των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας συνεχίζουν να αυξάνονται και η Ευρωπαϊκή Ενωση δεν έχει κατορθώσει να βρει μια κοινή στάση αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης, οι κυβερνήσεις της Γηραιάς Ηπείρου λαμβάνουν μέτρα στήριξης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Από την καταγραφή που έκανε η Deutsche Welle προκύπτει ότι κάθε χώρα έχει λάβει διαφορετικής έκτασης μέτρα, ανάλογα με τις ειδικές συν-

Η Γαλλία δεν σκοπεύει να επιτρέψει αύξηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας πάνω από 4% φέτος.

θήκες που επικρατούν στις αγορές ενέργειας της κάθε μιας, αλλά και του πολιτικού timing. Ετσι, για παράδειγμα η Γερμανία είναι πιο «σφιχτή» στη στήριξη, όχι μόνο λόγω της παραδοσιακής δημοσιονομικής αυστηρότητας, αλλά και εξαιτίας του γεγονότος πως οι καταναλωτές ενέργειας καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από σταθερά συμβόλαια, με αποτέλεσμα να μην επιβαρύνονται όλη την αύξηση των τελευταίων μηνών. Η Γαλλία, που βρίσκεται προ των προεδρικών εκλογών, από την άλλη, είναι πιο γενναιόδωρη. Αναλυτικά:

• **Γαλλία.** Ο πράσινος φόρος στα καύσιμα οδήγησε σε βίαιες διαμαρτυρίες στη Γαλλία το 2018 και το 2019. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το Παρίσι σκοπεύει να επιτρέψει όχι περισσότερο από 4% αύξηση στο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας φέτος. Η κρατική εταιρεία κοινής ωφελείας EDF αναγκάστηκε να παρέχει φθηνότερη ενέργεια στα νοικοκυριά, με το κράτος να πληρώνει 8 δισεκατομμύρια ευρώ ως αποζημίωση.

• **Ιταλία.** Είτε ως πρώην επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε ως πρωθυπουργός της Ιταλίας, στον Μάριο Ντράγκι αρέσει να δίνει χρήματα για να διευκολύνει τους πολίτες. Ηδη από τον περασμένο Σεπτέμβριο, η Ιταλία δαπάνησε 3 δισεκατομμύρια ευρώ για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας που προκαλείται από την άνοδο των τιμών. Ο κρατικός προϋπολογισμός πλήρωσε τους λογαριασμούς φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού για εκατομμύρια μικρότερες επιχειρήσεις και φτωχότερα νοικοκυριά. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στο φυσικό αέριο μειώθηκε σε μόλις 5%, από πάνω από 20%.

• **Γερμανία.** Η Γερμανία δεν ήταν τόσο γενναιόδωρη όσο ορισμένοι από τους γειτονές της. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση καταβάλλει εφάπαξ πληρωμές σε φτωχότερα νοικοκυριά για να μετριάσει τον αντίκτυπο της εκτίναξης των τιμών της ενέργειας. Η πρωτοβουλία αναμένεται να κοστίσει στην κυβέρνηση περίπου 130 εκατ. ευρώ.

• **Ισπανία.** Το περασμένο καλοκαίρι, η Μαδρίτη μείωσε στο μισό τον φόρο προστιθέμενης αξίας στην ηλεκτρική ενέργεια, που τώρα διαμορφώνεται στο 10%. Τον Σεπτέμβριο μάλιστα μειώθηκε στο ελάχιστο 0,5% της Ε.Ε. Η κυβέρνηση θέλει να αποτρέψει τις φτωχότερες οικογένειες από το να αποκοπούν από την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι επιχειρήσεις κοινής ωφελείας που επωφελούνται από την αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου έχουν κληθεί να επιστρέψουν τα επιπλέον κέρδη τους στους καταναλωτές.

• **Ελλάδα.** Οι τιμές του φυσικού αερίου διπλασιάστηκαν στην Ελλάδα μέσα σε μόλις ένα χρόνο, ενώ το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας και του πετρελαίου θέρμανσης αυξήθηκαν κατά 35%. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα βγήκε σχετικά πρόσφατα από την πολυετή κρίση χρέους, η χώρα χρησιμοποιεί μεγάλες επιδοτήσεις για να μειώσει τον αντίκτυπο της συνεχιζόμενης ανόδου τιμών. Μόνο τον Ιανουάριο, η κυβέρνηση διέθεσε 400 εκατομμύρια ευρώ για τον σκοπό αυτό.

• **Πολωνία.** Ο φόρος προστιθέμενης αξίας στα καύσιμα έχει ήδη μειωθεί στην Πολωνία και ο αντίστοιχος στα τρόφιμα θα ανασταλεί από την 1η Φεβρουαρίου. Ετσι, αν και σημαντικό μέρος των καυσίμων που πωλούνται στα πολωνικά πρατήρια προέρχεται από γερμανικά διυλιστήρια, συμφέρει τους Γερμανούς που ζουν κοντά στα σύνορα να πάνε στην Πολωνία για να φουλάρουν τα αυτοκίνητά τους, αφού οι τιμές είναι κατά 20% χαμηλότερες.

• **Τσεχία.** Δεν είναι ακόμη σαφές σε ποιο βαθμό ο νέος πρωθυπουργός, Πετρ Φιάλα, θα εφαρμόσει τα σχέδια του προκατόχου του, του λαϊκιστή δισεκατομμυριούχου Αντρέι Μπάμπις. Ο φόρος ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου πρόκειται να μειωθεί σε πρώτη φάση και να καταργηθεί πλήρως από το 2023. Ταυτόχρονα, υπάρχει ένα διογκούμενο κύμα αντίδρασης στην Πράσινη Συμφωνία της Ευρωπαϊκής Ενωσης, η οποία σύμφωνα με τους καταναλωτές ευθύνεται εν μέρει για την αύξηση των τιμών.

Ο πληθωρισμός επιμένει, η ΕΚΤ τηρεί στάση αναμονής

Ο πληθωρισμός, ο οποίος έχει εκτιναχθεί σε επίπεδα ρεκόρ του 5% τον Δεκέμβριο για την Ευρωζώνη, σημαίνει ότι οι πιέσεις στις τιμές θα βρεθούν στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης για τους αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην επικείμενη συνεδρίασή τους την Πέμπτη. Πάντως, δεν αναμένεται άμεση ανάληψη δράσεως, αφότου η ΕΚΤ ανακοίνωσε τον Δεκέμβριο τα σχέδιά της για την αναδίπλωση του προγράμματος επείγουσας ανάγκης για την αγορά τίτλων λόγω πανδημίας έως την εκπνοή του Μαρτίου. Παρά ταύτα, δεδομένης και της πιο σκληρής στάσης από μέρους της Ομοσπονδιακής Τραπέζης των ΗΠΑ και των επίμονων πληθωριστικών πιέσεων, οι διεθνείς κεφαλαιαγορές επιδιώκουν να έχουν μια αίσθηση εάν η ΕΚΤ τείνει προς το να υιοθετήσει λιγότερο μετριοπαθή στάση. Εκτιμάται πάντως ότι ο πληθωρισμός, ο οποίος μεταφράζεται σε μεγάλο άχθος για ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και νοικοκυριά, θα εξασθενήσει κάτω από τον στόχο της ΕΚΤ το τέταρτο τρίμηνο. Στελέχη της τραπέζης αποδίδουν σε μεγάλο βαθμό την άνοδο του πληθωρισμού στην ακριβή ενέργεια και στα προβλήματα της εφοδιαστικής αλυσίδας, ενώ εκτιμούν πως θα υπάρξει επιστροφή στην κανονικότητα με πληθωρισμό περίπου 2% το 2023 και το 2024. Ενόψει της συνεδρίασης της Πέμπτης, το Reuters θέτει ορισμένα από τα μείζονα ερωτήματα για το τι μέλλει γενέσθαι.

1. Η ΕΚΤ προτίθεται να αλλάξει την επιχειρηματολογία της για τον πληθωρισμό;

Πιθανώς. Η ΕΚΤ αλλάζει ήδη σιγά σιγά τον τρόπο που εκφράζεται και επικοινωνεί, και δεν αποκλείεται να εξακολουθήσει να το κάνει. Ο πρώτος τη τάξει οικονομολόγος της, Φίλιπ Λέιν, δήλωσε την περασμένη εβδομάδα ότι η ΕΚΤ θα ακολουθήσει πιο αυστηρή πολιτική εάν ο πληθωρισμός παραμείνει άνω του στόχου του 2%. Ωστόσο, ένα τέτοιο σενάριο φαίνεται λιγότερο πιθανό προς το παρόν. Συν τοις άλλοις, ορισμένοι εκ των αξιωματούχων θεωρούν υπερβολικά αισιόδοξη την εκτίμηση πως ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει το τέταρτο τρίμηνο. Τα στοιχεία του Ιανουαρίου θα δημοσιευθούν μία ημέρα πριν από τη συνεδρίαση της ΕΚΤ και ενδέχεται να εξοπλίσουν τα «γεράκια» με καινούργια επιχειρήματα, τα οποία θα χρησιμοποιήσουν για να την πιέσουν να αλλάξει τόνο. Αλλωστε, κατέστη σαφές από τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίασης του Δεκεμβρίου πως υπήρξαν διχογνωμίες σχετικά με τον πληθωρισμό και τον χειρισμό του.

Η κεντρική τράπεζα εκτιμά ότι η αποκλιμάκωση των τιμών θα γίνει σταδιακά στη διάρκεια του 2023 και του 2024.

2. Θα μπορούσε μια πιο σκληρή στάση της Fed να αναγκάσει την ΕΚΤ να επισπεύσει την κινητοποίησή της;

Δεν θεωρείται πιθανό. Ας μη λησμονούμε πως η Κριστίν Λαγκάρντ εκτιμά ότι η ΕΚΤ δεν χρειάζεται να ενεργεί τόσο τολμηρά όσο η Fed, λόγω διαφορετικών οικονομικών συνθηκών. Η αγορά εργασίας είναι πολύ περισσότερο ανελαστική στις Ηνωμένες Πολιτείες, παραδείγματος χάριν. Κατά την Κάθριν Νάις της PGIM, «η Ευρωζώνη δεν είναι ΗΠΑ και δεν διαπιστώνουμε ενδείξεις υπερθέρμανσης εντός της». Και προσέθεσε: «Αλλά αυτός δεν είναι ένας τυπικός κύκλος, επομένως πρέπει να υπάρχει μια κάποια ταπεινότητα και η ΕΚΤ πρέπει να αφήσει ανοιχτό το ενδεχόμενο η ανάκαμψη να αποβεί δυναμικότερη της εκτιμήσεώς της». Ενα κύμα αυξήσεων στα επιτόκια των Ηνωμένων Πολιτειών θα μπορούσε να κάνει περίπλοκη τη ζωή για την ΕΚΤ, ιδίως εάν η Fed αποφασίσει να ολοκληρώσει τον κύκλο σκλήρυνσης γρηγορότερα από όσο στο παρελθόν, αφήνοντας στην ΕΚΤ μικρότερα χρονικά περιθώρια δράσης.

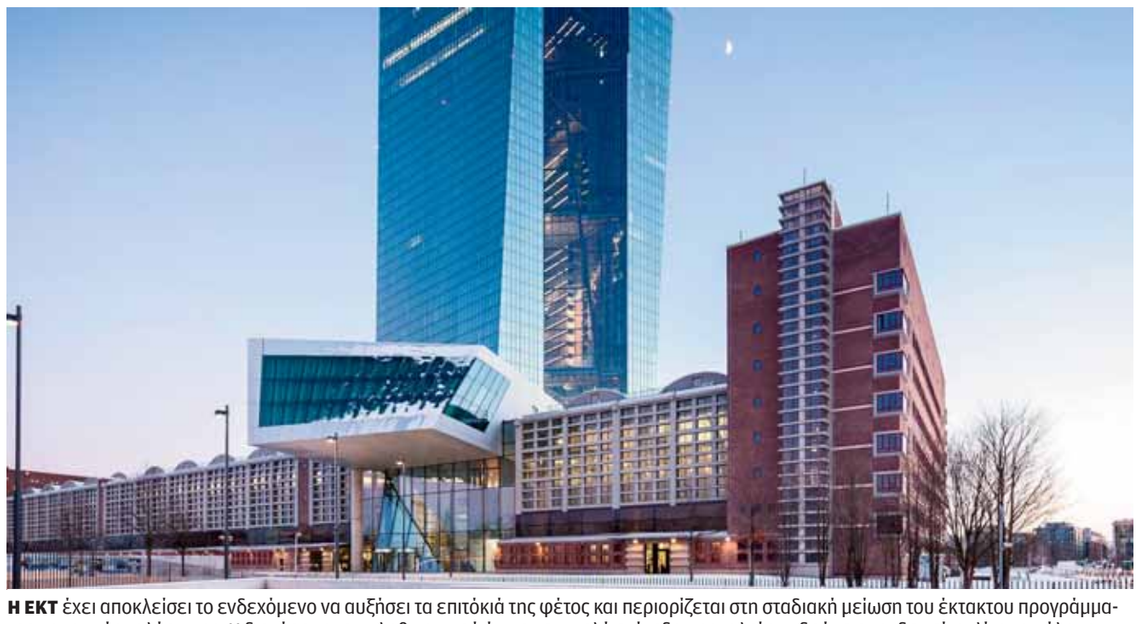

Η ΕΚΤ έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο να αυξήσει τα επιτόκιά της φέτος και περιορίζεται στη σταδιακή μείωση του έκτακτου προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης. Η διατήρηση του πληθωρισμού όμως σε υψηλά επίπεδα προκαλεί αντιδράσεις και δεν είναι λίγα τα μέλη του Δ.Σ. που ζητούν αλλαγή πολιτικής το ταχύτερο δυνατόν.

3. Τι πιστεύει η ΕΚΤ για τις αυξήσεις επιτοκίων;

Η Κριστίν Λαγκάρντ μπορεί να διαψεύσει όσους στοιχηματίζουν στην αύξηση των επιτοκίων, τα οποία δεν είναι συγχρονισμένα με την υπερβολικά χαλαρή στάση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Τα υψηλότερα επιτόκια δανεισμού στις αγορές θα μπορούσαν να αποδειχθούν προβληματικά εάν οδηγήσουν σε πιο αυστηρούς όρους χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις. Οι αγορές προβλέπουν αύξηση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ κατά 10 μονάδες βάσης φέτος τον Οκτώβριο.

Η Deutsche Bank υπολογίζει ότι η ΕΚΤ θα ξεκινήσει με μια επιθετική αύξηση κατά 25 μονάδες βάσης τον Δεκέμβριο. Εντούτοις, η ΕΚΤ ουσιαστικά απέκλεισε το ενδεχόμενο να αυξήσει τα επιτόκιά της φέτος. Στόχος της είναι να μειώσει σταδιακά τον ρυθμό αγοράς περιουσιακών στοιχείων, αν και προς το παρόν δεν σκέφτεται να διακόψει εντελώς τη δραστηριότητα αυτή. Συν τοις άλλοις, δεν πρόκειται να προβεί σε αύξηση του κόστους δανεισμού προτού ολοκληρώσει την αγορά ομολόγων.

4. Πότε αναμένει η ΕΚΤ να εμφανιστούν δευτερογενείς επιπτώσεις από τον πληθωρισμό;

Δεδομένου ότι ο πληθωρισμός βρίσκεται σε υψηλότερα επίπεδα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το προβλεπόμενο, ενώ οι τιμές του πετρελαίου ακολουθούν την ανιούσα, οι αξιωματούχοι εστιάζουν στην πιθανότητα η κατάσταση αυτή να φέρει τους εργαζομένους σε θέση να ζητήσουν υψηλότερες αυξήσεις. Αυξήσεις, οι οποίες με τη σειρά τους συντείνουν στον πληθωρισμό των τιμών.

Επισημαίνουν βέβαια πως οι μισθοί δεν έχουν σημαντική αντίδραση ως προς τον πληθωρισμό. Η γερμανική κυβέρνηση θεωρεί ότι η οικονομική ανάκαμψη και η διόγκωση του πληθωρισμού πιθανώς να επιφέρουν «μια κάπως μεγαλύτερη αύξηση μισθών» φέτος. «Η περίπτωση να υπάρξουν υψηλότεροι μισθοί είναι εξαιρετικά πιθανή, ενόσω διαπιστώνουμε ανελαστική αγορά εργασίας σε χώρες όπως η Γερμανία και η Ολλανδία. Το ερώτημα έγκειται στο εάν θα είναι εφάπαξ», επισήμανε ο Πίετ Χάινες Κρίστιανσεν, διευθυντής στρατηγικής της Danske Bank. «Οι μισθοί είναι το κομμάτι που λείπει από το παζλ, και αν εντοπίσουμε πληθωριστικές πιέσεις και εκεί, τότε θα έχουμε και αύξηση επιτοκίων. Και αυτό μπορεί να έρθει από την άνοιξη του επόμενου έτους», είπε.

5. Πώς επηρεάζει τη μακροοικονομική εικόνα η μεταβαλλόμενη ανταπόκριση στην πανδημία;

Η παραλλαγή «Ομικρον» του κορωνοϊού έχει επιβαρύνει την οικονομία. Ωστόσο, δεδομένου ότι στην πλειονότητά τους οι χώρες αποφεύγουν τον πλήρη εγκλεισμό, τα μέχρι τώρα στοιχεία φανερώνουν πως η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται σε σχετικά καλή κατάσταση. Ο πρώτος τη τάξει οικονομολόγος της ΕΚΤ, Φίλιπ Λέιν, υπογραμμίζει ότι ο αντίκτυπος της «Ομικρον» θα αποτιμηθεί μέσα σε εβδομάδες και όχι σε μήνες. Οσοι παρακολουθούν την ΕΚΤ γνωρίζουν πως, όσο υπάρχουν ενδείξεις ότι ο βηματισμός της οικονομίας επιταχύνεται, τόσο θα μπορούσε να αυξηθεί και η πίεση για απόσυρση των μέτρων στήριξης. Η γενικότερη αβεβαιότητα, τέλος, σκιάζει τις οικονομικές προοπτικές και δύο παράγοντες που τη γεννούν είναι το ακριβό πετρέλαιο και η επιβράδυνση της Κίνας.

Συνεχίζεται το κύμα παραιτήσεων στις ΗΠΑ

Επιδεινώνεται στις ΗΠΑ το πρωτοφανές φαινόμενο της «μεγάλης παραίτησης», όπως έχουν χαρακτηρίσει οι Αμερικανοί τις μαζικές παραιτήσεις εργαζομένων εν τω μέσω της πανδημίας που έχουν προκαλέσει μεγάλες ελλείψεις προσωπικού στους περισσότερους κλάδους της οικονομίας. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, πάνω από 4,5 εκατ. άτομα εγκατέλειψαν τις θέσεις εργασίας τους τον Νοέμβριο. Πρόκειται για περαιτέρω αύξηση σε σύγκριση με τα 4,2 εκατ. που έφυγαν από τη δουλειά τους τον Οκτώβριο. Σχετικό ρεπορτάζ των New York Times αναφέρει ότι είναι ο μεγαλύτερος αριθμός παραιτήσεων που έχει καταγραφεί στην υπερδύναμη εδώ και δύο δεκαετίες, από τότε που άρχισαν να

Πάνω από 4,5 εκατ. άτομα εγκατέλειψαν τις θέσεις εργασίας τους τον Νοέμβριο.

κρατούνται τα σχετικά αρχεία. Ο ρυθμός των παραιτήσεων ήταν ιδιαίτερα υψηλός στον τομέα της φιλοξενίας αλλά και σε άλλους τομείς χαμηλών αποδοχών, καθώς οι εργαζόμενοι προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τις περιστάσεις και ειδικότερα την αυξημένη ζήτηση στην αγορά εργασίας προκειμένου να αναζητήσουν δουλειά με καλύτερες αποδοχές ή καλύτερες εργασιακές συνθήκες. Στο μεταξύ, την τελευταία ημέρα του Νοεμβρίου είχαν δημιουργηθεί 10,6 εκατ. νέες θέσεις εργασίας, αριθμός μικρότερος από τα 11,1 εκατ. που είχαν δημιουργηθεί τον αμέσως προηγούμενο μήνα. Ηταν, όμως, και πάλι περισσότερες οι νέες θέσεις εργασίας σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη περίοδο από την αρχή της πανδημίας και μετά.

Μιλώντας στους New York Times, ο Ντανιέλ Ζάο, οικονομολόγος στην ιστοσελίδα ανεύρεσης εργασιών Glassdoor, τόνισε πως «η ζήτηση από πλευράς των εργοδοτών παραμένει σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα και το αποτέλεσμα είναι να υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων για να εξασφαλίσουν το απαιτούμενο προσωπικό». Ο ίδιος εκτιμά πως «όλα αυτά οδηγούν σε περισσότερες νέες θέσεις εργασίας, σε υψηλότερους μισθούς και περισσότερα προβλήματα στην αγορά εργασίας».

Ηδη πάντως αυτός ο ανταγωνισμός για τη διασφάλιση προσωπικού έχει οδηγήσει στην εμφάνιση εντονότατου ανταγωνισμού καθώς και σε μεγαλύτερες αυξήσεις μισθών ιδιαιτέρως στις θέσεις εργασίας που παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες αλλαγής προσωπικού.

Τα ωρομίσθια για όσους άλλαξαν δουλειά τον Νοέμβριο σημείωσαν αύξηση 4,3%, ενώ η αντίστοιχη αύξηση για όσους μένουν σπίτι και απασχολούνται με τηλεργασία δεν υπερβαίνει το 3,2%. Τα βλέμματα στρέφονται τώρα στα στοιχεία του Δεκεμβρίου σχετικά με την ανεργία, την απασχόληση αλλά και τις αποδοχές των εργαζομένων.

«Προσλαμβάνουμε τώρα», αναγράφεται στην πρόσοψη ενός καταστήματος στη Ν. Υόρκη. Οι εργαζόμενοι εκμεταλλεύονται την αυξημένη ζήτηση στην αγορά εργασίας για να βρουν δουλειά με καλύτερες αποδοχές ή καλύτερες συνθήκες.

γαστρονόμος

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Κυριακή

6/2

ΤΟΜΟΣ Α'

ΚΟΛΟΚΥΘΑ, ΛΑΧΑΝΟ, ΣΕΛΙΝΟΡΙΖΑ, ΜΠΡΟΚΟΛΟ

Λαχανικά του χειμώνα

ΜΥΣΤΙΚΑ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

Ο Ερντογάν φλερτάρει με capital controls

Για τις ανορθόδοξες πολιτικές του Τούρκου προέδρου μιλάει στην «Κ» ο σύμβουλος της Bluebay Asset Management, Τίμοθι Ας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Ο Ερντογάν θέτει σε κίνδυνο την τουρκική οικονομία προσφεύγοντας σε μια ανορθόδοξη πολιτική, με την ελπίδα να ανατρέψει το κλίμα στις δημοσκοπήσεις και τελικά να διατηρήσει ζωντανή την πιθανότητα επανεκλογής του, εξηγεί στην «Κ» ο Τίμοθι Ας, ανώτερος σύμβουλος αναδυόμενων αγορών στην Bluebay Asset Management, με έδρα το Λονδίνο. Ο ίδιος περιγράφει τις συνθήκες οι οποίες καθιστούν ορατό τον κίνδυνο κεφαλαιακών περιορισμών στην τουρκική οικονομία, παρά την ευρύτερη δυναμική της οικονομίας της, την οποία υπονομεύει η εμμονή του Ερντογάν με τα επιτόκια. Μιλάει δε για ανεπαρκείς συμβούλους στο πλευρό του προέδρου της Τουρκίας και εκφράζει την εκτίμηση ότι η κατάσταση που διαμορφώνεται αποκτά χαρακτηριστικά οικονομικής κρίσης τύπου Λιβάνου.

– Μπορείτε να εξηγήσετε με λίγα απλά λόγια τι ακριβώς συμβαίνει στην τουρκική οικονομία σήμερα; Ποιες ενέργειες έχουν οδηγήσει σε ποιο αποτέλεσμα;

– Ο Ερντογάν εφαρμόζει κλασικές «σταμάτα - ξεκίνα» οικονομικές πολιτικές, οι οποίες συνδέονται με τον πολιτικό κύκλο. Οι εκλογές είναι προγραμματισμένες να διεξαχθούν μέχρι τον Ιούνιο του 2023 και ο ίδιος αγκομαχά στις δημοσκοπήσεις. Επομένως, προσπαθεί να χρησιμοποιήσει οικονομικά μέσα πίεσης για να κερδίσει σε δημοτικότητα. Αυτό σημαίνει χαλαρές πιστωτικές πολιτικές που αγνοούν την παράμετρο της ζήτησης στις εισαγωγές και διατηρούν τα ελλείμματα του εμπορίου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε υψηλά επίπεδα. Αποτέλεσμα είναι η άσκηση πιέσεων στη λίρα. Η πρόσθετη επιπλοκή αφορά τη θρησκευτική του προσέγγιση στο θέμα των επιτοκίων – με σύνθημα τον πόλεμο κατά της τοκογλυφίας. Αυτό σημαίνει ότι η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας δεν μπορεί να αυξήσει τα επιτόκια για να επιβραδύνει τη ζήτηση των εισαγωγών, με αποτέλεσμα η λίρα να προσαρμόζεται χαμηλότερα για να περιορίσει το χάσμα της εξωτερικής χρηματοδότησης. Η ασθενέστερη λίρα απλώς τροφοδοτεί τον πληθωρισμό που διαβρώνει την ανταγωνιστικότητα και έτσι καταλήγουμε σε σπιράλ πληθωρισμού και υποτίμησης.

Η λίρα μπορείνα είναι τώρα φθηνή, αλλά δεν θα είναι για πολύ, με τόσο υψηλό πληθωρισμό.

Οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές έχουν μειωμένες θέσεις και έχουν κάνει στην άκρη περιμένοντας πολιτική αλλαγή.

Εάν η Τουρκία είχε έναν αξιοπρεπή διοικητή στην κεντρική της τράπεζα, νομίζω ότι θα μπορούσε να ανακάμψει γρήγορα.

– Πόσο σοβαρή είναι αυτή η κρίση; Ποιος είναι σήμερα ο κίνδυνος για την τουρκική οικονομία και πόσο πιθανό είναι το σενάριο των capital controls;

– Προσωπικά ανησυχώ για μια συστημική κρίση, συμπεριλαμβανομένων και των capital controls. Εάν δεν μπορείς να χρησιμοποιήσεις τα επιτόκια και δεν απευθυνθείς στο ΔΝΤ, ο κίνδυνος είναι ένα σπιράλ υπερπληθωρισμού και υποτίμησης κατά το οποίο οι άνθρωποι χάνουν την εμπιστοσύνη τους στη λίρα και στις τράπεζες.

Η μόνη επιλογή σε εκείνο το σημείο είναι τα capital controls. Μια άλλη δυσμενής παράμετρος είναι ότι η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας έχει περιορισμένα συναλλαγματικά αποθέματα και τα καθαρά αποθεματικά είναι ιδιαίτερα αρνητικά· πιθανότατα στα 60-70 δισ. δολάρια. Έτσι, η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας ξοδεύει χρήματα άλλων και στον βαθμό που ο πληθυσμός συνειδητοποιεί ότι μπορεί να καταλήξουμε σε μια κρίση τύπου Λιβάνου θα τρέξει στις τράπεζες.

Ο Ερντογάν προσπαθεί να χρησιμοποιήσει οικονομικά μέσα πίεσης για να κερδίσει σε δημοτικότητα, να ανατρέψει το κλίμα στις δημοσκοπήσεις και τελικά να διατηρήσει ζωντανή την πιθανότητα επανεκλογής του, σημειώνει ο Τίμοθι Ας.

– Η τουρκική οικονομία πετυχαίνει πάντως θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ήταν μάλιστα μία από τις λίγες χώρες διεθνώς που είχε ανάπτυξη το 2020, το έτος των lockdowns. Επιπλέον, έχει δημόσιο χρέος που δεν ξεπερνάει το 40% του ΑΕΠ και το δημοσιονομικό της έλλειμμα εμφανίζεται διαχειρίσιμο, στο 5% του ΑΕΠ. Είναι λοιπόν μεικτή η εικόνα όταν αναλύει κανείς την πορεία της τουρκικής οικονομίας;

– Εχετε δίκιο. Υπάρχουν θετικά, όπως και κάποια ανθεκτικότητα. Η οικονομία παραδίδει υψηλή ανάπτυξη – πιθανότατα στο 10% το 2021. Αλλά το κάνει με το τίμημα του υψηλού πληθωρισμού, ο οποίος αναρριχήθηκε στο 36% τον Δεκέμβριο. Ετσι, οι άνθρωποι δεν αισθάνονται ότι βελτιώνεται η οικονομική θέση τους, καθώς αντιθέτως η πολιτική αυτή δυσχεραίνει τελικά το βιοτικό τους επίπεδο.

– Στο μεταξύ, η υποτίμηση της λίρας εκ των πραγμάτων ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των τουρκικών εξαγωγών. Είναι μια θετική παρενέργεια μιας κατά τα άλλα ανορθόδοξης πολιτικής;

– Η λίρα μπορεί να είναι τώρα φθηνή, αλλά δεν θα είναι για πολύ, με τόσο υψηλό πληθωρισμό.

– Ποιο είναι το βασικό λάθος που κάνει ο Ταγίπ Ερντογάν και πώς το ερμηνεύετε; Εκτός κι αν θεωρείτε ότι έχει χαθεί ο έλεγχος με όρους κοινής λογικής στη χάραξη πολιτικής.

– Η εμμονή του με τα επιτόκια. Εάν η Τουρκία είχε έναν αξιοπρεπή διοικητή στην κεντρική της τράπεζα, ο οποίος θα ήταν ανεξάρτητος να ορίζει τα επιτόκια, νομίζω ότι η Τουρκία θα μπορούσε να ανακάμψει γρήγορα.

Μιλήσατε ο ίδιος πριν για θετικά σημεία, όπως το χαμηλό δημόσιο χρέος, τα θετικά δημογραφικά στοιχεία, οι αξιοπρεπείς τράπεζες και εταιρείες, η καλή γεωγραφική τοποθεσία, η ισχυρή μεταποιητική βάση και η φιλοεπιχειρηματική κουλτούρα. Η Τουρκία θα μπορούσε να είναι ένα success story. Αλλά ο Ερντογάν έχει το κεφάλι του στην άμμο. Και έχει δίπλα του ανεπαρκείς συμβούλους. Στην πραγματικότητα, λείπουν τα check and balances που θα απέτρεπαν τις λανθασμένες αυτές πολιτικές.

– Οι αγορές πώς βλέπουν σήμερα την Τουρκία; Εχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους ή τηρούν ακόμη στάση αναμονής;

– Ελπίζουν ότι οι εκλογές θα φέρουν αλλαγή πολιτικής, δηλαδή μια πιο ορθόδοξη πολιτική. Οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές έχουν μειωμένες θέσεις και έχουν κάνει στην άκρη περιμένοντας αλλαγή.

– Θα λέγατε ότι οι τελευταίες εξελίξεις υπονομεύουν την προοπτική της Τουρκίας ως μέλους του G20; Ή στην πράξη έχουν ακόμη περιθώρια πειραματισμού τα Erdoganomics;

– Η Τουρκία μπορεί να ανακάμψει γρήγορα. Μετά τον Ερντογάν.

Μεγάλη επένδυση από Intel για παραγωγή τσιπ

Μεγάλες επενδύσεις οργανώνει ο αμερικανικός κολοσσός της Intel, ο οποίος σχεδιάζει να τοποθετήσει τουλάχιστον 20 δισ. δολάρια σε νέες εγκαταστάσεις στο Οχάιο, στις οποίες θα κατασκευάζονται ημιαγωγοί (τσιπ), σύμφωνα με καλά πληροφορημένη πηγή, την οποία αναφέρει σε δημοσίευμά της η αμερικανική εφημερίδα Wall Street Journal. Με αυτή την κίνησή της η εταιρεία θα ενισχύσει τις φιλοδοξίες της για την παραγωγή ημιαγωγών, ειδικά σε μια περίοδο κατά την οποία η μεγαλύτερη ζήτηση ψηφιακών αγαθών και η παγκόσμια ανεπάρκεια αυτού του προϊόντος έχουν αυξήσει τις ανάγκες για νέες μονάδες κατασκευής. Οπως επισημαίνεται στο δημοσίευμα, το καινούργιο εργοστάσιο της Intel θα ανεγερθεί κοντά στο Κολόμπους του Οχάιο, ενώ θα ενδυναμώσει την παραγωγική ικανότητά της. Η πρόθεσή της αυτή φαίνεται και στο ότι μέσα στο 2021 είχε δηλώσει πως πρόκειται να τοποθετήσει σε υποδομές για την κατασκευή ημιαγωγών κεφάλαια της τάξεως των 100 δισ. δολαρίων.

Ο Λευκός Οίκος δήλωσε ότι ο επενδυτικός σχεδιασμός της Intel διευρύνει τις προσπάθειες συνολικά των Ηνωμένων Πολιτειών για να ενδυναμωθεί η εγχώρια παραγωγή τσιπ. Οι κυβερνήσεις στις ΗΠΑ αλλά και στη Γηραιά Ηπειρο ειδικότερα ανησυχούν μήπως δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν την επάρκειά τους σε ημιαγωγούς, ενώ έχουν προηγηθεί οι επί χρόνια προσπάθειές τους να μεταφέρουν την παραγωγική διαδικασία σε χώρες χαμηλού κόστους στην Ασία. Η «ξηρασία των ημιαγωγών» ειδικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας απλώς επιδείνωσε τον όλο προβληματισμό. Χαρακτηριστικά, ο Λευκός Οίκος παρατήρησε πως «η πανδημία του κορωνοϊού έριξε φως στο πόσο εύθραστο είναι το παγκόσμιο σύστημα προμηθειών σε ημιαγωγούς», όπως αναφέρει η Wall Street Journal. Ο δε διευθύνων σύμβουλος της Intel, Πατ Τσέλσινγκερ, επισημαίνει πως η απόφασή του για το Οχάιο εντάσσεται στο γενικότερο όραμά του να αναζωογονήσει τις τύχες της εταιρείας και να την τοποθετήσει και πάλι στην αιχμή του σχεδιασμού και της παραγωγής ημιαγωγών και για άλλες επιχειρήσεις. Αξίζει να σημειωθεί πως το 2020 η κατασκευάστρια ημιαγωγών για γραφικά, Nvidia, ξεπέρασε την Intel ως η μεγαλύτερη αμερικανική κατασκευάστρια ημιαγωγών με κριτήριο τη χρηματιστηριακή αξία της. Το δε 2021 η νοτιοκορεατική εταιρεία της Samsung, Electronics, παραγκώνισε την Intel παγκοσμίως ως η μεγαλύτερη του κλάδου με κριτήριο τα τριμηνιαία έσοδά της. Κατά τους αναλυτές, πάντως, ο νοτιοκορεατικός κολοσσός θα διατηρήσει τη θέση του, όταν την επόμενη εβδομάδα κι εκείνος και η Intel θα παρουσιάσουν οικονομικά αποτελέσματα.

Χρηματοδοτεί με τουλάχιστον 20 δισ. δολάρια νέες εγκαταστάσεις στο Οχάιο.

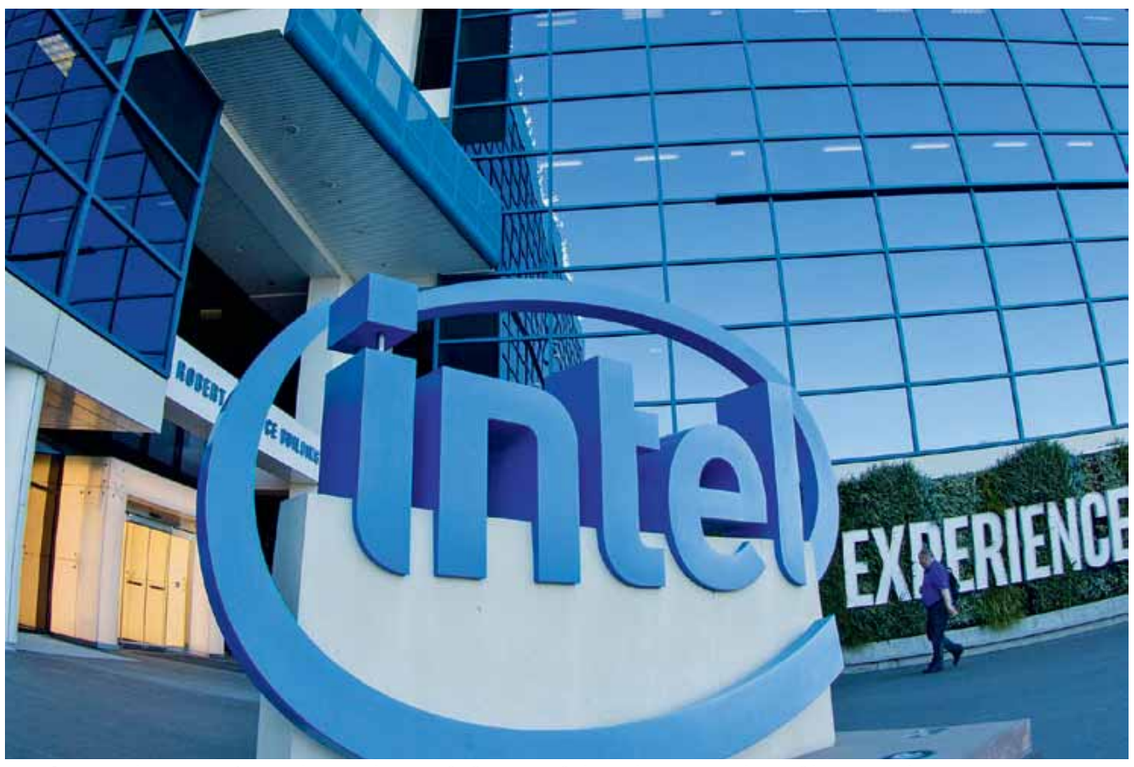

Στο νέο εργοστάσιο της Intel στο Οχάιο εκτιμάται πως θα δημιουργηθούν περίπου 3.000 μόνιμες θέσεις εργασίας.

Το παρελθόν έτος ο αμερικανικός όμιλος είχε ανακοινώσει την πρόθεσή του να προχωρήσει σε μεγάλες επενδύσεις για κατασκευή τσιπ τόσο στην Αριζόνα όσο και στο Νέο Μεξικό, ενώ είχε δεσμευθεί πως θα διαθέσει και σχεδόν 95 δισ. δολάρια στις εγκαταστάσεις της Γηραιάς Ηπείρου. Αναφορικά με το εργοστάσιο στο Οχάιο, εκεί εκτιμάται πως θα δημιουργηθούν περίπου 3.000 μόνιμες θέσεις εργασίας, όπως ανέφερε καλά πληροφορημένη πηγή. Τέλος, η Samsung σχεδιάζει επενδύσεις 205 δισ. δολαρίων την προσεχή τριετία για την αύξηση της παραγωγής τσιπ και ειδικά στο Τέιλορ του Τέξας θα τοποθετήσει κεφάλαια 17 δισ. δολαρίων γι' αυτόν τον σκοπό, ενώ η ταϊβανέζικη Taiwan Semiconductor Manufacturing Co., η μεγαλύτερη διεθνώς στα συμβόλαια προμήθειας ημιαγωγών, θα επενδύσει έως το 2024 100 δισ. δολάρια για να ενισχύσει την παραγωγική της ικανότητα.

Ρώσοι και Κινέζοι απειλούν την Airbus και την Boeing

Το ρωσικό MC-21 και το κινεζικό C919 φιλοδοξούν να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις τους κορυφαίους κατασκευαστές αεροσκαφών, Airbus και Boeing. Και τα δύο αεροπλάνα είναι επιβατικά βραχείας ατράκτου και καλούνται να αναμετρηθούν στην αγορά με καθιερωμένους τύπους αεροσκαφών, όπως το άκρως επιτυχημένο 737 της Boeing και το A320 της Airbus, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα της Deutsche Welle. Υπάρχουν ειδικοί που θεωρούν το MC-21 τεχνολογικά ανώτερο από το 737 ή το A320. Και ίσως να μην έχουν άδικο.

Η πρώτη εκδοχή του Boeing 737 ανάγεται στο 1967 και του A320 στο 1987. Επιπλέον, σε αντίθεση με την Κίνα, η Ρωσία έχει εμπειρία δεκαετιών στην αεροναυπηγική. Από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, ωστόσο, η Ρωσία δεν έχει να επιδείξει στην αγορά επιβατικά αεροπλάνα αξιώσεων. Παρά το γεγονός ότι όλες οι μονάδες παραγωγής εξακολουθούν να υπάρχουν στη μεγαλύτερη χώρα του κόσμου, το 2020 κατασκευάστηκαν στη Ρωσία μόλις 14 αεροσκάφη, όσα δηλαδή κατασκευάζει η Airbus στα διάφορα εργοστάσιά της μέσα σε λίγες μόνο μέρες. «Στα χαρτιά το MC-21 έχει καλύτερες επιδόσεις από το νεότερης γενιάς Airbus A320neo», εκτιμά ο Νίκο Μπούχολτς, εδώ και χρόνια αρμόδιος για την αγορά αεροσκαφών για λογαριασμό της γερμανικής Lufthansa και γνώστης των νέων ρωσικών και κινεζικών έργων.

Τόσο εκείνος όσο και άλλοι ειδικοί δεν αποκλείουν ότι το ρωσικό αεροσκάφος έχει μεγαλύτερη οικονομική απόδοση από ό,τι τα δυτικά αεροσκάφη. Ως προς την αξιοπιστία του, θα πρέπει να περιμένουμε ακόμα μέχρι το καλοκαίρι, όταν τα MC-21 θα αρχίσουν να πετούν για τη Rossiya, τη θυγατρική της Aeroflot. Τα σημεία των καιρών δεν είναι καλά για τα ρωσικά επιβατικά αεροσκάφη, μιας και εξαρτώνται από πολλά εξαρτήματα κατασκευασμένα στη Δύση, κυρίως

Το κινεζικό C919 και το ρωσικό MC-21 φιλοδοξούν να ανταγωνιστούν τους κορυφαίους κατασκευαστές αεροσκαφών.

όσον αφορά τους κινητήρες και τα συνθετικά υλικά κατασκευής. Να σημειωθεί ότι το MC-21 αποτελείται κατά 40% από συνθετικά υλικά, ρεκόρ για αυτόν τον τύπο αεροσκαφών, όπως αναφέρει η Deutsche Welle.

Οι παραγγελίες

Σύμφωνα με τους Ρώσους κατασκευαστές, για το MC-21 υπάρχουν ήδη 175 παραγγελίες αποκλειστικά ρωσικών αεροπορικών εταιρειών και «μερικές εκατοντάδες προθέσεις αγοράς». Ομοια η κατάσταση και για το κινεζικό C919, το οποίο μεταφέρει, όπως και το ρωσικό αεροσκάφος, από 156 μέχρι 168 επιβάτες. Σχεδόν όλα τα νέα αεροσκάφη προορίζονται για την κινεζική αγορά.

Οπως λέει ο κ. Μπούχολτς, «η κινεζική αγορά είναι τόσο μεγάλη που μπορεί να απορροφήσει μεγάλο αριθμό των κινεζικής κατασκευής επιβατηγών αεροσκαφών, ανεξάρτητα από το πόσα Airbus ή Boeing πετούν στην αχανή χώρα».

pwc
Κάνε το επόμενο βήμα στην καριέρα σου
Γίνε επαγγελματίας Coach & Μέντορας
Μάθετε περισσότερα
και εγγραφείτε

ΑΝΑΛΥΣΗ

Μικρότερη ανάπτυξη, χαμηλότερος πληθωρισμός

Του **TALMON JOSEPH SMITH / THE NEW YORK TIMES**

Στις αγορές επικρατεί αναταραχή. Η Federal Reserve λαμβάνει μέτρα για να αποθερμάνει την οικονομία, καθώς προκύπτουν ερωτήματα για την πορεία της ανάκαμψης. Οι αποδόσεις των ομολόγων του αμερικανικού Δημοσίου βρίσκονται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο ετών και το θέμα προβάλλεται στους τίτλους των εφημερίδων. Το περίεργο, όμως, στην αγορά ομολόγων δεν είναι η άνοδος των αποδόσεων, που επηρεάζει τα επιτόκια σε όλη την οικονομία, αλλά το γεγονός ότι παραμένουν σε τόσο χαμηλά επίπεδα. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, κι ενώ οι τιμές καταναλωτή αυξάνονταν με ταχύτητα που δεν έχουμε ξαναδεί από τις αρχές της δεκαετίας του 1980,

Οι προβλέψεις για τον μακροπρόθεσμο πληθωρισμό μιλούν για ρυθμό 2,4% μέσα στα επόμενα 10 χρόνια στις ΗΠΑ.

επικρατούσε η εντύπωση πως η ζήτηση για ομόλογα θα μειωθεί, εκτός κι αν αυξηθούν αρκετά οι αποδόσεις ώστε να υπερκαλύψουν τον αντίκτυπο του πληθωρισμού στα χαρτοφυλάκια των επενδυτών. Οι αγορές ομολόγων παρέμειναν πάντως σε επίπεδα-ρεκόρ, με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε χαμηλότερα επίπεδα οι αποδόσεις τους. Η απόδοση των δεκαετών ομολόγων του αμερικανικού Δημοσίου, του κυριότερου τίτλου στην αγορά αμερικανικών κρατικών ομολόγων αξίας 22 τρισ. δολ., ανέρχεται περίπου στο 1,8%. Είναι περίπου το ίδιο επίπεδο στο οποίο βρισκόταν στην αρχή της πανδημίας ή όταν εξελέγη πρόεδρος ο Ντόναλντ Τραμπ, ή ακόμη και προ δέκα ετών όταν ο πληθωρισμός βρισκόταν μόλις στο 1,7% και όχι στο 7% που έφτασε τον Δεκέμβριο. Δεδομένου ότι οι αποδόσεις των δεκαετών αποτελούν σημείο αναφοράς για όλο το φάσμα των επιτοκίων, παρέμεναν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων και των εταιρικών ομολόγων. Και η υψηλή ζήτηση για τίτλους του αμερικανικού κράτους σήμαινε στην πράξη ότι με την προσαρμογή στον πληθωρισμό οι επενδυτές πληρώνουν για να δανείζουν το αμερικανικό Δημόσιο. Και όλα αυτά παρά τις εκτεταμένες δαπάνες της αμερικανικής κυβέρνησης που διεύρυναν το έλλειμμα και οι οποίες βάσει της παραδοσιακής οικονομικής θεωρίας θα οδηγούσαν σε άνοδο του κόστους δανεισμού.

Κύριες αιτίες αυτού του παράξενου φαινομένου είναι οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό, η άνοδος του πλούτου σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και ο αυξανόμενος αριθμός των συνταξιοδοτούμενων μελών της μεταπολεμικής γενιάς που θέλουν να προστατεύσουν τις περιουσίες τους από την αστάθεια των μετοχών. Είναι, άλλωστε, σε εξέλιξη η εντεινόμενη διαμάχη περί του πόσο ευθύνεται για τα χαμηλά επίπεδα των αποδόσεων το έκτακτης ανάγκης πρόγραμμα αγοράς ομολόγων που υιοθέτησε η Fed τον Μάρτιο του 2020. Μερίδα των επικριτών της Fed αναγνωρίζει πως τα επιθετικά μέτρα της, που τώρα ανακαλεί σταδιακά η ομοσπονδιακή τράπεζα, απεδείχθησαν απαραίτητα στις αρχές της πανδημίας προκειμένου να σταθεροποιηθούν οι αγορές. Επιμένουν, όμως, πως το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων διήρκεσε υπερβολικά πολύ και κυοφόρησε τον πληθωρισμό, καθώς οδήγησε σε αύξηση της ζήτησης και σε καθήλωση των επιτοκίων σε χαμηλά επίπεδα. Πολλοί είναι οι παράγοντες της αγοράς που αποδίδουν τις επίμονα χαμηλές αποδόσεις στην εντεινόμενη πεποίθηση των επενδυτών ότι επίκειται εποχή χαμηλότερων ρυθμών ανάπτυξης και πιο χαμηλών αυξήσεων τιμών. Οπως σχολίασε ο Μπρετ Ράιαν, επίλεκτος οικονομολόγος της Deutsche Bank, «μολονότι εκτοξεύθηκε ο πληθωρισμός, δεν πιστεύουν πως θα επιμείνει». Οι προσδοκίες για τον μακροπρόθεσμο πληθωρισμό μιλούν για ρυθμό της τάξης του 2,4% μέσα στα επόμενα 10 χρόνια. Αυτό σημαίνει πως οι αγορές εκτιμούν ότι η Fed θα εμποδίσει τον πληθωρισμό να βγει εκτός ελέγχου παρά την τεράστια αύξηση του χρέους και την προσφορά δολαρίων.

Τα μεγάλα hedge funds γίνονται μεγαλύτερα και «σαρώνουν»

Στους γίγαντες του χρήματος για υψηλότερες αποδόσεις στρέφονται οι επενδυτές

Του **NISHANT KUMAR / BLOOMBERG**

Η πιο επιτυχημένη συνταγή για τα hedge funds είναι τώρα να ενισχύσουν τα μεγέθη τους. Οι επενδυτές ρίχνουν χρήματα σε funds που δεν βασίζονται σε καμία νέα ιδιοφυΐα στην επιλογή μακροπρόθεσμων επενδύσεων ή μετοχών, αλλά προσφέρουν μια μεγάλη ομάδα χρηματιστών που ασχολούνται με ένα ευρύ πεδίο επενδυτικών στρατηγικών.

Αυτοί οι γίγαντες εξασφάλισαν σχεδόν όλο το νέο χρήμα στην αγορά των κερδοσκοπικών funds πέρυσι, επιβεβαιώνοντας μια τεκτονική αλλαγή που επιταχύνθηκε από την έναρξη της πανδημίας. Οι πελάτες είναι όλο και περισσότερο πρόθυμοι να πληρώσουν γερές προμήθειες (υψηλές ακόμη και για τα δεδομένα των κερδοσκοπικών funds) ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση σε μια τεράστια γκάμα επενδύσεων, από αμερικανικές μετοχές και πολύτιμα μέταλλα έως ασιατικά νομίσματα, που πραγματοποιούνται από

Με τις αλλεπάλληλες αλλαγές σε μια αγορά 4 τρισ. δολ., οι επενδύσεις πολλαπλών επιλογών είναι ο μόνος δρόμος για να αποκομίσεις μεγαλύτερα κέρδη.

Οι πελάτες είναι όλο και περισσότερο πρόθυμοι να πληρώσουν υψηλές προμήθειες ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση σε μια τεράστια γκάμα επενδύσεων, από αμερικανικές μετοχές και πολύτιμα μέταλλα έως ασιατικά νομίσματα, που πραγματοποιούνται από δεκάδες χρηματιστές τους οποίους αλλάζουν εύκολα αν κάπου «κολλήσουν».

δεκάδες χρηματιστές τους οποίους αλλάζουν εύκολα αν κάπου κολλήσουν.

Πρόκειται για κατάσταση εκ διαμέτρου αντίθετη με το παλιό επιχειρηματικό μοντέλο, που ήθελε να στήσεις ένα fund, να το «βαπτίσεις» με το όνομά σου, να το διευθύνεις και να αποκομίσεις κέρδη. Μια ολόκληρη γενιά μάνατζερ πλέον βρίσκουν το νέο στυλ πιο ελκυστικό και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχουν και άλλη επιλογή, καθώς οι επενδυτές δεν τρέχουν πια σε ανερχόμενους αστέρες που διαχειρίζονται επενδύσεις. Με τις αλλεπάλληλες αλλαγές σε μια αγορά 4 τρισ. δολαρίων, οι επενδύσεις πολλαπλών επιλογών είναι ο μόνος δρόμος για να αποκομίσεις μεγαλύτερα κέρδη.

Πίσω από τη μεγάλη άνοδό τους κρύβεται μια διαρκής απόδοση σε περιόδους όπου στις αγορές επικρατεί χάος. Ας πάρουμε για παράδειγμα την περίπτωση των δύο πιο παλιών και πιο μεγάλων hedge funds στον κόσμο: Millennium Management και Citadel.

Τα δύο αμερικανικά hedge funds διοχετεύουν κεφάλαια πριν τα διαμοιράσουν σε διάφορες επενδυτικές στρατηγικές. Ενδεικτικά, η αξία μιας επένδυσης 1 εκατομμυρίου σε μια πολλαπλή επενδυτική στρατηγική της Millennium από τότε που λανσαρίστηκε, το 1989, μπορεί τώρα να διαμορφώνεται στα 67 εκατ. δολ. Αντίστοιχα, το Citadel, από τότε που άρχισε την επενδυτική του δραστηριότητα, τον Νοέμβριο του 1990, έχει μετατρέψει επενδύσεις 1 εκατομμυρίου δολ. σε 236 εκατ. δολ. Μέσα σε τρεις δεκαετίες επενδυτικής δραστηριότητας, το Millennium Management έχει στο ιστορικό του μία ζημιά, που οδήγησε σε πτώση 3% το 2008. Το έτερο hedge fund, Citadel, είχε δύο απώλειες, που οδήγησαν σε πτώση 4% το 1994 και 55% το 2008, σύμφωνα με αναθεωρημένες εκτιμήσεις επενδυτών που έχει στη διάθεσή του το Bloomberg.

Στο μεταξύ, σύμφωνα με το Hedge Fund Research, περισσότερα από 3.350 hedge funds έχουν διακόψει τη λειτουργία τους την τελευταία πενταετία, ενώ κάποια υπέστησαν πλήγμα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, γεγονός που αποδεικνύει πόσο ασταθείς μπορεί να είναι οι μεμονωμένες στρατηγικές. Οι πλατφόρμες διαχείρισης πολλαπλών επενδύσεων «έχουν αναδειχθεί ο πιο αποτελεσματικός τρόπος διάθεσης κεφαλαίων», επισήμανε ο Κάρον Μπαστιανπίλε, ο οποίος επενδύει σε μεγάλο αριθμό τέτοιων funds στο NS Partners που έχει έδρα στην Ελβετία.

Ο Abhijeet Gaikwad επέστρεψε αυτόν τον μήνα στο Millennium, που διαχειρίζεται κεφάλαια 52 δισ. δολ., έπειτα από αποτυχημένες προσπάθειες να σηκώσει κεφάλαια και να ιδρύσει το δικό του fund. Βετεράνοι του κλάδου των επενδύσεων, όπως ο Κόλιν Λάνκαστερ και ο Μίτες Πάρικ, που ήταν έτοιμοι να λανσάρουν το fund τους το οποίο διαχειρίζεται 1 δισ. δολ., προώθησαν τελικά τη δραστηριότητά τους πέρυσι σε μία εταιρεία, τη Schonfeld Strategic Advisors. Ο Ράιαν Τόλκιν, επικεφαλής επενδυτικής στρατηγικής στη συγκεκριμένη εταιρεία, δήλωσε πως ο Λάνκαστερ, «τόσο στα μάτια τα δικά του όσο και των επενδυτών, θα ήταν πιο ικανός να προσελκύσει αλλά και να προσλάβει καλύτερο ταλέντο μέσα από τη συνεργασία του με τη Schonfeld, απ' ό,τι εάν προσπαθούσε να κάνει κάτι από μόνος του».

Brexit και νέοι τελωνειακοί κανόνες εξαφανίζουν από τα ράφια ελληνικά προϊόντα

Της **ESHE NELSON / THE NEW YORK TIMES**

Σε μια αποθήκη τροφίμων στο νοτιοανατολικό Λονδίνο υπάρχει ένας πραγματικός θησαυρός από ελληνικές λιχουδιές, όπως φέτα βαρελίσια, φρέσκια ρίγανη, λάδι ελιάς από την Κρήτη και εκατοντάδες διαφορετικά κρασιά που προορίζονται για τα καλύτερα ρεστοράν και τους πλέον διακεκριμένους μάγειρες. Καθώς όμως η Βρετανία εφαρμόζει τους κανόνες στα τελωνεία, συνεπακόλουθο του Brexit, η δελεαστική ποικιλία της Maltby & Greek κινδυνεύει να λείψει από τη Βρετανία.

«Εχει ελαχιστοποιηθεί η δυνατότητά μας να ανακαλύπτουμε και να εισάγουμε ασυνήθιστα προϊόντα», τονίζει ο κ. Γιάννος Χατζηιωάννου, ιδιοκτήτης της Maltby & Greek, που όλη την προηγούμενη δεκαετία εισήγε τρόφιμα και κρασιά από την Ελλάδα και από τα ελληνικά νησιά και είχε ιδιαίτερη προβολή στη Βρετανία καθώς προσέφερε σπάνια είδη. Το Σάββατο, η πελατεία του μπορεί να περιεργαστεί και να αγοράσει βούτυρο από κατσικίσιο γάλα, τυρί μαστέλο, ένα είδος σαν το χαλούμι που παράγεται στη Χίο από αγελαδινό γάλα, διάφορες

Από 1ης Ιανουαρίου η Βρετανία εφαρμόζει αυστηρούς ελέγχους σε όσα προϊόντα προέρχονται από την Ε.Ε.

ποικιλίες από τσάι του βουνού και φασόλια γίγαντες από τον Φενεό στη νότια Πελοπόννησο. Οταν η Βρετανία αποχώρησε από την τελωνειακή ένωση με την Ε.Ε. στις αρχές του περασμένου έτους, ο κ. Χατζηιωάννου συνέχισε να κινεί την επιχείρησή του όπως πριν. Μέσα σε έξι μήνες όμως, το πρόσθετο κόστος έχει γίνει απαγορευτικό. Δεν παραγγέλνει πια κάθε εβδομάδα ανθότυρο από την Κρήτη, ούτε πρόβειο γιαούρτι και συχνά μένει χωρίς τα δημοφιλή αυτά προϊόντα. Αναγκάζεται να προτιμά πλέον όχι φρέσκα αλλά κατεψυγμένα αλλαντικά από την Κρήτη, ώστε οι παραγγελίες να δίνονται πιο σπάνια. Οπως τονίζει ο ίδιος, «έχουν πληγεί τα περισσότερα από τα ευπαθή τρόφιμα, κυρίως όσα συνηθίζαμε να εισάγουμε σε μικρές

Περίπου το 25% των εισαγόμενων προϊόντων της Βρετανίας προέρχεται από την Ε.Ε. και το ποσοστό των φρούτων και λαχανικών αυξάνεται τον χειμώνα.

ποσότητες για τα ακριβά ρεστοράν και τα καταστήματα delicatessen». Και προσθέτει: «Εκείνο που κυρίως εξαφάνισε το Brexit ήταν η ευελιξία».

Υστερα από καθυστέρηση ενός έτους, την 1η Ιανουαρίου η Βρετανία επέβαλε αυστηρούς τελωνειακούς ελέγχους σε όσα προϊόντα έρχονται από την Ε.Ε. που το 2020 αντιπροσώπευαν το 50% των εισαγωγών της. Τώρα τα αγαθά πρέπει να συνοδεύονται από δηλώσεις στο τελωνείο, ενώ όσες επιχειρήσεις εισάγουν κυρίως τρόφιμα πρέπει να έχουν ενημερώσει τις Αρχές εκ των προτέρων.

Στα σύνορα η επιβολή των κανόνων έγινε σχετικά ομαλά, αν και σύμφωνα με την DFDS, δανική εταιρεία logistics που εξυπηρετεί μεταφορές στη Βρετανία, ορισμένοι πελάτες είχαν συμπληρώσει λάθος τα έγγραφα και ορισμένα τρόφιμα καθηλώθηκαν στα σύνορα. Πριν από ένα χρόνο η Ε.Ε. εισήγαγε αυτούς τους κανόνες στα τελωνεία μόλις το Brexit αποτέλεσε πραγματικότητα. Αμέσως άρχισαν τα προβλήματα. Οι παραδόσεις προϊόντων άρχισαν να καθυστερούν, εταιρείες φορτηγών σταμάτησαν να εξυπηρετούν την Ιρλανδία και πολλά τρόφιμα σάπιζαν στα λιμάνια. Χρειάστηκε περισσότερο από ένας μήνας για να δρομολογηθούν οι νέες διαδικασίες και να λυθούν αυτά τα προβλήματα.

Φέτος, όμως, η Βρετανία δεν μπορεί να αντέξει τα ίδια προβλήματα ξανά. Περίπου το 25% των εισαγόμενων προϊόντων προέρχεται από την Ε.Ε. και το ποσοστό των φρούτων και λαχανικών αυξάνεται τον χειμώνα. Υπάρχουν, εξάλλου, προβλήματα που δεν φαίνονται στα σύνορα. Ορισμένες βρετανικές επιχειρήσεις αναλαμβάνουν να επωμιστούν το πρόσθετο κόστος για να μη χάσουν τους προμηθευτές τους από την Ε.Ε. Αλλες αναγκάζονται να εισάγουν λιγότερα, μειώνοντας τις επιλογές για την πελατεία τους. Και κάποιες περιορίζουν τις αγορές τους και παύουν να παραγγέλνουν καινούργια προϊόντα. Η μείωση έγινε αισθητή ακόμη και προτού επιβληθούν οι τελευταίοι κανόνες στις εισαγωγές. Σύμφωνα με την Ενωση Τροφίμων και Ποτών, τους πρώτους εννέα μήνες του 2021 μειώθηκαν κατά 11% οι εισαγωγές τροφίμων και ποτών σε σύγκριση με το 2019.

Ανακάμπτει η Βενεζουέλα, υποχωρεί και ο πληθωρισμός

Επειτα από μία πενταετία ελεύθερης πτώσης της οικονομίας και ιλιγγιώδους πληθωρισμού και μία οκταετία στο σύνολο της οποίας το ΑΕΠ της συρρικνώθηκε κατά 75%, η Βενεζουέλα επιτέλους ανακάμπτει και οι τιμές αποκλιμακώνονται. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, το τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους η οικονομία της Βενεζουέλας σημείωσε ανάπτυξη 7,6% ενώ το τέταρτο τρίμηνο αναπτύχθηκε ενδεχομένως κατά περισσότερο από 4%. Οι εκτιμήσεις ανήκουν, βέβαια, στην κυβέρνηση Νικολάς Μαδούρο και δεν είναι βέβαιο κατά πόσον είναι ακριβείς.

Σε ανάλογους υπολογισμούς έχουν προβεί, όμως, και οικονομολόγοι μεγάλων τραπεζών όπως, για παράδειγμα, της Credit Suisse, που εκτιμά πως στο σύνολο του 2021 η οικονομία της Βενεζουέλας αναπτύχθηκε κατά 8,5%, ενώ προβλέπει ότι στη διάρκεια του τρέχοντος έτους θα

Η επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης ξεκινάει από το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο στο οποίο είχε υποχωρήσει η οικονομία της, αλλά συνοδεύεται και από μια αποκλιμάκωση του υπερπληθωρισμού.

αυξηθεί περαιτέρω κατά 4,5%. Η ελβετική τράπεζα υπογραμμίζει, πάντως, πως οι εκτιμήσεις της βασίζονται στη βελτίωση της παραγωγής πετρελαίου, του μοναδικού ουσιαστικά εξαγώγιμου προϊόντος της Βενεζουέλας, η πτώση των τιμών του οποίου είχε συνδράμει στην κατάρρευση της οικονομίας της. Δευτερευόντως τη βασίζει στη δολαριοποίηση, στην αύξηση των εξαγωγών της χώρας, στη βελτίωση των φορολογικών εσόδων, καθώς και σε πολλούς άλλους παράγοντες. Αλλοι οικονομολόγοι είναι λιγότερο αισιόδοξοι για την προοπτική της οικονομίας της Βενεζουέλας, αλλά συμφωνούν πως σημειώνει και πάλι ανάπτυξη, έχοντας αφήσει πίσω της τα χειρότερα της πανδημίας και της ύφεσης που αυτή προκάλεσε.

Η Ταμάρα Χερέρα, επικεφαλής των οικονομολόγων της Sintesis Financiera, συμβουλευτικής εταιρείας στο Καράκας, εκτιμά πως «στο σύνολο του 2021 σημείωσε ανάπτυξη 2,5% και προβλέπει πως το 2022 θα σημειώσει ανάπτυξη από 3% έως 3,5%». Η επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης ξεκινάει από το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο στο οποίο είχε υποχωρήσει η οικονομία της, αλλά συνοδεύεται και από μια αποκλιμάκωση του υπερπληθωρισμού. Σύμφωνα με στοιχεία της κεντρικής τράπεζας, ο πληθωρισμός ήταν 7,6% τον Δεκέμβριο, οπότε και κατέγραψε τον 12ο συναπτό μήνα κάτω από το κρίσιμο επίπεδο του 50%, που έχουν ορίσει οι οικονομολόγοι ως σημείο εκκίνησης του υπερπληθωρισμού. Το περασμένο έτος, ωστόσο, ο πληθωρισμός κυμαινόταν στο 686%, σύμφωνα πάντα με την κεντρική τράπεζα, ενώ την αμέσως προηγούμενη χρονιά κυμαινόταν στο ιλιγγιώδες 3.000%.

Οπως αναφέρει το Παρατηρητήριο Οικονομικών της Βενεζουέλας (OVF) ο υπερπληθωρισμός στη χώρα άρχισε το 2017 και ακόμη δεν έχει τελειώσει πλήρως, ενώ έχει καταγράψει το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στην Ιστορία μετά εκείνα της Νικαράγουας στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και της Ελλάδας μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σύμφωνα με στοιχεία της κεντρικής τράπεζας της χώρας, ο πληθωρισμός ήταν 7,6% τον Δεκέμβριο. Σημειώνεται ότι το περασμένο έτος κυμαινόταν στο 686%, ενώ την αμέσως προηγούμενη χρονιά στο ιλιγγιώδες 3.000%. Στη φωτογραφία, άποψη από την πρωτεύουσα της χώρας, Καράκας.

Στα πρόθυρα μίνι ύφεσης η γερμανική οικονομία

Μειώθηκε κατά 0,7% το δ΄ τρίμηνο του 2021 το ΑΕΠ της χώρας

Η κυβέρνηση του Βερολίνου προ ημερών αναθεώρησε προς τα κάτω τη φετινή της εκτίμηση για την ανάπτυξη. Τον Οκτώβριο είχε κάνει λόγο για ΑΕΠ 4,1% το 2022 και τώρα για 3,6%. Ο υπουργός Οικονομίας, Ρόμπερτ Χάμπεκ, απευθυνόμενος στο γερμανικό Κοινοβούλιο, δήλωσε ότι το β΄ εξάμηνο του 2022 αναμένει η γερμανική οικονομία να επανέλθει στα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ η ανάπτυξη θα επιβραδυνθεί το 2023 στο 2,3%.

Οι προοπτικές της Ευρωζώνης σκιάζονται από τα τελευταία οικονομικά δεδομένα, τα οποία φανερώνουν πως η Γερμανία, η θεωρούμενη ατμομηχανή της Γηραιάς Ηπείρου μέχρι πρότινος, ενδεχομένως να βρίσκεται στις αρχές του χρόνου στα πρόθυρα της ύφεσης, δεύτερη φορά μετά την έναρξη της κρίσης. Στα τέλη του 2021 εμφάνισε συρρίκνωση λόγω περιορισμών για την πανδημία και συμφόρησης στο παγκόσμιο σύστημα προμηθειών, προβλήματα που θα διατηρηθούν για ένα διάστημα. Αντιθέτως, από την πλευρά της Γαλλίας και της Ισπανίας υπάρχουν φωτεινές ενδείξεις,

Καλύτερες οι προοπτικές για Γαλλία,Ισπανία, οι οικονομίες των οποίων αναπτύχθηκαν ταχύτερα από τις προβλέψεις.

διότι αμφότερες οι οικονομίες αναπτύχθηκαν ταχύτερα από τις προβλέψεις στα τέλη του 2021 και συνολικά το παρελθόν έτος, χάρις στη ζωηρή καταναλωτική δαπάνη και στις αυξημένες εταιρικές επενδύσεις. Και η επίδοση αυτή με αύξηση του ΑΕΠ κατά 7% και 5,2%, αντιστοίχως, το 2021 απέδειξε πως οι δύο οικονομίες είχαν μεγαλύτερη αντοχή ως προς την έξαρση της πανδημίας και τη δυστοκία στο σύστημα της εφοδιαστικής αλυσίδας συγκριτικά με τη γερμανική, η οποία το 12μηνο αναπτύχθηκε μόλις 2,8%.

Συνολικά, πάντως, ο δείκτης κλίματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υποχώρησε στις 112,7 μονάδες τον Ιανουάριο, φθάνοντας τα χαμηλότερα επίπεδα 9 μηνών, κυρίως λόγω της κάμψης σχεδόν σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και μεταξύ των καταναλωτών. Οι δε προσδοκίες απασχόλησης υποχώρησαν για δεύτερο διαδοχικό μήνα.

Ανησυχία

Οι καταναλωτές στη Γερμανία ανησύχησαν και φοβήθηκαν από την αύξηση των μολύνσεων του κορωνοϊού και της μετάλλαξης «Ομικρον», ενώ οι βιομηχανίες εξακολουθούν να πλήττονται από τα προβλήματα στο σύστημα της προμηθευτικής αλυσίδας, εξ ου και την τριμηνία Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου το ΑΠΕ συρρικνώθηκε 0,7%. Τα στοιχεία, που έδωσε στη δημοσιότητα το γραφείο στατιστικής της χώρας, έρχονται σε εναρμόνιση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις του, αλλά απέχουν από τις προβλέψεις των οικονομολόγων για πολύ μικρότερη περιστολή, του 0,3%. Οι ιδιωτικές δαπάνες μειώθηκαν όπως και οι δραστηριότητες στον κατασκευαστικό τομέα. Κι ενώ δεν επίκειται άρση των περιορισμών για την ανάσχεση του κορωνοϊού, ενώ τα προβλήματα στη μεταποίηση μόλις και αρχίζουν να αμβλύνονται, η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία αναπτύχθηκε 2,8% το 2021, ήτοι ελαφρώς περισσότερο από την προκαταρκτική εκτίμηση. Η κυβέρνηση προ ημερών αναθεώρησε προς τα κάτω τη φετινή εκτίμησή της. Τον Οκτώβριο είχε κάνει λόγο για ΑΕΠ 4,1% το 2022 και τώρα για 3,6%. Ο υπουργός Οικονομίας, Ρόμπερτ Χάμπεκ, απευθυνόμενος στο γερμανικό Κοινοβούλιο, δήλωσε ότι το β΄ εξάμηνο του 2022 αναμένει η γερμανική οικονομία να επανέλθει στα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ η ανάπτυξη θα επιβραδυνθεί το 2023 στο 2,3%. Το Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών DIW εκτιμά πως η γερμανική οικονομία οδεύει σε ύφεση, ενώ το βαρόμετρό του το τελευταίο τρίμηνο του 2021 βρισκόταν ελαφρώς άνω των 100 μονάδων και τον Ιανουάριο συνέχισε την πτώση του στις 99,5 μονάδες. Η χρονιά έως τώρα κυριαρχείται από την πανδημία, ωστόσο, όπως επισημαίνει εκ μέρους του Ινστιτούτου, ο Σάιμον Γιούνκερ, οι προοπτικές για ανάκαμψη την άνοιξη είναι καλές.

Εν τω μεταξύ, ήδη στη Γαλλία το μέλλον προδιαγράφεται ευοίωνο ιδίως για τον πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος έχει μπροστά του μία εκλογική αναμέτρηση. Η οικονομία της χώρας αναπτύχθηκε κατά 0,7% την τελευταία τριμηνία περισσότερο από το προβλεπόμενο του 0,5% και συνολικά κατά 7% το 2021, παρουσιάζοντας τη βέλτιστη επίδοση στα τελευταία 52 χρόνια. Η ανθεκτικότητα της ανάκαμψης εν αντιθέσει με το τι συμβαίνει στη Γερμανία έχει ιδιαίτερη σημασία για τον Μακρόν, ο οποίος επιζητεί να επανεκλεγεί από όσους στήριξαν τη μεταρρυθμιστική του ατζέντα προ πενταετίας. Αντιστοίχως και η ισπανική οικονομία υπερέβη τις προβλέψεις χάρις στη ζήτηση εξαγωγών και στις αυξημένες επενδύσεις. Το δ΄ τρίμηνο το ΑΕΠ αυξήθηκε 2% μετά το 2,6% του γ΄ έναντι εκτιμήσεων για 1,4%. Φυσικά η επίδοση είναι καλύτερη και από το 0,7% του δ΄ τριμήνου της Γαλλίας. Η θετική πορεία της ισπανικής οικονομίας τροφοδοτείται από την πτώση της ανεργίας και το υψηλότατο ποσοστό εμβολιασμών, γεγονός που έκανε τη χώρα να αποφύγει το είδος των περιορισμών που άλλες κυβερνήσεις επέβαλαν. Παρά ταύτα, δεν έχει ακόμη φθάσει τα προ πανδημίας επίπεδά της, ειδικά εάν σκεφθούμε ότι το 2020 συρρικνώθηκε 11%. Οπότε το 5,2% του ΑΕΠ το 2021 τη φέρει σχεδόν 4% κάτω από τα προ πανδημίας επίπεδα, σύμφωνα με το Bloomberg Economics.

Σε μια γενικότερη θεώρηση, η Ευρώπη υπολείπεται τόσο του Ηνωμένου Βασιλείου όσο και των ΗΠΑ ως προς την ανάκαμψη μετά την πανδημία, διότι η συμφόρηση στην εφοδιαστική αλυσίδα πλήττει τη μεταποίηση, οι περιορισμοί του ιού τις υπηρεσίες και οι ελλείψεις εργατικών χεριών την οικονομία σε όλο της το εύρος. Το ΔΝΤ αυτήν την εβδομάδα αναθεώρησε προς τα κάτω την εκτίμηση για την Ευρωζώνη και την ανάπτυξή της φέτος, προειδοποιώντας και για την επιμονή του πληθωρισμού. Εν τω μεταξύ, ακριβώς εξαιτίας αυτών των πληθωριστικών πιέσεων, τίθενται σε δοκιμασία και οι αξιωματούχοι της ΕΚΤ, οι οποίοι επισημαίνουν πως η αύξηση των τιμών ενέργειας είναι κάτι που δεν ελέγχουν.

BLOOMBERG, REUTERS

Αλμα στην παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ και πυρηνικά στην Κίνα το 2022

Η αιολική ενέργεια, η ηλιακή ενέργεια, υδροηλεκτρικά φράγματα και πυρηνικοί σταθμοί θα συνεισφέρουν πάνω από τη μισή παραγωγή ηλεκτρισμού στο ενεργειακό μείγμα της Κίνας το 2022, ξεπερνώντας για πρώτη φορά στην Ιστορία της χώρας τα ορυκτά καύσιμα, προβλέπει αρμόδιος δημόσιος φορέας.

Η Κίνα, η χώρα που κατατάσσεται πρώτη στον κόσμο σε ό,τι αφορά τις εκπομπές των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την υπερθέρμανση του πλανήτη, και πρώτη στον κόσμο ως προς την κατανάλωση άνθρακα, αναμένεται φέτος να προσθέσει 180 γιγαβάτ (GW) στο ενεργειακό της μείγμα, που δεν θα προέρχονται από την καύση ορυκτών καυσίμων, με τη συνολική συνεισφορά των πηγών αυτού του είδους να φθάνει τα 1.300 GW, ανακοίνωσε το Συμβούλιο Ηλεκτρισμού της Κίνας.

Θα ξεπεράσουν για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας τα ορυκτά καύσιμα.

Με άλλα λόγια, θα ξεπεράσει το ήμισυ του προβλεπόμενου συνολικού ηλεκτροπαραγωγικού δυναμικού της Κίνας, που θα ανέρχεται σε 2.600 GW περί τα τέλη της χρονιάς, κατά την εκτίμηση που διατυπώνεται σε έκθεση του Συμβουλίου. Τα 1.140 GW θα προέρχονται, αντιθέτως, από μονάδες που καίνε άνθρακα.

Η κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος στην Κίνα το 2022 θα αυξηθεί κατά 5% έως 6% φέτος, φθάνοντας τα 8,7 έως 8,8 τρισ. κιλοβατώρες.

Η Κίνα έχει δεσμευθεί να «ελέγξει» την κατανάλωση άνθρακα την περίοδο 2021-2025 και να αυξήσει την παραγωγή ηλεκτρισμού από αιολικές και φωτοβολταϊκές μονάδες σε τουλάχιστον 1.200 GW έως το τέλος της δεκαετίας, προκειμένου να βάλει όριο στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα έως το 2030 και να φθάσει στη λεγόμενη κλιματική ουδετερότητα περί το 2060.

Το Συμβούλιο Ηλεκτρισμού της Κίνας ανέφερε νωρίτερα αυτόν τον μήνα πως η βιομηχανία παραγωγής ενέργειας της χώρας, στην οποία αναλογεί το 41% των συνολικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και άλλων αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, θα μπορούσε να θέσει στόχο να φθάσει στο όριο εκπομπών περί το 2028.

Στην έκθεσή του το Συμβούλιο προβλέπει, εξάλλου, ότι η κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος το 2022 θα αυξηθεί κατά 5% έως 6% φέτος, φθάνοντας τις 8,7 έως 8,8 τρισ. κιλοβατώρες. «Αναμένουμε η κατάσταση όσον αφορά την προσφορά και τη ζήτηση να είναι γενικά ισορροπημένη σε όλη τη χώρα. Ομως ορισμένες περιφέρειες μπορεί να αντιμετωπίσουν ελλείψεις κατά τη διάρκεια των ωρών της κορύφωσης της ζήτησης την καλοκαιρινή και τη χειμερινή περίοδο», σημειώνεται στο κείμενο. Οι μισές και πλέον κινεζικές περιφέρειες αντιμετώπισαν για αρκετούς μήνες ελλείψεις το 2021, εν μέρει εξαιτίας της χαμηλότερης της προβλεπόμενης παραγωγής από υδροηλεκτρικά φράγματα και των ανεπαρκών προμηθειών άνθρακα.

Περιορισμένος ο αντίκτυπος της «Ο» στο ελληνικό ΑΕΠ

Αν και η παραλλαγή «Ομικρον» θα προκαλέσει ένα νέο κύμα αναταράξεων στην εφοδιαστική αλυσίδα και την αγορά εργασίας, οι επιπτώσεις της στην παγκόσμια οικονομία θα είναι σχετικά περιορισμένες, εκτιμά η Euler Hermes, ο κορυφαίος πάροχος ασφάλισης πιστώσεων στον κόσμο. Η Ευρωζώνη και οι ΗΠΑ αναμένεται να αναπτυχθούν με ρυθμούς 4,1% και 3,9%, αντίστοιχα, ενώ η ανάπτυξη στην Κίνα θα επιβραδυνθεί στο 5,2% λόγω των συνεχιζόμενων διαταραχών στον τομέα των ακινήτων και της επικέντρωσης του ενδιαφέροντος της κυβέρνησης στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, εκτιμά η Euler Hermes.

Ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου αναμένεται να αυξηθεί κατά 5,4% το 2022 και 4% το 2023. Βραχυπρόθεσμα αναμένεται κάποια απώλεια προστιθέμενης αξίας σε κλάδους που έχουν πληγεί σοβαρά με χαμηλές (ή καθόλου) δυνατότητες τηλεργασίας και υψηλότερο πληθωρισμό λόγω της αλυσίδας εφοδιασμού και των ελλείψεων παραγωγής στην Κίνα. Ο πληθωρισμός είναι πιθανό να επιβραδυνθεί φέτος καθώς η ανάκαμψη εδραιώνεται, αντανακλώντας κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των μεταβατικών παραγόντων, την εξασθένιση των συνεπειών της σύγκλισης των οικονομιών (catch-up effects) της ζήτησης αγαθών και τη μείωση των τιμών της ενέργειας κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Το 2021 η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε με ταχύτερους ρυθμούς από την Ευρωζώνη (8,1% έναντι 5,2% σε πραγματικούς όρους). Η «Ο» μπορεί να κόστισε 0,2% της ανάπτυξης το 4ο τρίμηνο του 2021, αλλά ο αντίκτυπός της στην αύξηση του ΑΕΠ φέτος αναμένεται να είναι περιορισμένος. Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ εκτιμάται να φθάσει στο 3,5% το 2022 και στο 4,3% το 2023. Εκτός από την ιδιωτική κατανάλωση που αναμένεται να αυξηθεί κατά 7% το 2022 και 4% το 2023, κύριος μοχλός της οικονομικής δραστηριότητας τα επόμενα δύο χρόνια θα είναι οι ιδιωτικές και οι δημόσιες επενδύσεις. Ο ελληνικός τραπεζικός τομέας έχει μειώσει σημαντικά το βάρος του από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs), ενισχύοντας την ικανότητά του να παρέχει πιστώσεις στην πραγματική οικονομία, ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις. Επιπλέον, η χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε. (NGEU), ύψους 18% του ΑΕΠ (επιχορηγήσεις και δάνεια), δημιουργεί μια πρόσθετη ώθηση για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Ο πληθωρισμός αναμένεται να φτάσει στο 2,2% το 2022, ενώ η ανεργία θα παραμείνει σταθερή στο 15,3%. Τα δημόσια οικονομικά επιβαρύνονται από τα μέτρα στήριξης που σχετίζονται με την πανδημία (8,7% του ΑΕΠ), αλλά καθώς θα καταργηθούν σταδιακά κατά τη διάρκεια του έτους, το έλλειμμα θα μειωθεί από 9,3% του ΑΕΠ το 2021 σε 3,9% το 2022 και 2,5% το 2023.

Μικρές οι επιπτώσεις της μετάλλαξης στην παγκόσμια οικονομία, λέει η Euler Hermes.

Ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου αναμένεται να αυξηθεί κατά 5,4% το 2022 και κατά 4% το επόμενο έτος.

Πούτιν: Οι ΗΠΑ αγνόησαν τις προτάσεις μας

Ορμπαν: Κανένας Ευρωπαίος ηγέτης δεν επιθυμεί τον πόλεμο – Συνομιλία Μπλίνκεν με Λαβρόφ – Επαφές ηγετών στο Κίεβο

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Συνεχίστηκε χθες η έντονη διπλωματική δραστηριότητα με σκοπό την αποτροπή μιας νέας ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Στις πρώτες δηλώσεις του για τη ρωσο-ουκρανική κρίση από τον Δεκέμβριο, ωστόσο, ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν είπε ότι «οι κύριες προτάσεις» της χώρας του για την επίλυση της κρίσης «αγνοήθηκαν» από τις ΗΠΑ στις γραπτές απαντήσεις τους προς την κυβέρνησή του την περασμένη εβδομάδα.

Μιλώντας σε συνέντευξη Τύπου μετά την πεντάωρη συνάντησή του με τον πρωθυπουργό της Ουγγαρίας –και στενότερο σύμμαχό του στην Ε.Ε.– Βίκτορ Ορμπαν, ο κ. Πούτιν πρόσθεσε, σχετικά με τη δραστηριότητα του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Ευρώπη, ότι «δεν μπορεί να θωρακιστεί η ασφάλεια μιας χώρας εις βάρος μιας άλλης». Αναφέρθηκε στην Κριμαία ως «κυρίαρχο ρωσικό έδαφος» και είπε ότι αν η Ουκρανία επιχειρούσε την ανάκτησή της και ήταν μέλος του ΝΑΤΟ, αυτό θα οδηγούσε τη Συμμαχία σε πόλεμο με τη Ρωσία. Πρόσθεσε, πάντως, ότι ελπίζει σε μια «ειρηνική λύση». Από την πλευρά του ο κ. Ορμπαν είπε ότι η επίσκεψή του αποτελεί «ειρηνευτική αποστολή» και διαβεβαίωσε τον Ρώσο πρόεδρο ότι «κανένας Ευρωπαίος ηγέτης δεν επιθυμεί τον πόλεμο».

Νωρίτερα, ο κ. Πούτιν είχε συνομιλήσει τηλεφωνικά με τον Μάριο Ντράγκι, ο οποίος –σύμφωνα με το γραφείο του Ιταλού πρωθυπουργού– τον προειδοποίησε ότι μια «επιδείνωση της κρίσης» θα συνεπάγετο «σοβαρές συνέπειες» για τη Μόσχα. Τηλεφωνική συνομιλία είχαν επίσης χθες οι υπουργοί Εξωτερικών των ΗΠΑ και της Ρωσίας, Αντονι Μπλίνκεν και Σεργκέι Λαβρόφ. Τη Δευτέρα, εξάλλου, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν είχε τη δεύτερη τηλεφωνική συνομιλία του με τον κ. Πούτιν σε διάστημα τεσσάρων ημερών, με τις δύο πλευρές να αφήνουν ανοιχτό το ενδεχόμενο μιας διά ζώσης συνάντησης των δύο ηγετών.

Στο Κίεβο, η ουκρανική κυβέρνηση υποδέχθηκε χθες σειρά Ευρωπαίων ηγετών που εξέφρασαν τη στήριξή τους στη χώρα. Μεταξύ τους ήταν ο Ολλανδός πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε, ο Πολωνός πρωθυπουργός Ματέους Μοραβιέτσκι και ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον. Κατά τη χθεσινή κοινή συνέντευξη Τύπου του Ουκρανού προέδρου και του Βρετανού πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, ο Ζελένσκι τόνισε ότι μια στρατιωτική σύρραξη της χώρας του με τη Ρωσία θα αποτελέσει απαρχή πανευρωπαϊκού πολέμου. Ο Τζόνσον, επίσης, κάλεσε τη Ρωσία να επιστρέψει στον δρόμο της διπλωματίας, τονίζοντας ότι η ρωσική είναι μια πραγματική απειλή και ότι ενδεχόμενη εισβολή της στην Ουκρανία θα σηματοδοτήσει πολιτικό, ανθρωπιστικό και στρατιωτικό όλεθρο.

Τη στιγμή που βρίσκεται σε εξέλιξη διπλωματικός πυρετός για την επίλυση της ουκρανικής κρίσης και την αποτροπή ρωσικής εισβολής, οι Ουκρανοί συνεχίζουν τις ασκήσεις ετοιμότητας στρατιωτών και πολιτών σε περίπτωση επίθεσης. Στα γυμνάσια και η σκοποβολή με... στόχο τον Πούτιν.

Ο Ρώσος πρόεδρος συνομίλησε με Ντράγκι και Μακρόν – «Καμπανάκι» Ζελένσκι και Τζόνσον για πανευρωπαϊκό όλεθρο από ενδεχόμενη σύρραξη.

Ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι υπέγραψε χθες διάταγμα για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων της χώρας κατά 100.000 άτομα σε βάθος τριετίας. Ο πρωθυπουργός της χώρας Ντένις Σμίγκαλ, από την πλευρά του, αποκάλυψε ότι η Ουκρανία, η Πολωνία και το Ηνωμένο Βασίλειο διαβουλεύονται για την επικείμενη υπογραφή μιας τριμερούς συμφωνίας «για την ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας».

Η Ε.Ε. αναζητάει αέριο

Παράλληλα, σε πλήρη εξέλιξη βρίσκονται οι προσπάθειες της Ε.Ε. να εξασφαλίσει εναλλακτικές πηγές φυσικού αερίου σε περίπτωση διακοπής ή σημαντικού περιορισμού της προμήθειας από τη Ρωσία στο ενδεχόμενο κλιμάκωσης της κρίσης. Η επίτροπος Ενέργειας της Ε.Ε. Κάντρι Σίμσον συνομίλησε χθες επ' αυτού με τον υπουργό Ενέργειας του Κατάρ, Σαάντ Σεριντά αλ-Καάμπι. Την Παρασκευή, η κ. Σίμσον θα βρεθεί για συνομιλίες στο Αζερμπαϊτζάν, με σκοπό την αύξηση των ροών προς την Ευρώπη μέσω του αγωγού ΤΑΡ, ενώ τη Δευτέρα θα ταξιδέψει με τον ύπατο εκπρόσωπο Ζοσέπ Μπορέλ στην Ουάσιγκτον για το Συμβούλιο Ενέργειας Ε.Ε. - ΗΠΑ. Η Ε.Ε. συλλογικά προμηθεύεται άνω του 40% των αναγκών της σε φυσικό αέριο από τη Ρωσία. Ο Πολωνός πρωθυπουργός, εν τω μεταξύ, σε παρέμβασή του χθες από το Κίεβο είπε ότι η Γερμανία θα πρόσφερε στη Ρωσία ένα «γεμάτο όπλο» αν έδινε το πράσινο φως για τη λειτουργία του ρωσο-γερμανικού αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2. Ο κ. Μοραβιέτσκι χαρακτήρισε τον αγωγό «τεράστια απειλή» για την ασφάλεια της Ευρώπης. Προχθές, σε δική του επίσκεψη στο Κίεβο, ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Επιτροπής Βάλντις Ντομπρόβσκις είπε ότι η Ε.Ε. θα κάνει «το παν» για να αποτρέψει τη χρήση του φυσικού αερίου από τη Ρωσία ως όπλου κατά της Ευρώπης.

Η εκπαίδευση των Ουκρανών

Κινήσεις τακτικής, αναγνώριση εκρηκτικών, εφαρμογή αποτρεπτικών μέσων: αυτές είναι κάποιες από τις δεξιότητες που μαθαίνουν οι Ουκρανοί, καθώς το Κίεβο προσπαθεί να προετοιμάσει τον πληθυσμό σε περίπτωση στρατιωτικής εισβολής. Πρόκειται για μια εκπαίδευση στην αντίσταση, στην οποία επενδύει ο στρατός, αφού οι ένοπλες δυνάμεις θεωρούν καίριο τον ρόλο των πολιτών στη συνδρομή των στρατευμάτων, όταν και αν η Ρωσία εξαπολύσει ολομέτωπη επίθεση στην Ουκρανία. Η ουκρανική κυβέρνηση έχει επιταχύνει την εκπαίδευση για να αντιμετωπίσει τη ρωσική επιθετικότητα και σκοπεύει να επιστρατεύσει 130.000 εφέδρους μόλις χρειαστεί. Οι έφεδροι θα κληθούν να πάρουν όπλα και εξοπλισμό από τον στρατό και θα αναφέρονται σε ένα από τα 150 τάγματα και τις 25 ταξιαρχίες κατά μήκος της χώρας. «Αν είμαστε σε μια στιγμή ανάγκης, οι άνθρωποι αυτοί θα μπορούν να μας βοηθήσουν και θα έχουν μια στοιχειώδη γνώση», εξήγησε στους New York Times στέλεχος των ουκρανικών δυνάμεων.

Η κανονικότητα αρχίζει στη Δανία

Υποχρεωτικός εμβολιασμός όλων των ενήλικων Αυστριακών έως τις 15 Μαρτίου

Επίζηλη πρωτιά στην Ε.Ε. κατέγραψε χθες η Δανία, η οποία, πρώτη από τα 27 κράτη-μέλη, ήρε καθολικά τα μέτρα κατά της διασποράς του κορωνοϊού, επιστρέφοντας στην κανονικότητα, παρότι ακόμη και τώρα καταγράφει καθημερινά δεκάδες χιλιάδες νέες λοιμώξεις. Η δανική κυβέρνηση προχώρησε σε αυτό το βήμα εκτιμώντας ότι ο κίνδυνος της COVID-19 ανήκει στο παρελθόν χάρη στην υψηλή εμβολιαστική κάλυψη και, βέβαια, στην ηπιότερη φύση της μετάλλαξης «Ομικρον».

Δεν είναι η πρώτη φορά που η Κοπεγχάγη επιχειρεί να επιστρέψει και να ανακτήσει την προπανδημική της ζωή χωρίς μέτρα. Το ίδιο έκανε κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου, αλλά η επέλαση της υπερμεταδοτικής μετάλλαξης την εξανάγκασε να κάνει ένα βήμα πίσω. Από χθες οι Δανοί δεν χρειάζεται να φορούν πλέον μάσκα ή να επιδεικνύουν εμβολιαστικό πιστοποιητικό. Επίσης επανήλθε το φυσιολογικό ωράριο σε μπαρ και εστίαση, χωρίς, μάλιστα, περιορισμό στον αριθμό των θαμώνων που μπορούν να βρίσκονται στις αίθουσες.

Οι μοναδικοί περιορισμοί που παραμένουν αφορούν τις αφίξεις μη εμβολιασμένων ταξιδιωτών από χώρες εκτός της ζώνης Σένγκεν. Δημοσκόπηση που δημοσίευσε τη Δευτέρα η εφημερίδα Politiken έδειξε ότι το 64% των Δανών εμπιστεύεται την κυβερνητική πολιτική για την πανδημία.

Πρωτιά στην Ε.Ε.

Μία διαφορετική πρωτιά κατέγραψε χθες και η Αυστρία, καθώς τέθηκε σε ισχύ ο νόμος περί υποχρεωτικού εμβολιασμού όλων των Αυστριακών άνω των 18 ετών. Πρόκειται για την πρώτη χώρα στην Ε.Ε. που επιβάλλει υποχρεωτικότητα σε τέτοια κλίμακα. Οι πολίτες θα πρέπει να συμμορφωθούν με τη νέα νομοθεσία μέχρι τις 15 Μαρτίου, ειδάλλως θα κληθούν να καταβάλουν βαριά χρηματικά πρόστιμα που φτάνουν, υπό προϋποθέσεις, τις 3.600 ευρώ. Από την υποχρέωση εμβολιασμού εξαιρούνται οι έγκυοι και όσοι έχουν ιατρικούς λόγους να μην εμβολιαστούν.

Από χθες οι Δανοί δεν χρειάζεται να φορούν πλέον μάσκα ή να επιδεικνύουν εμβολιαστικό πιστοποιητικό. Επίσης επανήλθε το φυσιολογικό ωράριο σε μπαρ και εστίαση, χωρίς περιορισμό στον αριθμό των θαμώνων.

Αίτημα της Pfizer στον FDA για το εμβόλιο κατά της COVID-19 σε παιδιά κάτω των πέντε ετών.

Από το Σάββατο, εξάλλου, θα αρχίσει η χαλάρωση των περιορισμών, με το ωράριο λειτουργίας των εστιατορίων να παρατείνεται έως τα μεσάνυχτα. Η κυβέρνηση της Βιέννης, ήρε, επίσης το «απαγορευτικό» για εκείνους που δεν έχουν εμβολιαστεί, επιτρέποντάς τους ελευθερία κίνησης αλλά όχι είσοδο σε εστιατόρια και καταστήματα.

Θετικός ο Κόστα

Θετικός στον κορωνοϊό διαγνώστηκε χθες ο Πορτογάλος πρωθυπουργός Αντόνιο Κόστα.

Αίτημα στον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ (FDA) αναμενόταν να καταθέσει χθες η φαρμακοβιομηχανία Pfizer για το εμβόλιο κατά της COVID-19 για παιδιά ηλικίας κάτω των πέντε ετών. Ο εμβολιασμός και σε αυτή την ηλικιακή ομάδα θα γίνεται σε δύο δόσεις.

Τέλος, χθες ο επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, δρ Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρεγέσους προειδοποίησε πως είναι πρόωρη η κήρυξη νίκης επί του κορωνοϊού, εγκαταλείποντας τις προσπάθειες αποτροπής της μετάδοσής του. «Ο ιός είναι επικίνδυνος και εξακολουθεί να εξελίσσεται μπροστά στα μάτια μας», τόνισε. Χωρίς να κατονομάζει τη Δανία, πρόσθεσε ότι ο ΠΟΥ «ανησυχεί για το αφήγημα κάποιων κρατών ότι λόγω εμβολιαστικής κάλυψης και ηπιότητας της "Ομικρον" η αποτροπή της λοίμωξης είναι ανέφικτη και άχρηστη. Τίποτα δεν απέχει περισσότερο από την αλήθεια. Μεγαλύτερη μετάδοση της COVID-19 σημαίνει ακόμα περισσότερους θανάτους», κατέληξε.

Έντονες πιέσεις για διαφάνεια στο partygate

Σε νέα φάση εισέρχεται το σκάνδαλο των κορωνοπάρτι στην Ντάουνινγκ Στριτ, που συγκλονίζει τις τελευταίες ημέρες τη Βρετανία. Παρότι, σύμφωνα με αναλυτές, ο κίνδυνος άμεσου πολιτικού θανάτου του Μπόρις Τζόνσον φαίνεται πως πέρασε, ο Βρετανός πρωθυπουργός παραμένει υπό ασφυκτική πίεση να δημοσιεύσει το πλήρες πόρισμα της έκθεσης της Σου Γκρέι. Το πρωθυπουργικό γραφείο δεσμεύτηκε ότι θα δημοσιοποιήσει μία δεύτερη πληρέστερη έκθεση, έπειτα από την ολοκλήρωση της αστυνομικής έρευνας στο θέμα.

Αυτό, όμως, που απασχολεί περισσότερο την αντιπολίτευση είναι κατά πόσον θα γίνει γνωστό το πόρισμα της αστυνομικής έρευνας και αν θα δημοσιοποιηθούν τα πρόστιμα που ενδεχομένως επιβληθούν στον Τζόνσον και την παρέα του για παραβίαση των μέτρων κατά της διασποράς του κορωνοϊού. Εκπρόσωπος της αστυνομίας απέκλεισε το ενδεχόμενο, υπογραμμίζοντας ότι και σε αυτή την περίπτωση θα γίνει ό,τι ακριβώς συνέβη και με όλους τους παραβάτες του lockdown, δηλαδή θα παραμείνουν ανώνυμοι.

Βλέπουν συγκάλυψη

Η πιθανότητα συγκάλυψης εξόργισε την αναπληρώτρια επικεφαλής του Εργατικού Κόμματος, Αντζελα Ράινερ, η οποία τόνισε ότι «η κοινή γνώμη έχει δικαίωμα να μάθει αν θα επιβληθεί ποινή στον πρωθυπουργό» και κάλεσε την κυβέρνηση να πάψει να κρύβεται πίσω από την αστυνομία. Ο επικεφαλής των Φιλελεύθερων Δημοκρατών, Εντ Ντέιβι, τόνισε επίσης ότι «η υπόθεση όζει συγκάλυψης». Ο Μπόρις Τζόνσον χθες συναντήθηκε με βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος και φαίνεται ότι κατάφερε να μεταστρέψει το κλίμα εναντίον του, με τη δέσμευση δημοσιοποίησης της επίμαχης έκθεσης και τις μεταρρυθμίσεις στη λειτουργία του πρωθυπουργικού γραφείου. Ο αντιπρόεδρος της βρετανικής κυβέρνησης, Ντόμινικ Ράαμπ, τόνισε άλλωστε ότι η κοινοβουλευτική ομάδα των Συντηρητικών στηρίζει απόλυτα τον Μπόρις Τζόνσον, ενώ αποκλείεται το ενδεχόμενο κυβερνητικού ανασχηματισμού.

Ο Μπόρις Τζόνσον γλίτωσε από τον άμεσο πολιτικό θάνατο, καθώς κατάφερε να μεταστρέψει το κλίμα εναντίον του σε συνάντηση με βουλευτές των Τόρις, πριν από την αναχώρησή του για το Κίεβο.

Δημοσιοποίηση της έκθεσης και τυχόν προστίμων ζητάει η αντιπολίτευση.

Είμαι αισιόδοξος για την πορεία της Ελλάδας

Ο Τζέιμι Ντάιμον μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο Τζέιμι Ντάιμον είναι ο επικεφαλής της μεγαλύτερης συστημικής τράπεζας στον κόσμο, της JP Morgan Chase, ένας άνθρωπος που συναντά συχνά ηγέτες κρατών και τα μοιράζουν έτσι απλά. Είμαι αισιόδοξος, είχατε ένα καλό 2021.

– Πώς και γιατί αποφασίσατε να επενδύσετε στη Viva;

– Εχουμε ήδη ένα από τα μεγαλύτερα δίκτυα εξυπηρέτησης εμπορικών συναλλαγών στον κόσμο. Η Viva έχει κάνει καταπληκτική δουλειά σε 23 χώρες. Εχουν καταφέρει να εξυπηρετήσουν καταστήματα ή ομίλους σε διαφορετικές χώρες με διαφορετικά συστήματα. Εμείς κάνουμε καλή δουλειά αλλά αυτοί έχουν δημιουργήσει συστήματα που εμείς ακόμη δεν έχουμε.

– Εκπλαγήκατε όταν μάθατε ότι είναι μία ελληνική εταιρεία με τη βάση της στην Ελλάδα;

– Ω, ναι. Ηλθε ο Τάκης και μου είπε «δεν θα το πιστέψεις Τζέιμι, κοιτάμε μια ελληνική εταιρεία». Θεωρώ ότι είναι φανταστικό για την Ελλάδα. Πρόκειται για μια μεγάλη εταιρεία, για ένα Unicorn (σ.σ. Μονόκερως, εταιρεία που καταφέρνει να συγκεντρώσει κεφάλαια άνω του ενός δισ. δολαρίων).

– Αντιλαμβάνομαι ότι έχετε και άλλα σχέδια για την Ελλάδα.

– Ναι, θα δημιουργήσουμε έναν «κόμβο» για έρευνα και τεχνολογία. Βλέπετε αυτό είναι κάτι που άλλαξε και με την COVID, κάθε χώρα που έχει ταλαντούχους, μορφωμένους, δημιουργικούς ανθρώπους μπορεί να κτίσει επιχειρήσεις που δεν χρειάζεται να είναι στις ΗΠΑ. Μπορεί να είναι μακριά, εδώ ας πούμε. Αυτό πρέπει να το έχει κατά νουν κάθε χώρα.

– Βλέπετε τη δυνατότητα για περισσότερες επενδύσεις εδώ;

– Το ελπίζω.

– Πόσο σημαντική είναι η ελληνική καταγωγή σας για εσάς;

– Πολύ, πάντα ήταν. Ενα κομμάτι μου είναι από τη Σπάρτη και ένα άλλο από τη Σμύρνη. Οι γονείς μου πέθαναν πριν από πέντε χρόνια και πρόλαβα να πάω μαζί τους στο χωριό μας, τον Αγιο Πέτρο. Την Πέμπτη το βράδυ θα κάνουμε ένα δείπνο

«Θυμάμαι ακόμη ότι όταν πήρα την πρώτη μου μεγάλη δουλειά πήγα στον παππού μου και του είπα "παπ, πρέπει να είσαι περήφανος που ο εγγονός ενός μετανάστη από την Ελλάδα έφτασε τόσο ψηλά". Θυμάμαι ακόμη το χαμόγελο και τη συγκίνησή του», λέει ο Τζέιμι Ντάιμον (δεξιά, μαζί με τον διευθύνοντα σύμβουλο της Viva Wallet Χάρη Καρώνη –στο κέντρο– και τον επικεφαλής πληρωμών του ομίλου JP Morgan Chase, Τάκη Γεωργακόπουλο).

Θα δημιουργήσουμε «κόμβο» για έρευνα και τεχνολογία στην Ελλάδα. Κάθε χώρα που έχει ταλαντούχους, μορφωμένους, δημιουργικούς ανθρώπους μπορεί να κτίσει επιχειρήσεις που δεν χρειάζεται να είναι στις ΗΠΑ.

και θέλω πολύ να κάνω μια πρόποση για τους γονείς μου, τους παππούδες μου, τους προγόνους μου. Θυμάμαι ακόμη ότι όταν πήρα την πρώτη μου μεγάλη δουλειά πήγα στον παππού μου και του είπα «παπ (από το παππού) πρέπει να είσαι περήφανος που ο εγγονός ενός μετανάστη από την Ελλάδα έφτασε τόσο ψηλά». Θυμάμαι ακόμη το χαμόγελο και τη συγκίνησή του».

– Ολοι μιλούν για μια μεγάλη διόρθωση στο αμερικανικό χρηματιστήριο, στις αγορές. Βλέπετε να έρχεται;

– Λοιπόν ας μιλήσουμε για την πραγματική οικονομία σε σχέση με την αγορά. Οι άνθρωποι τα συγχέουν. Εχουμε μια αρκετά ισχυρή οικονομία. Οι καταναλωτές ξοδεύουν 20% παραπάνω από ό,τι ξόδευαν πριν από την COVID λόγω της βοήθειας που πήραν από το κράτος. Εχουν πολύ περισσότερα χρήματα στους λογαριασμούς τους. Μπορούν να συνεχίσουν να ξοδεύουν σε πολύ υψηλά επίπεδα. Οι επιχειρήσεις είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Το ίδιο και οι καταναλωτές. Πληρώνουν τα χρέη τους, οι αξίες των σπιτιών τους ανεβαίνουν, όπως και τα περιουσιακά τους στοιχεία γενικά. Η οικονομία πάει καλά παρά την «Ομικρον», παρά τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Τα πράγματα πάνε καλύτερα λοιπόν. Υπάρχει βέβαια ο πληθωρισμός που προσωπικά ποτέ δεν θεωρούσα ότι είναι κάτι προσωρινό. Μπορεί να μειωθεί. Ισως να πέσει σε κάποια στιγμή από το 6% στο 4% ή 3%. Ελπίζω ότι η Ομοσπονδιακή Τράπεζα (Fed) θα πάρει τις σωστές αποφάσεις και δεν θα φρενάρει μία ισχυρή οικονομία.

Η αγορά χρειάζεται μια πραγματική οικονομία για να δικαιολογήσει τις υψηλές τιμές. Είναι όμως υπερτιμημένη. Υπάρχουν κλάδοι που είναι υπερτιμημένοι, κλάδοι που θα αντιδράσουν δραματικά σε υψηλότερα επιτόκια, κλάδοι που αξίζουν παραπάνω από ό,τι σήμερα. Και γι' αυτό υπάρχει μεγάλη αστάθεια, το βλέπετε τώρα κάθε μέρα στο χρηματιστήριο. Το ίδιο συμβαίνει στην αγορά ομολόγων.

– Βλέπετε δηλαδή κάποια διόρθωση, αλλά όχι δραματική;

– Η αγορά θα ακολουθήσει την οικονομία. Αν πάει καλά για δύο χρόνια και ο πληθωρισμός δεν εξαφανισθεί μεν αλλά περιορισθεί, η αγορά θα είναι ΟΚ. Κανείς όμως δεν πρέπει να εκπλαγεί από την κερδοσκοπία όταν υπάρχει τέτοια νομισματική και δημοσιονομική ένεση. Οποτε μπαίνουν χρήματα από το κράτος στους λογαριασμούς πολιτών, ξέρουμε ότι θα καταλήξουν σε κερδοσκοπικά «οχήματα». Οι άνθρωποι «τζογάρουν», δεν πρέπει να μας εκπλήσσει αυτό.

– Αρα ο πληθωρισμός σάς ανησυχεί;

– Θα συνεχίσει για ένα διάστημα. Σε μερικούς τομείς, όπως τα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που σχετίζονται με την εφοδιαστική αλυσίδα, θα είναι προσωρινός. Οι κατοικίες θα ανέβουν, το κόστος της ενέργειας θα ανεβαίνει, όπως είπαμε. Οι μισθοί θα ανέβουν. Δεν το λέω για κακό, πρέπει να ανέβουν, αλλά θα ανεβαίνουν για αρκετό διάστημα. Ετοιμαζόμαστε πάντως για όλες τις πιθανότητες.

– Πριν από μερικά χρόνια κανείς δεν μιλούσε για τον παράγοντα της πολιτικής αστάθειας σε σχέση με τις ΗΠΑ. Τώρα όμως συμβαίνει, σας ανησυχεί αυτό;

– Ναι, δεν είναι καλό για τον πλανήτη να μιλούν οι άνθρωποι για πολιτική αστάθεια στις ΗΠΑ. Υπάρχει ανησυχία μετά την 6η Ιανουαρίου 2021 και ενόψει των εκλογών για το Κογκρέσο. Ελπίζω να εξαφανιστεί αυτό έως το 2024. Ακούς τώρα για τις επιθέσεις σε μέλη των πολιτειακών κοινοβουλίων κ.λπ. Είναι πολύ κακό, και εξαιρετικά αντιπατριωτικό εκ μέρους αυτών που υπονομεύουν το αμερικανικό σύστημα.

Η συμφωνία του ενός δισ.

Το τεχνολογικό προβάδισμα του ομίλου Viva Wallet και η ευρεία παρουσία που έχει δημιουργήσει με γραφεία σε 23 ευρωπαϊκές χώρες αποτέλεσαν τα στοιχεία που αξιολόγησε η JP Morgan στην επιλογή της να επενδύσει στη Viva και στην αποτίμηση-μαμούθ που ανήλθε στο 1,77 δισ. ευρώ (2 δισ. δολάρια) για το 100% του ομίλου. Το τίμημα για την εξαγορά του 48,5% της Viva που θα καταβάλλει η JP Morgan ανέρχεται στο 1,02 δισ. ευρώ (1,15 δισ. δολάρια) και όπως δήλωσε ο επικεφαλής του αμερικανικού ομίλου Τζέιμι Ντάιμον, στο πλαίσιο της συνάντησης που είχε με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα, «η Viva είναι μία σπουδαία ένδειξη του ταλέντου στον τομέα της μηχανικής». Με δεδομένο τα σχέδια επέκτασης του αμερικανικού κολοσσού, η επένδυση στη Viva «μπορεί να αποτελέσει κόμβο τεχνολογίας για την JP Morgan Chase σε όλο τον κόσμο», σημείωσε ο ελληνικής καταγωγής Ντάιμον.

Η JP Morgan εξαγοράζει τα μερίδια που κατέχουν σήμερα τρία funds και συγκεκριμένα η αμερικανική Hedosophia (27%), το family office της Μαριάννας Λάτση (13%) που ήταν το πρώτο που είχε μπει στη Viva και συμμετείχε ενεργά στην ανάπτυξή της, και η Deca του Δημήτρη Δασκαλόπουλου (7%). Οι ιδρυτές της Viva, Χάρης Καρώνης και Μάκης Αντύπας, διατηρούν το 51,5% και το μάνατζμεντ της εταιρείας. Στους όρους της συμφωνίας προβλέπεται ότι από το ποσό του τιμήματος, τα 159,5 εκατ. ευρώ (180 εκατ. δολάρια) θα μπουν στη Viva Wallet, περίπου 70,9 εκατ. ευρώ (80 εκατ. δολάρια) θα εξοφλήσουν ομολογιακό δάνειο και τα υπόλοιπα θα αποπληρώσουν τα τρία funds για το 48,5% των μετοχών. Η συμφωνία προβλέπει την καταβολή άλλων 44,3 εκατ. ευρώ (50 εκατ. δολάρια), που θα διανεμηθούν άμεσα, ως μπόνους στους περίπου 200 εργαζομένους της Viva Wallet. Οι ιδρυτές της εταιρείας θα διαθέσουν για τους εργαζομένους της εταιρείας το 3,5% των μετοχών της (σε τρέχουσα αξία περί τα 44,3 εκατ. ευρώ) με τη μορφή stock options, που θα ενεργοποιηθούν σε τρία χρόνια.

Ερχονται δυσάρεστες εκπλήξεις στα ζητήματα ενέργειας

– Εδώ στην Ελλάδα, αλλά και παντού, συζητάμε πολύ το φαινόμενο της ακρίβειας στην ενέργεια και σε πολλά προϊόντα. Πρόκειται για φαινόμενο που θα συνεχιστεί;

– Αυτό είναι σχεδόν σίγουρο, εγγυημένο ότι θα συνεχιστεί. Δυστυχώς. Εχει σχέση με την κλιματική αλλαγή, που είναι πραγματικό πρόβλημα. Είναι ένα θέμα στο οποίο πρέπει να επικεντρωθούμε, να καταστρώσουμε πολύ λεπτομερώς βιομηχανική πολιτική και έρευνα. Βλέπετε ένα φρένο στη χρηματοδότηση έργων που έχουν να κάνουν με πετρέλαιο και φυσικό αέριο. Ο μόνος τρόπος να έχουμε ομαλή μετάβαση και να μειώσουμε δραστικά το διοξείδιο του άνθρακα είναι να αντικαταστήσουμε τον άνθρακα με αέριο. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Αν κάνουμε λάθη θα δούμε την τιμή του πετρελαίου να ανεβαίνει και άλλο, πολύ. Θα φτάσουμε στα 120 δολάρια το βαρέλι. Με την ανάπτυξη που έχουμε, η ανάγκη για πετρέλαιο θα αυξηθεί και δεν είμαι σίγουρος ότι σε έξι με εννέα μήνες θα υπάρχει αρκετό για να καλύψει τις ανάγκες. Και όλο αυτό θα είναι πολύ κακό για ανθρώπους με χαμηλά εισοδήματα σε όλο τον κόσμο και θα προκαλέσει πολιτικές ανωμαλίες.

– Υπάρχει λύση σε αυτό το πρόβλημα;

– Χωρίς αμφιβολία πρέπει να υπάρχει

Με την ανάπτυξη που έχουμε, η ανάγκη για πετρέλαιο θα αυξηθεί. Αυτό θα είναι πολύ κακό για ανθρώπους με χαμηλά εισοδήματα και θα προκαλέσει πολιτικές ανωμαλίες.

φόρος για το διοξείδιο. Το ζήτημα είναι όμως ότι τον πληρώνουν δυσανάλογα τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα. Στην Ιρλανδία έχουν τέτοιο φόρο, αλλά επιστρέφουν ένα μέρος του στους πολίτες μέσω της εκπαίδευσης για ανθρώπους με χαμηλά εισοδήματα, της παροχής κατοικίας και της επιδότησης του αερίου. Αυτό πρέπει να κάνουν οι ηγέτες παγκοσμίως, να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα με τρόπο που μπορούμε να έχουμε και ανάπτυξη και μείωση του διοξειδίου.

Η πρόκληση είναι τεράστια... Θα σας δώσω ένα παράδειγμα: Συναντήθηκα πρόσφατα με τον επικεφαλής μιας εταιρείας παροχής ενέργειας, από τις μεγαλύτερες στον κόσμο σε αιολική ενέργεια. Μου έλεγε πως το κόστος της θα ανέβει πολύ. Οι κυβερνήσεις θέλουν να χρεώσουν τη χρήση του βυθού της θάλασσας. Στις ΗΠΑ παίρνει δύο χρόνια να βγουν οι άδειες, σε άλλες χώρες 15-20. Αρα το κόστος χρηματοδότησης και το ρίσκο θα οδηγήσουν σε μια κατάσταση που η αιολική ενέργεια θα είναι τέσσερις-πέντε φορές πιο ακριβή και τέσσερις-πέντε φορές πιο αργή στην υλοποίηση επενδύσεων. Ετσι θα λύσουμε τα προβλήματα; Είμαστε στα πρόθυρα μιας πολύ δυσάρεστης έκπληξης.

– Είναι «φούσκα» τα κρυπτονομίσματα;

– Εγώ δεν τα αποκαλώ κρυπτονομίσματα, αλλά κρυπτο-tokens. Γιατί τα νομίσματα έχουν ένα νομικό υπόβαθρο πίσω τους – κεντρικές τράπεζες, φορολογικές αρχές. Προφανώς έχουν αξία. Προσωπικά δεν καταλαβαίνω πώς δουλεύουν και πιστεύω ότι οι άνθρωποι πρέπει να είναι προσεκτικοί και χρειάζεται μεγαλύτερος έλεγχος από τα κράτη. Βλέπετε ότι το τελευταίο δίμηνο έχουν χάσει τη μισή τους αξία στην αμερικανική αγορά.

– Εχετε όμως κι εσείς το δικό σας κρυπτονόμισμα.

– Θα διαχώριζα τα κρυπτονομίσματα που είναι συνδεδεμένα, υποστηρίζονται από το δολάριο. Εχουμε ένα νόμισμα της JP Morgan, αλλά με αυτό ξέρεις ότι μπορείς να πάρεις μετρητά από εμάς ή κάποιον άλλον. Αντιπροσωπεύει ένα δολάριο στην τράπεζά μας.

Δεν είχα αμφιβολία ότι υπάρχει ταλέντο στη χώρα

Ο επικεφαλής πληρωμών της JP Morgan Chase, Τάκης Γεωργακόπουλος, μιλάει στην «Κ» για το deal με τη Viva Wallet

Η παρουσία της JP Morgan στην Ελλάδα δεν εξαντλείται με την εξαγορά του 49% της Viva. Ο αμερικανικός χρηματοπιστωτικός όμιλος θα προχωρήσει σύντομα και στη δημιουργία ενός τεχνολογικού hub (κόμβου), του πρώτου του στην Ευρώπη, όπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο Τάκης Γεωργακόπουλος, επικεφαλής πληρωμών του ομίλου JP Morgan Chase. «Σκεφτόμαστε να φτιάξουμε άμεσα ένα τεχνολογικό hub εδώ, το οποίο θα ασχολείται με τρία θέματα. Κρυπτογραφία, τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού (distributed ledger technology - DLT) και τεχνητή νοημοσύνη και μηχανική μάθηση σχετική με τα συστήματα πληρωμών. Είναι τρία πεδία στα οποία η JP Morgan είναι πρωτοπόρος μεταξύ των τραπεζών», λέει. Το hub θα γίνει εντός του χρόνου, «αφού βρούμε τον κατάλληλο άνθρωπο να το στήσει και να το τρέξει». Αφήνει μάλιστα να εννοηθεί πως ο αμερικανικός όμιλος δεν σχεδιάζει να δημιουργήσει ένα μικρό τεχνολογικό «εργαστήριο». Για να είναι ένα hub επιτυχημένο, εξηγεί, «πρέπει να έχει κάποιο μέγεθος ώστε να προσελκύσουμε τους κατάλληλους ανθρώπους, να τους προσφέρουμε δυνατότητες ανέλιξης. Δεν έχει νόημα να πηγαίνεις σε κάθε χώρα και να βάζεις πέντε ανθρώπους εδώ και 10 ανθρώπους εκεί. Τι προοπτικές θα τους δώσεις, πώς θα τους διαχειριστείς; Το hub που φτιάξαμε στο Ισραήλ πάει πολύ καλά, έχει μερικές εκατοντάδες ανθρώπους». Η επιλογή της χώρας μας για την εγκατάσταση του hub, όπως και η εξαγορά της Viva εξάλλου, δεν επηρεάστηκε από την καταγωγή του ιδιου ή του επικεφαλής της JP Morgan Τζέιμι Ντάιμον. «Το να βρεις επιστήμονες που έχουν αυτή την εξειδίκευση είναι δύσκολο. Να προσλάβεις τέτοιους ανθρώπους στη Silicon Valley είναι σχεδόν αδύνατο. Το σκεφτόμασταν για την Ελλάδα εδώ και δύο χρόνια. Τώρα έτυχε και η Viva, θα είμαστε πιο συχνά εδώ, οπότε γίνεται πιο εύκολο. Θα βρούμε τον κατάλληλο άνθρωπο και θα ξεκινήσουμε με ένα από τα τρία πεδία στην αρχή». Και ως προς την εξαγορά της Viva είναι κατηγορηματικός. «Το γεγονός ότι είναι ελληνική εταιρεία δεν έπαιξε ρόλο. Απλώς έτυχε να υπάρχει στην Ελλάδα αυτό που μας ταίριαζε». Η επένδυση στη Viva εντάσσεται σε μια στρατηγική να καταστεί η αμερικανική τράπεζα No 1 σε όλες τις περιοχές και σε όλους τους τομείς που δραστηριοποιείται, μεταξύ αυτών και στα συστήματα πληρωμών. Και αν στην Αμερική είναι καλά τοποθετημένη, στην Ευρώπη δεν είναι το ίδιο.

«Η ευρωπαϊκή αγορά είναι κατακερματισμένη. Κάθε χώρα έχει διαφορετικό σύστημα πληρωμών και διαφορετικό ρυθμιστικό πλαίσιο, υπάρχουν πολλές κάρτες κ.λπ. Για να φτιάξουμε αυτό που αγοράσαμε σε κάθε χώρα της Ευρώπης, θα μας έπαιρνε

Ο κόμβος της JP Morgan στην Ελλάδα θα γίνει εντός του χρόνου, αφού βρούμε τον κατάλληλο άνθρωπο να το στήσει και να το τρέξει.

πάρα πολύ χρόνο. Το πλεονέκτημα των εταιρειών σαν τη Viva, των οποίων η αφετηρία είναι μια μικρή χώρα, αλλά έχουν διεθνείς φιλοδοξίες, είναι ότι πρέπει να βρουν τρόπους να αντιμετωπίσουν τον κατακερματισμό της αγοράς. Αυτό που έχει η τεχνολογία της Viva είναι ότι είναι εύκολα διαμορφώσιμη. Δηλαδή, όταν μπαίνει σε μια νέα χώρα και σε ένα νέο σύστημα πληρωμών, δεν χρειάζεται να γράψει νέο κώδικα αλλά να προσαρμόσει κατάλληλα τον υφιστάμενο. Αυτό για εμάς ήταν πάρα πολύ σημαντικό. Και επίσης, εκτός από την τεχνολογία έχει φιλοσοφία, μέθοδο και νοοτροπία παρόμοια με τη δική μας. Για εμάς λοιπόν ήταν το καλύτερο fintech με βάση τα σχέδιά μας για την Ευρώπη», λέει ο κ. Γεωργακόπουλος. Βεβαίως για τον ίδιο η Viva ήταν μια ευχάριστη έκπληξη, καθώς δεν περίμενε να βρει τέτοια εταιρεία στην Ελλάδα. «Δεν είχα αμφιβολία ότι υπάρχει ταλέντο στη χώρα, απλώς δεν ήξερα ότι υπήρχε μια εταιρεία που αξιοποίησε το ταλέντο αυτό για να γίνει μια πανευρωπαϊκή επιχείρηση. Οταν πρωτογνωρίστηκα με τον Χάρη (Καρώνη) και τον Μάκη (Αντύπα), τους συνιδρυτές της Viva, διαπίστωσα ότι είχαν αυτό τον πανευρωπαϊκό προσανατολισμό». Επιπλέον, στη Viva βρήκε παλιούς γνώριμους, καθώς «πολλά από τα παιδιά ήταν από το Πολυτεχνείο. Μάλιστα δύο από τα υψηλόβαθμα στελέχη της ήταν στο Μετσόβιο τις ίδιες χρονιές με μένα κι έκαναν διδακτορικό».

Ο κ. Γεωργακόπουλος μετά τις σπουδές του και το διδακτορικό του στο Πολυτεχνείο έφυγε το 1998 για τη Νέα Υόρκη και το Columbia. Ενα χρόνο αργότερα έπιασε δουλειά στη McKinsey και το 2007 έκανε το μεγάλο βήμα. «Μου τηλεφώνησε ένα πρώην στέλεχος της McKinsey που ήταν τότε το δεξί χέρι του Τζέιμι (Ντάιμον) και μου είπε ότι έψαχναν ένα νέο head of strategy. Τότε συναντήθηκα πρώτη φορά με τον Τζέιμι». Από τη θέση αυτή έζησε και την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, στην οποία η JP Morgan έπαιξε έναν καθοριστικό ρόλο στη διάσωση του αμερικανικού τραπεζικού συστήματος. Κάνοντας ωστόσο έναν απολογισμό εκείνων των κρίσιμων ημερών για το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, αναγνωρίζει πως «οι εξαγορές αυτές μας έδωσαν δυνατότητες που θα χρειάζονταν χρόνια για να αποκτήσουμε. Από τη WM αποκτήσαμε πρόσβαση σε όλη τη δυτική ακτή των ΗΠΑ, από την Bear δραστηριότητες μεσιτείας».

Από το 2017 ανέλαβε τη δραστηριότητα της τραπεζικής συναλλαγών. Είναι «οι πληρωμές σε πραγματικό χρόνο κι όλοι οι τρόποι με τους οποίους στέλνεις λεφτά. Σε αυτό η JP Morgan ήταν η μεγαλύτερη μαζί με τη Citi, αλλά υπήρχαν περιθώρια για μεγάλες καινοτομίες. Φτιάξαμε μια πλατφόρμα που βασίζεται στο υπολογιστικό νέφος με νέες μεθόδους πληρωμών. Η πεποίθησή μου ήταν πως οι πληρωμές θα γίνονται 24 ώρες την ημέρα, επτά ημέρες την εβδομάδα, παντού στον κόσμο. Αυτό χρειάζεται διαφορετικές υποδομές, άλλη υποστήριξη προς τους πελάτες, αλλά και συνεργασίες με τις μεγάλες τεχνολογικές πλατφόρμες και τους μεγάλους παίκτες στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Επενδύσαμε σ' αυτόν τον τομέα και το μερίδιό μας αγοράς από 4,6% το 2016 είναι τώρα σχεδόν 8%. Αυτή τη στιγμή διακινούνται μέσω της δικής μας πλατφόρμας 10 τρισ. δολάρια την ημέρα. Γίνονται 4.000 συναλλαγές κάθε δευτερόλεπτο».

Η Ευρώπη

Καθώς ο κλάδος αναπτύσσεται, εξηγεί ο κ. Γεωργακόπουλος, οι fintech έφτιαξαν ένα οικοσύστημα με φιλικές εφαρμογές για τον πελάτη, ενώ οι τράπεζες ή βγήκαν από αυτό το κομμάτι εντελώς ή όσες έμειναν δεν μπορούν να τις ανταγωνιστούν. «Ανέλαβα αυτό το κομμάτι πριν από δύο χρόνια και είμαστε στη φάση του εκσυγχρονισμού, ώστε να ανταγωνιστούμε τις fintech». Σε αυτό το πλαίσιο ήρθε και το deal με τη Viva, η οποία «μας βάζει σε μια πολύ καλή θέση σε σχέση με τον ανταγωνισμό στην ευρωπαϊκή αγορά». Ως προς τις προοπτικές της χώρας, ο κ. Γεωργακόπουλος λέει: «Ξεχνώντας ότι είμαι Ελληνας, βλέπω πως στις ΗΠΑ υπάρχει μια πολύ καλή εικόνα για την Ελλάδα, με την έννοια ότι μετά τις περιπέτειες της προηγούμενης δεκαετίας φαίνεται να έχει σταθερότητα, να είναι σε αναπτυξιακή τροχιά. Ως Ελληνας είμαι, λοιπόν, πολύ πιο αισιόδοξος απ' ό,τι ήμουν οποιαδήποτε άλλη στιγμή τα τελευταία χρόνια».

«Στις ΗΠΑ υπάρχει πολύ καλή εικόνα για την Ελλάδα. Μετά τις περιπέτειες της προηγούμενης δεκαετίας φαίνεται να έχει σταθερότητα», λέει ο κ. Γεωργακόπουλος.

Τα ραντεβού

Οι αξιολογήσεις της Ελλάδας συνεχίζονται με τις Moody's και DBRS στις 18 Μαρτίου και την S&P στις 22 Απριλίου, και ακολουθούν η δεύτερη αξιολόγηση της Fitch στις 8 Ιουλίου, η διπλή ετυμηγορία από Moody's και DBRS στις 16 Σεπτεμβρίου, η τρίτη αξιολόγηση της Fitch στις 7 Οκτωβρίου και της S&P στις 21 Οκτωβρίου.

Η πρόκληση

Είναι πολύ πιθανό η Ελλάδα να επιστρέψει στην επενδυτική βαθμίδα τα επόμενα δύο χρόνια, προβλέπει η Société Generali. Η πρόκληση θα είναι ωστόσο το κατά πόσον η Ελλάδα θα μπορέσει να διατηρήσει αυτή τη γρήγορη πιστωτική της πρόοδο, καθώς οι αποδόσεις θα αυξάνονται και το κόστος δανεισμού θα αρχίσει να ενισχύεται.

Τα οφέλη

Πρέπει να σπεύσουμε να αποκτήσουμε την επενδυτική βαθμίδα, διότι τα οφέλη της ξεπερνούν τα οφέλη που θα έχουμε λόγω ελληνικών ομολόγων και ΕΚΤ, τόνισε ο διοικητής της ΤτΕ, Γιάννης Στουρνάρας. «Αυτή τη στιγμή γύρω στα 100 funds ασχολούνται με την Ελλάδα. Όταν πάρουμε την επενδυτική βαθμίδα, θα γίνουν 1.000», σημείωσε.

Το κυνήγι της επενδυτικής βαθμίδας στη νέα εποχή του πιο ακριβού δανεισμού

Σε υπερδιπλάσια επίπεδα σε σχέση με το 2021 κινείται το κόστος δανεισμού της Ελλάδας, με τους επενδυτές να τοποθετούνται για το νέο περιβάλλον των αυξήσεων των επιτοκίων, τις οποίες ωθεί η άνοδος του πληθωρισμού, και της μείωσης των αγορών περιουσιακών στοιχείων από τις κεντρικές τράπεζες.

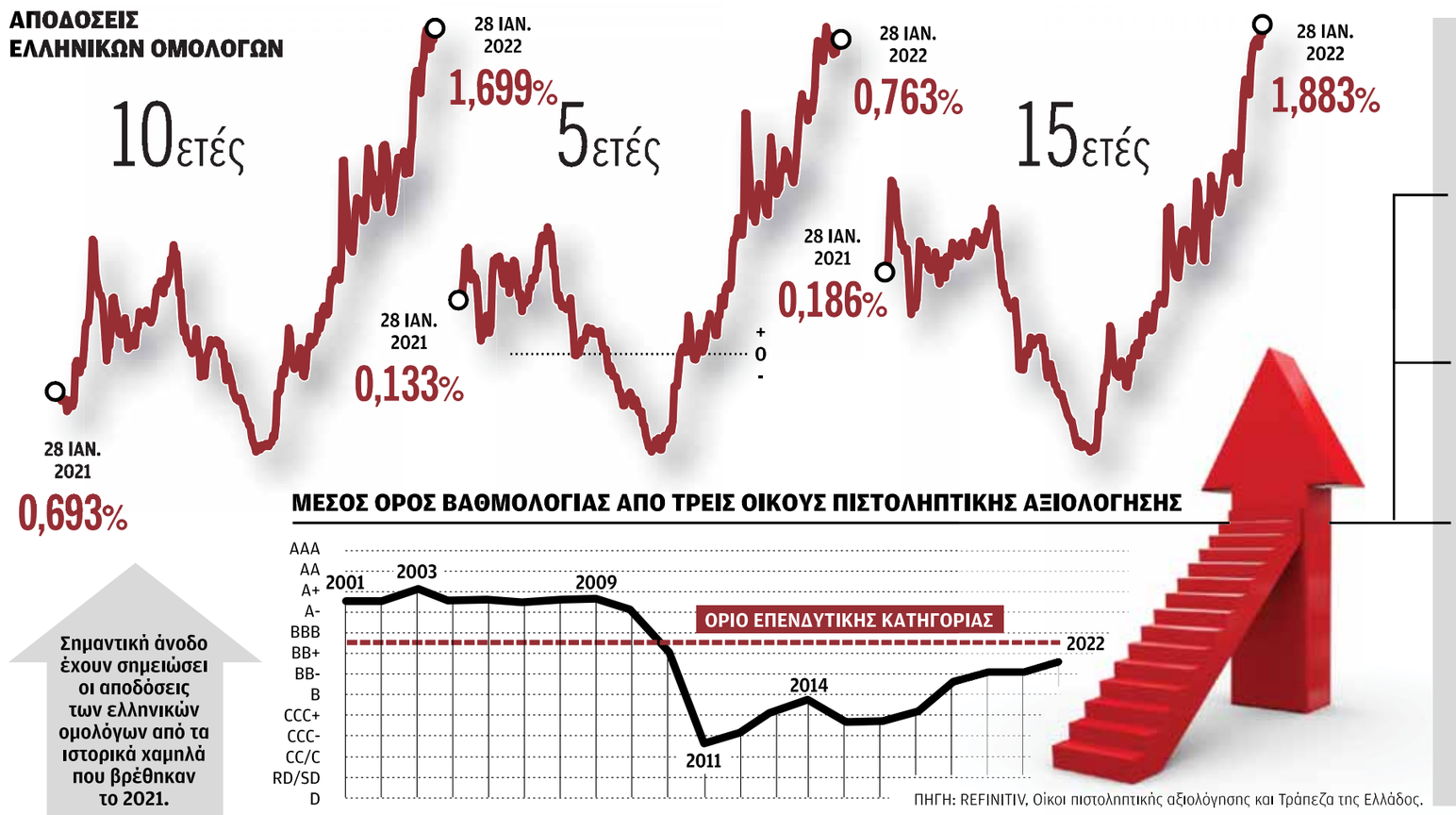

ΠΗΓΗ: REFINITIV, Οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης και Τράπεζα της Ελλάδος.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΩΝ

Η Ελλάδα στο «κυνήγι» της επενδυτικής βαθμίδας

Moody's	ΒΑΘΜΙΔΑ Ba3	ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 6/11/2020 Ημερομηνία τελευταίας αξιολόγησης
Fitch	ΒΑΘΜΙΔΑ BB	ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 14/1/2022 Ημερομηνία τελευταίας αξιολόγησης
S&P	ΒΑΘΜΙΔΑ BB	ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 23/4/2021 Ημερομηνία τελευταίας αξιολόγησης
DBRS	ΒΑΘΜΙΔΑ BB	ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 17/9/2021 Ημερομηνία τελευταίας αξιολόγησης

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα «κλειδιά» για την επενδυτική βαθμίδα

Στελέχη των Fitch, S&P και Moody's εξηγούν στην «Κ» τους βασικούς παράγοντες για την αναβάθμιση

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Περίπου 18 μήνες έχει η ελληνική κυβέρνηση για να πετύχει τον στόχο που έχει θέσει και να επικοινωνήσει στις αγορές, για την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας έπειτα από 11 χρόνια. Αυτό σε όρους αξιολόγησης σημαίνει ότι πρέπει έως το πρώτο τρίμηνο του 2023 να έχει ανέβει δύο σκαλοπάτια στη βαθμολογία τουλάχιστον ενός εκ των Fitch, S&P και DBRS, ή τρία της Moody's.

Η χώρα βρίσκεται ξεκάθαρα σε ανοδική τροχιά αξιολογήσεων τα τελευταία χρόνια και ειδικά εν μέσω πανδημίας, με τους διεθνείς οίκους ωστόσο να δείχνουν ότι δεν βιάζονται να «ανεβάσουν» τις βαθμίδες της Ελλάδας όσο πλησιάζει το ορόσημο του investment grade, προχωρώντας οι περισσότεροι σε μόνο μία κίνηση τον τελευταίο χρόνο αντί για δύο που είναι συνήθως και οι προγραμματισμένες ετήσιες ετυμηγορίες τους. Αυτό υποδηλώνει πως είναι «λογικό» φέτος η Ελλάδα να ανέβει μόνο ένα σκαλοπάτι στα ratings, αφήνοντας έτσι τις αρχές του 2023 ως την «κρίσιμη» περίοδο.

Η Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από την ενδιάμεση έκθεση νομισματικής πολιτικής είχε στείλει ένα σημαντικό μήνυμα, τονίζοντας πως η ανάγκη συνέχισης και εντατικοποίησης της προσπάθειας για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι επιτακτική για να μη χαθεί αυτό το «στοίχημα», και ότι δεν αρκούν μόνο οι ισχυροί ρυθμοί ανάπτυξης και η διαχείριση του ελληνικού χρέους.

Βέβαια, το περιβάλλον και οι προκλήσεις που έχει δημιουργήσει η πανδημία δεν άφησαν περιθώρια για περισσότερη... γενναιοδωρία από τους οίκους, όπως φάνηκε και στις αξιολογήσεις και άλλων παραγόντες για τα επόμενα δύο χρόνια είναι: η συνεχιζόμενη εμπιστοσύνη ότι ο δείκτης δημόσιου χρέους/ΑΕΠ μειώνεται με σταθερό ρυθμό –χάρη στα χαμηλότερα ελλείμματα, στην ισχυρή ανάπτυξη του ΑΕΠ και στο χαμηλό κόστος δανεισμού–, η συνεχής πρόοδος στη βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού των συστημικών τραπεζών, και η βελτίωση του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού δυναμικού χωρών. Ωστόσο, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην Ευρωζώνη που βρίσκεται εκτός της επενδυτικής βαθμίδας και έτσι είναι ίσως η μοναδική για την οποία οι αποφάσεις τους έχουν τόσο μεγάλη σημασία. Οι οίκοι είναι ξεκάθαροι με το τι θέλουν να δουν για να προχωρήσουν σε αναβάθμιση της Ελλάδας.

Η συνέχιση της προσπάθειας για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι επιτακτική για να μη χαθεί το «στοίχημα», λέει η ΤτΕ.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Αλεξ Μουσκατέλι, επικεφαλής αξιολογήσεων της Fitch για την Ελλάδα, οι βασικοί παράγοντες για τα επόμενα δύο χρόνια είναι: η συνεχιζόμενη εμπιστοσύνη ότι ο δείκτης δημόσιου χρέους/ΑΕΠ μειώνεται με σταθερό ρυθμό –χάρη στα χαμηλότερα ελλείμματα, στην ισχυρή ανάπτυξη του ΑΕΠ και στο χαμηλό κόστος δανεισμού–, η συνεχής πρόοδος στη βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού των συστημικών τραπεζών, και η βελτίωση του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού δυναμικού και των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας μετά το σοκ της COVID-19, ιδιαίτερα εάν υποστηριχθεί από την εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Από την πλευρά του ο ανώτερος διευθυντής της S&P για την Ευρώπη και επικεφαλής αναλυτής, Μάρκο Μρσνικ, επισημαίνει πως θα μπορούσε να υπάρξει αναβάθμιση εντός του 2022, εάν η οικονομική ανάκαμψη είναι ταχύτερη απ' ό,τι προβλέπεται επί του παρόντος και ισχυρότερη από αυτήν των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης, εάν υπάρξει σημαντική βελτίωση των δημοσιονομικών επιδόσεων, σε συνδυασμό με μια αξιοσημείωτη μείωση των NPEs στις τράπεζες.

Κατά τον αντιπρόεδρο της Moody's και επικεφαλής για την Ελλάδα, Στέφεν Ντικ, η αξιολόγηση της χώρας θα μπορούσε να κινηθεί ανοδικά εάν η περαιτέρω πρόοδος στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις οδηγήσει σε ισχυρότερες επενδύσεις και ενισχύσει και σταθεροποιήσει τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης. Μια ταχύτερη μείωση του δείκτη δημόσιου χρέους απ' ό,τι προβλέπεται σήμερα θα ήταν επίσης θετική για την αξιολόγηση, όπως και η επίλυση των ζητημάτων ποιότητας του ενεργητικού του τραπεζικού τομέα.

Στο ραντάρ των οίκων κάλπες και πολιτική σταθερότητα

Το επόμενο 18μηνο για την Ελλάδα «περιέχει» και δύο γεγονότα τα οποία σίγουρα θα βρεθούν στο ραντάρ των επενδυτών, πέρα από τις οικονομικές επιδόσεις της χώρας και την πορεία του τραπεζικού κλάδου. Το πρώτο είναι ότι το 2023 αποτελεί εκλογικό έτος για τη χώρα, για ό,τι σημαίνει αυτό για τη στάση που θα τηρήσουν τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια, αλλά και οι οίκοι αξιολόγησης. Το δεύτερο είναι η έξοδος της Ελλάδας από το καθεστώς της ενισχυμένης εποπτείας.

Σε ό,τι αφορά το πολιτικό σκηνικό, οι εκλογές αποτελούν μέρος του μελλοντικού πλαισίου κάθε χώρας και σίγουρα οι οίκοι αξιολόγησης έχουν την τάση να περιμένουν μέχρι να ολοκληρωθούν όσον αφορά τις ενέργειες αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του κράτους σε σενάρια στα οποία το αποτέλεσμα μελλοντικών εκλογών ήταν εξαιρετικά αβέβαιο, όπως επισημαίνει στην «Κ» ο Ντένις Σεν, διευθυντής στον οίκο αξιολόγησης Scope Ratings και επικεφαλής αναλυτής για την Ελλάδα.

«Το βασικό μας σενάριο είναι ότι η πολιτική κατάσταση θα παραμείνει σε γενικές γραμμές σταθερή και μετά τις εκλογές του 2023».

Οι εκλογές είναι σημαντικές στην περίπτωση, για παράδειγμα, που το αποτέλεσμα θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει μια σοβαρή αλλαγή της στάσης δημοσιονομικής πολιτικής ή των θεσμικών συνθηκών, όπως εξηγεί. Προς το παρόν, δεν είναι βέβαιο ότι θα μπορούσε κανείς να διατυπώσει ένα τέτοιο συμπέρασμα όσον αφορά τις συνθήκες μετά τις εκλογές του 2023, ακόμη και εάν η Νέα Δημοκρατία χάσει έδαφος στις δημοσκοπήσεις, αν και εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχυρή θέση. Πάντως, ούτε η Fitch αλλά ούτε και η DBRS φαίνεται να ανησυχούν για την πολιτική σταθερότητα της Ελλάδας. «Το σταθερό πολιτικό σκηνικό είναι ένας σημαντικός παράγοντας στις εκτιμήσεις μας και στην αξιολόγησή μας, και έχει συμβάλει στην ανοδική τάση της αξιολόγησης της Ελλάδας. Το βασικό μας σενάριο είναι ότι η πολιτική κατάσταση θα παραμείνει σε γενικές γραμμές σταθερή και μετά τις βουλευτικές εκλογές του 2023», τονίζει ο κ. Μουσκατέλι της Fitch.

Το βασικό μας σενάριο είναι ότι η πολιτική κατάσταση θα παραμείνει σε γενικές γραμμές σταθερή και μετά τις βουλευτικές εκλογές του 2023», τονίζει ο κ. Μουσκατέλι της Fitch.

Η Fitch Solutions, η οποία ανήκει στον όμιλο της Fitch, σημείωσε πρόσφατα πως θεωρεί ότι η Νέα Δημοκρατία θα συνεχίσει να βρίσκεται σε ισχυρή θέση, κάτι που θα επιτρέψει τη συνέχιση του μεταρρυθμιστικού της προγράμματος τα επόμενα τρίμηνα, ενώ εκτιμά πως θα επανεκλεγεί το 2023. Σύμφωνα και με την Σπυριδούλα Τζίμα, αναπληρώτρια αντιπρόεδρο της DBRS στον τομέα κρατικών αξιολογήσεων, οι εκλογές του 2023 δεν αποτελούν παράγοντα ανησυχίας, «εκτός εάν συνοδεύονται από πολιτική αστάθεια και οπισθοδρόμηση στις μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη, οδηγώντας έτσι σε επιδείνωση των δημοσιονομικών και του χρέους».

Το τέλος της ενισχυμένης εποπτείας τον Αύγουστο και η σταθεροποίηση των δημοσιονομικών

Τον προσεχή Αύγουστο η Ελλάδα αναμένεται να βγει από το καθεστώς της ενισχυμένης εποπτείας, δηλαδή του ελέγχου από τους θεσμούς, η οποία και «συγκράτησε» τη δημοσιονομική πολιτική μετά την έξοδο από τα μνημόνια. Αυτός είναι ένας άλλος πρόσθετος παράγοντας, ο οποίος ωστόσο δεν φαίνεται επίσης να ανησυχεί τους οίκους.

«Το τέλος της εποπτείας από το ερχόμενο καλοκαίρι δεν αποτελεί σημαντικό στοιχείο στις αξιολογήσεις μας», επισημαίνει στην «Κ» ο κ. Μρσνικ της S&P. Αυτό οφείλεται στο ότι ο οίκος πιστεύει πως μετά την ολοκλήρωση αυτού του μηχανισμού επιτήρησης –και σε σχέση με τη χάραξη πολιτικής– τα κίνητρα για την Ελλάδα να συνεχίσει την τρέχουσα καλή πορεία θα παραμείνουν καλά εδραιωμένα, όπως προσθέτει. «Πέραν του προφανούς οφέλους που είχαν οι προηγούμενες μεταρρυθμίσεις, η θέσπιση οροσήμων σχετικά με την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που πρέπει να εκπληρωθούν για να επωφεληθεί η χώρα από σημαντικές εκταμιεύσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελούν πολύ σημαντικά κίνητρα», τονίζει.

Όπως σημειώνει ο κ. Μουσκατέλι της Fitch, η ενισχυμένη εποπτεία μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος ESM το 2018 ήταν σημαντική στήριξη του περιβάλλοντος της μακροοικονομικής πολιτικής, αλλά δεν ήταν από μόνη της βασικός μοχλός αξιολόγησης. «Τα τελευταία χρόνια αναδύεται μια πιο εποικοδομητική σχέση μεταξύ της ελληνικής κυβέρνησης και των Ευρωπαίων και διεθνών πιστωτών, στο πλαίσιο ενός πιο σταθερού πολιτικού σκηνικού», όπως επισημαίνει.

Η DBRS από την πλευρά της τονίζει στην «Κ» πως το τέλος της ενισχυμένης εποπτείας δεν είναι απαραίτητα αρνητικό, αρκεί, σύμφωνα με τη Σπυριδούλα Τζίμα, αναπληρώτρια αντιπρόεδρο του οίκου στον τομέα κρατικών αξιολογήσεων, να μην ακολουθηθεί από: 1) οπισθοδρόμηση στις μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη συμφωνηθεί και εφαρμοστεί ή και 2) η κυβέρνηση να μην εφαρμόσει δημοσιονομικές πολιτικές που θα έβαζαν το χρέος σε ανοδική τροχιά. «Αναμένουμε ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει τις προσπάθειές της για σταθεροποίηση των δημοσιονομικών, εάν το επιτρέπει η κατάσταση της πανδημίας», όπως τονίζει η κ. Τζίμα.

Η ενισχυμένη εποπτεία μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος ESM το 2018 ήταν σημαντική στήριξη του περιβάλλοντος της μακροοικονομικής πολιτικής, αλλά δεν ήταν από μόνη της βασικός μοχλός αξιολόγησης.

Και η Moody's δεν φαίνεται να ανησυχεί για τα δημοσιονομικά της Ελλάδας στη μετά την εποπτεία εποχή. Όπως επισημαίνει στην «Κ» ο κ. Ντικ, ο οίκος αναμένει ότι ο δείκτης χρέους θα κινηθεί σε πτωτική πορεία λόγω του ευνοϊκού προφίλ του, τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα στηρίζουν επίσης το πιστωτικό προφίλ της Ελλάδας, η βιωσιμότητα του χρέους έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια και οι ανάγκες αναχρηματοδότησής του είναι διαχειρίσιμες. Παράλληλα, η δέσμευση της ΕΚΤ για συνέχιση της στήριξης της Ελλάδας είναι σημαντική, ενώ η οικονομική ανάπτυξη θα επωφεληθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Ακόμη και μετά την ολοκλήρωση της ενισχυμένης εποπτείας, η Ελλάδα μεταβαίνει στην ομαλότητα μέσω της εισόδου στην «κανονική» εποπτεία, παρόμοια με την Ιρλανδία και την Πορτογαλία – η οποία θα διαρκέσει μέχρι περίπου το 2059 έως ότου η Ελλάδα αποπληρώσει το 75% της οικονομικής βοήθειας που έλαβε, σημειώνει ο κ. Σεν της Scope. Ενώ η κανονική εποπτεία έχει λιγότερες προϋποθέσεις και «αναγκαστικές» μεταρρυθμίσεις, η Ελλάδα είναι πιθανό να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, επιδιώκοντας την επιστροφή στα πρωτογενή πλεονάσματα έως το 2023, για παράδειγμα, δηλαδή ένα καλύτερο από το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Έτσι, η ολοκλήρωση του πλαισίου ενισχυμένης εποπτείας, αν και έχει επιπτώσεις στην αξιολόγηση, ωστόσο η Ελλάδα έχει προβεί σε διαρθρωτικές προσαρμογές, ενώ η κυβέρνηση γνωρίζει επίσης τους στόχους που έχουν συμφωνηθεί με τους θεσμούς και την ανάγκη να διατηρήσει ισχυρές σχέσεις με την Ε.Ε και τις αγορές.

Η DBRS από την πλευρά της τονίζει στην «Κ» πως το τέλος της ενισχυμένης εποπτείας δεν είναι απαραίτητα αρνητικό.

«Ομικρον» και χιονιάς έπληξαν τα έσοδα

Δύσκολα ξεκίνησε η χρονιά, ανησυχίες για τον στόχο μείωσης του πρωτογενούς ελλείμματος στο 1,4% του ΑΕΠ φέτος

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Ξέφυγε από τους στόχους του προϋπολογισμού ο Ιανουάριος, διακόπτοντας απότομα την καλή πορεία του 2021 και επαναφέροντας ανησυχίες και ερωτήματα για το κατά πόσον θα μπορέσει να επιτευχθεί η σχεδιαζόμενη μείωση του πρωτογενούς ελλείμματος στο 1,4% του ΑΕΠ το 2022.

Τα στοιχεία του Ιανουαρίου είναι βεβαίως ακόμη προσωρινά, αλλά δείχνουν σαφέστατα μείωση των εσόδων, καθώς η μετάλλαξη «Ομικρον» πάγωσε την οικονομική δραστηριότητα πριν ακόμη προλάβει ο χιονιάς των τελευταίων ημερών να επιφέρει ένα ακόμη καθοριστικό πλήγμα. Επιπλέον, οι δαπάνες επιβαρύνθηκαν ήδη μ' ένα ποσό 400 εκατ. ευρώ για αναστολές εργασίας και στήριξη πληττόμενων κλάδων, αν και το ποσό θα διαχυθεί και στους επόμενους μήνες. Στο οικονομικό επιτελείο ευελπιστούν ότι δεν θα υπάρξει περαιτέρω επιδείνωση και ότι ο Φεβρουάριος θα είναι καλύτερος μήνας. Ωστόσο, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο, ανάλογα με την εξέλιξη της πανδημίας, να χρειαστεί κάποια πρόσθετη στήριξη και ειδικότερα ένα περαιτέρω «κούρεμα» της επιστρεπτέας προκαταβολής. Αλλωστε, διαμηνύει σε συνομιλητές του, ο στόχος για πρωτογενές έλλειμμα 1,4% του ΑΕΠ το 2022 δεν αποτελεί κάποια υποχρέωση προς την Ευρωπαϊκή Ενωση, αφού για φέτος δεν υπάρχει περιορισμός από το Σύμφωνο Σταθερότητας. Ωστόσο, προσθέτει, τέτοιο θέμα δεν τίθεται επί του παρόντος.

Από την άλλη, άλλες πηγές της κυβέρνησης και του οικονομικού επιτελείου επισημαίνουν ότι είναι κρίσιμο να επιτευχθεί ο στόχος του 1,4% του ΑΕΠ για την εξασφάλιση της εμπιστοσύνης των αγορών και την επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας για τα ελληνικά ομόλογα, η οποία αποτελεί το «ιερό δισκοπότηρο» της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης, όπως λένε χαρακτηριστικά. Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας, μάλιστα, επικαλούμενος σχετική μελέτη της κεντρικής τράπεζας, σημειώνει ότι για την επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας το ταχύτερο δυνατόν απαιτείται μια θετική έκπληξη είτε στο δημοσιονομικό πεδίο είτε στο μεταρρυθμιστικό. «Αν μπορούσαμε να μηδενίσουμε το έλλειμμα θα ήταν θετικό», διαμηνύει στους συνομιλητές του. Γεγονός είναι ότι ο στόχος του 2022 ετέθη όχι μόνο πριν εξαπλωθεί η μετάλλαξη «Ομικρον», αλλά και πριν προκύψει η επιδείνωση στο μέτωπο του πληθωρισμού και πριν κλιμακωθεί η ένταση στην Ουκρανία, που αποτελεί αυτή τη στιγμή μείζονα απειλή, κυρίως για την τιμή του φυσικού αερίου. Στην Τράπεζα της Ελλάδος εκτιμούν πλέον ότι ο πληθωρισμός θα κινηθεί φέτος στο 3%, με υψηλότερες τιμές στις αρχές του έτους και χαμηλότερες στο τέλος, έναντι μόλις 1% που προβλέπει ο προϋπολογισμός. Μια ενδεχόμενη κρίση στην Ουκρανία μπορεί να οδηγήσει σε ακόμη υψηλότερο επίπεδο τις τιμές, ροκανίζοντας τη ζήτηση, τον ρυθμό ανάπτυξης και συνεπώς τα έσοδα του προϋπολογισμού. Εν τω μεταξύ, η καλύτερη από την αναμενόμενη επίδοση του 2021 αποτελεί δίκοπο μαχαίρι για τη φετινή χρονιά. Από τη μια πλευρά, η πολύ μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη αύξηση του ΑΕΠ μπορεί να έχει εξαντλήσει ένα μέρος της δυναμικής της ανάκαμψης και να οδηγήσει σε χαμηλότερο από τον προβλεπόμενο ρυθμό φέτος, συμπαρασύροντας προς τα κάτω και τα έσοδα και άρα επιδεινώνοντας το έλλειμμα. Η Τράπεζα της Ελλάδος «βλέπει» θετική έκπληξη για το 2021, με ρυθμό ανάπτυξης 8,5%-9% (έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού για 6,9%), αλλά θεωρεί εφικτό και το 4,5%-5% για το 2022 (πρόβλεψη προϋπολογισμού 4,5%).

Η επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας για τα ελληνικά ομόλογα αποτελεί το «ιερό δισκοπότηρο» της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης.

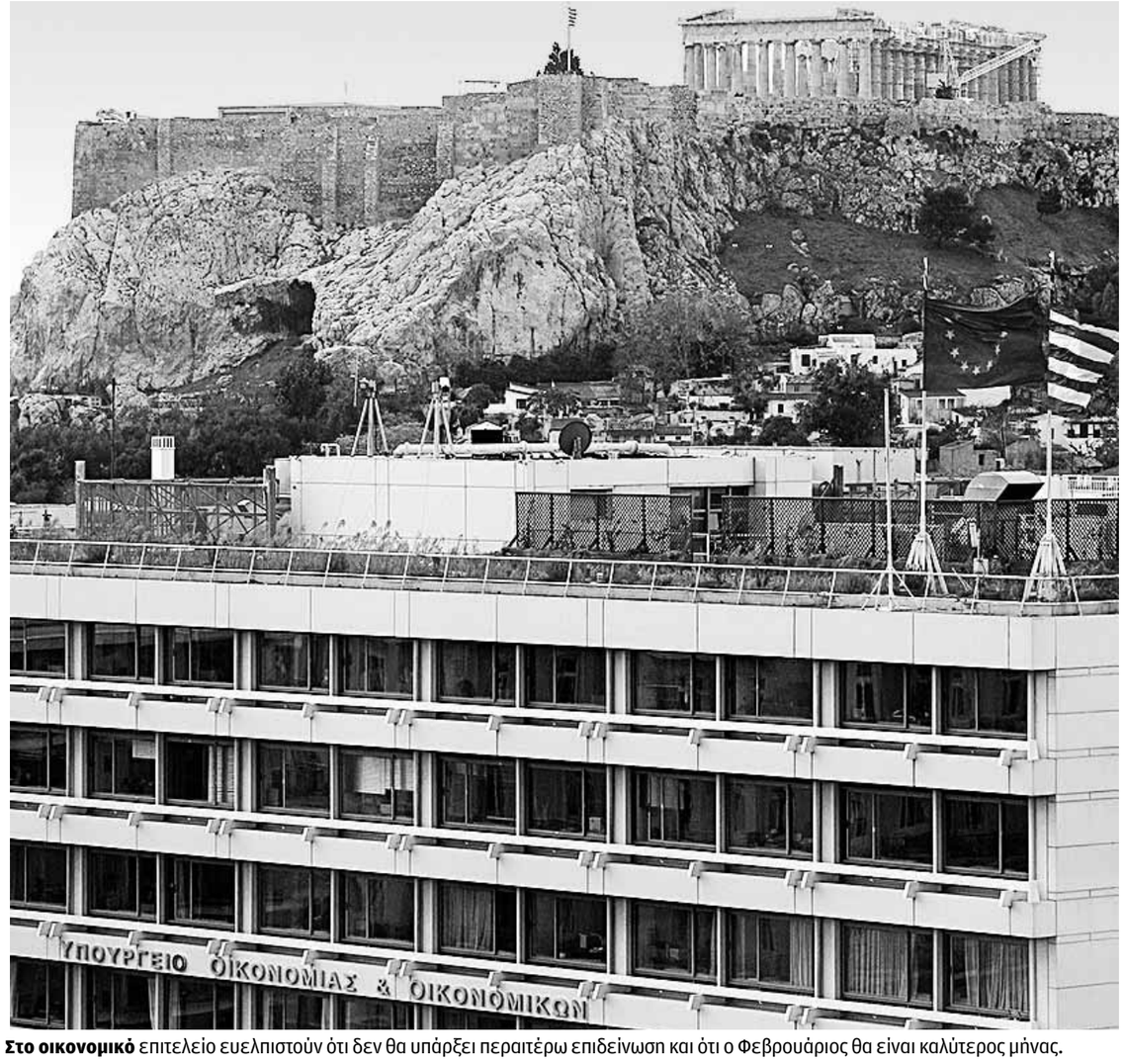

Στο οικονομικό επιτελείο ευελπιστούν ότι δεν θα υπάρξει περαιτέρω επιδείνωση και ότι ο Φεβρουάριος θα είναι καλύτερος μήνας.

Από τη μη πλευρά, η πολύ μεγαλύτερη από τη μη πλευρά, η υπεραπόδοση των εσόδων το 2021 φαίνεται πως θα οδηγήσει σε πολύ χαμηλότερο πρωτογενές έλλειμμα από το προβλεπόμενο, μειώνοντας την απόσταση που θα χρειαστεί να καλυφθεί φέτος για να επιτευχθεί το 1,4% του ΑΕΠ. Τα στοιχεία του κρατικού προϋπολογισμού που έδωσε στη δημοσιότητα πρόσφατα ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης δείχνουν ότι το έλλειμμα είναι χαμηλότερο κατά 2,65 δισ. ευρώ σε σύγκριση με την εκτίμηση που είχε διατυπωθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2022. Με αυτό το δεδομένο, στο υπουργείο Οικονομικών προβλέπουν πλέον ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα κλείσει στην περιοχή του 6% του ΑΕΠ, αντί του 7% που είχε προβλεφθεί. Παραμένει μεγάλη η απόσταση έως τον φετινό στόχο του 1,4% του ΑΕΠ, αλλά πάντως είναι μικρότερη από τον αρχικό προγραμματισμό. Επιπλέον, πηγές του οικονομικού επιτελείου επισημαίνουν ότι υπάρχει και το θετικό ρίσκο του τουρισμού. Ο φετινός προϋπολογισμός έχει συνταχθεί με βάση την εκτίμηση ότι τα έσοδα από τον τουρισμό θα φτάσουν στο 80% αυτών του 2019. Εφόσον η πανδημία δεν επιφυλάξει δυσάρεστες εκπλήξεις, είναι πιθανό να ξεπεραστεί κατά πολύ το ποσοστό αυτό, υποστηρίζουν, φέροντας αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα στο ΑΕΠ και στον προϋπολογισμό.

Ακρίβεια και φουσκωμένοι λογαριασμοί ρεύματος πάγωσαν το λιανεμπόριο

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Αυτό που η αγορά φοβόταν και φυσικά απευχόταν, δηλαδή την υποχώρηση της ζήτησης, τελικά συνέβη, απόρροια συνδυασμού παραγόντων οι οποίοι δυστυχώς δεν έχουν προσωρινό χαρακτήρα.

Αν και ο Νοέμβριος είναι μήνας όπου παραδοσιακά ξεκινούσε η ενίσχυση του τζίρου του λιανεμπορίου λόγω ενδιάμεσων εκπτώσεων, Black Friday και κάποιων πρώρων χριστουγεννιάτικων αγορών, ο Νοέμβριος του 2021 σηματοδότησε το «φρένο» στη ζήτηση και τον τζίρο.

Η ανάκαμψη του κλάδου «φρέναρε» από τον περασμένο Νοέμβριο.

Η μειωμένη αγοραστική κίνηση χαρακτήρισε και την περίοδο των Χριστουγέννων και την έναρξη των χειμερινών εκπτώσεων, ενώ ισχυρό πλήγμα στο λιανεμπόριο επέφερε και η κακοκαιρία της τελευταίας εβδομάδας με την αγορά στην Αττική, εκεί όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων, να παραμένει ουσιαστικά κλειστή.

Ετσι, αν και η αγορά κατά το δεύτερο και το τρίτο τρίμηνο του 2021 είχε εμφανίσει σημαντική ανάκαμψη, με συνέπεια το πρώτο εννεάμηνο του 2021 ο συνολικός τζίρος του λιανεμπορίου να ξεπερνάει και τον τζίρο του αντίστοιχου διαστήματος του 2019, μετριάζοντας με αυτόν τον τρόπο τις επιπτώσεις από τις βαριές απώλειες του 2020, από τον Νοέμβριο η πορεία είναι καθοδική.

Μάλιστα αυτό ισχύει ακόμη και στον κλάδο των σούπερ μάρκετ, όπου οι δαπάνες θεωρούνται σε σημαντικό βαθμό ανελαστικές. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), ο τζίρος του λιανεμπορίου το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2021 ήταν 39,02 δισ., ενώ εξαιρουμένων των κλάδων τροφίμων και καυσίμων διαμορφώθηκε σε 14,03 δισ. Το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2019 ο τζίρος του λιανεμπορίου είχε διαμορφωθεί αντιστοίχως σε 38,62 δισ. και 14,23 δισ.

Με άλλα λόγια, στο σύνολο του λιανεμπορίου ο τζίρος του 2021 στο εννεάμηνο ήταν περισσότερος κατά 400 περίπου εκατομμύρια σε σύγκριση με το 2019, προφανώς λόγω των υψηλών επιδόσεων των σούπερ μάρκετ, ενώ στο υπόλοιπο λιανεμπόριο πλησίασε αρκετά το 2021 τα επίπεδα του 2019, υπολειπόμενο, πάντως, κατά 200 εκατ. ευρώ των προ πανδημίας αποδόσεων. Σε σύγκριση, βεβαίως, με το 2020, ο τζίρος ήταν σαφώς αυξημένος το 2021, παρά το lockdown τους πρώτους μήνες της περυσινής χρονιάς. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο συνολικός τζίρος του λιανεμπορίου στο εννεάμηνο του 2020 ήταν 35,62 δισ. ευρώ και εξαιρουμένων των τροφίμων και των καυσίμων 12,89 δισ. ευρώ. Συνολικά οι απώλειες στο λιανεμπόριο, πλην του κλάδου τροφίμων και καυσίμων, ήταν εξαιτίας των δύο ετών της πανδημίας 2,27 δισ. ευρώ (μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2021).

Στο σύνολο του λιανεμπορίου ο τζίρος του 2021 στο εννεάμηνο ήταν περισσότερος κατά 400 περίπου εκατομμύρια σε σύγκριση με το 2019.

Οι φουσκωμένοι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος που άρχισαν να καταφτάνουν στα νοικοκυριά τον Νοέμβριο και οι ανατιμήσεις σε σειρά προϊόντων σούπερ μάρκετ ανέκοψαν την αγοραστική κίνηση, κάτι που φάνηκε και στον θεσμό της Black Friday, όπου οι επιδόσεις του λιανεμπορίου ήταν σαφώς κατώτερες των προσδοκιών. «Ο κύκλος εργασιών μας έως τον Οκτώβριο ήταν πολύ καλός, πάνω από τα επίπεδα του 2019. Στα αποτελέσματα αυτά, όμως, δεν περιλαμβάνεται ο Νοέμβριος, όπου υπήρξε αντιστροφή της τάσης», επεσήμανε στην «Κ» ανώτατο στέλεχος κορυφαίας αλυσίδας ηλεκτρικών συσκευών.

«Ολη η αγορά ήταν αρνητική στην τελευταία Black Friday», τόνισε στην «Κ» υψηλόβαθμο στέλεχος πολύ μεγάλης αλυσίδας τεχνολογικών καταναλωτικών προϊόντων. Καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισε τον Νοέμβριο και η αιφνιδιαστική εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στο λιανεμπόριο, εν μέσω ενδιάμεσων εκπτώσεων, για την αποφυγή της διασποράς του κορωνοϊού.

Η «Ελπίδα» έθαψε στο χιόνι τις ελπίδες για ανάκαμψη

Οι προσδοκίες της αγοράς για αναθέρμανση της κίνησης τα Χριστούγεννα, καθώς τα φυσικά καταστήματα ήταν ανοιχτά, σε αντίθεση με τα Χριστούγεννα του 2020, διαψεύστηκαν. Η ένταση των ανατιμήσεων και η μεγάλη διασπορά της μετάλλαξης «Ομικρον», που οδήγησε σε επιπλέον μέτρα, προκάλεσε νέο σοκ στους καταναλωτές και τους λιανεμπόρους. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των λιανεμπορικών αλυσίδων, η κίνηση ήταν μειωμένη περίπου κατά 30% σε σύγκριση με το 2019. Δυστυχώς ούτε οι χειμερινές εκπτώσεις αναθέρμαναν την αγορά, με τον τζίρο, προ της έλευσης της «Ελπίδας», να είναι μειωμένος κατά περίπου 50% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο του 2019, με τον φόβο για επιδείνωση του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω των ανατιμήσεων να ρίχνει βαριά τη σκιά του στα νοικοκυριά. Η έλευση της «Ελπίδας»… πάγωσε τις ελπίδες για ανάκαμψη, καθώς σχεδόν για μια εβδομάδα το λιανεμπόριο στην Αττική – και σε μερικές ακόμη περιοχές, όπως Εύβοια και Κρήτη– παρέμεινε εκτός λειτουργίας. Σύμφωνα με εκτιμήσεις ερευνητών της αγοράς και επιχειρηματιών του κλάδου, τις τρεις πρώτες ημέρες της εβδομάδας οι απώλειες μόνο στον κλάδο των σούπερ μάρκετ ήταν της τάξης του 30% με 35% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες ημέρες της περυσινής χρονιάς. Συνολικά δε τις τρεις πρώτες εβδομάδες του Ιανουαρίου οι πωλήσεις στον κλάδο των σούπερ μάρκετ εκτιμάται ότι είναι μειωμένες κατά περίπου 13% σε σύγκριση με πέρυσι. Ακόμη κι αν ο κλάδος των σούπερ μάρκετ αναπλήρωσε κάποιες από τις απώλειες που υπέστη λόγω της κακοκαιρίας τις ημέρες που ακολούθησαν, δεν συμβαίνει το ίδιο με το υπόλοιπο λιανεμπόριο. Αυτός είναι ο βασικός λόγος που ο εμπορικός κόσμος επιθυμεί την παράταση των χειμερινών εκπτώσεων, οι οποίες κανονικά ολοκληρώνονται στις 28 Φεβρουαρίου, κατά μία εβδομάδα.

Πάντως, ούτε η παράταση αναμένεται να αλλάξει ριζικά την εικόνα της αγοράς. Οι λογαριασμοί ρεύματος, φυσικού αερίου και πετρελαίου θέρμανσης, μετά και την κακοκαιρία που οδήγησε αναπόφευκτα σε υψηλές καταναλώσεις, αναμένεται να είναι πολύ υψηλοί, ενώ οι πληθωριστικές πέσεις θα συνεχιστούν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ενδεικτικά είναι όσα αναφέρει η Τράπεζα Πειραιώς στην τελευταία ανάλυσή της για τις τιμές των αγροτικών προϊόντων. Σύμφωνα με την ανάλυση, η οποία δημοσιοποιήθηκε την περασμένη Πέμπτη, οι υψηλές τιμές τροφίμων πιθανόν να διατηρηθούν για τους επόμενους 12-18 μήνες, καθώς ήδη η μετάλλαξη «Ομικρον» δημιουργεί νέους προβληματισμούς και ανησυχίες, συντηρώντας ταυτόχρονα ένα αυξημένο επίπεδο πληθωρισμού στην παγκόσμια διεθνή οικονομία.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Το LNG δεν μπορεί να υποκαταστήσει το ρωσικό αέριο

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Δεν μπορεί το LNG να υποκαταστήσει τις ροές φυσικού αερίου προς την Ευρώπη που διέρχονται μέσω Ουκρανίας σε περίπτωση που η ένταση γύρω από το Ουκρανικό αυξηθεί και η Μόσχα περιορίσει τις ποσότητες ή κατεβάσει εντελώς τη στρόφιγγα της ουκρανικής διόδου.

Την εκτίμηση αυτή μεταφέρουν στην «Κ» παράγοντες της ενεργειακής αγοράς, αλλά και ο πρόεδρος της ΡΑΕ Αθανάσιος Δαγούμας, σχολιάζοντας το αμερικανικό σχέδιο έκτακτης αποστολής μεγαλύτερων φορτίων LNG σε περίπτωση που η Μόσχα χρησιμοποιήσει το φυσικό αέριο ως μοχλό πίεσης και διαταράξει με οποιονδήποτε τρόπο την τροφοδοσία της Ευρώπης μέσω της Ουκρανίας, σενάριο που δεν αποκλείουν οι ΗΠΑ, σύμφωνα με όσα αποκάλυψε προχθές εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου, αν και αναγνωρίζουν ότι μια τέτοια κίνηση θα ήταν υψηλού ρίσκου για τη Ρωσία, δεδομένου ότι στηρίζει τα κρατικά της έσοδα στις εξαγωγές φυσικού αερίου και πετρελαίου. Αλλωστε, το 2014 με την εισβολή στην Κριμαία, όταν ακόμη το ένα τρίτο των ρωσικών εξαγωγών προς την Ευρώπη διερ-χόταν μέσω της Ουκρανίας, η Ρωσία δεν μείωσε τις παραδόσεις της στην ευρωπαϊκή αγορά. Σήμερα στην Ευρώπη φτάνουν μέσω της Ουκρανίας πολύ μικρότερες ποσότητες, της τάξης των 40 δισ. κ.μ. ετησίως σε σύνολο ρωσικών εξαγωγών 180 δισ. κ.μ. το 2021, όμως και αυτές δεν είναι εύκολο να υποκατασταθούν με αέριο από άλλες πηγές, και μάλιστα τη στιγμή που τα αποθέματα στις αποθήκες της Ευρώπης βρίσκονται σε πολύ χαμηλά για την εποχή επίπεδα (πληρότητα στα επίπεδα του 47%, περίπου, έναντι 60%-85% σε κανονικές συνθήκες αντίστοιχες περιόδους).

Αβεβαιότητα

Με αυτά τα δεδομένα, το αμερικανικό σχέδιο εκτάκτου ανάγκης που προωθεί ο Λευκός Οίκος σε συνεργασία με παραγωγούς και διεθνούς προμηθευτές LNG δεν φαίνεται να έχει κάποια ρεαλιστική βάση, και μοιάζει περισσότερο με προσπάθεια εφησυχασμού της Ευρώπης, η οποία εξακολουθεί να ταλανίζεται από την αβεβαιότητα των τιμών. Ενα μεγάλο ερώτημα είναι το πού θα βρεθούν τα φορτία για την υποκατάσταση του ρωσικού αερίου, καθώς δεν υπάρχουν αρκετά διαθέσιμα σε φυσική παράδοση για να καλύψουν τόσο μεγάλες ποσότητες για διάστημα αρκετών μηνών. Ακόμη όμως και αν βρεθούν αυτά τα φορτία, όπως επισημαίνουν παράγοντες της αγοράς, η Ευρώπη θα τα πληρώσει πανάκριβα, λόγω και του πανικού που θα προκληθεί στην αγορά από τις ελλείψεις στις παραδόσεις φυσικού αερίου, εξέλιξη που θα συμπαρασύρει και τις τιμές ηλεκτρισμού. «Εχουμε αναλύσει τις επιπτώσεις των πιθανών διαταραχών και θα εργαστούμε για να διασφαλίσουμε ότι η Ευρώπη έχει εναλλακτικούς προμήθειες ενέργειας σύμφωνα με τα πιο πιθανά ενεργειακά σενάρια... Αντίστοιχα, βρισκόμαστε σε συζητήσεις με μεγάλους παραγωγούς φυσικού αερίου σε όλο τον κόσμο για να κατανοήσουμε την ικανότητα και την προθυμία τους να αυξήσουν προσωρινά την παραγωγή φυσικού αερίου και να διαθέσουν αυτούς τους όγκους σε Ευρωπαίους αγοραστές», ανέφερε αξιωματούχος των ΗΠΑ σε άτυπη δημοσιογραφική ενημέρωση.

Επαφές ΗΠΑ - Κατάρ

Οι ΗΠΑ έχουν ζητήσει ήδη τη συνδρομή του Κατάρ και το ζήτημα αναμένεται να συζητηθεί στη συνάντηση που θα έχει στις 31 Ιανουαρίου ο εμίρης του κρατιδίου με τον Αμερικανό πρόεδρο Τζον Μπάιντεν στον Λευκό Οίκο. Το Κατάρ παράγει ωστόσο αέριο και LNG σε πλήρη δυναμικότητα και τα περισσότερα φορτία είναι δεσμευμένα με μακροπρόθεσμα συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι μη δεσμευμένες ποσότητες που μπορεί να διαθέσει στην αγορά να είναι πολύ μικρές για να καλύψουν τη ζήτηση σε μια τέτοια περίπτωση. Σύμφωνα πάντως με χθεσινό δημοσίευμα του πρακτορείου Reuters, το Κατάρ φαίνεται διατεθειμένο, με τη συνδρομή των ΗΠΑ, να πείσει τους πελάτες του φυσικού αερίου να αναδρομολογήσουν κάποιες ποσότητες προς την Ευρώπη σε περίπτωση που χρειαστεί. Το αμερικανικό σχέδιο προβλέπει κάλυψη των χαμένων ποσοτήτων σε πρώτη φάση μέσω των αποθηκών φυσικού αερίου της Ευρώπης. Παρόλο που αυτές βρίσκονται ήδη σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα (κοντά στο 40%), η λογική είναι ότι θα υπάρξει σημαντική απομείωσή τους σε πρώτη φάση, ώστε να εξασφαλιστεί χρόνος για την αύξηση των προμηθειών μέσω LNG. Στη συνέχεια, θα μπορέσουν να αναπληρωθούν επαρκώς ώστε να μην υπάρξει πρόβλημα τον επόμενο χειμώνα.

Η πραγματικότητα

«Οι ροές φυσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας παραμένουν σημαντικές και δεν μπορούν να υποκατασταθούν άμεσα από τις ΗΠΑ και το Κατάρ. Απαιτείται ρεαλισμός απ' όλες τις πλευρές», δηλώνει ο πρόεδρος της ΡΑΕ Αθανάσιος Δαγούμας. Την εκτίμηση αυτή συμμερίζονται παράγοντες που συμμετέχουν στην αγορά LNG, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων ότι δεν είναι εφικτή η αύξηση της παραγωγής φυσικού αερίου ή LNG βραχυπρόθεσμα, όπως προβλέπει το σχέδιο των ΗΠΑ. Σε κάθε περίπτωση, σημειώνουν, τα φορτία LNG κινούνται με βάση τους νόμους της αγοράς με κατεύθυνση κάθε φορά τον προορισμό με τα μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους.

Οι ροές φυσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας παραμένουν σημαντικές για την Ευρώπη και δεν μπορούν να υποκατασταθούν άμεσα από τα φορτία LNG των ΗΠΑ και του Κατάρ, σε περίπτωση που η Μόσχα περιορίσει τις ποσότητες ή κατεβάσει εντελώς τη στρόφιγγα της ουκρανικής διόδου.

Νέο γύρο ακρίβειας φέρνει η εκτίναξη των τιμών παραγωγού

Ρεκόρ 21 ετών για τον σχετικό δείκτη, που τον Δεκέμβριο αυξήθηκε κατά 29,4%

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Στην υψηλότερη τιμή τουλάχιστον των τελευταίων 21 ετών σκαρφάλωσε ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία τον Δεκέμβριο του 2021, γεγονός που προοιωνίζεται νέο κύμα ακρίβειας το επόμενο διάστημα.

Την ίδια ώρα, η συνέχιση της αύξησης της χονδρικής τιμής του ρεύματος σημαίνει διατήρηση του ενεργειακού κόστους σε υψηλά επίπεδα, καθιστώντας πλέον πολύ δύσκολο για τη μεταποίηση αλλά και το λιανεμπόριο την απορρόφησή του και τη μη μετακύλισή του στις τιμές καταναλωτή. Στο σκηνικό αυτό ήρθαν να προστεθούν και οι επιπτώσεις της πρόσφατης κακοκαιρίας στην αγροτική παραγωγή, με τις αυξήσεις να κάνουν ήδη την εμφάνισή τους σε λαχανικά. Ακόμη και στις περιοχές που δεν έπεσε χιόνι, οι χαμηλές θερμοκρασίες των προηγούμενων ημερών φαίνεται ότι έχουν προκαλέσει ζημία στην αγροτική παραγωγή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία αυξήθηκε τον Δεκέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020 κατά 29,4%.

Πέρα από το γεγονός ότι πρόκειται για τη μεγαλύτερη ετήσια μεταβολή που καταγράφηκε στο έτος, τα στοιχεία που υπάρχουν στην ΕΛΣΤΑΤ για την περίοδο από τον Ιανουάριο του 2000 κι έπειτα δείχνουν ότι ο εν λόγω δείκτης διαμορφώθηκε στην υψηλότερη ιστορικά τιμή τον Δεκέμβριο του 2021, στις 125,68 μονάδες. Ενδεικτικό, δε, της ραγδαίας αύξησης που σημειώνουν οι τιμές το τελευταίο διάστημα είναι ότι μόνο μέσα σε ένα μήνα, δηλαδή τον Δεκέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2021, οι τιμές παραγωγού στη βιομηχανία σημείωσαν αύξηση 5,7%! «Ενώ παλαιότερα οι τιμοκατάλογοι που έστελναν οι προμηθευτές στα σούπερ μάρκετ μπορεί να παρέμεναν οι ίδιοι ακόμη και για τρία χρόνια, τώρα μπορεί να αλλάζουν και τρεις φορές τον χρόνο», επισημαίνουν

Μεγάλες αυξήσεις και σε αγροτικά προϊόντα μετά τις ζημίες που προκάλεσε η πρόσφατη κακοκαιρία.

χαρακτηριστικά στην «Κ» στελέχη αλυσίδων του οργανωμένου λιανεμπορίου τροφίμων.

Ενδιαφέρον έχει επίσης ότι πλέον καταγράφεται μεγαλύτερη αύξηση στις τιμές παραγωγού για την εγχώρια αγορά, ενώ έως τώρα συνέβαινε το αντίστροφο. Έτσι, τον Δεκέμβριο του 2021 οι τιμές παραγωγού στη βιομηχανία για την εγχώρια αγορά αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 30,4% και για την εξωτερική αγορά κατά 26%. Σε μηνιαία βάση η αύξηση ήταν αντιστοίχως 8% και 1,5%. Στους βασικούς κλάδους της βιομηχανίας η αύξηση των τιμών παραγωγού σε ετήσια βάση για την εγχώρια αγορά έχει ως εξής: 60,8% στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, 56,5% στην παραγωγή πετρελαιοειδών, 35,4% στην εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη, 15,9% στην κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, 15,4% στη βιομηχανία ξύλου, 11,4% στην παραγωγή βασικών μετάλλων, 9,7% στην κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, 5,1% στην κατασκευή προϊόντων από καουτσούκ και πλαστικές ύλες, 3,3% στη βιομηχανία τροφίμων, 3,2% στην παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων.

Τον τελευταίο μήνα, δηλαδή μέχρι τα μέσα Ιανουαρίου, πέρασαν στις τιμές καταναλωτή αυξήσεις σε πάνω από 20 βασικές κατηγορίες προϊόντων, όπως άλευρα, τυροκομικά, αλλαντικά, βούτυρα/μαργαρίνες, γαλακτοκομικά, δημητριακά, ζυμαρικά, καφέ, ζάχαρη, ελαιόλαδο, αρτοσκευάσματα, αυγά, αλλά και σε απορρυπαντικά και χαρτικά. Το επόμενο διάστημα αναμένονται νέες ανατιμήσεις σε άλευρα, δημητριακά και ζυμαρικά, καθώς και σε προϊόντα ατομικής περιποίησης, ενώ ήδη τις δύο τελευταίες ημέρες καταγράφονται υπέρογκες αυξήσεις σε κηπευτικά. Για παράδειγμα, κουνουπίδια και μπρόκολα πωλούνται έως 2,5 ευρώ/κιλό έναντι 1,5 ευρώ/κιλό μία εβδομάδα πριν, ενώ ακόμη και 20 λεπτά ακριβότερα έφτασαν να πωλούνται τα πορτοκάλια. Η αύξηση των τιμών οφείλεται κυρίως στα προβλήματα που έχουν προκύψει στην παραγωγή της Αττικής (κυρίως στον Μαραθώνα) και της Κρήτης.

Οι εκτιμήσεις, πάντως, για τη διάρκεια των ανατιμήσεων κάθε άλλο παρά αισιόδοξες είναι. Σύμφωνα με την τελευταία ανάλυση της Τράπεζας Πειραιώς για τις τιμές των αγροτικών προϊόντων, οι τιμές των τροφίμων αναμένεται να διατηρηθούν σε υψηλά επίπεδα για τους επόμενους 12-18 μήνες.

Στα 11 δισ. τα κόκκινα δάνεια της πανδημίας

Στα 14 δισ. ευρώ ανεβάζουν οι εκτιμήσεις της PWC τα νέα κόκκινα δάνεια που θα αφήσει πίσω της η πανδημία σε Ελλάδα και Κύπρο έως το 2023, από τα οποία τα 11 δισ. εκτιμάται ότι είναι τα νέα που θα δημιουργηθούν στη χώρα μας, διευρύνοντας τα υπό διαχείριση κόκκινα δάνεια που αναλαμβάνουν τα funds μέσω των αντίστοιχων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Οι εκτιμήσεις της PWC, που συμπίπτουν με ανάλογους υπολογισμούς που έχει κάνει η ΤτΕ, παρουσιάστηκαν σε ενημέρωση επενδυτών που πραγματοποίησε ο ιταλικός όμιλος doValue, που είναι ο μεγαλύτερος διαχειριστής κόκκινων δανείων με συνολικά υπό διαχείριση δάνεια ύψους 144 δισ. ευρώ σε Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα και Κύπρο. Η doValue αποτελεί τον μεγαλύτερο διαχειριστή κόκκινων δανείων στη χώρα μας με μερίδιο αγοράς 29% και συνολικό χαρτοφυλάκιο υπό διαχείριση δανείων ύψους 38 δισ. ευρώ σε όρους λογιστικής αξίας. Στην Κύπρο το μερίδιο αγοράς της διαμορφώνεται στο 37%, ενώ αθροιστικά στις δύο χώρες φθάνει το 31%. Οπως σημείωσε στο πλαίσιο ενημέρωσης των επενδυτών ο εκτελεστικός πρόεδρος της doValue Greece και της Altamira Cyprus, Θοδωρής Καλαντώνης, η παρουσία της doValue θα ενισχυθεί στις δύο αγορές τα προσεχή χρόνια. Ο σχεδιασμός για την Ελλάδα, που αποτελεί μια από τις πιο δυναμικές αγορές κόκκινων δανείων, προβλέπει ότι οι μεγάλοι servicers θα διεκδικήσουν άλλα 10 δισ. ευρώ νέων εργασιών, καθώς οι τράπεζες ολοκληρώνουν τις κινήσεις για την εξυγίανση των ισολογισμών τους, ενώ παράλληλα θα αναπτύσσεται και η δευτερογενής αγορά, δηλαδή οι πωλήσεις κόκκινων δανείων μεταξύ των funds.

Στον σχεδιασμό της doValue για το 2022 είναι να διεκδικήσει το χαρτοφυλάκιο «Αριάδνη», που έχει βγάλει προς πώληση η PQH (αξίας 5 δισ. ευρώ), το Frontier II (αξίας 1,5 δισ. ευρώ) που αναμένεται να τιτλοποιήσει η Εθνική Τράπεζα, ενώ στόχος είναι να συμμετάσχει στον διαγωνισμό για την επιλογή του επενδυτή που θα αναλάβει να διαχειριστεί τον φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων. Με συνολικά έσοδα 179 εκατ. ευρώ που προέρχονται από τα κόκκινα δάνεια και τα ακίνητα, η Ελλάδα και η Κύπρος συνεισφέρουν σημαντικό μέρος των εσόδων του ομίλου της doValue και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις ο ρυθμός αύξησης των εσόδων στις δύο αγορές θα φτάσει το 33% έως το 2024. Το περιθώριο EBITDA στις δύο αγορές θα βελτιωθεί από 49% στο 64% το 2024, έναντι 34% που είναι το μέσο περιθώριο EBITDA του ομίλου. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην ενημέρωση των επενδυτών, ο ρυθμός αθέτησης σε Ελλάδα και Κύπρο για την προσεχή τριετία, καθώς θα αποσύρονται σταδιακά και τα μέτρα στήριξης της οικονομίας, θα διαμορφωθεί μεταξύ 2,5% και 3,5%, δημιουργώντας νέα κόκκινα δάνεια μεταξύ 6-8 δισ. ευρώ ανά έτος για τα έτη 2022 έως και 2024. Πρόκειται ουσιαστικά για 18 έως 24 δισ. ευρώ νέων κόκκινων δανείων που θα προέλθουν τόσο από το χαρτοφυλάκιο των εξυπηρετούμενων και των μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικού ύψους 200 δισ. ευρώ σε Ελλάδα και Κύπρο. Να σημειωθεί ότι στα μεγέθη αυτά δεν περιλαμβάνονται τα δάνεια που θα «θεραπεύονται» σταδιακά κάθε χρόνο, τα οποία σύμφωνα με την ανάλυση της doValue αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο του χαρτοφυλακίου των κόκκινων δανείων που θα δημιουργηθούν την προσεχή 3ετία, περιορίζοντας το πρόβλημα, που θα παραμένει ωστόσο σημαντικό για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά που βαρύνονται με αυτά τα δάνεια. Συνολικά οι εκτιμήσεις της doValue ανεβάζουν το ύψος των κόκκινων δανείων που θα αφήσει πίσω της η πανδημία στις αγορές που δραστηριοποιείται στα 197 δισ. ευρώ, από τα οποία το 7%, δηλαδή περί τα 13,8 δισ. ευρώ σε Ελλάδα και Κύπρο, το 47% στην Ισπανία και το 46% στην Ιταλία. Τα υπό διαχείριση δάνεια του ομίλου αναμένεται να αυξηθούν από τα 144 δισ. στα 160 δισ. ευρώ, ενώ ο ρυθμός ανάκτησης αναμένεται να βελτιωθεί από το 4% στο 5,5%-6%. Τα έσοδα του ομίλου, που στα τέλη του 2021 διαμορφώθηκαν στα 570 εκατ. ευρώ περίπου αναμένεται να ενισχυθούν με ετήσιο ρυθμό 3%-4% και το περιθώριο EBITDA από 34% στα τέλη του 2021 θα βελτιωθεί στο 37% στο τέλος του 2024.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Η Facebook εξαγοράζει την ελληνική startup Accusonus

Ο αμερικανικός κολοσσός σχεδιάζει να ιδρύσει και θυγατρική στη χώρα μας

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σε προχωρημένες συζητήσεις για την ίδρυση ελληνικής θυγατρικής εταιρείας, κάτω από την ομπρέλα της οποίας θα μπορούν να μεταφερθούν προοπτικά διεθνείς δραστηριότητες που αυτή τη στιγμή υλοποιούνται από άλλες χώρες, αλλά και για την εξαγορά της ελληνικής εταιρείας προηγμένης ηχητικής τεχνολογίας Accusonus, βρίσκεται η μητρική εταιρεία του Facebook, Meta Platforms, Inc. Σύμφωνα με πληροφορίες, η Meta Platforms θα εξαγοράσει το 100% της Accusonus από τους ιδρυτές και μετόχους της, Αλέξανδρο Τσιλφίδη, Ηλία Κοκκίνη και Μιχάλη Τζάννε, όπως και έτερο μέτοχό της, το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών Big Pi Ventures, συμφερόντων Μάρκου Βερέμη, σε αποτίμηση (enterprise value) που κινείται στην περιοχή μεταξύ 70 και 100 εκατομμυρίων ευρώ. Οι υπογραφές έχει προγραμματιστεί να μπουν, εκτός απροόπτου, την ερχόμενη Παρασκευή και οι σχετικές ανακοινώσεις να γίνουν στις αρχές της επόμενης εβδομάδας. Η Meta Platforms, που πραγματοποιεί τις σχετικές διαπραγματεύσεις εδώ και λίγους μήνες, όχι μόνο θα διατηρήσει τη δραστηριότητα της Accusonus στην Ελλάδα, και ειδικότερα στην Αθήνα και στην Πάτρα όπου διατηρεί γραφεία (αλλά έχει έδρα στη Μασαχουσέτη των ΗΠΑ), αλλά και θα επενδύσει για να την αναπτύξει περαιτέρω. Στόχος της είναι η ελληνική startup να παρέχει τις λύσεις ήχου που απαιτεί ο κόσμος εικονικής πραγματικότητας ή metaverse που αναπτύσσει ο αμερικανικός τεχνολογικός κολοσσός. Σημειώνεται πως ο όρος «metaverse» περιγράφει τη σύζευξη της πραγματικότητας και της εικονικής πραγματικότητας με αποτέλεσμα την επαυξημένη πραγματικότητα στο πλαίσιο των κοινωνικών διακτύων. Με αυτό τον τρόπο μία ελληνική εταιρεία θα «τρέχει» ένα σημαντικό κομμάτι της παγκόσμιας ραχοκοκαλιάς του metaverse.

Οι υπογραφές για το ντιλ αναμένεται να πέσουν την ερχόμενη Παρασκευή.

Ο ιδρυτής του Facebook, Μαρκ Ζούκερμπεργκ, βρίσκεται ένα βήμα πριν ανοίξει τη Meta Hellas, θυγατρική με ελληνικό ΑΦΜ που μελλοντικά μπορεί να απασχολήσει αρκετές εκατοντάδες εργαζομένους από τους 68.177 ανθρώπους που εργάζονται για αυτήν παγκοσμίως.

Παράλληλα, ήδη από τον Σεπτέμβριο στελέχη της Meta Platforms ήρθαν σε επαφή με την ελληνική κυβέρνηση προκειμένου να αξιολογήσουν την προοπτική να ιδρύσουν εδώ θυγατρική και να μεταφέρουν σημαντικότατο αριθμό εργαζομένων τους από άλλες επικράτειες στην Ελλάδα. Τις σχετικές συζητήσεις και τα ερωτήματα που είχε η ομάδα της αμερικανικής εταιρείας ανέλαβε να συντονίσει και να απαντήσει επιτελείο της κυβέρνησης υπό τη διεύθυνση του επικεφαλής του οικονομικού γραφείου του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, Αλέξη Πατέλη. Οι συζητήσεις περιλάμβαναν αναλυτικές παρουσιάσεις τόσο του φορολογικού και εργατικού πλαισίου στην Ελλάδα όσο και της ασφαλιστικής κάλυψης και των παροχών και κινήτρων που έχουν ήδη νομοθετηθεί για να προσελκύσουν αλλοδαπούς εργαζομένους και εταιρείες να μετεγκατασταθούν και να εργάζονται από εδώ.

Καθοριστικό ρόλο στις αποφάσεις της Meta Platforms διαδραμάτισε βεβαίως το γεγονός ότι η Ελλάδα κατάφερε την τελευταία διετία να προσελκύσει επενδύσεις από τεχνολογικούς κολοσσούς, όπως η Microsoft, η Amazon Web Services και η Digital Realty, που εξαγόρασε την ελληνική Lamda Helix, οι οποίες αναπτύσσουν data centers και υπηρεσίες cloud τελευταίας γενιάς στη χώρα μας, παρέχοντας την απαραίτητη υποδομή για να φιλοξενηθούν τμήματα της δραστηριότητας της μητρικής εταιρείας του Facebook.

Και κάπως έτσι η Meta, η χρηματιστηριακή αξία της οποίας τη Δευτέρα το απόγευμα στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης ήταν στα 853 δισεκατομμύρια δολάρια, βρίσκεται ένα βήμα πριν ανοίξει τη Meta Hellas, θυγατρική με ελληνικό ΑΦΜ που προοπτικά μπορεί να απασχολήσει αρκετές εκατοντάδες εργαζομένους από τους 68.177 ανθρώπους που εργάζονται για αυτήν παγκοσμίως.

Αναπτύσσει λογισμικό τεχνητής νοημοσύνης για την επεξεργασία ήχου

Τα προϊόντα της ελληνικής Accusonus, startup η οποία ιδρύθηκε το 2013, χρησιμοποιούνται από πολλούς βραβευμένους με Grammy παραγωγούς που έχουν συνεργαστεί με ηχηρά ονόματα της μουσικής βιομηχανίας, όπως οι Μπομπ Ντίλαν, Λου Ριντ, Σακίρα και πολλοί ακόμα. Πρόκειται για εταιρεία που αναπτύσσει εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, τα οποία βοηθούν στην επεξεργασία ήχου και βίντεο. Επαγγελματίες και μη έχουν τη δυνατότητα μέσω των αλγορίθμων της να επιδιορθώνουν άμεσα τον ήχο στα βίντεό τους, δίνοντας μάλιστα την εντύπωση πως έχουν γυριστεί εντός ενός επαγγελματικού στούντιο.

Η Accusonus απασχολεί πάνω από 50 άτομα και σύμφωνα με στοιχεία του Crunchbase, μέχρι προσφάτως είχε σηκώσει 3,9 εκατ. δολάρια από την αγορά, γνωστοποιώντας το 2019 ότι εξασφάλισε επένδυση ύψους 3,3 εκατ. δολ. (Series A). Στον γύρο εκείνο ηγήθηκε το ελληνικό Venture Friends και συμμετείχαν το επίσης ελληνικό Big Pi Ventures, το IQBility του ομίλου Quest, η PJ Tech Catalyst της Τράπεζας Πειραιώς, αλλά και μια ομάδα Αμερικανών επενδυτών υπό τον Michael Tzannes, συνιδρυτή της accusonus και πρώην CEO της εταιρείας Aware, η οποία πρωτοστάτησε στην ανάπτυξη της τεχνολογίας DSL.

Είναι από τις πρώτες εταιρείες που ανέπτυξαν προϊόντα μηχανικής μάθησης στην αγορά λογισμικού επεξεργασίας ήχου, λανσάροντας το 2014 το προϊόν Drumatom. Οπως είχε εξηγήσει σε παλαιότερη συνέντευξή του στην «Κ» ο κ. Τσιλφίδης, το συγκεκριμένο εργαλείο είναι το πρώτο της εταιρείας και βοηθάει τους επαγγελματίες ηχολήπτες να βελτιώσουν τον ήχο των ηχογραφήσεων τυμπάνων. Λίγα χρόνια αργότερα, το 2017, η ομάδα λάνσαρε το Regroover, ένα λογισμικό τεχνητής νοημοσύνης που μπορεί να αναλύσει ένα μιξαρισμένο ηχητικό δείγμα και να το χωρίσει στις αρχικές πηγές από τις οποίες προήλθε. Αλλα προϊόντα είναι το ERA Bundle, SFX Cellar κ.ά. Σημαντικός σταθμός στην πορεία της εταιρείας ήταν η ανακοίνωση της συνεργασίας της με την Adobe το 2018, στο πλαίσιο της οποίας η πατενταρισμένη τεχνολογία της νεοφυούς εταιρείας ενσωματώθηκε στα προγράμματα της Adobe για την παραγωγή οπτικοακουστικού περιεχομένου.

Τα προϊόντα της χρησιμοποιούνται από πολλούς βραβευμένους με Grammy παραγωγούς.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

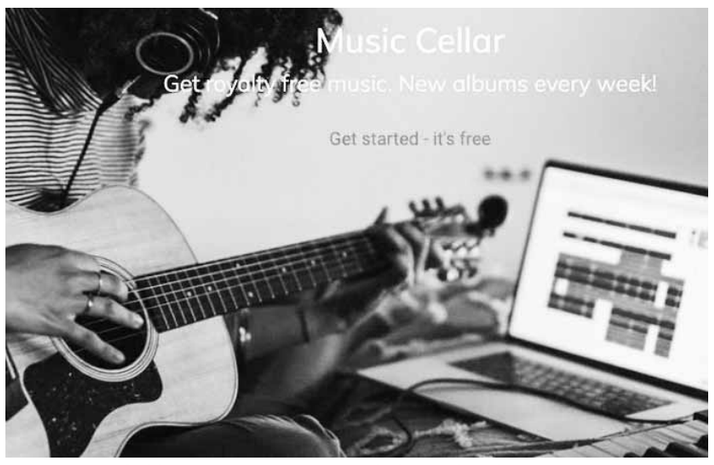

Η Accusonus ιδρύθηκε το 2013 και απασχολεί πάνω από 50 άτομα.

Στο στόχαστρο ξένων ομίλων έχουν μπει ελληνικές επιχειρήσεις

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Σε επενδυτικό μαγνήτη τείνουν να μετατραπούν οι ελληνικές εταιρείες, οι οποίες, ολοένα και συχνότερα, μπαίνουν στο στόχαστρο μεγάλων επιχειρήσεων που προσβλέπουν στην ισχυροποίηση των ρυθμών ανάπτυξής τους. Είναι ενδεικτικό ότι την τελευταία διετία έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από 13 τέτοιου είδους συναλλαγές, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη deals από ξένα funds. Ποιοι είναι οι λόγοι που ελληνικές επιχειρήσεις εξαγοράζονται από ξένους ομίλους;

• Οι ισχυρές προοπτικές ανάπτυξης που διαθέτουν οι ελληνικές εταιρείες, οι οποίες όμως στερούνται των απαιτούμενων κεφαλαίων. Σε πολλές, δε, περιπτώσεις, η ανυπαρξία διαδοχής στη διοίκηση μικρών και μεσαίων εταιρειών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την εξαγορά τους από μεγάλες εταιρείες του εξωτερικού.

• Ο εξωστρεφής χαρακτήρας μικρών και μεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων ιδίως στον κλάδο της τεχνολογίας και της πληροφορικής, που αναπτύσσουν εξειδικευμένες λύσεις και εφαρμογές, επιτρέποντας την περαιτέρω διεθνοποίηση επιχειρηματικών ομίλων του εξωτερικού.

• Οι συνεχώς αυξανόμενοι ρυθμοί ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ελλάδα, με 5,5 εκατ. Ελληνες να υπολογίζεται ότι πραγματοποιούν αγορές μέσω Διαδικτύου. Σύμφωνα με εξαμηνιαία έρευνα που πραγματοποίησε το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εμπορίου και Ηλεκτρονικού Επιχειρείν (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Λιανικής Πωλήσεως Ελλάδος (ΣΕΛΠΕ), η συνολική ετήσια αξία του ηλεκτρονικού εμπορίου τοποθετείται στα 14 δισ. ευρώ.

• Το υψηλά καταρτισμένο και φθηνό προσωπικό που διαθέτει η Ελλάδα, με τη χώρα λόγω και της γεωπολιτικής θέσης της να προσελκύει εξαγορές ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως τα κέντρα δεδομένων.

• Η συσσώρευση ισχυρής ρευστότητας και ταμειακών διαθεσίμων, λόγω των αρνητικών επιτοκίων, που επιδιώκουν να διοχετεύσουν οι ξένες εταιρείες σε νέες εξαγορές.

Με τα δεδομένα αυτά η λίστα των συγχωνεύσεων και εξαγορών (M&A) της τελευταίας διετίας είναι μακρά, περιλαμβάνοντας εταιρείες με ένα ευρύ φάσμα δραστηριότητας.

Ποιες μεγάλες συμφωνίες έχουν πραγματοποιηθεί την τελευταία διετία.

Πληροφορική

Στον χώρο της τεχνολογίας και της πληροφορικής, ένα από τα deals που πραγματοποιήθηκαν φέτος περιλαμβάνει (1) την εξαγορά και συγχώνευση της ελληνικής εταιρείας Mantis με τη γερμανική Ecovium, με τη συνολική αξία της συναλλαγής να ξεπερνάει τα 60 εκατ. ευρώ. Οι δύο εταιρείες, που εντάχθηκαν στον όμιλο Ecovium, ένωσαν τις δυνάμεις τους με στόχο τη δημιουργία διεθνών λύσεων για τις επιχειρήσεις της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Τον περασμένο Οκτώβριο πραγματοποιήθηκε και η μεγαλύτερη συναλλαγή (2), συνολικού ύψους 235 εκατ. ευρώ, στην ελληνική αγορά πληροφορικής, με τη δανική Netcompany να αποκτά το 100% της Intrasoft. Εν προκειμένω, το γεγονός ότι η Intrasoft αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη, πανευρωπαϊκά, εταιρεία παροχής λύσεων λογισμικού σε ευρωπαϊκούς οργανισμούς, με υπογεγραμμένες συμβάσεις της τάξεως των 900 εκατ. ευρώ, επιτρέπει στη Netcompany να καταστεί στο πεδίο της ψηφιοποίησης ηγέτιδα δύναμη.

Πέρυσι εξαγοράστηκε προς 10 εκατ. ευρώ και η ελληνική εταιρεία ανάπτυξης εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου SomewhereWarm από τον όμιλο Automattic (3), που ελέγχει, μεταξύ άλλων, την πλατφόρμα δημιουργίας ιστοσελίδων WordPress.

Ο εξωστρεφής χαρακτήρας μικρών και μεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων –ιδίως στον κλάδο της τεχνολογίας και της πληροφορικής– και το υψηλά καταρτισμένο και φθηνό προσωπικό που διαθέτει η Ελλάδα, είναι μεταξύ άλλων παράγοντες που τοποθετούν τη χώρα μας στον διεθνή επενδυτικό χάρτη.

Ηλεκτρονικό εμπόριο

Λόγω και της πανδημίας που έστρεψε τους καταναλωτές στο ηλεκτρονικό εμπόριο, η Instashop, η μεγαλύτερη διαδικτυακή πλατφόρμα για την παραγγελία οπωροκηπευτικών, φαρμακευτικών και άλλων προϊόντων, που δημιούργησαν το 2015 οι Γιάννης Τσιώρης και Ιωάννα Αγγελιδάκη, εξαγοράστηκε (4) το 2020 από τη γερμανική Delivery Hero προς 360 εκατ. δολάρια. Η γερμανική εταιρεία ηλεκτρονικών παραγγελιών έχει αποκτήσει τον έλεγχο και τεσσάρων εταιρειών του ομίλου Μούχαλη (5), ενώ, πριν από χρόνια, ενέταξε στην ομπρέλα της την ηλεκτρονική πλατφόρμα e-food. Με τις εξαγορές αυτές ενισχύει την παρουσία της στη μικρή λιανική (μέσω της εξαγοράς των μίνι μάρκετ και περιπτέρων kiosky's), στη χονδρική του εν λόγω κλάδου, αλλά και στις ψηφιακές πλατφόρμες μέσω της απόκτησης του delivery.gr και της υπηρεσίας κράτησης σε εστιατόρια e-table.gr (6).

Κατά το πρώτο έτος της πανδημικής κρίσης, τον Μάιο του 2020, υπό τον έλεγχο της εισηγμένης στο Nasdaq αμερικανικής Applied Materials περιήλθε, προς περίπου άνω των 20 εκατ. ευρώ, η ελληνική εταιρεία με έδρα την Πάτρα, Think Silicon (7). Η πατρινή εταιρεία ειδικεύεται στη σχεδίαση μονάδων επεξεργασίας γραφικών υψηλής απόδοσης και πολύ χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας για φορητές συσκευές, όπως είναι τα έξυπνα ρολόγια. Λίγο πριν εκπνεύσει το 2020, η ελληνική Lamda Hellix που παρέχει υπηρεσίες κεντρικής και απλοποιημένης διαχείρισης κέντρων δεδομένων, εξαγοράστηκε από την αμερικανική Digital Realty (8), με τις δύο εταιρείες να δρομολογούν επενδύσεις άνω του 1 δισ. ευρώ σε χρονικό ορίζοντα δεκαετίας.

Στις τηλεπικοινωνίες, αρχές της χρονιάς ολοκληρώθηκε η (9) εξαγορά της Wind Ελλάς από τον όμιλο υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και μέσων ενημέρωσης United Group έναντι τιμήματος της τάξεως του 1 δισ. ευρώ. Είχε προηγηθεί, μέσα στο 2020, η (10) απόκτηση της Forthnet από τον όμιλο που ανήκει στην BC Partners.

Τρόφιμα

Επίσης, ο κλάδος των τροφίμων και ποτών, όπως και το λιανεμπόριο έχει διακριτό αποτύπωμα στο πεδίο των συγχωνεύσεων και εξαγορών. Ετσι, η Mondelez International, με έδρα το Σικάγο, εξαγόρασε την Chipita (11) προς 2 δισ. δολάρια, κίνηση που δίνει τη δυνατότητα στον αμερικανικό κολοσσό των σνακ να ενισχύσει την παρουσία του στην ελκυστική παγκόσμια αγορά των συσκευασμένων σνακ, που είναι αξίας 65 δισ. ευρώ.

Αθλητικά είδη

Ακόμη τον Οκτώβριο του 2021 το 80% της ελληνικής Cosmos Sport εξαγοράστηκε –το τίμημα της συναλλαγής δεν έχει γνωστοποιηθεί– από τη βρετανική JD Sports (12), σηματοδοτώντας την είσοδο στην ελληνική αγορά ενός κορυφαίου παίκτη της παγκόσμιας αγοράς αθλητικών ειδών. Τη δυναμική των ελληνικών επιχειρήσεων φανέρωσε και η ίδρυση, πρόσφατα, του ειδικού επενδυτικού σχήματος BC Partners GR Investment LP με έμφαση στην υλοποίηση επενδύσεων σε μικρομεσαίες, που απέκτησε ποσοστό πλειοψηφίας στην εταιρεία ζωοτροφών Petcity (13) την οποία ίδρυσε το 1988 ο Μαντζουράνης Μαντζουρανάκης. Η αύξηση των επενδύσεων ξένων εταιρειών αποδίδεται, σύμφωνα με αναλυτές, στο ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο, στη σταθεροποίηση του πολιτικού κλίματος, αλλά και στη βελτίωση των ρυθμών ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Μειώθηκε ο τζίρος του λιανεμπορίου μέσα στον Νοέμβριο

Σημαντικά υψηλότερος σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2020, οπότε τα φυσικά καταστήματα παρέμειναν κλειστά από τις 7 Νοεμβρίου, αλλά αρκετά χαμηλότερος από τον Οκτώβριο του 2021 ήταν ο κύκλος εργασιών που καταγράφηκε στο λιανεμπόριο τον Νοέμβριο του 2021. Τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ήρθαν να επιβεβαιώσουν το «φρένο» στον τζίρο του λιανεμπορίου από τον Νοέμβριο κι έπειτα, «φρένο» το οποίο οφείλεται αφενός στην ένταση των πληθωριστικών πιέσεων, αφετέρου στα περιοριστικά μέτρα που τέθηκαν στο λιανεμπόριο για τη μείωση της διασποράς του κορωνοϊού.

Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο κύκλος εργασιών στο λιανεμπόριο αυξήθηκε τον Νοέμβριο του 2021 κατά 19% σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2020. Την ίδια ώρα, ο δείκτης όγκου (κύκλος εργασιών σε σταθερές τιμές) αυξήθηκε τον Νοέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020 κατά 14,7%. Η αύξηση των πωλήσεων σε αξία και όγκο είναι αναμενόμενη καθώς τον Νοέμβριο του 2021, παρά τους όποιους περιορισμούς στο λιανεμπόριο για τους ανεμβολίαστους, τα φυσικά καταστήματα ήταν ανοιχτά σε αντίθεση με τον Νοέμβριο του 2020. Η αύξηση, βεβαίως, της αξίας πωλήσεων σε μεγαλύτερο ποσοστό από αυτήν του όγκου πωλήσεων οφείλεται στην άνοδο των τιμών που καταγράφεται το τελευταίο διάστημα σε σειρά προϊόντων.

Αύξηση πληθωρισμού και περιοριστικά μέτρα συρρίκνωσαν την αξία των πωλήσεων κατά 6,3% σε σχέση με τον Οκτώβριο.

Η μεγαλύτερη αύξηση τζίρου, 60,1%, σε ετήσια βάση καταγράφηκε στον κλάδο ένδυσης και υπόδησης, κλάδος που κυρίως πλήττεται από τη μη λειτουργία των φυσικών καταστημάτων.

Από την άλλη, η μεγαλύτερη μείωση, κυρίως λόγω της μη ύπαρξης lockdown, καταγράφηκε στον κλάδο των σούπερ μάρκετ, με τον τζίρο να υποχωρεί τον Νοέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2020 κατά 1,9%. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η σύγκριση με τον Οκτώβριο. Κι αυτό, διότι αν και ο Νοέμβριος είναι μήνας ενδιάμεσων εκπτώσεων και Black Friday καταγράφηκε μείωση πωλήσεων, τόσο σε αξία όσο και σε όγκο. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, ο κύκλος εργασιών υποχώρησε τον Νοέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2021 κατά 6,3% και ο δείκτης όγκου κατά 5,8%.

Στα σούπερ μάρκετ καταγράφηκε μείωση αξίας και όγκου πωλήσεων 12,2% και 12,8%, αντιστοίχως, στον κλάδο ένδυσης - υπόδησης μείωση 21,3% και 12,7%, στα πολυκαταστήματα μείωση 5,9% και 1,7%, αντιστοίχως.

Αύξηση, πάντως, καταγράφηκε στον κλάδο επίπλων, ηλεκτρικών ειδών και οικιακού εξοπλισμού (17,3% σε αξία και 18% σε όγκο πωλήσεων), κλάδος όπου κυρίως εφαρμόζεται ο θεσμός του Black Friday.

Ο κύκλος εργασιών στο λιανεμπόριο αυξήθηκε τον Νοέμβριο του 2021 κατά 19% σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2020.

Στροφή σε data centers, logistics, εξυπηρετούμενα διαμερίσματα

Νέες κατηγορίες ακινήτων στο στόχαστρο των επενδυτών

Η Premia Properties έχει επενδύσει περί τα 20 εκατ. ευρώ για την αγορά 211 εξυπηρετούμενων διαμερισμάτων, έχοντας θέσει ως στόχο τη δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου 1.000 τέτοιων ακινήτων τα επόμενα χρόνια.

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στροφή σε νέες κατηγορίες ακινήτων εισοδήματος αναμένεται να πραγματοποιήσουν κατά τη διάρκεια του 2022 οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ) και τα επενδυτικά funds ακινήτων.

Στο πλαίσιο αυτό, στελέχη της αγοράς ακινήτων εκτιμούν ότι στο στόχαστρο των επενδυτών θα βρεθούν κατηγορίες ακινήτων, όπως κτίρια στο κέντρο της Αθήνας, που κρίνονται κατάλληλα για χρήση logistics του λεγόμενου «τελευταίου μιλίου», ώστε να επιταχυνθεί η παράδοση προϊόντων που αγοράζονται μέσω ηλεκτρονικών καταστημάτων.

Αντίστοιχα, ενδιαφέρον θα εκδηλωθεί για την απόκτηση κτιρίων που στεγάζουν κέντρα επεξεργασίας δεδομένων μεγάλου όγκου (data centers), αλλά και για εξυπηρετούμενα διαμερίσματα, δηλαδή επιπλωμένες κατοικίες που συνδυάζονται με παροχή υπηρεσιών, είτε αυτές απευθύνονται σε φοιτητές είτε σε εργαζομένους πολυεθνικών εταιρειών ή ακόμα και σε τουρίστες. Επιπλέον, στον τομέα της ανάπτυξης ακινήτων καταγράφεται η τάση για τη δημιουργία κτιρίων ή συγκροτημάτων μεικτών χρήσεων, συνδυάζοντας δηλαδή διάφορες χρήσεις σε ένα ακίνητο.

Prodea

Ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των επενδυτικών εταιρειών ακινήτων έχει αρχίσει να περιορίζει τις αποδόσεις, καθώς οι τιμές αγοράς των νέων ακινήτων κινούνται ανοδικά. Το γεγονός αυτό οδηγεί τις εταιρείες σε δύο βασικές επιλογές, την αναζήτηση εναλλακτικών κατηγοριών ακινήτων, που να διασφαλίζουν υψηλότερες αποδόσεις, ή την ανάπτυξη ιδίων ακινήτων, είτε μέσω αγοράς οικοπέδων είτε μέσω της συνεπένδυσης με εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων. Μία από τις τάσεις που ξεχώρισαν το 2021 και θα έχουν συνέχεια και φέτος είναι οι πολυτελείς κατοικίες, με το επιτυχημένο παράδειγμα του Ελληνικού να λειτουργεί ως «πιλότος». Στο πλαίσιο αυτό, η Prodea Investments προχώρησε πριν από λίγους μήνες στην αγορά οικοπέδου στην ευρύτερη περιοχή του Ελληνικού. Θα επενδύσει συνολικά 11,5 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη ενός πολυτελούς συγκροτήματος κατοικιών.

Premia Properties

Στον αντίποδα, η Premia Properties έχει επιλέξει τα εξυπηρετούμενα διαμερίσματα (serviced apartments), δηλαδή οικιστικά ακίνητα, τα οποία να συνοδεύονται από παροχή υπηρεσιών και επίπλωση, ώστε να μεγιστοποιούνται και τα έσοδα από ενοίκια. Ήδη, έχει επενδύσει περί τα 20 εκατ. ευρώ για την αγορά 211 τέτοιων διαμερισμάτων, έχοντας θέσει ως στόχο τη δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου από 1.000 τέτοια ακίνητα τα επόμενα χρόνια. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η χρήση των ακινήτων που αποκτήθηκαν, καθώς πρόκειται τόσο για φοιτητικές κατοικίες, όσο και για διαμερίσματα που μισθώνονται σε εργαζομένους. Ειδικότερα, η Premia έχει αποκτήσει αντί 10,2 εκατ. ευρώ ένα συγκρότημα από 58 πλήρως εξοπλισμένα διαμερίσματα, επιφάνειας 3.600 τ.μ. στον Αγ. Διονύσιο του Πειραιά. Το κτίριο κατασκευάστηκε από την Dimand Real Estate και μισθώνεται από την εταιρεία Teleperformance μέχρι το 2033. Η Premia έχει συνάψει στρατηγική συνεργασία με την Dimand ακριβώς για την απόκτηση μελλοντικών αναπτύξεων στη συγκεκριμένη κατηγορία ακινήτων. Παράλληλα, τις επόμενες εβδομάδες, η εισηγμένη θα ολοκληρώσει την απόκτηση επιπλέον 153 εξυπηρετούμενων διαμερισμάτων, τα οποία μισθώνονται σε φοιτητές. Πρόκειται για τρία διαφορετικά κτίρια σε Αθήνα, Πάτρα και Θεσσαλονίκη, που έχει αναπτύξει η Hamlet Student Flats και έχουν περάσει στον έλεγχο των εταιρειών doValue και Cepal. Μόλις ολοκληρωθεί η αγοραπωλησία, η Hamlet θα μισθώνει τα κτίρια από την Premia, ενώ θα αναλάβει και τη λειτουργία τους. Τα κτίρια είναι συνολικής επιφάνειας 7.764 τ.μ. και συνδυάζουν και παροχή υπηρεσιών, όπως π.χ. πρόσβαση στο Διαδίκτυο, κάλυψη εξόδων κοινής ωφελείας και κοινοχρήστων, ενώ διαθέτουν και ηλεκτρικές συσκευές. Σύμφωνα με την Premia, τα συνολικά ετήσια έσοδα από μισθώσεις ανέρχονται σε 640.000 ευρώ.

Η Premia έχει συνάψει στρατηγική συνεργασία με την Dimand για την απόκτηση μελλοντικών αναπτύξεων σε εξοπλισμένα διαμερίσματα.

Noval

Μια ανάλογη ανάπτυξη κτιρίων εξυπηρετούμενων διαμερισμάτων, αλλά με έμφαση στον τομέα της φιλοξενίας, προωθεί η Noval Property του ομίλου Βιοχάλκο. Εχοντας στο ενεργητικό της την επιτυχημένη λειτουργία του κτιρίου κατοικιών Κ29 στην πλ. Αγ. Κωνσταντίνου, η εταιρεία σχεδιάζει μια ακόμα προσθήκη, αυτή τη φορά μέσω της αξιοποίησης ακινήτου στην οδό Αρδηττού 40-42, στην περιοχή του Μετς. Πρόκειται για κτίριο επιφάνειας 4.300 τ.μ., το οποίο είναι ιδιοκτησίας του Κοινωφελούς Ιδρύματος Κοινωνικού και Πολιτιστικού Εργου (ΚΙΚΠΕ) κατά 75% και κατά 25% της εταιρείας ΜΕΠΑΛ Α.Ε. Η Noval το μισθώνει από το 2019 με σύμβαση διάρκειας 15 ετών, με προοπτική ανανέωσης για άλλα 10 χρόνια, ήτοι 25 συνολικά. Στόχος της εταιρείας είναι η μετατροπή του ακινήτου σε κτίριο επιπλωμένων διαμερισμάτων, που θα εκμισθώνονται σε ξένους επισκέπτες. Η εγγύτητα του ακινήτου με το Παναθηναϊκό Στάδιο και η θέα προς την Ακρόπολη και τον Λυκαβηττό, το καθιστούν ιδανικό για τουριστική εκμετάλλευση.

«Μαγνήτης» για τις ΑΕΕΑΠ τα κέντρα δεδομένων και οι αποθήκες «τελευταίου μιλίου»

Τα κέντρα επεξεργασίας μεγάλου όγκου δεδομένων (data centers), αλλά και τα κέντρα logistics εντός του αστικού ιστού, ώστε να καταστεί εφικτή η παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών «τελευταίου μιλίου», δηλαδή εγγύτερα προς τον τελικό προορισμό, αποτελούν δύο νέες επενδυτικές κατηγορίες ακινήτων, που θα απασχολήσουν φέτος τις εταιρείες ακινήτων. Η Αθήνα εξελίσσεται με γοργούς ρυθμούς σε μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες αγορές data centers, καθώς οι επενδύσεις που δρομολογούνται από εταιρείες όπως η Microsoft και η Digital Realty (Lamda Helix) υπολογίζεται ότι ξεπερνούν το 1 δισ. ευρώ. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σε πρόσφατη μελέτη της, η Cushman & Wakefield, αμερικανική εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων που εκπροσωπείται στην Ελλάδα από την Proprius, κατέταξε την Αθήνα ως την τρίτη ταχύτερα αναπτυσσόμενη αγορά data centers παγκοσμίως. Στην πρώτη θέση των ταχύτερα αναπτυσσόμενων αγορών βρίσκεται το Κέιπ Τάουν (Ν. Αφρική) και η Μόσχα, ενώ μετά την Αθήνα, ακολουθούν πόλεις όπως το Αμπου Ντάμπι και η Βιέννη.

Η Αθήνα κατατάσσεται ως η τρίτη ταχύτερα αναπτυσσόμενη αγορά data centers παγκοσμίως.

Η έλευση σημαντικών «παικτών» από το εξωτερικό έχει μεταφραστεί σε σημαντικές επενδύσεις ανάπτυξης νέων και σύγχρονων κέντρων επεξεργασίας μεγάλου όγκου δεδομένων. Η Microsoft σχεδιάζει τρία νέα κέντρα σε Σπάτα και Κορωπί, επενδύοντας πάνω από 400 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα, η Digital Realty ξεκίνησε πρόσφατα την κατασκευή ενός νέου κέντρου στο Κορωπί, ύψους 70 εκατ. ευρώ, ενώ δρομολογεί ένα ακόμα μεγαλύτερο από το 2023 και μετά, επενδύοντας επιπλέον 400 εκατ. ευρώ. Το συγκεκριμένο κέντρο αναμένεται να χρησιμοποιηθεί σε ποσοστό 50% από την Amazon Web Services, η οποία θα συγχρηματοδοτήσει την επένδυση. Η ευκολία πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας (π.χ. από ΑΠΕ) και το χαμηλό κόστος εγκατάστασης, όπως επίσης και το εξειδικευμένο προσωπικό, είναι παράγοντες που λειτουργούν υπέρ της ανάπτυξης περισσότερων data centers στην ελληνική αγορά. Οι εξελίξεις αυτές έχουν πυροδοτήσει έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον και από τις ΑΕΕΑΠ, αλλά και από τα επενδυτικά funds ακινήτων, που θα ενδιαφέρονταν να τοποθετηθούν στην αγορά αυτή, αγοράζοντας τα έτοιμα ακίνητα και επαναμισθώνοντάς τα στους χρήστες τους με μακροχρόνια συμβόλαια. Ενδιαφέρον έχει εκδηλωθεί τόσο από την Prodea Investments όσο και από τη Noval Property, του ομίλου Βιοχάλκο, η οποία εξετάζει το ενδεχομένο να προχωρήσει στην ανάπτυξη ενός τέτοιου κέντρου, σε κάποιο από τα ακίνητα ιδιοκτησίας της και σε συνεργασία με κάποιον εξειδικευμένο όμιλο τεχνολογίας. Αντίστοιχα, ο επενδυτικός όμιλος Dromeus Capital έχει εξασφαλίσει επενδυτικά κεφάλαια της τάξεως των 300 εκατ. ευρώ, σχεδιάζοντας να τοποθετηθεί στα data centers, αλλά και στα κτίρια logistics μεγάλης επιφάνειας. Η Dromeus έχει ήδη επενδύσει πάνω από 200 εκατ. ευρώ στην ελληνική αγορά γραφείων. Οι εταιρείες ακινήτων κινούνται και για τη δημιουργία ή αγορά υποδομών logistics εντός αστικού ιστού, που αναμένεται να αποτελέσει το επόμενο στάδιο ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου. Εταιρείες, όπως η Prodea Investments, η Briq Properties και η Trastor έχουν διερευνήσει τη συγκεκριμένη αγορά και ενδιαφέρονται να τοποθετηθούν σε αυτήν. Οπως ανέφερε στο τελευταίο ετήσιο συνέδριο ακινήτων Prodexpo ο Χρήστος Κάκκαβας, στέλεχος της εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων Athens Economics-JLL, «το 2022 θα δούμε την ανάπτυξη των υπηρεσιών του λεγόμενου "τελευταίου μιλίου" και στην ελληνική αγορά. Πρόκειται για μια νέα τάση στην Ελλάδα και υπάρχει δυσκολία στην εύρεση των κατάλληλων χώρων». Σύμφωνα με τον κ. Κάκκαβα, περιοχές όπως ο άξονας της Λ. Κηφισού, ή ο Βοτανικός θα αποτελούσαν ιδανικούς υποδοχείς για τέτοιους αποθηκευτικούς χώρους. Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία χώρων αποθήκευσης της τάξεως των 7.000-8.000 τ.μ. στις παραπάνω περιοχές θα εξασφάλιζαν άμεσα χρήστες - ενοικιαστές, λόγω της μεγάλης ζήτησης που παρατηρείται, κυρίως από μεγάλες αλυσίδες του λιανεμπορίου με αναπτυγμένα ηλεκτρονικά καταστήματα. Με δεδομένη τη σχετικά χαμηλή τιμή που πωλούνται βιομηχανικά ακίνητα στα σημεία αυτά, είναι σαφές ότι υπάρχει περιθώριο για την εξασφάλιση σημαντικών αποδόσεων. Ωστόσο, είναι επίσης δεδομένη η δυσκολία εύρεσης του κατάλληλου κτιρίου στην κατάλληλη τιμή και τοποθεσία, ενώ και το κόστος της ανακατασκευής του δεν θα είναι αμελητέο.

Οι επενδύσεις που δρομολογούνται από εταιρείες όπως η Microsoft και η Digital Realty σε data centers ξεπερνούν το 1 δισ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι οι υπηρεσίες που σχετίζονται με το «τελευταίο μίλι» αφορούν την τελική στάση ενός προϊόντος πριν από την παράδοσή του στον παραλήπτη. Ετσι, η ύπαρξη μεγάλων χώρων αποθήκευσης κοντά στους πελάτες εξοικονομεί χρόνο και βελτιώνει την αμεσότητα στην εξυπηρέτηση, στοιχείο καθοριστικό για την επικράτηση έναντι του ανταγωνισμού.

Κτίρια μεικτής χρήσης τα μεγάλα ακίνητα

Από τις νέες τάσεις που έχουν αρχίσει να διακρίνονται στην ανάπτυξη ακινήτων είναι και τα κτίρια μεικτής χρήσης. Η ανακατασκευή υφιστάμενων κτιρίων ή η ανάπτυξη νέων ακινήτων μεγάλης επιφάνειας έχουν επιτρέψει στους επενδυτές να φανταστούν από την αρχή τις χρήσεις των ακινήτων, προκρίνοντας λύσεις που συνδυάζουν διαφορετικά στοιχεία. Με τον τρόπο αυτό πολλαπλασιάζονται οι πιθανότητες της επιτυχίας και μειώνεται το ρίσκο. Τα παραδείγματα είναι πλέον αρκετά. Ενα από αυτά είναι ο πύργος του Πειραιά των 34.000 τ.μ. και των 24 ορόφων συνολικού ύψους 84 μέτρων. Το κτίριο που ανακατασκευάζεται αυτήν την περίοδο από το επενδυτικό σχήμα των Dimand Real (σε συνεργασία με την EBRD) και την Prodea Investments, θα διαμορφωθεί σε έναν πύργο εργασίας, εμπορίου, διαμονής και ψυχαγωγίας, καθώς θα φιλοξενεί καταστήματα, γραφεία, εστιατόρια και πολυτελή διαμερίσματα. Ειδικότερα, περίπου 10.000 τ.μ. θα αφορούν πολυτελή γραφεία, ενώ 7.000 τ.μ .θα αφορούν διαμερίσματα. Οι πρώτοι όροφοι θα φιλοξενούν εμπορικά καταστήματα επιφανείας 7.000 τ.μ., ενώ ο τρίτος όροφος του ακινήτου θα διαθέτει έναν πολυχώρο πολιτιστικών λειτουργιών, που θα συνδυάζεται και με χώρο εστίασης. Το έργο αποτελεί επένδυση της τάξεως των 40 εκατ. ευρώ και αναμένεται να παραδοθεί προς χρήση στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2023. Μεικτή χρήση γραφείων και καταστημάτων ή κατοικιών ενδέχεται να προκριθεί και στο πλαίσιο της ανάπλασης του εμβληματικού κτιρίου του Μινιόν στο κέντρο της Αθήνας. Η Dimand Real Estate προχώρησε στην απόκτηση του ακινήτου αντί ποσού 25 εκατ. ευρώ, στο πλαίσιο διαγωνιστικής διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε από τους πιστωτές της Folli-Follie, που ήταν ο κάτοχος του κτιρίου. Η θέση του ακινήτου πλησίον της πλ. Ομονοίας, αλλά και η διαρρύθμισή του σε επιμέρους τμήματα, θεωρείται ότι μπορεί να επιτρέψει την ανάπτυξη διαφορετικών χρήσεων, από εστίαση και εμπόριο, μέχρι γραφεία και διαμερίσματα. Οι σχετικές μελέτες βρίσκονται σε εξέλιξη. Πύργος μεικτών χρήσεων επιφανείας της τάξεως των 70.000 τ.μ. σχεδιάζεται και στον εμπορικό κόμβο που έχει δημιουργήσει η Lamda Development στο τμήμα της έκτασης του πρώην αεροδρομίου στο Ελληνικό, που έχει πρόσοψη προς τη Λ. Βουλιαγμένης. Ο πύργος αυτός πρόκειται να αποτελέσει ένα ακόμα αρχιτεκτονικό «τοπόσημο» για το Ελληνικό, με ύψος 150 μέτρων και ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Το κόστος της επένδυσης εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 150 εκατ. ευρώ, με πιθανότερο επενδυτή το fund Brooklane Capital, ενώ στην επένδυση θα συμμετάσχει με ποσοστό μειοψηφίας και η ίδια η Lamda Development. Πάντως, επί του παρόντος οι σχετικές συζητήσεις μεταξύ των δύο πλευρών συνεχίζονται.

Τα μέτρα στήριξης ενίσχυσαν το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών

Σε αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών οδήγησαν και το τρίτο τρίμηνο του 2021 τα μέτρα στήριξης κατά της πανδημίας που πήρε η κυβέρνηση, σε συνδυασμό με τις φοροελαφρύνσεις και τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών.

Συγκεκριμένα, η ΕΛΣΤΑΤ, στους τριμηνιαίους μη χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς θεσμικών τομέων, κατέγραψε αύξηση κατά 6,2% στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, από 31,55 δισ. ευρώ σε 33,52 δισ. ευρώ. Είχε προηγηθεί αύξηση 5,7% το δεύτερο τρίμηνο και 5,2% το πρώτο τρίμηνο.

Σε όρους όγκου, η επίδοση του τρίτου τριμήνου είναι η καλύτερη της τελευταίας δεκαετίας, επεσήμανε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας. Σε επίπεδο, μάλιστα, εννεαμήνου η άνοδος του διαθέσιμου εισοδήματος το 2021, σε σχέση με το 2020, είναι της τάξης των 5,2 δισ. ευρώ και σε σχέση με το 2019 είναι αυξημένο κατά 3,5 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με τον κ. Σταϊκούρα, τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν ότι τα μέτρα της κυβέρνησης έχουν συμβάλει καθοριστικά στην τόνωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. «Τόνωση η οποία υπερκαλύπτει», όπως υποστηρίζει, «την άνοδο του πληθωρισμού, με αποτέλεσμα το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα να έχει αυξηθεί σημαντικά. Τόνωση που αντανακλάται, μεταξύ άλλων, και στην άνοδο των ιδιωτικών καταθέσεων, οι οποίες έχουν πλέον αυξηθεί κατά 39 δισ. ευρώ την τελευταία διετία, αγγίζοντας τα 176 δισ. ευρώ, με το 55% της αύξησης να προέρχεται από τα νοικοκυριά». «Συνεπώς», συνεχίζει ο κ. Σταϊκούρας, «οι σημαντικές πιέσεις στον οικογενειακό προϋπολογισμό που πράγματι προκαλεί η άνοδος του πληθωρισμού το τελευταίο διάστημα, με αιχμή τις εξωγενείς αυξήσεις τιμών στην αγορά ενέργειας και οι οποίες αναμένεται να αποτυπωθούν σε επόμενες ανακοινώσεις της ΕΛΣΤΑΤ, αμβλύνονται χάρη στη σημαντική αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος που προηγήθηκε».

Αυξήθηκε κατά 6,2% το τρίτο τρίμηνο του 2021, φτάνοντας τα 33,52 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά αυξήθηκε κατά 9,9% το τρίτο τρίμηνο του 2021, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, από 30,8 δισ. ευρώ σε 33,9 δισ. ευρώ.

Το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών, που ορίζεται ως η ακαθάριστη αποταμίευση προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα, ήταν -1,0% κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021, σε σύγκριση με 2,3% το τρίτο τρίμηνο του 2020.

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου του τομέα των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών ανήλθαν στο ποσό των 3,1 δισ. ευρώ.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Οι ιδιωτικές καταθέσεις έχουν πλέον αυξηθεί κατά 39 δισ. ευρώ την τελευταία διετία, αγγίζοντας τα 176 δισ. ευρώ, με το 55% της αύξησης να προέρχεται από τα νοικοκυριά, ανέφερε ο Χρήστος Σταϊκούρας.

Κέρδη 1,19% στο Χ.Α. με ώθηση από τις τραπεζικές μετοχές

Οι επενδυτές περιμένουν τις κρίσιμες ανακοινώσεις της ΕΚΤ την Πέμπτη

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Με νέα άνοδο κινήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών, συνεχίζοντας την προσπάθεια που καταβάλλει την τελευταία εβδομάδα για την κάλυψη του εδάφους που χάθηκε κατά το πρόσφατο sell-off, με στήριξη από τον τραπεζικό κλάδο, ο οποίος κινείται σε υψηλά διετίας, αλλά και σειρά δεικτοβαρών τίτλων. Ο Φεβρουάριος ξεκίνησε με θετικό μομέντουμ για το Χ.Α. το οποίο τον περασμένο μήνα σημείωσε τις υψηλότερες αποδόσεις στην Ευρώπη με κέρδη σχεδόν 5%. Πάντως, τα βλέμματα των επενδυτών στρέφονται στις κρίσιμες ανακοινώσεις της ΕΚΤ την Πέμπτη για τυχόν ενδείξεις διαφοροποίησης της στάσης της νομισματικής της πολιτικής, μετά και τις αποφάσεις της Fed για εκκίνηση του κύκλου σύσφιγξης.

Είσοδο της Εθνικής Τράπεζας στον δείκτη MSCI Standard Greece στην τριμηνιαία αναδιάρθρωση «βλέπουν» οι αναλυτές.

Το Χρηματιστήριο σημείωσε τον Ιανουάριο τις υψηλότερες αποδόσεις στην Ευρώπη με κέρδη σχεδόν 5%.

Ετσι, στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο της τάξης του 1,19% και έκλεισε στις 947,88 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 89,91 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 1,35% στις 2.304.81 μονάδες, ενώ με κέρδη 0,65% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 1.569,54 μονάδες. Από τα μη τραπεζικά blue chips ξεχώρισαν η Βιοχάλκο με κέρδη 4,6% και η Aegean στο +4,55%, και ακολούθησαν οι Mytilineos και ΓΕΚ Τέρνα με κέρδη άνω του 3%. Στον αντίποδα, τις μεγαλύτερες πιέσεις δέχτηκε η Quest η οποία έκλεισε με απώλειες 3,3%. Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέδωσε καθώς ενισχύθηκε κατά 1,60% στις 688,80 μονάδες και κοντά στα υψηλά δύο ετών, με την Alpha Bank να κλείνει στο +2,14% την Εθνική Τράπεζα να ακολουθεί στο +1,72%, την Πειραιώς στο +1,28% και τη Eurobank στο +1,05%.

Το ελληνικό χρηματιστήριο εντυπωσίασε εντός του Ιανουαρίου, καταγράφοντας την καλύτερη επίδοση μεταξύ όλων των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, όπως σημειώνει ο Πέτρος Στεριώτης, πιστοποιημένος χρηματοοικονομικός αναλυτής. Αρωγός της ανόδου ο δείκτης των τραπεζών, ο οποίος αναρριχήθηκε σε υψηλά διετίας, με τους επενδυτές να προεξοφλούν το δυναμικό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και την εκκίνηση επιτελικών έργων ιδιωτικής και δημόσιας συγχρηματοδότησης.

Σε αυτό το πλαίσιο και η εν εξελίξει εισροή νέων ξένων θεσμικών κεφαλαίων στα μετοχολόγια του κλάδου, με τις αναβαθμισμένες εκτιμήσεις μεγάλων επενδυτικών οίκων και την προοπτική εισόδου της Εθνικής Τράπεζας στον δείκτη MSCI Global Standard Greece, στην τριμηνιαία αναδιάρθρωση που θα ανακοινωθεί την επόμενη Τετάρτη (9/2), να στηρίζουν την αγοραστική διάθεση, προσθέτει ο αναλυτής.

Ασφαλώς, «στοίχημα» για τις αποτιμήσεις του κλάδου θα παραμείνει η ενίσχυση του «υγιούς» δανειακού ενεργητικού τους, με συνέχεια της αποκλιμάκωσης του ποσοστού των κόκκινων δανείων, η αξιοποίηση του μελλοντικού ανοίγματος της «ψαλίδας» δανειακών - καταθετικών επιτοκίων και το ενδεχόμενο κλεισίματος της υποαπόδοσης των εισηγμένων τραπεζών έναντι λοιπών blue chips της λεωφόρου Αθηνών, καταλήγει ο κ. Στεριώτης.

Κλίμα αισιοδοξίας στις ευρωπαϊκές αγορές

Με κέρδη ξεκίνησε χθες ο Φεβρουάριος για τις ευρωπαϊκές αγορές μετά την άνοδο της τελευταίας συνεδρίασης του Ιανουαρίου, τη Δευτέρα.

Κλίμα αισιοδοξίας καλλιέργησε η UBS ανακοινώνοντας κέρδη τριμήνου που σημείωσαν μεν πτώση σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά υπερέβαιναν τις προβλέψεις των αναλυτών.

Ετσι, η ελβετική τράπεζα ανακοίνωσε ότι θέτει νέους φιλόδοξους στόχους για κερδοφορία και η μετοχή της σημείωσε άλμα 7%, καταγράφοντας την υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις μετοχές του δείκτη Euro Stoxx 600. Σημειωτέον ότι έχει προηγηθεί ο Ιανουάριος που ήταν για τον Euro Stoxx 600 ο χειρότερος μήνας από τον Οκτώβριο του 2020.

Ο Euro Stoxx 600 κατέγραψε χθες κέρδη 1,3%, με τον κλαδικό δείκτη των εταιρειών πρώτων υλών και φυσικών πόρων να καταγράφει άνοδο 3,3% και τα μεγαλύτερα κέρδη να σημειώνουν οι Rio Tinto, Glencore και Anglo American, αλλά και τον τραπεζικό κλάδο να καταγράφει άνοδο των HSBC και Lloyds Banking Group. Εξαίρεση αποτέλεσαν χθες οι τιμές του πετρελαίου που, μετά την άνοδο των τελευταίων ημερών στα επίπεδα των 90 δολαρίων το βαρέλι, υποχώρησαν, με το αργό Δυτικού Τέξας να κυμαίνεται αργά το βράδυ στα 88,05 δολάρια το βαρέλι και το Brent στα 89,19 δολάρια το βαρέλι. Τα μεγαλύτερα χρηματιστήρια κινήθηκαν ανοδικά.

Ο επίσης πανευρωπαϊκός μικρότερος δείκτης Euro Stoxx 50 έκλεισε με κέρδη 0,98%, όπως και οι μεγαλύτεροι ευρωπαϊκοί δείκτες: ο FTSE 100 του Λονδίνου κατέγραψε κέρδη 0,91% και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης άνοδο 0,93%, ενώ ο CAC 40 του Παρισιού έκλεισε στο +1,43%. Στο μεταξύ, η προσδοκία της αγοράς πως η ΕΚΤ θα επανεξετάσει την άκρως αναπτυξιακή νομισματική πολιτική της και εν αναμονή της αυριανής συνεδρίασης, οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων της Γερμανίας, των bund, παρέμειναν χθες οριακά σε θετικό πρόσημο και συγκεκριμένα στο 0,009%.

Οι αποδόσεις των διετών της Γερμανίας έχουν, άλλωστε, σημειώσει συνεχή άνοδο στη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας, φθάνοντας αισίως στο -0,48% και υπερβαίνοντας για πρώτη φορά από το 2015 το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ.

REUTERS, BLOOMBERG

Ο κλαδικός δείκτης των εταιρειών πρώτων υλών και φυσικών πόρων κατέγραψε άνοδο 3,3%, με τα μεγαλύτερα κέρδη να σημειώνουν οι Rio Tinto, Glencore και Anglo American.

Ο Η UBS σημείωσε άλμα 7%, καταγράφοντας την υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις μετοχές του δείκτη Euro Stoxx 600.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	165.39	-0.3795
ALCOA CORP	57.51	1.4107
ALLEGHANY CRP	661.13	-0.4322
ALTRIA GROUP	50.38	-0.9827
AMAZON COM	3000	0.2851
AMER EXPRESS C	182.52	1.5015
AMER INTL GROU	58.22	0.8139
AMGEN	227.33	0.0836
APPLE INC	174.31	-0.2689
BANK OF AMERIC	46.5985	0.9937
BAXTER INTL IN	84.31	-1.3226
BOEING CO	208.3899	4.0701
BRISTOL MYERS	64.86	-0.0462
CAMPBELL SOUP	43.66	-1.0426
CATERPILLAR IN	203.31	0.8682
CIGNA CORP	224.42	-2.6208
CHEVRON	135.34	3.0534
CISCO SYSTEMS	55.19	-0.8622
CITIGROUP	66.135	1.5587
CERVECERIAS	16.58	-0.5399
COCA-COLA CO	60.28	-1.1965
COLGATE PALMOL	81.59	-1.0431
DANAOS CORP	96.1	5.0273
DIANA SHIPPING	3.83	7.8873
DOW INC	60.835	1.85
DUPONT DE NMOU	77.34	0.9661
ENTERGY CP	109.81	-1.7536
EXXON MOBIL	80.59	6.0953
FEDEX CORP	253.02	2.9122
FORD MOTOR CO	20.445	0.7143
INTL BUS MACHI	133.54	-0.0225
GENERAL DYNAMI	210.56	-0.7261
GENERAL ELEC C	96.63	2.2756
GOLDM SACHS GR	360.2	1.5563
HALLIBURTON CO	31.25	1.6591
HARTFORD FINL	71.14	-1.0157
HP INC	37.365	1.7288
HOME DEPOT INC	366.24	-0.2016
INTEL CORP	48.93	0.2253
JOHNSON JOHNSO	169.52	-1.6078
JPMORGAN CHASE	149.61	0.6797
LAZARD	43.92	0.6416
MCDONALD'S COR	256.62	-1.0908
MERCK & CO	81.155	-0.3989
MICROSOFT CP	308.4501	-0.8135
3M COMPANY	165.42	-0.3614
MORGAN STANLEY	103.41	0.8484
NIKE INC CL B	147.62	-0.3039
NORFOLK SOUTHE	271.6	-0.1434
PFIZER INC	52.4868	-0.3857
PROCTER & GAMB	157.915	-1.5799
ROCKWELL AUTOM	286.05	-1.0961
SCHLUMBERGER L	39.505	1.1134
SOUTHERN	67.52	-2.8349
STEALTHGAS	2.15	-1.3761
TSAKOS ENERGY	7.74	4.7361
UNISYS CORP	18.39	0.7671
UNITEDHEALTH G	464.51	-1.7056
US BANCORP	58.53	0.5843
VERIZON COMMS	52.595	-1.1929
WALT DISNEY CO	144.32	0.9443
WELLS FARGO &	55.1277	2.4678
WALMART INC	139.56	-0.1788

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	3317.02	3.175
A.B.FOOD	1956	0.773
ADMIRAL GRP	3051	-2.958
ASHTEAD GRP.	5300	1.029
ANTOFAGASTA	1362.5	2.176
AVIVA	434.7	0.115
ASTRAZENECA	8509	-1.253
BABCOCK INTL	306.9	1.656
BAE SYS.	581.07686	0.554
BARCLAYS	200.06998	1.967
BR.AMER.TOB.	3175.3256	0.316
BARRATT DEVEL.	613.4	0.294
BERKELEY GP.HL	4219	0.5
BR.LAND	545.6	-0.872
BUNZL	2775	0.289
BP	392.75094	2.743
BURBERRY GRP	1886.5	1.017
BT GROUP	195.0516	-1.509
COCACOLA HBC A	2463	0.901
CARNIVAL	1412.6	6.531
CENTRICA	74.3	2.738
COMPASS GROUP	1676.9516	-0.839
CAPITA GROUP	31.99	1.298
CRH	3794	2.182
DCC	6212	0.097
DIAGEO	3742.5	0.551
DIRECT LINE	306.5	0.525
EXPERIAN	3152.2085	1.785
EASYJET	637.8	3.104
FRESNILLO	649.6	3.969
GLENCORE	389	3.368
GLAXOSMITHKLIN	1642.4	0.073
HIKMA	2062	-0.77
HAMMERSON	39.55	2.038
HARGREAVES LS	1352.5	0.858
HSBC HLDGS.UK	543.5	3.014
INTL CONSOL AI	160.32	2.769
INTERCON. HOTE	4948.57306	2.201
3I GRP.	1387.5	1.277
IMPBRANDS	1728	-1.342
INTERTEK GROUP	5278	-0.973
ITV	112.35	0.178
JOHNSON MATTHE	1895.12891	-2.5
KINGFISHER	334.6	1.057
LAND SECS.	786.6	-0.456
LEGAL&GEN.	289.4	0.696
LLOYDS GRP.	52.39	2.625
MARKS & SP.	45812	-0.872
MONDI	1869.5	1.659
NATIONAL GRID	1093.5998	1.204
NEXT	7634	0.027
PROVIDENT FIN.	319	1.852
PRUDENTIAL	1235	0
PERSIMMON	2388	-0.251
PEARSON	617.8	0.423
RELX	2275	0.22
RIO TINTO	5333	3.182
ROYAL MAIL	445.6	1.181
ROLLS-ROYCE HL	116.74	2.376
SAINSBURY(J)	288.2	-0.86
SCHRODERS	3381	0.089
SAGE GRP.	718	-0.305
ST JAMESS PLAC	1534.5	1.087
SMITHS GROUP	1568.5	1.161
SMITH&NEPHEW	1257	0.279
SSE	1589	0.411
STAND.CHART.	542.8	1.602
SEVERN TRENT	2903	1.044
TRAVIS PERKINS	1490	0.168
TESCO	300	1.01
TUI AG	263.3	4.36
TAYLOR WIMPEY	151.5	0.464
UNILEVER	3744	-1.017
UTD. UTILITIES	1081	1.405
VODAFONE GROUP	128.9664	-1.584
WPP	1161	0.825
WHITBREAD	3083	2.019

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	32.14	1.36
RICHEMONT N	137.95	3.76
GEBERIT N1	620.6	-0.74
NOVARTIS N	81.1	1.21
ROCHE HOLDING	359.55	0.74
SGS N	2642	0.65
SWATCH GROUP I	272.7	1.64
ADECCO N	45.5	3.83
JULIUS BAER N	59.84	-0.3
CS GROUP AG	8.87	1.26
GIVAUDAN N	3780	-1
NESTLE SA	119	-0.07
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	525.8	-0.45
SWISS RE N	101.3	1
UBS GROUP N	18.475	8.04
ZURICH INSURAN	440	-0.16

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	243.75	1.5
ALLIANZ SE	227.15	-0.2
BASF SE	67.96	0.44
BAY MOT WERKE	94.29	1.34
BEIERSDORF	88.28	0.2
BAYER N AG	54.16	0.32
COMMERZBANK	7.9	0.313
CONTINENTAL AG	87.87	2.93
DAIMLER AG N	70.16	0.23
DEUTSCHE BANK	12.636	0.382
DEUTSCHE POST	54.02	1.03
DT BOERSE N	156.3	-0.9
DT LUFTHANSA A	6.794	-0.013
DT TELEKOM N	16.8	0.128
E.ON SE NA	12.342	0.122
FRESENIUS MEDI	61.24	1.18
FRESENIUS SE	36.83	0.27
HEIDELBERGCEME	62.86	1.6
HENKEL AG&CO V	71.76	-0.7
INFINEON TECH	36.385	0.05
K+S AG NA	17.26	0.53
MERCK KGAA	196.55	2.65
MUENCH. RUECK	279.65	0.6
RWE AG	37.1	-0.21
THYSSENKRUPP A	9.244	0.236
VOLKSWAGEN VZ	185.32	2
VONOVIA SE	49.95	-0.43
SIEMENS N	140.94	1.06
SAP SE	113	2.6

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	55.16	2.26
AEGON	5.086	1.82
ABN AMRO BANK	14.698	3.3
AKZO NOBEL	91.4	-0.17
ARCELORMITTAL	27.695	5.73
ASML HOLDING	600.4	1.04
BOSKALIS WESTM	25.28	0.72
GALAPAGOS	60.45	1.46
HEINEKEN	95.6	0.61
ING GROEP	13.324	2.01
KONINKLIJKE DS	167.9	1.11
KPN KON	2.889	-1.3
NN GROUP	49.58	0
KONINKLIJKE DS	167.9	1.11
IMCD	153.5	0.85
RANDSTAD	60.02	4.27
RELX	27.34	0.66
UNIBAIL RODAM	68.76	2.18
VOPAK	30.93	1.51
WOLTERS KLUWER	90.08	-0.18

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1.69	1.69
ATLANTIA	16.59	16.44
AZIMUT HLDG	23.83	23.90
ENEL	6.85	6.84
EXOR	74.06	74.50
ENI	13.46	13.31
GENERALI ASS	18.68	18.60
GEOX	1.04	1.01
INTESA SANPAOL	2.67	1.93
MEDIOBANCA	10.11	10.11
RCS MEDIAGROUP	0.87	0.87
PRYSMIAN	30.13	29.97
SNAM	4.96	4.96
STMICROELEC.N.	41.47	41.25
TELECOM ITALIA	0.42	0.42
TENARIS	11.41	10.77
TERNA	6.98	6.95
UNICREDIT	14.25	1.86

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO	3189	-0.13
ASAHI GROUP HL	4722	1.16
ASTELLAS PHARM	1861.5	0.59
BRIDGESTONE CO	4972	-0.82
CANON INC	2720.5	0.44
CASIO COMPUTER	1459	2.1
CITIZEN WATCH	481	-1.43
CREDIT SAISON	1273	-0.39
DAIWA SEC GROU	692	0.55
SUBARU	2068.5	-1.01
FUJIFILM HOLDI	7658	0.37
FUJITSU LTD	14660	-2.4
HINO MOTORS	1006	1.82
HITACHI	5802	-2.31
HONDA MOTOR	3301	-1.58
IHI	2254	-1.49
ISUZU MOTORS	1398	0.29
KAWASAKI HVY I	2169	-1.72
KAJIMA CORP	1362	-1.3
KEIO	5170	0.39
KOBE STEEL	539	-0.74
KONICA MINOLTA	476	-1.24
JTEKT	968	-2.32
MITSUB UFJ FG	698.6	1.09
MITSUBISHI COR	3856	-0.54
MITSUBISHI ELE	1440.5	0.63
MITSUBISHI MOT	307	-5.54
NEC CORPORATIO	4940	11.01
NIKKON HLDG	2153	-0.09
NIKON CORP	1228	3.54
NIPPON SUISAN	4722	0.37
NISSAN MOTOR C	594.2	-2.17
NOMURA HOLDING	504.5	-0.08
NISSAN CHEMICA	6130	-0.81
NIPPON PAPER I	1137	
OBAYASHI CORP	915	-1.19
ODAKYU ELEC RA	2024	0.15
OJI HOLDINGS	597	-1.65
OSAKA GAS	1983	1.59
RICOH CO LTD	980	1.55
SECOM	8062	-0.27
SEVEN & I HLDG	5838	4.38
SHARP CORP	1265	-0.32
SHIMIZU CORP	764	0.13
SHISEIDO	5859	1.68
SONY GROUP COR	12770	0.39
SMFG	4154	1
SUMITOMO CHEM	566	-1.39
SUZUKI	849	-0.7
TAISEI CORP	3770	0.67
TDK CORPORATIO	4560	11.22
TOBU RAILWAY	2722	1.53
TOKIO MARINE H	6823	-0.1
TORAY INDUSTRI	652	-10.08
TREND MICRO	6090	0.5
TOPY INDS LTD	1076	-1.47
TORAY INDUSTRI	652	-10.08
TOSHIBA CORP	4779	0.87
TOYOBO	1269	-1.17
TOYOTA MOTOR C	2227	-0.82
YAMAHA CORP	5160	-0.58

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	32.75	1.21
AIR LIQUIDE	152.06	0.45
ALSTOM	28.26	-1.36
AXA	28.26	1.07
BNP PARIBAS	64.22	1.94
BOUYGUES	31.40	0.67
CAPGEMINI	201.10	1.85
CARREFOUR	17.20	1.65
CASINO GUICHAR	20.25	3.37
CREDIT AGRICOL	13.52	1.78
DANONE	55.06	-0.34
DASSAULT SYSTE	42.14	-0.74
EDF	8.39	-1.27
L'OREAL	377.80	0.25
L.V.M.H.	732.20	1.33
LAGARDERE	24.22	0.33
MICHELIN	149.95	1.52
PERNOD RICARD	193.25	2.25
KERING	671.70	2.35
PUBLICIS GROUP	60.30	1.01
RENAULT	35.11	0.56
SAINT-GOBAIN	60.90	2.1
SANOFI	91.59	-1.25
SCHNEIDER ELEC	152.60	2.17
SOCIETE GENERA	33.33	1.97
SODEXO	82.24	0.24
TF1	8.40	-0.41
THALES	82.84	1.72
VEOLIA ENVIRON	32.25	1

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	22.55	1.1664
AENA SME	145.95	1.956
ACERINOX	11.58	2.9333
ACCIONA	149.7	-2.9812
AMADEUS	62.54	3.3036
BBVA	5.752	2.0944
BANKINTER	5.324	2.5819
CAIXABANK	2.906	2.1082
DSTR INT ALIME	0.0162	3.8462
ENDESA	19.795	-0.252
ENAGAS	19.355	0.8073
FERROVIAL	25.15	2.3606
FOMENTO DE CON	10.54	-1.3109
GRIFOLS	15.695	0.5445
IBERDROLA	10.21	0.4921
INT AIRLINES G	1.9195	2.2643
INDRA SISTEMAS	9.165	1.9466
INDITEX	27.03	1.0845
MAPFRE	1.952	1.5873
MERLIN PROP	10.135	1.0469
ARCELORMITTAL	27.69	5.5058
RED ELECTR COR	17.845	-0.3629
REPSOL	11.384	1.2631
BCO DE SABADEL	0.7286	5.9936
BANCO SANTANDE	3.165	2.2782
SACYR	2.248	1.7195
TELEFONICA	4.098	-0.7388
MEDIASET ES CO	4.13	-0.4819
TECNICAS REUN	8.215	3.4635

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1260	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5868
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	129,12	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,9572
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4299
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,335	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,1625
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4407	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,7779
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83498	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.126,29
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	356,38	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,5660
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,5804	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	84,1970
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9465	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1353,61
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,4438	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	23,1296
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0374	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,7129
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	143,80	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7032
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	9,9638	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	57,516
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5275	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,5199
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ	86,3238	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,378
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	15,0644	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	17,1633

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1301
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,8490
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4362
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,2906

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	364,79	439,81
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	364,79	439,81
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	364,79	435,90

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	947,88	936,77	11,11	1,19%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.304,81	2.274,17	30,64	1,35%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.703,97	6.679,62	24,35	0,36%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.227,92	3.198,13	29,79	0,93%
ATHEX SELECT PLUS	3.502,21	3.466,92	35,29	1,02%
ATHEX SELECT	4.803,95	4.775,57	28,38	0,59%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.092,89	1.077,86	15,03	1,39%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	521,32	513,10	8,22	1,60%
FTSE/XA MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.859,54	4.826,39	33,15	0,69%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.569,54	1.559,40	10,14	0,65%
FTSE/XA ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.472,65	2.441,65	31,00	1,27%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	569,41	562,72	6,69	1,19%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.629,94	1.609,92	20,02	1,24%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	688,80	677,93	10,87	1,60%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.847,59	4.850,44	-2,85	-0,06%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	807,21	793,87	13,34	1,68%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.344,56	2.336,61	7,95	0,34%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.870,40	3.771,79	98,61	2,61%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	55,34	55,01	0,33	0,60%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.576,43	7.620,64	-44,21	-0,58%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	11.160,65	11.123,03	37,62	0,34%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.934,88	7.694,47	240,41	3,12%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.024,40	2.967,85	56,55	1,91%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.662,79	3.595,31	67,48	1,88%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.143,44	2.086,76	56,68	2,72%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.201,16	2.203,27	-2,11	-0,10%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.875,77	4.827,05	48,72	1,01%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.871,59	4.853,14	18,45	0,38%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	48.800.068,02
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.015.035,58
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6.751.308,76
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.485.022,80
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	4.930.574,92
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.346.772,62
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.947.985,53
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.535.547,07
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.411.774,55
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.334.925,38
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.253.203,72
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.222.463,92
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	629.807,24
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	466.771,37
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	451.634,64
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	409.737,51
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	345.282,97
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	318.313,88
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	310.788,33
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	280.514,25
ΥΔΡΕΥΣΗ	269.472,23
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	264.259,57
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	240.539,68
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	208.809,16
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	199.819,55
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	179.990,39
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	135.108,44

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΣΙΔΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	2,720	4,62%	QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	18,780	-3,30%
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	5,000	4,60%	ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,270	-2,68%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	5,740	4,55%	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	2,080	-1,89%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	15,700	3,43%	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	3,910	-1,76%
CPI (ΚΟ)	0,765	3,38%	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,238	-1,65%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	9,520	3,25%	BRIQ PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	2,150	-1,38%
ALPHA TRUST ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕΕΧ (ΚΟ)	8,050	3,21%	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,740	-1,33%
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,795	3,16%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,740	-1,32%
IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,780	2,72%	ATTICA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,100	-0,90%
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ (ΚΟ)	2,730	2,63%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,239	-0,88%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	5	4,6
ΤΙΤΚ	(TITAN)	14,14	1,73
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	29,8	0,34
ΟΤΕ	(OTE)	17,44	1,01
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	5,74	4,55
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	12,9	-0,31
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,495	-0,6
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	8,8	0
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,239	-0,88
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,52	3,25
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	15,7	3,43
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	7,01	-0,14
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,958	1,77
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,3585	2,14
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	13,1	-0,76
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	3,55	1,72
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,509	1,28
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,0125	1,05
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,68	1,37
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	18,78	-3,3
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7,75	0,65
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,52	2,58
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	14,54	2,25
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	8,685	0,75
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	17,38	0,46

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	21.187.307,10	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,66%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	11.741.788,00	TZIPAKIAN ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,48%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	9.252.113,07	IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,38%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6.512.842,86	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,36%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	6.475.357,16	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,34%
ΔΕΗ (ΚΟ)	5.166.243,53	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,30%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	5.034.521,34	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,30%
ΟΤΕ (ΚΟ)	4.930.574,92	ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,25%
JUMBO (ΚΟ)	2.346.772,62	CPI (ΚΟ)	0,25%
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	1.813.651,02	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,25%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**200**	732	2.540
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	**0**	0	4
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**200**	732	2.536
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**1.705**	36.418	306.139
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**10**	55	4.948
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**414**	17.521	73.588
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**6**	14	233
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**28**	148	10.984
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**31**	240	10.413
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	**152**	8.140	32.994
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**1**	1	521
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**30**	74	3.463
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**40**	178	6.806
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	**6**	14	1.700
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	**7**	44	1.780
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**17**	82	6.890
JUMBO (ΚΟ)	**36**	59	1.548
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**45**	192	6.268
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	**7**	215	31.605
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	**42**	236	2.254
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	**152**	433	8.108
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**181**	3.185	28.755
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**62**	249	1.730
ΟΤΕ (ΚΟ)	**16**	249	1.022
ΟΛΠ (ΚΟ)	**0**	0	679
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**148**	4.020	37.476
ΔΕΗ (ΚΟ)	**125**	504	20.131
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	**38**	100	1.601
TITAN CEMENT (ΚΑ)	**8**	15	1.580
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**103**	450	9.062
Δικαιώματα σε Δείκτες	**10**	204	961
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**10**	204	961
Δικαιώματα σε Μετοχές	**2**	60	1.042
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	**2**	60	270
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	300
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**0**	0	232
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	46
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	**0**	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	194
Συνολική Δραστηριότητα	**1.917**	37.414	310.682

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 1 Φεβρουαρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0,8100	0,8260	0,8146	0,5340	349	0,8100	0,8260	0,8260	2,99
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1,0950	1,1200	1,1031	-0,7060	13.978	1,1000	1,1200	1,1200	1,82
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0,3880	0,3880	0,3880	-0,2840	1.388	0,3880	0,3980	0,3880	-0,51
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0815	0,0910		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,0800	0,0820	0,0807	0,0660	19.526	0,0790	0,0800	0,0800	0,00
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0,0910	0,0990		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						1,7900	1,8000		
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1,7700	1,8200	1,7784	-1,8990	4.950	1,7900	1,8200	1,7800	-0,56
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,0540	0,0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,0000	0,0195		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0220		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0395	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,3500	0,0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)	0,0835	0,0935	0,0837	-1,2560	12.200	0,0835	0,0940	0,0870	-16,35
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0,0020	0,0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0005	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0,2320	0,2520		
ΧΑΣΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0,0020	0,0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ""" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						1,0300	0,0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0,1890	0,2020		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0,0170	0,0180		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0630		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0,0470	0,0520		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,5950	0,6350		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1,8000	1,8000	1,8000	0,0000	400	1,8000	1,8800	1,8000	0,00
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD						0,1390	0,1410		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,0570	0,0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0295		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,6300	0,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0,5050	0,5050	0,5050	0,0000	1.000	0,5050	0,5100	0,5050	0,00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,1220	0,0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	2,7800	2,7800	2,7800	1,3790	50	2,7600	2,7800	2,7800	0,00
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,0090	0,0000		
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC						1,3600	1,3700		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	0,2300	0,2300	0,2300	1,4550	500	0,0000	0,2300	0,2300	9,52
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0,5600	0,6500		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0,3020	0,3200	0,3185	-0,0970	600	0,3040	0,3220	0,3200	0,00
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0,0000	1,1000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0,0900	0,0920		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,2300	0,2520		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0,0700	0,0700	0,0700	0,0000	700	0,0630	0,0700	0,0700	0,00
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,0000	0,1980		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1,1700	1,1700	1,1700	4,0000	300	1,1200	1,1700	1,1700	3,54
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΠΡΟΠ	A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΔΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΕΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΚΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0315		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0,0000	0,0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						61,0000	66,0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						61,0010	64,0000		
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογα)						0,0000	0,0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγυήσεων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματι

Σκάνδαλο μεγατόνων στο Βέλγιο

Οι Αρχές της χώρας ξετυλίγουν ένα κουβάρι διαφθοράς με εμπλεκόμενα «βαριά» ονόματα

Ολο και μεγαλύτερες διαστάσεις παίρνει το σκάνδαλο διαφθοράς στο βελγικό ποδόσφαιρο, με τις Αρχές να έχουν ετοιμάσει πολύ μακριά λίστα γεμάτη «βαριά» ονόματα που θα περάσουν από το σκαμνί του δικαστηρίου. Η υπόθεση εμπλέκει παράγοντες από σχεδόν όλες τις μεγάλες ομάδες του ποδοσφαίρου στην έδρα της Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Κορυφαίοι παράγοντες των Μπριζ, Σταντάρ Λιέγης, Γάνδης, Σαρλερουά, ένας πρώην προπονητής της Αντερλεχτ, ο τεχνικός διευθυντής της FIFA, Στέφεν Μάρτενς, και άλλοι, όπως ατζέντηδες και διαιτητές, βρίσκονται μεταξύ των, ούτε λίγο ούτε πολύ, 57 υπόπτων για διαφθορά και δωροδοκίες, σε μια πολυετή έρευνα που κρατάει κάποιους από αυτούς προφυλακισμένους.

Οι κατηγορίες αφορούν οργανωμένο έγκλημα, με ξέπλυμα χρήματος, απάτες, πλαστογραφίες, δωροδοκίες, φοροδιαφυγή κ.λπ. Η υπόθεση έχει πολλά και δαιδαλώδη παρακλάδια, όπως και πολλά... ονόματα, καθώς αναφέρεται ως Footgate, Σκάνδαλο Ενροτέ, επιχείρηση Καθαρά Χέρια ή επισήμως επιχείρηση Ζερό. Το όνομα Ενροτέ προέρχεται από τον περιβόητο ατζέντη Κριστόφ Ενροτέ, αλλά αναμεμιγμένοι φέρεται να είναι και αρκετοί ακόμη ατζέντηδες ποδοσφαιριστών.

Στην προηγμένη ποδοσφαιρικά λίγκα έχει θεσπιστεί Τμήμα Αθλητικής Απάτης, που λειτουργεί εδώ και σχεδόν δύο δεκαετίες.

Κορυφαίοι παράγοντες των Μπριζ, Σταντάρ Λιέγης, Γάνδης, Σαρλερουά, ένας πρώην προπονητής της Αντερλεχτ, ο τεχνικός διευθυντής της FIFA, Στέφεν Μάρτενς, και άλλοι, όπως ατζέντηδες και διαιτητές, βρίσκονται μεταξύ των, ούτε λίγο ούτε πολύ, 57 υπόπτων για διαφθορά και δωροδοκίες, που προέκυψαν ύστερα από πολυετή έρευνα.

Η ιστορία ξεκίνησε το 2017 από καταγγελία του βελγικού ΣΔΟΕ για ύποπτες κινήσεις τραπεζικών λογαριασμών, με το αποκορύφωμα στα τέλη του 2018 και τη σύλληψη 32 ατόμων εντός Βελγίου και άλλων τεσσάρων στο εξωτερικό, περιλαμβανομένων ερευνών και στην Κύπρο. Κατηγορίες απαγγέλθηκαν σε 23 από αυτούς. Η έρευνα όμως προχώρησε, κάποια στόματα άνοιξαν και τώρα κατηγορούνται εν ενεργεία αξιωματούχοι σε τουλάχιστον έξι συλλόγους της πρώτης κατηγορίας. Ενα από τα στόματα που άνοιξαν ανήκει στον Σέρβο ατζέντη Ντέγιαν Βέλικοβιτς, ο οποίος συνέδεσε «βαριά» ονόματα του βελγικού ποδοσφαίρου με σειρά κατηγοριών. Μεταξύ αυτών αναφέρεται ότι ο πρώην Βέλγος εκλέκτορας Ζορζ Λέεκενς επέλεξε τον Ντέρικ Τσιμάνγκα για την εθνική ομάδα εν είδει εξυπηρέτησης (με το αζημίωτο) του προέδρου της Λόκερεν, ομάδας του κονγκολέζικης καταγωγής ποδοσφαιριστή.

Επίσης αναφέρεται ότι ο πρώην προπονητής της Αντερλεχτ, Χέρμαν φαν Χόλσμπεεκ, είχε μεγάλη αδυναμία στα ρολόγια Ρόλεξ και στα... μετρητά. Σήμερα είναι προφυλακισμένος για το σκάνδαλο Ενροτέ και η αίτηση αποφυλάκισής του μόλις απορρίφθηκε.

Αλλες κατηγορίες αφορούν τον πρώην προπονητή των Μαλίν, Γκενκ και Λόκερεν, Πέτερ Μάες, που φέρεται να έκρυβε «μαύρο» χρήμα σε σακούλες του ψωμιού, αλλά και τη βελγική ποδοσφαιρική ομοσπονδία, που φέρεται να πλήρωνε τον προπονητή τερματοφυλάκων της εθνικής ομάδας εν μέρει μέσω... κυπριακής εταιρείας.

Στα ονόματα όσων ερευνώνται περιλαμβάνεται κι εκείνο του μεγαλοατζέντη Πίνι Ζάχαβι, γνωστού και στην Ελλάδα για τους πελάτες και τις μπίζνες του. Ο 74χρονος «Mister Fix It» (δηλαδή αυτός που τα τακτοποιεί όλα), όπως είναι το παρατσούκλι του Ισραηλινού ατζέντη, βρίσκεται από καιρό στο στόχαστρο των Αρχών στις Βρυξέλλες, καθώς θεωρείται ότι γνώριζε ή συμμετείχε σε πολλές... αμαρτωλές διαδρομές του χρήματος.

Ολα αυτά προχωρούν χάρη στο Τμήμα Αθλητικής Απάτης, που λειτουργεί εδώ και σχεδόν δύο δεκαετίες στο Κεντρικό Γραφείο κατά της Διαφθοράς, σε συνεργασία με τη Γενική Εισαγγελία του Βελγίου. Αυτό δείχνει και πόσο ζεστά έχουν πάρει οι βελγικές αρχές την αντιμετώπιση του προβλήματος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

«Αν σου πουν ότι κάτι είναι αδύνατον, σκέψου τον Ράφα»

«Αν σου πουν ότι κάτι είναι αδύνατον, σκέψου τον Ράφα», έγραψε στο πρωτοσέλιδό της η ισπανική εφημερίδα «Μάρκα», αλλά ακόμη και αυτός ο τίτλος δείχνει να μην αντικατοπτρίζει το μέγεθος της επιτυχίας του Ραφαέλ Ναδάλ ο οποίος κατέκτησε το Αυστραλιανό Οπεν και έγινε ο πρώτος τενίστας με 21 τρόπαια από γκραν σλαμ. Ισως ο χαρακτηρισμός της Equipe, που αποκαλεί «εξωγήινο» τον «ματαντόρ του τένις», να σκιαγραφεί καλύτερα τη δυσκολία του επιτεύγματος του 35χρονου απέναντι στον 25χρονο φορμαρισμένο και φιλόδοξο Ντανίλ Μεντβέντεφ.

Μέχρι την ηλικία των οκτώ ετών, ο Ράφα Ναδάλ προσπαθούσε να ικανοποιήσει τους δύο θείους του και... ισορροπούσε ανάμεσα σε ποδόσφαιρο και τένις. Η κατάκτηση ενός περιφερειακού πρωταθλήματος τένις, όμως, έγειρε τη ζυγαριά υπέρ του τενίστα θείου Τόνι και άφησε στο περιθώριο τον θείο Μιγκέλ, παλαιό ποδοσφαιριστή σε Μπαρτσελόνα και Μαγιόρκα. Ο Ναδάλ ήταν επαγγελματίας τενίστας στα 15 και πριν φτάσει στα 16 έγινε ο 9ος τενίστας στην ιστορία που κατέκτησε τίτλο σε ATP σε αυτή την ηλικία.

Γεννήθηκε στο, διάσημο για το αξιοθέατο Σπηλιά του Δράκου, Μανακόρ των Βαλεαρίδων Νήσων. Δράκος και ο ίδιος στο παιχνίδι του, το απέδειξε το 2004 όταν νίκησε τον Ρότζερ Φέντερερ χωρίς να χάσει σετ κι ας ήταν τραυματισμένος. Την επόμενη χρονιά, στα 19, άνοιξε... λογαριασμό στα τρόπαια από γκραν σλαμ με την πρωτιά στο Ρολάν Γκαρός, ενώ πριν φτάσει τα 24 είχε και τα τέσσερα στη συλλογή του.

Ο μοναδικός τενίστας που έχει βρεθεί στην κορυφή του κόσμου σε τρεις διαφορετικές δεκαετίες επικράτησε με 3-2 του Μεντβέντεφ και έφτασε τα 21 τρόπαια από Μαjor τουρνουά. Και ας είχε νοσήσει πριν από ενάμιση μήνα με COVID-19. Σε λίγους μήνες θα διεξαχθεί στο Παρίσι το αγαπημένο τουρνουά, το Ρολάν Γκαρός. Κι εκεί θα επιχειρήσει να γράψει ιστορία. Και ας τον πονέσουν και πάλι τα πόδια από την υπερπροσπάθεια.

Υμνοι του διεθνούς Τύπου για τον «εξωγήινο» Ραφαέλ Ναδάλ μετά την κατάκτηση του 21ου του γκραν σλαμ.

• Σταθεροί στις θέσεις τους στην παγκόσμια κατάταξη έμειναν οι Στέφανος Τσιτσιπάς και Μαρία Σάκκαρη. Ο Τσιτσιπάς είναι 4ος στον κόσμο και η Σάκκαρη 8η. Στην πρώτη θέση, στους άνδρες, βρίσκεται ο Τζόκοβιτς και στις γυναίκες η Ασλεϊ Μπάρτι, η οποία στον τελικό των γυναικών επικράτησε της Αμερικανίδας Ντανιέλ Κόλινς με 6-3, 7-6 (2) και η Αυστραλία απέκτησε και πάλι τροπαιούχο στις γυναίκες ύστερα από το 1978.

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΣΠΑΝΕΑ

Ο ισπανικός Τύπος, και όχι μόνον αυτός, αφιέρωσε πολύ χώρο στα πρωτοσέλιδά του για τον σπουδαίο Ραφαέλ Ναδάλ και το 21ο τρόπαιό του σε γκραν σλαμ.

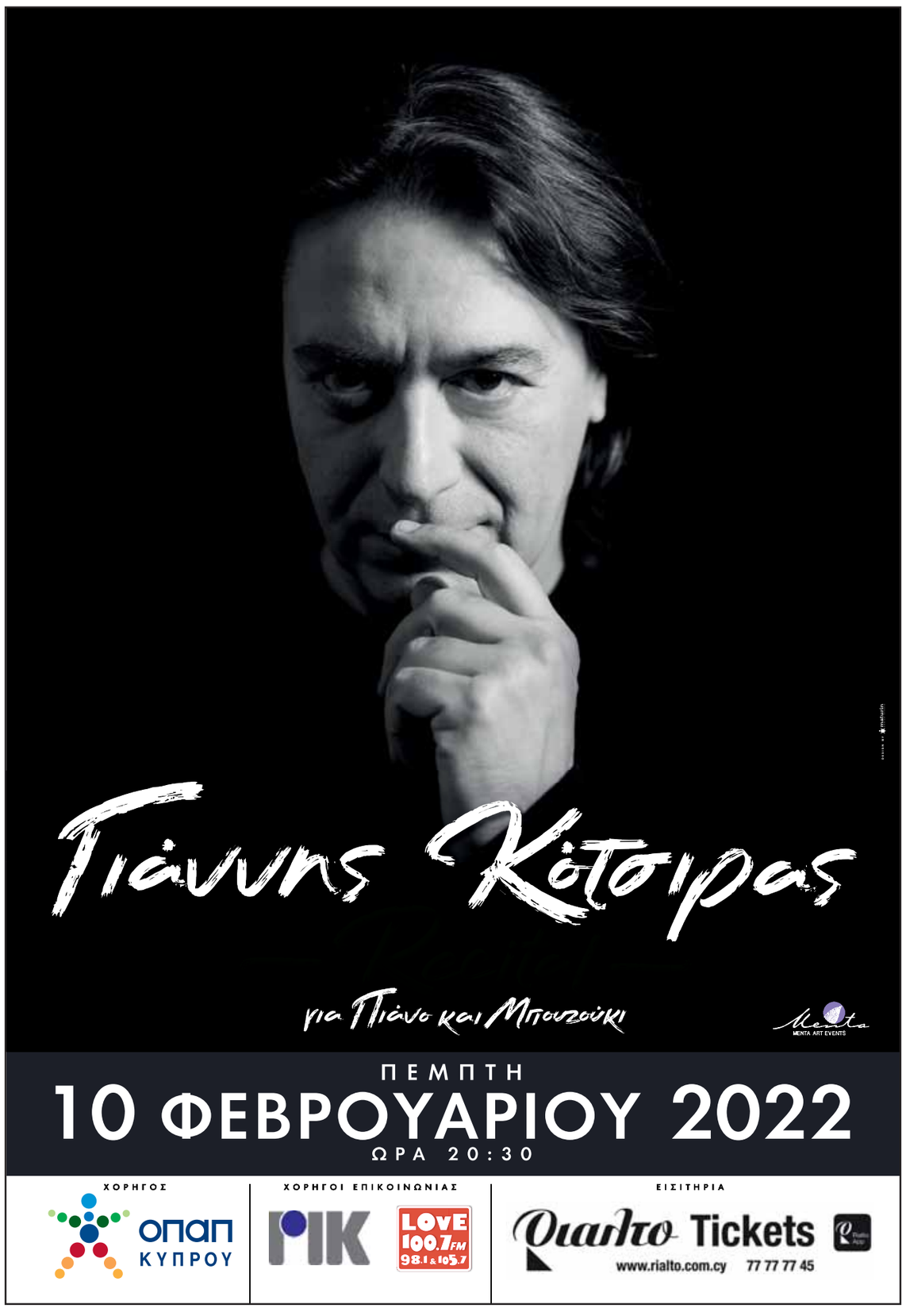

Το εμβολιαστικό χάσμα, απειλή νέας μετάλλαξης

Πάνω από 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν λάβει ακόμη την πρώτη δόση

Της **CHRISTINE CHUNG**
THE NEW YORK TIMES

Παρότι το κύμα της ιδιαίτερα μεταδοτικής μετάλλαξης «Ομικρον» του κορωνοϊού μοιάζει να έχει φθάσει στο απόγειό του σε τμήματα της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης, ο αριθμός νέων κρουσμάτων συνεχίζει να αυξάνεται σε μέρη του κόσμου με χαμηλή εμβολιαστική κάλυψη. Το φαινόμενο αυτό κάνει τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας να προειδοποιεί ότι η εξάπλωση της «Ομικρον» σε όλο τον κόσμο και το «εμβολιαστικό χάσμα» που χωρίζει

Η διαφορά μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών ενισχύει τις πιθανότητες εμφάνισης νέου επικίνδυνου στελέχους του κορωνοϊού.

τον δυτικό από τον αναπτυσσόμενο κόσμο μπορεί να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για την εμφάνιση νέας επικίνδυνης μετάλλαξης.

Η Μαρία φαν Κερκχόφ, ανώτατο επιστημονικό στέλεχος του ΠΟΥ, είπε την Τρίτη μιλώντας μέσω βίντεο ότι όλες οι χώρες αντιμετωπίζουν προκλήσεις για τον εντοπισμό και τον εμβολιασμό πολιτών σε ευάλωτες κοινότητες. «Το γεγονός παραμένει ότι πάνω από 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν λάβει ακόμη την πρώτη δόση εμβολίου. Ο δρόμος μπροστά μας είναι ακόμη μακρύς. Πολλές χώρες βρίσκονται ακόμη στη μέση του κύματος της "Ομικρον"», λέει η δρ Φαν Κερκχόβ, επισημαίνοντας ότι περίπου 21 εκατομμύρια κρούσματα καταγράφηκαν την περασμένη εβδομάδα από τον οργανισμό.

3,3 εκατ. ημερησίως

Τα νέα ημερήσια κρούσματα παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα σε όλο τον πλανήτη, με ημερήσιο όρο τα 3,3 εκατομμύρια. Ο αριθμός αυτός αποκαλύπτει αύξηση της τάξεως του 25% σε σχέση με δύο εβδομάδες νωρίτερα, ενώ τα ημερήσια κρούσματα στις αρχές Δεκεμβρίου κυμαίνονταν γύρω στις 600.000, σύμφωνα με τη βάση δεδομένων του Πανεπιστημίου Τζονς Χόπκινς. Τα κρούσματα συνεχίζουν να αυξάνονται σε Λατινική Αμερική, Μέση Ανατολή και Ασία. Την ίδια στιγμή, η «Ομικρον» συνεχίζει να εξαπλώνεται στην Ανατολική και στην Κεντρική Ευρώπη, όπου τα ποσοστά εμβολιασμού παραμένουν χαμηλά.

Παρότι οι ελλείψεις εμβολίων αρχίζουν να αντιμετωπίζονται, μόνο το 62% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει λάβει την πρώτη δόση του εμβολίου κατά της COVID-19. Το χάσμα διευρύνεται μάλιστα μεταξύ των πλούσιων και των φτωχών χωρών του κόσμου. Σε φτωχές χώρες, μόλις το 10% του πληθυσμού έχει εμβολιαστεί έστω και μία φορά. Στις πλούσιες χώρες, ποσοστό 78% του πληθυσμού έχει λάβει την πρώτη δόση.

Οι πιθανές επιπτώσεις του εμβολιαστικού χάσματος υπογραμμίζονται από τη μετάλλαξη «Ομικρον», η οποία εντοπίσθηκε αρχικά στη Νότια Αφρική. Η χαμηλή εμβολιαστική κάλυψη δημιουργεί ιδανικές συνθήκες για ανεξέλεγκτη εξάπλωση του ιού και εμφάνιση νέων μεταλλάξεων.

Παρότι οι ελλείψεις εμβολίων αρχίζουν να αντιμετωπίζονται, μόνο το 62% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει λάβει την πρώτη δόση. Στον αναπτυσσόμενο κόσμο έχει εμβολιαστεί μόλις το 10%, ενώ στις πλούσιες χώρες το 78%.

Ο επικεφαλής του ΠΟΥ, Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρεγέσους, τόνισε τη Δευτέρα ότι η φάση συναγερμού της πανδημίας δεν έχει παρέλθει. «Είναι επικίνδυνο να υποθέτουμε ότι η "Ομικρον" θα είναι η τελευταία μετάλλαξη ή ότι βρισκόμαστε κοντά στο τέλος της πανδημίας. Αντιθέτως, σε παγκόσμιο επίπεδο οι συνθήκες είναι κατάλληλες για την εμφάνιση νέων μεταλλάξεων», είπε ο επικεφαλής του οργανισμού. Ο δρ Χανς Κλούγκε, επικεφαλής του ευρωπαϊκού γραφείου του ΠΟΥ, ανέφερε σε δηλώσεις του τη Δευτέρα ότι είναι ακόμη πολύ νωρίς για τις χώρες να μειώσουν τις άμυνές τους, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού ανεμβολίαστων ανθρώπων στον κόσμο. «Με εντατικότερους ρυθμούς εμβολιασμού και χάρη στη φυσική ανοσία έχουμε πιθανότητες σταθεροποίησης του κύματος της "Ομικρον"», είπε ο δρ Κλούγκε.

Η πρότερη νόσηση παράγων λοίμωξης από την «Ομικρον»

Ανησυχητικά κρίνονται τα πρώτα στοιχεία που αναλύθηκαν σχετικά με τη μετάδοση της παραλλαγής «Ομικρον» στη Βρετανία. Οπως διαπιστώθηκε από τη μελέτη REACT –«Μονάδα αξιολόγησης ικής μετάδοσης σε πραγματικό χρόνο»– του Imperial College London, τα δύο τρίτα των Αγγλων που προσβλήθηκαν από την υπερμεταδοτική μετάλλαξη είχαν ήδη νοσήσει με COVID-19 στο παρελθόν. Ετσι οι επιστήμονες θεωρούν ότι η παλαιότερη νόσηση πιθανώς συνιστά επιβαρυντικό παράγοντα για νέα λοίμωξη από την «Ομικρον».

Δείκτης «μακράς COVID»

Σε μία άλλη εξέλιξη, ερευνητές του πανεπιστημιακού νοσοκομείου της Ζυρίχης εντόπισαν έναν «βιοδείκτη» που αποκαλύπτει ποιοι ασθενείς έχουν αυξημένο κίνδυνο να εμφανίσουν «μακρά COVID», δηλαδή να ταλαιπωρούνται επί μήνες από την επίμονη παρουσία συμπτωμάτων της νόσου. Αναλύοντας δείγματα αίματος διαπίστωσαν ότι οι ασθενείς που τελικά εμφάνισαν «μακρά COVID» είχαν χαμηλότερα επίπεδα κάποιων αντισωμάτων, συγκριτικά με εκείνους που ανέρρωσαν εύκολα και ολοκληρωτικά. Οταν μάλιστα αυτή η «ανοσοβιολογική υπογραφή» συνδεόταν με άλλους παράγοντες, όπως η ηλικία του αρρώστου, αν έπασχε από άσθμα και τα συμπτώματα που είχε εμφανίσει, οι ιατροί μπορούσαν να προβλέψουν με ακρίβεια αν η COVID θα τον ταλαιπωρούσε μακροχρόνια. Η έρευνα δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Nature Communications και σύμφωνα με τους ερευνητές ενδέχεται να οδηγήσει στην καλύτερη θεραπευτική αντιμετώπιση αυτής της παράξενης εκδήλωσης του κορωνοϊού. Ταυτόχρονα, μια στατιστική ανάλυση που εκπονήθηκε από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Βρετανίας διαπιστώνει ότι εκείνοι που είχαν λάβει δύο εμβολιαστικές δόσεις είχαν κατά 41% λιγότερες πιθανότητες

Βρετανοί ειδικοί ανησυχούν για παράταση του πανδημικού κύματος εξαιτίας της νέας παραλλαγής BA.2.

να νοσήσουν από «μακρά COVID» συγκριτικά με όσους είτε δεν είχαν ολοκληρώσει τον εμβολιασμό τους είτε παρέμεναν ανεμβολίαστοι.

Τέλος, ανησυχία για παράταση του παρόντος πανδημικού κύματος εξαιτίας της νέας παραλλαγής της «Ομικρον» (BA.2) εκφράζουν Βρετανοί ειδικοί. Επί του παρόντος, ωστόσο, όπως υπογραμμίζουν, τα στοιχεία σχετικά με τη συμπεριφορά της είναι λιγοστά και δεν μπορούν να πουν κατά πόσον προκαλεί βαρύτερη νόσο.

Ανησυχητικά κρίνονται τα πρώτα στοιχεία που αναλύθηκαν σχετικά με τη μετάδοση της παραλλαγής «Ομικρον» στη Βρετανία.

Θύμα υποκλοπής με λογισμικό της ισραηλινής εταιρείας NSO η Αμερικανολιβανέζα Λαμά Φακίχ, της οργάνωσης Παρατηρητήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, ενόσω ερευνούσε τη φονική έκρηξη τον Αύγουστο του 2020, που σκότωσε περισσότερους από 200 ανθρώπους στη Βηρυτό.

Θύμα υποκλοπής μέλος της HRW

ΒΗΡΥΤΟΣ. Θύμα υποκλοπής από πελάτη του λογισμικού κατασκοπείας Pegasus της ισραηλινής εταιρείας NSO έπεσε επανειλημμένως στέλεχος της ανθρωπιστικής οργάνωσης Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRW) ενόσω ερευνούσε τη φονική έκρηξη τον Αύγουστο του 2020 που σκότωσε περισσότερους από 200 ανθρώπους στη Βηρυτό. Η διείσδυση στο κινητό τηλέφωνο της Αμερικανολιβανέζας Λαμά Φακίχ αποτελεί την πιο πρόσφατη

Η NSO έχει πουλήσει το λογισμικό της Pegasus σε πολλά αυταρχικά κράτη σε όλο τον κόσμο.

αποκάλυψη αξιοποίησης του λογισμικού παρακολούθησης Pegasus εναντίον δημοσιογράφων και στελεχών μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Ενημέρωση από Apple

Η HRW ανακοίνωσε ότι η Φακίχ ειδοποιήθηκε από την εταιρεία Apple, κατασκευάστρια του τηλεφώνου της, στις 24 Νοεμβρίου για να μάθει ότι το iPhone της είχε δεχθεί επίθεση από κρατική υπηρεσία. Ερευνα της HRW, την οποία επιβεβαίωσε το εργαστήριο ασφαλείας δικτύων της Διεθνούς Αμνηστίας, έδειξε ότι το κινητό της Φακίχ είχε «μολυνθεί» με το λογισμικό Pegasus, χωρίς η ίδια να το έχει αντιληφθεί. Η διείσδυση πρέπει να έγινε όταν η χρήστρια πάτησε συγκεκριμένο σύνδεσμο ιστοσελίδας. Τον Νοέμβριο, η NSO τοποθετήθηκε σε μαύρη λίστα από την κυβέρνηση Μπάιντεν, η οποία ανέφερε ότι η ισραηλινή εταιρεία είχε επιτρέψει σε ξένες κυβερνήσεις να παραβιάσουν τους νόμους. Η εταιρεία αντιμετωπίζει επίσης σοβαρά προβλήματα στο Ισραήλ μετά την αποκάλυψη ότι το λογισμικό παρακολούθησης που δημιούργησε χρησιμοποιήθηκε από την αστυνομία της χώρας, χωρίς δικαστική έγκριση. Η έκθεση αυτή οδήγησε τον γενικό εισαγγελέα του Ισραήλ, Αβισάι Μπεντελμπλίτ, να ανακοινώσει δικαστική έρευνα για τη χρήση του κατασκοπευτικού λογισμικού. Η NSO είχε υποστηρίξει ότι δεν ελέγχει τη χρήση του λογισμικού της από τους αγοραστές του.

Την Τρίτη, ο πρόεδρος της NSO, Ασερ Λίβι, ανακοίνωσε την παραίτησή του, αρνούμενος ωστόσο ότι η απόφασή του αυτή σχετίζεται με τις πρόσφατες εξελίξεις. Ο Λίβι είχε διορισθεί στη θέση του από τους προηγούμενους ιδιοκτήτες της εταιρείας.

Οταν αναπτυχθεί με επιτυχία, ο χρήστης του λογισμικού Pegasus μπορεί να υποκλέπτει τις τηλεφωνικές κλήσεις του θύματος, να έχει πρόσβαση στις φωτογραφίες του, να διαβάζει τα μηνύματά του και να μετατρέπει το τηλέφωνο σε μικρόφωνο παρακολούθησης καταγράφοντας ήχους στον χώρο, όπου αυτό βρίσκεται. Η NSO υποστηρίζει ότι το λογισμικό της αξιοποιείται μόνο από διωκτικές υπηρεσίες με στόχο τον εντοπισμό εγκληματικών στοιχείων. Η HRW υποστηρίζει ότι τα δύο κινητά της Φακίχ μολύνθηκαν από την εφαρμογή Pegasus, χωρίς ωστόσο να μπορεί να εντοπίσει τον δράστη της υποκλοπής. Η Φακίχ είναι υπεύθυνη διαχείρισης κρίσεων σε Ισραήλ, Παλαιστίνη, Καζακστάν, Μιανμάρ, Αιθιοπία, Συρία, Λίβανο, Αφγανιστάν και ΗΠΑ.

REUTERS

Βήματα προς την κανονικότητα

Επιστροφή στην κανονικότητα επιχειρούν πολλά κράτη της Ευρώπης με ολική ή μερική άρση των μέτρων. Η Βρετανία ήρε όλα τα περιοριστικά μέτρα, όπως την υποχρέωση τηλεργασίας και τη χρήση μάσκας, ό,τι δηλαδή προέβλεπε το λεγόμενο «Σχέδιο Β» για τον περιορισμό της διασποράς της μετάλλαξης «Ομικρον». Παρ' όλα αυτά, επιστημονικοί σύμβουλοι της κυβέρνησης προειδοποιούν ότι η χώρα δεν έχει διαφύγει κάθε κίνδυνο, όπως και ότι τα νοσοκομεία εξακολουθούν να βρίσκονται υπό μεγάλη πίεση.

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η Ολλανδία. Ο υπουργός Υγείας της χώ-

Βρετανία, Ολλανδία, Δανία και Γαλλία χαλαρώνουν τα περιοριστικά μέτρα.

ρας, Ερνστ Κουίπερ, δήλωσε χαρακτηριστικά ότι η «χρονική παράταση των μέτρων θα ήταν επιζήμια για την υγεία και την κοινωνία». Από την 1η Φεβρουαρίου θα αρθούν οι εναπομείναντες περιορισμοί και στη Δανία. Ετσι, μεταξύ άλλων, καταργείται η υποχρέωση χρήσης μάσκας στα μέσα μαζικής μεταφοράς αλλά και η επίδειξη υγειονομικού πάσου. Σε σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών αναμένεται να προχωρήσει και η Γαλλία από τις 2 Φεβρουαρίου, παρά τα ρεκόρ κρουσμάτων των τελευταίων ημερών. Ο Γάλλος πρωθυπουργός Ζαν Καστέξ ανακοίνωσε ότι από εκείνη την ημέρα δεν θα είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας στους ανοικτούς χώρους.

Η Ολλανδία αίρει τους περιορισμούς παρά τα αυξημένα κρούσματα, καθώς ο υπουργός Υγείας της χώρας δήλωσε ότι η «χρονική παράτασή τους θα ήταν επιζήμια για την υγεία και την κοινωνία».

Κάθε προηγούμενο ρεκόρ κατέρριψαν χθες στη Γερμανία τα ημερήσια κρούσματα, ξεπερνώντας για πρώτη φορά από την αρχή της πανδημίας τις 200.000 εντός 24 ωρών. Σε παρόμοια κατάσταση βρίσκεται και η Ρωσία, που επίσης κατέρριψε ρεκόρ με περισσότερες από 80.000 νέες λοιμώξεις εντός μιας ημέρας, με τη Μόσχα να έχει ιδιαίτερα επιβαρυμένη επιδημιολογική εικόνα.

Ταυτόχρονα, εξαιρετικά ενθαρρυντικά είναι τα συμπεράσματα μελέτης που έδωσε στη δημοσιότητα το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC), σύμφωνα με την οποία η χορήγηση της αναμνηστικής εμβολιαστικής δόσης μπορεί να μειώσει κατά 500.000 έως 800.000 τις μελλοντικές νοσηλείες στα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. Μέχρι σήμερα, περίπου το 70% των Ευρωπαίων πολιτών έχει κάνει τις δύο δόσεις εμβολίου και το 50% έχει κάνει την αναμνηστική δόση.

Εμβόλιο για «Ομικρον»

Σε μια άλλη εξέλιξη, η εταιρεία βιοτεχνολογίας Moderna άρχισε χθες την κλινική δοκιμή του επικαιροποιημένου εμβολίου της, που μπορεί να μας θωρακίσει και έναντι της μετάλλαξης «Ομικρον». Συνολικά στη μελέτη θα συμμετάσχουν 600 ενήλικοι. Ανάλογη έρευνα με εξειδικευμένο εμβόλιο κατά της υπερμεταδοτικής μετάλλαξης ξεκίνησαν, στην αρχή της εβδομάδας, και οι Pfizer/BioNTech. Ολες οι φαρμακοβιομηχανίες ελπίζουν ότι η διάθεση των νέων εμβολίων τους θα μπορέσει να ξεκινήσει την άνοιξη.

Την ανάγκη νέων εμβολίων κατά της «Ομικρον», άλλωστε, έδειξε έρευνα του Πανεπιστημίου της Μινεσότα. Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι το μεγάλο πλήθος μεταλλάξεων που ανιχνεύονται σε αυτό το στέλεχος τού επιτρέπει να διαφεύγει από τα περισσότερα αντισώματα που μπορεί να έχουμε είτε από φυσική λοίμωξη είτε από εμβολιασμό.

Τέλος, πράσινο φως έδωσε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA) στη χορήγηση του χαπιού της Pfizer κατά της COVID-19, το οποίο σύμφωνα με την παρασκευάστρια εταιρεία μπορεί να μειώνει τον κίνδυνο νοσηλείας ακόμα και κατά 90%.

Θύμα της πανδημίας και οι εφήμερες σχέσεις

Τέλος στις εφήμερες ερωτικές περιπέτειες της μιας νύχτας έφερε η πανδημία, όπως διαπιστώνει η βρετανική εθνική έρευνα για τις σεξουαλικές τάσεις και τρόπους ζωής (Natsal), η οποία πραγματοποιείται κάθε δεκαετία από το 1990. Για πρώτη φορά, το 2020, όταν οι προσωπικές επαφές ήταν δύσκολες, αν όχι ανέφικτες,

Η COVID-19 άλλαξε την ερωτική ζωή ελεύθερων και δεσμευμένων.

λόγω κορωνοϊού και μέτρων, η έρευνα, που –αυτή τη φορά– πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά, διαπίστωσε σοβαρή μείωση των σεξουαλικώς ενεργών ατόμων που ανέφεραν ότι είχαν νέο σύντροφο (από 8% σε 4%). Ωστόσο, η ίδια έρευνα διαπίστωσε ταυτόχρονα ότι ιδιαίτερα όσοι δεν διέθεταν μόνιμο σύντροφο ή σταθερό δεσμό στη ζωή τους, δηλαδή οι ανύπαντροι και εκτός σχέσης, εξακολούθησαν να απολαμβάνουν μια ιδιαίτερα δραστήρια σεξουαλική ζωή και μάλιστα να αναφέρουν μεγαλύτερη ικανοποίηση από αυτήν συγκριτικά με πριν από την πανδημία. Η ανάγκη επικοινωνίας μέσω εξειδικευμένων εφαρμογών, εξάλλου, επέφερε μεγαλύτερη σαφήνεια στο τι αναζητάει κανείς από το σεξ: μια ευχάριστη νύχτα ή έναν μακροχρόνιο δεσμό;

Για τους ερωτικά δραστήριους, η περίοδος της πανδημίας ήταν γεμάτη αποκαλύψεις, καθώς είχαν περισσότερο χρόνο να πειραματιστούν.

Για τους ερωτικά δραστήριους, η περίοδος της πανδημίας ήταν γεμάτη αποκαλύψεις, κυρίως επειδή ξαφνικά απέκτησαν περισσότερο χρόνο για να εξερευνήσουν τις πιο μύχιες ερωτικές επιθυμίες τους. Το σεξ, ταυτόχρονα, τους παρείχε μια ανακούφιση, ιδιαίτερα σημαντική σε μια χρονική περίοδο που ο κόσμος ήταν γεμάτος αβεβαιότητες. Η σεξουαλική ζωή, ταυτόχρονα, βρέθηκε στον επίκεντρο του ενδιαφέροντός τους, καθώς οι υπόλοιπες κοινωνικές τους δραστηριότητες είχαν ατονήσει. Επίσης, διέθεταν αυξημένη διάθεση πειραματισμών στο σεξ και ταυτόχρονα γίνονταν πιο περιπετειώδεις στο πλαίσιο της σχέσης τους. Κανείς, βέβαια, δεν μπορεί να προβλέψει πώς θα εξελιχθεί η σεξουαλική ζωή στον μετα-πανδημικό κόσμο.

ΑΝΑΛΥΣΗ

EUROBANK*

Η Federal Reserve δίνει τον τόνο στις αγορές

Η επίσημη ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε μετά τη λήξη της διήμερης συνεδρίασης της αρμόδιας επιτροπής για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής της Fed, την Τετάρτη, επιβεβαίωσε τις προσδοκίες της αγοράς για έναρξη ενός νέου κύκλου αύξησης των επιτοκίων στην επόμενη συνεδρίαση, στις 15-16 Μαρτίου, και ολοκλήρωση του προγράμματος αγορών περιουσιακών στοιχείων στις αρχές Μαρτίου, δηλαδή πριν από την πρώτη αύξηση των επιτοκίων, όπως είχε προγραμματιστεί. Εντούτοις, εκπλήξεις για τις αγορές επιφύλαξαν οι δηλώσεις του επικεφαλής Τζερόμ Πάουελ στη συνέντευξη Τύπου, ο οποίος άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο υιοθέτησης μιας πιο επιθετικής νομισματικής πολιτικής αναφορικά με την πορεία των επιτοκίων το τρέχον έτος σε σύγκριση με τις μέχρι πρότινος εκτιμήσεις. Συγκεκριμένα, ανέφερε ότι η οικονομία και η αγορά εργασίας είναι σαφώς πιο ισχυρές σε σχέση με τον χρόνο έναρξης του προηγούμενου κύκλου αύξησης των επιτοκίων και ο πληθωρισμός πιο ενισχυμένος, προσθέτοντας ότι οι συνθήκες αυτές αφήνουν «αρκετό χώρο» για σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής χωρίς τον κίνδυνο σοβαρών συνεπειών στην αγορά εργασίας, η οποία χαρακτηρίζεται από ιστορικά έντονη στενότητα.

Οι δηλώσεις αυτές οδήγησαν σε ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεων για την πορεία την επιτοκίων το τρέχον έτος, με την προθεσμιακή αγορά να προεξοφλεί τώρα συνολική αύξηση περίπου 120 μ.β. μέχρι το τέλος του 2022, δηλαδή πάνω από τέσσερις αυξήσεις των 25 μ.β. εκάστη, που αναμένονταν μέχρι την έναρξη της συνέντευξης Τύπου, και πάνω από τρεις αυξήσεις που τιμολογούνταν στην αρχή του έτους, δηλαδή μόλις πριν από τέσσερις εβδομάδες. Η εξέλιξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα τα κυβερνητικά ομόλογα των ΗΠΑ να δεχθούν έντονες πιέσεις, και ιδιαίτερα αυτά της μικρής διάρκειας, με την απόδοση του 2ετούς τίτλου να ανέρχεται πάνω από το 1,20% για πρώτη φορά τα τελευταία δύο χρόνια, περίπου. Ανοδο σημείωσαν και οι αποδόσεις των αμερικανικών ομολόγων μεγάλης διάρκειας, αν και συγκριτικά μικρότερη, με τη διαφορά της απόδοσης μεταξύ του 10ετούς αμερικανικού τίτλου και του αντίστοιχου γερμανικού να διευρύνεται εκ νέου. Ως αποτέλεσμα, η ισοτιμία ευρώ/δολ. έχασε σημαντικό έδαφος, υποχωρώντας κάτω από την περιοχή του 1,1200 για πρώτη φορά από τον προηγούμενο Νοέμβριο και καταγράφοντας χαμηλό 1,1119, το χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 2020, με τις συνολικές απώλειες από τις αρχές του έτους να ανέρχονται σε πάνω από 2,0%.

Επηρεασμένες από τις γεωπολιτικές ανησυχίες (και όχι από τις δηλώσεις του επικεφαλής της Fed) ανοδικά κινήθηκαν την εβδομάδα που διανύσαμε οι τιμές πετρελαίου, με το Brent να υπερβαίνει προσωρινά τα 90 δολ./βαρέλι για πρώτη φορά από το 2014.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Ανάπτυξη 8,5% με 9% αναμένει για το 2021 ο Γιάννης Στουρνάρας

Για το 2022 είναι εφικτή η αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,5%-5%, εκτίμησε ο διοικητής της ΤτΕ

«Θα εκπλήξει η ανάπτυξη του 2021», εκτίμησε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας, λέγοντας ότι οι τελευταίες εκτιμήσεις της κεντρικής τράπεζας την τοποθετούν γύρω στο 8,5%-9%. Η πρόβλεψη του προϋπολογισμού είναι για 6,9%.

Για το 2022 ο κ. Στουρνάρας, σε συνέντευξή του στο Mega, είπε ότι τα υποδείγματα της ΤτΕ δείχνουν πως ένας ρυθμός 4,5%-5% είναι εφικτός.

Ο κεντρικός τραπεζίτης υποστήριξε ότι χάρη στην ανάπτυξη αυτή θα αντισταθμιστεί η απόσυρση των μέτρων στήριξης που πήρε η κυβέρνηση το 2021. Οπως είπε, η Ελλάδα ήταν ίσως η χώρα που έδωσε τη μεγαλύτερη στήριξη στην Ευρωζώνη, τηρουμένων των αναλογιών και αναλόγως το «φρένο» που πατάει το 2022 είναι μεγαλύτερο. Γι' αυτό και το πρωτογενές έλλειμμα θα υποχωρήσει από 6,5%-7% σε 1%-1,5% του ΑΕΠ.

Η Ελλάδα ήταν ίσως η χώρα που έδωσε τη μεγαλύτερη στήριξη στην Ευρωζώνη, τηρουμένων των αναλογιών και αναλόγως το «φρένο» που πατάει το 2022 είναι μεγαλύτερο.

«Η ανάπτυξη», είπε ο κ. Στουρνάρας, «θα λειτουργήσει ως γέφυρα στη δημοσιονομική συρρίκνωση που πρέπει οπωσδήποτε να γίνει, για να μην έχουμε προβλήματα βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους».

Ο ίδιος εκτίμησε ότι η επενδυτική βαθμίδα για τα ελληνικά ομόλογα δεν αποκλείεται να έρθει προς το τέλος του 2022 και οπωσδήποτε το 2023. Αρκεί βέβαια, πρόσθεσε, να μην υπάρχουν αρνητικές εξωγενείς εκπλήξεις. Εξηγώντας τη σημασία της απόκτησης επενδυτικής βαθμίδας σημείωσε ότι τα 100 περίπου funds που ασχολούνται με την Ελλάδα αυτή τη στιγμή θα γίνουν 1.000, ανοίγοντας νέους δρόμους για την προσέλκυση επενδύσεων, τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Η επενδυτική βαθμίδα για τα ελληνικά ομόλογα δεν αποκλείεται να έρθει προς το τέλος του 2022 και οπωσδήποτε το 2023, εκτίμησε ο κ. Στουρνάρας.

Ο κ. Στουρνάρας τάχθηκε υπέρ της αύξησης του κατώτατου μισθού, προσθέτοντας ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλοί παράγοντες: η αποκατάσταση της αγοραστικής δύναμης, λόγω του πληθωρισμού, η αύξηση της παραγωγικότητας που ήταν σημαντική το 2021 και θα είναι και το 2022, αλλά και η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που επηρεάζεται από την αύξηση των τιμών ενέργειας.

Ο κεντρικός τραπεζίτης σημείωσε ότι στην Ευρώπη φυσάει τώρα ένας διαφορετικός άνεμος από εκείνον της εποχής των μνημονίων, πιο φιλικός προς τις χώρες του Νότου. Ο ίδιος τάχθηκε, εξάλλου, υπέρ της μονιμοποίησης ενός μηχανισμού σαν το Ταμείο Ανάκαμψης, ενός κεντρικού επενδυτικού μηχανισμού, που θα λαμβάνει υπόψη του τους εξωτερικούς κλυδωνισμούς στις χώρες. Ως προς τη χρηματοδότησή του παρέπεμψε σ' ένα κοινό ευρωπαϊκό ομόλογο.

Εξάλλου, ο κ. Στουρνάρας εκτίμησε ότι ο πληθωρισμός θα αρχίσει να μειώνεται από τα μέσα του έτους. Γι' αυτό και είπε ότι στην Ευρώπη, όπου πριν από την πανδημία είχαμε πέσει σε διαρθρωτική ύφεση, με πάρα πολύ χαμηλό πληθωρισμό, δεν βλέπουμε για ποιο λόγο να γίνει αυστηροποίηση της νομισματικής πολιτικής. Χαρακτήρισε εξάλλου πολύ θετική απόφαση τη συνέχιση της αγοράς των ελληνικών ομολόγων από την ΕΚΤ μέσω της επανεπένδυσης μέχρι και το 2024.

Με κέρδη έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ

Με κέρδη έκλεισε το ΧΑΚ στην πρώτη συνεδρία του Φεβρουαρίου. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με άνοδο σε ποσοστό 0,92% και ανήλθε στις 69,86 μονάδες. Άνοδο κατά 1,08% σημείωσε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, κλείνοντας στις 41,94 μονάδες. Ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών περιορίστηκε στα €29.710.

Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψε η Κύρια Αγορά κατά 1,31%, ενώ με άνοδο 0,21% έκλεισε η Εναλλακτική Αγορά. Πτώση 1,62% κατέγραψαν οι Επενδυτικές, ενώ χωρίς μεταβολή έκλεισαν τα Ξενοδοχεία. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με όγκο €15.419 (τιμή €1,12 - άνοδος 1,82%), της Atlantic Insurance με €8.803 (τιμή €1,78 – πτώση 0,56%), της Louis PLC με όγκο €1.574 (τιμή €0,08 – χωρίς μεταβολή), της Interfund Investments PLC με όγκο €1.020 (τιμή €0,09 – πτώση 16,35%) και της Salamis Tours (Holdings) με όγκο €720 (τιμή €1,80 – χωρίς μεταβολή).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 5 κινήθηκαν ανοδικά, 2 καθοδικά και 6 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός συναλλαγών περιορίστηκε στις 40. Εξάλλου, το Χρηματιστήριο ανακοίνωσε την εισαγωγή των Μετοχών της εταιρείας Oratco Public Company Ltd σύμφωνα με το Άρθρο 58(1) του Νόμου του ΧΑΚ στην Νεοαναπτυσσόμενων Εταιρειών Αγορά (Ν.Ε.Α.) του ΧΑΚ και την ταυτόχρονη εισαγωγή των μετοχών της στο Κεντρικό Αποθετήριο Μητρώο του ΧΑΚ σύμφωνα με τα Άρθρα 10(1) και (3) του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμου. Η εισαγωγή γίνεται με τη μέθοδο της ιδιωτικής τοποθέτησης και ο Σύμβουλος Εισαγωγής της εταιρείας, είναι η εταιρεία Αγγελίδης, Ιωαννίδης, Λεωνίδου ΔΕΠΕ.

Η κύρια δραστηριότητα της εταιρείας είναι η κατοχή και η διαχείριση ενός ακινήτου στη Λεμεσό. Το κτήριο κτίστηκε το 1986 και λειτουργούσε σαν ξενοδοχείο από το 1987 μέχρι το 2000. Από το 2000 μέχρι το 2009 το κτήριο λειτουργούσε για ενοικίαση με σκοπό τις διακοπές. Από το 2009 το κτήριο λειτουργούσε μερικώς για ενοικίαση για σκοπούς διακοπών και με ενοικιάσεις μακράς διαρκείας έχοντας ενοικιασμένο και ένα καφέ στο ισόγειο του κτηρίου. Στο παρόν στάδιο η εταιρεία προγραμματίζει ανακαίνιση και μετατροπή του υφιστάμενου κτηρίου σε εμπορικό με περαιτέρω προοπτική ανάπτυξής του.

Τρέχουν να προλάβουν την αύξηση επιτοκίων

Την επίσπευση ομολογιακών εκδόσεων για την αναχρηματοδότηση υφιστάμενων χρεογράφων ή εξ ολοκλήρου νέων εκδόσεων αξιολογεί αριθμός ελληνικών επιχειρήσεων υπό την προοπτική αλλαγής της νομισματικής πολιτικής σε διεθνές επίπεδο.

Αν και το «παράθυρο» για ελληνικές εκδόσεις εκτιμάται πως μπορεί να παραμείνει ανοιχτό περισσότερο και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα απ' ό,τι για άλλες χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας, λόγω της προοπτικής αναβάθμισης της χώρας στην επενδυτική βαθμίδα αργότερα φέτος, γεγονός είναι πως ο ένας μετά τον άλλον οι διεθνείς οίκοι και οικονομολόγοι προβλέπουν τις πρώτες αυξήσεις και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού μετά το πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα ιδιαίτερα χαλαρής νομισματικής πολιτικής των δέκα και πλέον ετών.

Στην Ελλάδα το τελευταίο διάστημα πραγματοποιήθηκε σημαντικός αριθμός ομολογιακών εκδόσεων στην ελληνική κεφαλαιαγορά, μεταξύ των οποίων αυτές των Noval, ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, Prodea, Premia, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, αλλά και, για πρώτη φορά, ναυτιλιακών επιχειρήσεων όπως της Costamare και της CPLP. Ιδιαίτερα πετυχημένες όλες προσέλκυσαν σημαντική ζήτηση και πέτυχαν ελκυστικές τιμολογήσεις. Την ερχόμενη Δευτέρα αναμένεται η έγκριση του ενημερωτικού δελτίου άλλης μίας ναυτιλιακής και ειδικότερα της Safe Bulkers.

Ωστόσο υπάρχουν και ομόλογα που θα χρειαστεί να αναχρηματοδοτηθούν, αρχής γενομένης από το 2023 και μετά. Και με την προοπτική της «εξομάλυνσης» της διεθνούς νομισματικής πολιτικής σε υψηλότερα επίπεδα επιτοκίων, πολλές από αυτές τις εκδόσεις εκτιμάται πως θα επιχειρηθεί να γίνουν τους αμέσως επόμενους μήνες.

Επισπεύδονται οι αποφάσεις για αναχρηματοδοτήσεις και νέες εκδόσεις ομολόγων ελληνικών ομίλων.

Ενδεικτικά αναφέρεται πως από τα χρεόγραφα που διαπραγματεύονται στο ελληνικό Χρηματιστήριο έως και το 2023 λήγουν αυτά των Coral και B&F, ενώ το 2024 εκείνο της Attica Holdings. Στις διεθνείς αγορές, από φέτος έως και το 2025 ωριμάζουν ομόλογα όπως του ΟΤΕ –που όμως είναι καλυμμένο από τη μητρική–, της Alpha Bank, της Mytilineos, της Ελλάκτωρ και των Ελληνικών Πετρελαίων.

Το κλίμα πάντως παραμένει εν γένει θετικό για τις ελληνικές ομολογιακές εκδόσεις, εταιρικές και κρατικές. Είναι χαρακτηριστικό πως στην αρχή της εβδομάδας η J.P. Morgan συνέστησε στους πελάτες της να διατηρήσουν long θέσεις στα ελληνικά ομόλογα παρά τις πιέσεις που δέχθηκαν τελευταίως οι τίτλοι. Ο αμερικανικός επενδυτικός οίκος εκτιμά ότι έχει έρθει η ώρα για να επιστρέψουν οι μεγάλοι θεσμικοί επενδυτές στα ελληνικά ομόλογα. Εκτιμά πως ειδικά οι τίτλοι του Δημοσίου θα εμφανίσουν υπεραποδόσεις, καθώς τα σημερινά επίπεδα των αποδόσεων θα δημιουργήσουν ζήτηση από τους «real money» επενδυτές (αμοιβαία κεφάλαια, ταμεία κ.τ.λ.).

Σύμφωνα με την J.P. Morgan, το spread των ελληνικών 10ετών ομολόγων έναντι των αντίστοιχων γερμανικών θα πέσει στις 135 μονάδες βάσης τον Μάρτιο, στις 120 τον Ιούνιο και θα διαμορφωθεί στις 130 τον Σεπτέμβριο και στις 140 μονάδες βάσης τον Δεκέμβριο. Ο οίκος περιμένει ανάπτυξη 5,2% στην Ελλάδα φέτος, με τον πληθωρισμό στο 1%.

Από την πλευρά της η Capital Economics πιστεύει πως το sell off στα ευρωπαϊκά κρατικά ομόλογα δεν έχει τελειώσει και ότι το κόστος δανεισμού θα αυξηθεί και άλλο, ειδικά για τις χώρες της περιφέρειας.

Εισηγμένα σε διεθνείς αγορές (ημερομηνία λήξης)

ΟΤΕ	18/7/22	SANI/IKOS	15/12/26
ΟΤΕ	24/9/26	EUROBANK	5/5/27
ΕΛΠΕ	4/10/24	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	3/11/27
TITAN	16/11/24	EUROBANK	14/3/28
TITAN	9/7/27	ALPHA BANK	23/3/28
ΕΘΝΙΚΗ	8/10/26	ΔΕΗ	31/7/28
ALPHA BANK	5/2/23	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	26/6/29
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	1/12/24	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	19/2/30
ΕΛΛΑΚΤΟΡ	15/12/24	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	-
FRIGOGLASS	12/2/25	ΕΘΝΙΚΗ	18/7/29
ΔΕΗ	30/3/26	ALPHA SRV	13/2/30
MOTOR OIL	19/7/26	ALPHA BANK	11/6/31
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	30/10/26	ΤΡΑΠ. ΚΥΠΡΟΥ	23/10/31

Εισηγμένα στο Χ.Α. (ημερομηνία λήξης)

CORAL	11/5/23	PREMIA	25/01/27
B&F COMM GAR	26/6/23	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	3/7/27
ATTICA	26/7/24	LAMDA DEV.	21/7/27
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	04/04/25	ΟΠΑΠ	27/10/27
AEGEAN AIRLINES	12/3/26	MOTOR OIL	23/3/28
TERNA ΕΝΕΡΓ.	22/10/26	PRODEA	20/7/28
COSTAMARE	25/5/26	ΕΛΒΑΛ	16/11/28
CLPL SHIP.	22/10/26	NOVAL	6/12/28
		ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	14/12/28

ΠΗΓΗ: Beta Securities

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Deloitte.

Ο πλήρης οδηγός

Φορολογικές Πληροφορίες 2022

μόλις κυκλοφόρησε!

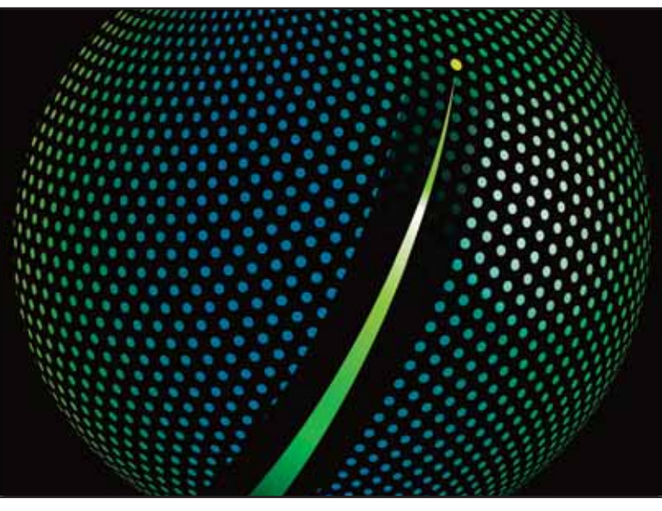

Κατεβάστε τον σε ελληνικά και αγγλικά

www.deloitte.com/cy/tax-facts-2022

© 2022 Deloitte Limited